

~~45260/8/2~~

D. III.

45398/B

vot 2

18/11

~~9/11~~

55. F. 12

23506

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b3051454x_0002

F R E D E R I C I R U Y S C H I I

*Anatomia & Botanices Professoris, nec non Academiae
Caesareae Curiosorum Collegae*

T H E S A U R U S
A N A T O M I C U S
S E P T I M U S.

Cum Figuris aeneis.

H E T S E V E N D E
A N A T O M I S C H
C A B I N E T

V A N

F R E D E R I C R U Y S C H,

*Professor van de Anatomie en Kruytkunde : als mede Lid van de
Keyserlyke Academie der Natuur-Ontdekkeren.*

Met Kopere Platen.

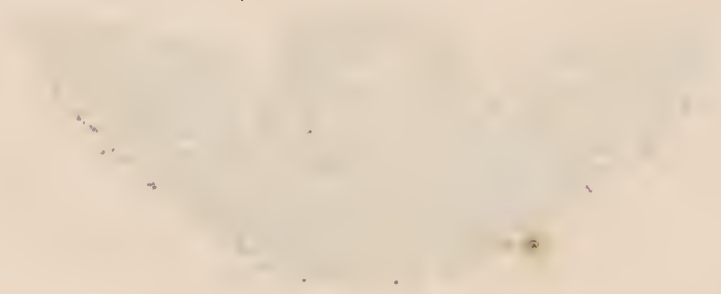

A M S T E L A E D A M I,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1707.

*De Habecourt
medicus a
amstelredam 1762.*

23506

Op de Anatomifche Cabinetten,

Van den

Wytvermaarden en geleerden Heere,

F R E D E R I K R U Y S C H,

Hoogleeraar der ontleed en kruydkunde

t' A M S T E R D A M.

Supereminet Omnes.

UW Hand, beroemde RUYSCH! ontdekt den gantschen Mensch
Uw mes, zo fyn van Snede, ontleed hem, naar ons wensch.

Gelyk een Adelaar met sterke en wakk're Vlerken

Al 't Pluimgediert verwint in 't vliegen naar omhoog,

Zoo streeft Gy door uw konst en wytvermaarde werken

d'Aloudheyt ver voorby, en vliegt haar uit het oog.

Wilt gy den Mensch, o Mensch! regt kennen in zyn deelen?

Treë in dit Cabinet, beschouw zyn Tafereelen.

H. S.

Op het overtreffelyck Balzemen

van

Doode Lighamen na 't Leeven

Door

d' EE: Hr. Professor F: RUYSCH.

Anneer de trotze *Dood*, de Menschelyke Leeden

Met haare scharpe Zeys, geknot had, en gevelt:

Wist de overschrandre *Ruyfch* fyn kunft fo te befteeden

Dat felfs *Natuur*, en *Dood* daar ftonden voor verftelt.

Is dan myn Arm klaagt *Dood*, myn Zeys haar snee tetoomen?

Ja sprack *Natuur*! fyn vlyt en ongehoorde Kunft

Die hebben van ons twee de befte glans benomen,

Die niet t'herwinnen is, als van der goden gunft

Tebidden, dat 's Mans geest niet nader mag genaken

Aan 't Godendom, of daar te blyven voor altyd.

So kan *Natuur* haar glans, den Arm aan kragt geraaken,

En wy de Menfchen weer beheerfchen op ons tyd.

C: B:

THESAURUS
ANATOMICUS
SEPTIMUS.

Het SEVEND E
ANATOMISCH
CABINET,

N^o. I. **I**N cujus fundo reperitur Tumulus, ex variis Conchyliis Indicis purificatis, & ramulis marinis confectus.

In hujus fastigio conspicitur Concha exotica, margine in mucrones exeunte. *Fab. Columnae de Purp. p. 27. S. Pectunculus albus Guineensis major, costis elatis, striatis. Pettiv. Mus. No. 727.* In sinu seu concavâ parte hujus Conchæ occurrit sceleton foetus humani octodecim circiter hebdomadam; hujus dextrâ continetur Arteria Splenica, repleta ceraceâ materiâ rubrâ, Corallium rubrum repræsentans.

Dictus Tumulus in sese continet foetum humanum bicipitem, tribus brachiis, duobusque pedibus præditum, quem, à plurimis annis, ab aliis balsamo conditum, & induratum, emi; talis autem balsamatio, cum mea neuti-

Thef. VII. quam

N^o. I. **O**P wiens grond gevonden word een Graf-stede of Tombe, uyt verscheyde zo uyt Oost, als Westindische schoongemaakte Hoorntjens, Schulpen, en Zeetakjens toebereyd.

In 't opperste van de zelve, ziet men ook die vreemde Schulp, wiens rand getopt en van *Fab. Columna* beschreven is, met de naam van *Concha exotica margine in mucrones exeunte*.

In de holte van deze Schulp staat het geraamte van een Kindje van ontrent agtien weeken dragts, wiens regter handje in sig onthoud een Milts slag-ader, dewelke gevult is met een rood-wasfighe stoffe, verbeeldende alsoo een roode Coraal.

Deze geseyde Tombe onthoud in sich een tweevoordigh en voldrage Kind, voorsien met drie Armen en twee Beenen, 't selve heb ik al over veele Jaaren gekogt, zynde door andere gebalsemt en hard gemaakt, zo dat zodanigh een balsameeringe met de myne geenzints over eenkomende

A mende

quam convenit, quoniam neque constitutionem naturalem, neque colorem retinuit.

Not. Præterea, quod non solum ex orbitis Oculorum prodeant Lacertæ, ut & Serpentes, verum etiam per totum corpus decurrere & reptare videntur, id quod in aliquibus oris exoticis in defunctorum simulacris aut tumulis, non raro accidere, unicuique notum.

mende nogh natuurlyke couleur, nogh gesteltheyt behouden heeft.

Aanm: daar benevens, dat niet alleen uyt deses Kinds oogen-raden Haagdiffen en Slangen voortkomen, maar over het gansche lyf schynen deselve ook te kruypen, welke zaaken in de waare graven der afgestorvene menschen meermaals werd gesien, in vreemde en slang-ryke landen, gelyk zulks kenbaar is.

Wanneer dese Tombe gesien wierd van den Eerwaardigen Heer, HERMANNUS SCHYN, Bedienaar des Goddelyken Woorts by de Mennoniten, en vornaam Geneesheer tot Amsterdam, behaagde hem dit Werk, met dese volgende vaersjen te vereeren.

Sic transit Gloria Mundi.

Deez' Tombe een Meesterstuk uit Hoorentjes en Schulpen,
Daar 't Oost en Wester Strant der Indiën meê praalt,
Door Zeegewas gehegt, en konstig opgehaalt,
Verstrekt de Lykbus om dit Monster te bestulpen.

Een menschlyk Schepzel, maar helaas! te veel ontaart,
Als met twee Hoofden, met drie Armen, en twee Beenen
Voorzien; door Balsenkunst zo hart gemaakt als steenen.

Dóg door deez' grooten Man voor d'ondergang bewaart.
Voorwaar een Monster der Elenden en gebreken,
Daar 't menschelyk geslagt te droevig onder zugt:
Een bitter nasleep van die eerste Zondevrugt,
Doen 't Menschdom van den Boom des Levens wiert verfsteken.

Helaas! wat ziet myn oog in deeze Tombe al reên
Om 't pronkstuk van Gods hand met tranen te beschreyen?
Wie weigert my dit Lyk ten duistere grave leyen
Met droefheit? daar de Dood zelfs in het swart komt treên.

Ik zie twee Schepseltjes, geplaatst wat meer verheeven

Deez' Grafplaats, in 't Geraamt den grooten rouw bekleên:

Zy schynen 't silte nat te droogen van de leên,

En strekken 't Sinnebeeld van ons elendig leven.

Deez' heeft in zyne hand een Breuk, en die een Borst,

Wiens Ribbens zyn geknakt, en wederom genezen.

O Wyt Vermaarde Heer! uw konstwerk doet my leezen

De brosheit van den Mensch die quaal by quaalen torst.

Helaas! wat baart een zonde al rampen en elenden!

Wat sleept een eenig quaad een bondel plagen meê!

Hoe stort zy 't pronkstuk van Gods ving'ren in een Zee
Van smerten zonder tal, en ziektes zonder enden!

Leer moedig Mensch, ay! leer u klein en nedrig dragen;

Uw leeme hut staat los; en valt door onweers vlagen.

N°. II. Latere dextro hujus
Tumuli adstat sceleron foetus
maturi, dextrâ (ne otiosum vi-
deatur) continens, & nobis
demonstrans portionem Ilei,
cum notabili diverticulo, cu-
jus diverticuli extremum præ-
tern: caput caninum mentitur.

Hanc intestini portionem à
plurimis annis conservavi,
imò in observationibus meis
Anatom-Chirurgicis descrip-
si; nunc autem denuo iconem
æri incidi, curavi. Vid. Tab.
IV. Fig. II. Thes. VII.

N°. III. A sinistris quoque in
conspcctum venit sceleron fœ-
tus maturi, cujus utraque ma-
nus continet ramum Arterio-
sum magnum, ceraceâ materiâ,
crocci coloris refertum.

ASSER

N°. II. Aan de regter zyde van
dese Graf-stede staat het Geraamt
van een voldrage mensche schep-
zel, in desselts regterhand dra-
gende en vertoonende (om alzo
eenighe werkzaamheit te verbeel-
den) een stuk van de bogtighe
darm, waar in gevonden werd een
byzondere en tegens natuurlyke
vertrekplaats, wiens uysterste de
muyl van een hond is verbeelen-
de. Dit stuk Darms heb ik zeer
veele jaren bewaart, ook doen
afbeelden in myne Anatomische
en Chirurgicale Observatien, ge-
lyk ik nu weder heb gedaan. Ziet
de 4de Plaat Fig. II. in dit VIIde
Cabinet.

N°. III. Aan de Linker zyde
van dit graft staat noch een twee-
de Mensche geraamte, ontrent van
de zelfde ouderdom, hebbende in
beyde de handen een grooten
slag-ader met een Saffraan-cou-
leurig-wassighe stoffe vervult.

A 2

De

ASSER PRIMUS.

De Eerste PLANK.

N°. IV. **S**uis pes extremus, è cujus latere sinistro ceu digiti humani emergere videntur.

N°. II. Muris sceleton nitidissimum, cujus pes osseus anterior, & sinister, continet frustum Hepatis balsamo induratum, cujus superficies ceu granulosa, glandulosa quid præ se fert; & hoc non solùm mihi, verùm etiam aliis Anatomicis Expertissimis olim imposuit, existimantibus; **ILLUD GRANULOSUM**, Glandulas esse, per se subsistentes, & propriâ membranâ amictas, ad quas, ut ajebant, Vasa sanguinea aluerent; cum contra, dicta corpuscula rectius & non vulgari modo perlustrata, luculenter demonstrem illa, post dissolutionem, in liquore visa, nil esse, nisi vasorum sanguineorum extremitates succosas, penicillorum in modum constitutas, uti antea fusius de hac reegi.

Dextra præterea continet membranam, per quam myriades vasorum sanguineorum repletorum sunt disseminatæ, quo-

N°. IV. **D**E Poot van een Varken, uyt wiens linker zyde als mensche Vingers schynen voort te komen.

N°. II. Een zeer curieus geraamte van een Muys, wiens voorste en linker pootje in sig onthoud een stuk van de Lever door balsamatie verhard, wiens oppervlakte als gecorrelt met ronde korreltjens, verbeeldende kleene Kliertjens. Zulks heeft my niet alleen, maar ook zeer vermaarde Ontleeders voor deze bedrogen, voor zeker houdende, dat dit gekorl, Kliertjens waren, dewelke als byzondere lighaamtjes op haar zelve schenen te bestaan, en yder met een byzonder vlieske omvangen te zyn, tot welke alzoö genoemde Kliertjens de bloetvatjens zoude na toe loopen: daar ik nu integendeel, dit gestel beter en op een gants nieuwe manier beschouwende, bevonde en getoont heb, dat deze lighaamtjes, na datze ontdaan, en in een heldere voght op syn gehangen, niet anders zyn als uysterste sappighe uyteynden van Bloetvatjens, dewelke penceels-wyze haar dan vertonen, gelyk ik hier van in't voorgaande breder heb gehandelt.

Daar en boven zo heeft dit geraamte in desselfs regter pootje, een vlies, waar door heen duysende van bloetvaatjens lopen, welkers uyteynden, hoewel zoo syn

quorum extremitates, tomenti instar quamvis tenues, tamen repletæ.

Nº. V. Talpæ sceleton nitidissimum, in cujus præparatione, ne minima quidem Apophysis, neque Epiphysis amissa, id quod visui gratiam conciliat.

Nº. VI. Portio intestini jejuni mulieris, in qua hoc consideratione dignum esse censeo, nempe;

Cum aperirem cadaver, idque tempore æstivo, omnia intestina ceu gelu erant obsessa, nitentia & scintillantia, cum aliquali duritie.

Quonam morbo correpta fuerit defuncta, me latet: hoc enim expiscari non potui, nec fonticas ob causas etiam ausus fui.

Nº. VII. Auricula infantis vivido colore prædita, cum annexis ossibus Temporum & Petroso, quæ à se invicem non nihil sunt separata, ut Membrana Tympani, Ossicula Auditus, ut & Chorda in conspectum venirent.

Nº. VIII. Ren pueri, cui adhuc insidet Ren succenturiatus, sicuti cupula glandi.

Not: Hic oppido quam bene

fyn als katoen of dons, eghter vervult zyn geworden.

Nº. V. Een zeer wit geraamte van een Mol, in wiens toebereydingh niet de allerminste aan, nogh uyt-was zyn vermist, 't welk een aangenaam gesicht geeft.

Nº. VI. Een stuk van de Nugteren darm van een Vrouwenfch, waar in dit remerkabel is, namentlyk,

Wanneer als ik het Lighaam, waar uyt dit stuk darms genomen is, opende, en dat in de Somer, zo vond ik al het gedarmte als bevrozen, en als met ysagtigheyt bezet te zyn, blinkende en eenigzints hardagtigh.

Door wat ziekte deze vrouw is komen te overlyden, is my niet bekend, dewyl ik het niet heb kunnen of durven navorschen, en dat om sekere redenen.

Nº. VII. Het Oor van een Kind levendig van couleur, waar aan nogh vast zitten het Steen en Slaap-been, dewelke eenigzints van den anderen zyn gescheiden, op dat het Trommel vlies, de Beenderkens van 't Gehoor, als mede de Snaar, kunnen gesien werden.

Nº. VIII. De Nier van een Kind, waar op de By-nier nogh zit, gelyk een akcr in zyn kelkje of dopje.

Aanmerkt, datmen hier zeer
A. 3. wel

ne videri potest Renes succenturiatos vasis fanguineis non solum ditari ab Arteriis Renalibus, verùm etiam ab Arteriis Diaphragmaticis.

Nº. IX. Utraque Palpebra humana, in qua Oscula in margine sita, ut & Puncta Lachrymalia luculenter videre licet; estque tunica intima rubicundissima; uti in inflammatione contingit. propter vasculorum minutissimorum repletionem.

Nº. X. Infantis caput viventis speciem repræsentans.

Not. 1. Nervus Patheticus in latere dextro duplex, id quod rarum.

2. Nervus sextæ conjugationis (secundum computationem *Willisii*) eodem in latere binis in locis Cranium perforat.

3. Piæ matris portio Nervos Olfactorios involvens, innumeris Arteriolis scatet.

4. Utroque Prolabio, ab Epithelia denudato, in conspectum venit vera Prolabiorum substantia, quæ præter vasa fanguinea, nil nisi congeries Papillarum nervosarum, sericum

wel zien kan dat de By-nieren hare bloet-vaten, niet alleen krygen van de Nier-vaten, maar ook zelfs van die, dewelke het Middel-rift (*Diaphragma*) komen te voorfien.

Nº. IX. Beyde de Oogschellen van een Mensch, in welkers omtrek bequaam gesien konnen werden, alle die kleene mondekens, als mede de twee Traanstippen: en is desselvs binnenste vlies seer rood, gelykmen in een ontsteking dier deelen meermalen ziet, maar hier is zulks veroorzaakt, wegens het opvullen der bloetvaatjens.

Nº. X. Het Hoofd van een Kindje, levendigh van couleur.

Aanmerkt ten 1sten. De regter Lydende Zenuw is hier dubbelt, 't welk raar is, en selden gesien werd.

Ten 2de. In de regter zyde vintmen ook de zenuw van 't sesde paar (nade optellinghe van *Willisii*) op twee verscheide plaatzen 't Beckeneel te doorbooren.

Ten 3den. Dat gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, 't welk de Reuk-Zenuwen komt te ontfangen, is hier van veele Slag-aderkens ook voorfien.

Ten 4den. Beyde de Voor-lippen van haar bekleetzel ontbloot zynde, komt ons zeer klaar voor derselve substantie, dewelke benevens de bloet vaatjens uyt geen andere stoffe bestaan, als uyt een samenstel van Zenuw-Tepeltjens, de-

cum villosum repræsentantium.

5. Dura mater nitida, & ferricum album splendens repræsentans. Cum D: JOHANNES PLUIMER, Poëta egregius, hocce caput, nec non alia, & inter cætera quoque videret puerum, octo circiter annos natum, & à tredecim annis denatum, ornavit meam balsamationem hifce versiculis Belgicis.

Had dit lief Jongske, toen het stierf, omtrent acht jaaren? Hoe kon men, naar zyn dood, hem dartien Jaar bewaaren? RUYSCH heeft alleen die kracht, zyn kunst en wys beleid, Geeft 's Lichhaams wezen, en zich zelfs de onsterfelykheid.

N°. XI. Phiala in liquore continens splenem giganteæ Puellæ, in quo propter magnitudinem luculenter apparet nil glandulosi, cellulosi, aut fibrosi, inesse Lienis humano, id quod Anno 1696 demonstravi, publici juris feci, & per figuras tunc temporis illustravi in Ref. Epist. Anat: problemat. IV.

Cum autem illud tam luculenter appareat in hoc Liene Giganteæ puellæ, propter ejus magnitudinem, denuo & secunda vice, figuram Lienis humani exhibere, consultum duxi. Vid. Tab. 1. Fig. 1. hujus Thefaur. VII.

N°. XII.

dewelke eenig fluweel verbeelden.

Ten 5den. Het dicke of harde Harffen-vlies, zietmen hier zeer curieus bewaart te zyn, verbeelende blinkende witte zyde.

Wanneer de Heer Johannes Pluimer, seer vermaarde dichter, dit Hoofd, en andere zaaken, en voornamentlyk dat Jongske van ontrent 8 Jaaren out, en van my dertien Jaaren bewaart, en gebalsemt, zag, zo geliefde het hem dese balsamatie te vereeren met dese Veerfen.

N°. XI. Een vles met voght, waar in bewaard werd de milt van een dogter zynde een Reufinne, waar in, wegens deffels groote, klaarlyk blykt, datter niets klirigs dradigs, of vliefighs van binnen in de Milt van een Mensch gevonden werd, gelyk ik zulks in't Jaar 1696 niet alleen getoont, maar ook zelfs wereltkundig, en met Figuren afgebeelt hebbe. Ziet het antwoord op de vierde aan my voorgestelde Brief.

Nadien het geseyde zoo klaar gesien werd, in deze Reufinne haar Milt, wegens deffels groote zo heeft het my goed gedagt voorde tweede reyse een Figuur daar van uyt te geven. Ziet de Iste Figuur van de 1ste Plaat, van dit VII. Cabinet.

N°. XII.

N°. XII. Phiala in liquore continens pueri caput dimidiatum, in quo sequentia consideranda.

1. Infundibulo, ut & Glandulâ pituitariâ, secundum longitudinem fissis, conspici licet infundibulum, præ copia Arteriolarum repletarum, rubicundissimum.

2. Sub Sellâ equinâ nullam reperiri cavitatem in infantibus, & præsertim nuper natis, uti recte admonuere Anatomici, hic etiam videre est, ut &

3. Nervos Opticos, immediate esse amictos Piâ matre, per quam hic visuntur plurimæ Arteriolæ repletæ.

4. Nervum Patheticum, ut & Quintæ conjugationis (secundum computationem *Willisii*;) hic quoque esse conservatos, simul cum Piæ matris portione, quâ sunt amicti Nervi quinti paris.

5. Nervi Auditorii uterque ramus, sc: durus & mollis, hic in conspectum veniunt, suntque à se invicem spinulæ ope, separati.

6.

N°. XII. Het halve hoofd van een Kind, na de lengte in twee deelen verdeeld, en in een heldere voght bewaart, in't selve zyn dese navolgende zaken te considereren.

Ten 1sten. De Trechter, en Fluym-klier na de lengte doorgesneden zynde, ziet men de Trechter door de veelheyd van opgevulde slag-aderkens zeer rood te zyn.

Ten 2den. Ook kan men hier zien, datter in jonghe Kinderen, voornamentlyk in die geene, die pas geboren zyn, geen holte gevonden werd onder de Paardezadel, gelyk zulks de Ontleders ook hebben aangewezen, als mede

Ten 3den. Dat de Geficht Zenuwen, inmiddels ook bekleet zyn van 't dunne Herffen-vlies, waar door heen hier gesien worden seer veel Slag-aderkens te lopen.

Ten 4den. Ook vertoonen haar hier de lydende Zenuwe van eene zyde, als mede die van 't vyfde paar (na de optelling van de Hr. *Willisius*) en een gedeelte van 't dunne Herffen-vlies, waar mede het vyfde paar Zenuwen omvangen werd.

Ten 5den. Komt ons ook in 't gefigt beyde de tacken van de gehoor Zenuw, namentlyk de harde en ook de saghte tak, dewelke ik door toedoen van een doorntje van den anderen heb gesepareert, als mede

Ten

6. In Medullâ oblongatâ, luculenter videmus Corticalem substantiam esse constitutam ex vasculis fanguineis, præsertim Arteriolis, tomenti seu gossypii instar, tenuibus.

7. Phiala nonnihil inverfa, videri potest Lien humanus integer.

N°. XIII. Pueri Pia mater tenuitate telæ Araneæ ferè similis, Arteriæ autem per eam distributæ, repletæ sunt ceraceâ materiâ rubrâ, unde dicta Pia mater ruberrimo colore nobis occurrit.

N°. XIV. Infantis Tibia, naturali colore prædita, sub cujus pede extremo sita portio Cranii, carie exesi, cujusdam famosissimæ meretricis, cui nomen erat Annæ van Hoorn, olim notissimæ apud omnes, qui artibus meretriciis erant addicti; quorum quidam adhuc superstites sunt, uti mihi relatum.

Not: quare sub pede posita sit dicta Cranii portio, quisque facile divinare poterit, cum hoc malum calamitosum non contraxerit dicta meretrix sine nefandis operibus, quæ vituperanda, & veluti pede conculcanda; in tali enim ta-

Thef. VII.

les

Ten 6den. Dat de schorfighe substantie van't beginzel des rughe-merghs uyt loutere bloedvaatjens, en insonderheyd uyt slag-aderkens, die zoo fyn als dons of catoen, zyn, haar bestaan heeft

Ten 7den. Het glas omdraeyende, vindmen ook in 't zelve een gehele Milt van een Mensch.

N°. XIII. Het dunne Herffen vlies van een Jongelingh, in dunte byna overeenkomende met een Spinne-webbe; en zyn de slag-aderen daar door heen lopende, met een rood-waflighe stoffe opgevult, weshalven dit Vlies ons seer rood voor komt.

N°. XIV. Het Been van een Kind, natuurlyk van couleur, onder desselfs Voetje vindmen een stukje van 't gecarieert Bekkeneel van een seer vermaarde Hoer, genaamt Anna van Hoorne, eertyds seer wel bekend by alle die gene, dewelke het hoerewerk zeer toegedaan waren, onder dewelke datter nu nogh in 't leven zyn, zomen my onderricht heeft.

Waarom nu een stuk van 't Bekkeneel onder 't Voetje is geplaatst, zulks kan men ligtelyk bevroeden, nadien dese Ligtkooy dese ellendighe quale niet is overgekomen, zonder haar verfoejelyk bedryf, want in zodanigh water, vanghtmen zulke visschen; dit word alles in een

B

hel-

les capiuntur flumine pisces; hæc in liquore conservantur.

Diætæ meretricis ossa pedis extremi quoque conservavi, quæ adeo sunt levia ab istis artibus meretriciis, ut aquæ imposita, plumæ instar supernatent.

Nº. XV. Hominis portio Intestini Ilei, diverticulo magno præternaturali ditata, & liquori immerfa.

Not. 1º. Diverticulum, quod cæcum, sacci instar dependet, cujus extremum caput canis representat. Vid. Tab. IV. Fig. III.

2º. Ejusmodi diverticula pluries mihi in dissectionibus cadaverum occurrunt, imo Aº, 1698 per figuram expressi unum ex illis. Vid. Observat. Anatom. Chir. meas, pag. 63. nunc autem denuo illud simul cum altero visui offero. Vid. Tab. IV. Fig. II. Thesaur. VII.

3º. Ejusmodi diverticula, ut plurimum, si non semper, in Ileo occurrunt, & cum Ileum maxima parte Hypogastrium occupat, contingere potest, in Bubonocèle, tale diverticulum contineri in illo tumore hernioso, nullis sequen-

heldere voght bewaart.

Ook heb ik het gebeente van een haarer voeten bewaart, 't welke op 't water als een veder dryft.

Nº. XV. Een vles met vogt, en daar in een stuk van de Boghtige Darm, hebbende een tegens natuurlyke vertrek plaats.

Aanm: ten 1sten. Dat dit vertrek sakswyse aan 't eynde blind is, of zonder opening, en dat desselfs uysterste, het hoofd van een Hond verbeeld. Ziet Tab. IV Fig. III.

Ten 2den. Meermalen zyn my zodanighe vertrekplaatzen voorgekomen, in 't openen der afgestorvene Menschen; ook heb in 't Jaar 1698 een derselve door Figuren laten afbeelden in myne Anatomische en Chirurgicale observatien Pag. 63. en heeft het my goet gedagt dezelve hier nogh eens nevens een tweede te verbeelden, ziet de IV. Tafel Fig. II. van dit VII. Cabinet.

Ten 3den. Alle de zodanighe vertrekken komen meest voor te vallen in den Bogtigen darm, dewelke, nadiense meest in 't onderste des Buyk gelegen is, zo kan het wel komen te gebeuren, dat in een darm-breuk zodanig een vertrek plaats in de Darm-breuk zit, zonder die zware toe-

vallen,

quentibus symptomatibus, quæ Herniam inguinalem concomitantur.

N°. XVI. Portio interioris tunicæ Uteri ovis gravidæ, in illa luculentissime apparent vascula vermicularia Uterina Anno 1702. à me exhibita & depicta in Thes. II.

Not. 1°. Quin dicta vascula vermicularia continent cum Arteriolarum extremis, sicuti in Testiculis humanis, farcinamque suam deponant in Uteri tubercula, & ex iis absorbeatur humor nutritius ab extremitatibus Venosis Placentularum, nullus dubito.

2°. Dicta vasa Vermicularia facile in conspectum veniunt, modo Chorii & Amnii tunicæ auferantur, Uterumque in aquâ simplici per aliquot horas maceretur; cum autem illa, sine ullo artificio, tam facile in conspectum veniunt, facile crediderim, alios in aliis regionibus dicta vasa quoque invenisse: astamen mihi attribui dictam detectionem, quandoquidem ante meam detectionem, neminem offendi, qui illas descripsit, multo minus depingi curavit.

N°. XVII. Phiala in liquore

vallen, dewelke een Darm-breuk ordinariis versellen, gesien werd.

N°. XVI. Een gedeelte van 't binnenste vlies des Lyfmoeders van een bevrugt Schaap, in deselve komen ons zeer klaar voor alle die worm-wyfe vatjens, dewelke ik heb laten verbeelden in 't Jaar 1702 en dat in 't II Cabinet.

Aanm: ten 1sten. Dat deze worm-wyfe vaatjens continueel zyn met de uyteynden der Slagaderen, gelyk in de Testiculen der Menschen: ook haar onthoudende vogt overgegeven wordaan de verhevene en bultighe deelen des Lyfmoeders, ten soo vorders opgenomen werd van de uyt eynde der Aderen van de Moerkoek, daar aan twyfele ik niet.

Ten 2den. Dese vaatjens komen ons ligtelyk te voorschyn, wannermen slegts de vliessen Chorion en Amnios werende, de Lyfmoeder in gemeen water eenige uuren laat weeken, als wanneer sy ons zonder eenighe konste zo ligt voorkomen, dat ik my niet zoude verwonderen, datze door andere in andere landen ook waren uytgevonden: eghter so heb ik my dese uitvinding toegeschreven, nadien ik, voor myn uytvinding, niemand heb gevonden, die dese vaten publyk gemaakt, of door Figuren afgebeelt heeft.

N°. XVII. Een vles met vogt

re continens ramum magnum Venæ Cavæ Hepatis ad ultimas extremitates succofas usque repletum, quæ perperam pro Glandulis habitæ sunt, uti hic videre licet.

Nº. XVIII. Pueri brachium, in cujus manu continetur Pifciculus marinus, Perca marina Indica mihi dictus.

Not. Manus ut & digiti tam eleganter arripere videntur Pifciculum, ac si viverent, & hoc in liquore.

Nº. XIX. Portio Stomachi humani eodem modo conservata; in qua luculenter cerni possunt vera constitutio rugarum, ut & Pori seu oscula, quibus stipatur Tunica intima.

Nº. XX. Portio intestini humani, magnitudine manus, in qua duæ susceptiones videntur; harum una vermem continet, qui ex parte quoque propendet.

Nº. XXI. Infantis brachium, cujus manus continet Buccinum ampullaceum, è quo emergit Hirudo Indica maxima.

en daar in een grote tak van de Hol-ader des Levers, welkers uyteynden te vergeefs voor klier-tjens werden gehouden, gelyk hier gesien kan werden.

Nº. XVIII. Een Kinds Armtje, in wiens handje onthouden werd een klein Zee visje, van my wegens de gelykenisse, Zeebaarsje geheten.

Aanm: Dat de hand en Vingertjens zo aardig het Viske schynen aan te grypen, als of het alles levendig was, en dat alles in een heldere voght.

Nº. XIX. Een stuk van een Mensche Maagh, op dezelve wyze bewaart, waar in te zien zyn het ware gestel der rimpels, die in de Maagh gevonden werden, als mede alle die openingtjens, mondekens, of sweetgaatkens, waar van het binnenste vlies vervult is.

Nº. XX. Een stuk van een Mensche Darm, ontrent een hand breed langh, waar in op twee verscheide plaatzen een inschieting (*Susceptio*) gesien werd, en zit in een der selve een groote worm, die daar ook ten deelen uythangt.

Nº. XXI. Een Arm van een Kint, in wiens handje gevonden werd een buikighe hoorn, waar uit te voorschyn komt een Indiaanse bloetzuyger, die seer groot is.

Nº.

Nº.

N°. XXII. Giganteæ puel-
læ Plexus Choroides tenerri-
mus, pro corporis propor-
tione.

N°. XXII. Deaderlyke vleg-
tinge *Plexus Choroides* uyt een
Reufinne, zeer teder, na pro-
portie van 't gehele Lighaam.

ASSER SECUNDUS.

De II PLANK.

N°. XXIII. **C** Apud fœtus
Æthiopiæ,
jamjam nati.

N°. XXIII. **H** Et Hoofdje van
Heen pas gebore
Kindje van een Negerinne, waar
in aan te merken staat,

Not. Hoc caput, ut & in-
teger fœtus, scatebant vario-
lis, quantumvis puerpera
tempore graviditatis nullis
variolis fuerit infestata: cum
autem dictum caput nigerri-
mum fit, ad arcendam averfa-
tionem vasa sanguinea alte-
rius fœtus apposui.

Dat niet alleen dit Hoofje maar
ook het geheele Kindje met Kin-
dere pokjes beset waren, hoewel
de Moeder ten tyde hares dragts
van geen pokjensaangetaft was
geworden, en nadien het hoofdje
fwart en onaangesien was, zo heb
ik het selve, om alle afschuwe-
lykheyd te myden, rûndom
met opgevulde Slagaderen van
een ander voorwerp, beset.

N°. XXIV. Placentæ U-
terinæ humanæ portio, in to-
tum rubicunda, propter va-
forum sanguineorum, ex qui-
bus constituitur, repletionem:
variis autem locis Membrana,
succosa, à me dicta, qua ob-
ducitur facies Placentæ, quæ
Uterum respicit, in conspe-
ctum venit.

N°. XXIV. Een Moer-koek
van een Mensch geheel en al
rood, wegens de opvullingh der
bloetvaten, daar de moerkoek
uyt bestaat: en zietmen op ver-
scheiden plaatzen het alzo van my
genoemde sapagtig vlies, 't welk
de oppervlakte des Moer-koeks
bekleet, dewelke tegens de Lyf-
moeder aan geseten heeft.

N°. XXV. Corticalis Ce-
rebri substantia cujusdam ho-
minis, in qua vera constitutio
vasculosa cerni potest.

N°. XXV. Een gedeelte van
de schorfge substantie der Hers-
sene van een Mensch, waar in
het ware vatigh gestel van de sel-
ve te zien is.

N°. XXVI. Ita dicta Cauda equina humana, sicut illa continetur in foraminibus propriis vertebrarum Lumborum.

N°. XXVII. Hominis magna portio Intestini Coli, ut & Intestinum Cœcum, cum annexo processu vermiformi.

Not. In illa egregie conspiciuntur valvulæ Coli, ut & triplicia juga, Valvulæ conniventes aliis, dicta.

N°. XXVIII. Phiala Crystallina ficca, in qua conservatur Cor humanum, propter vasorum sanguineorum repletionem, rubicundissimum, & post balsamationem nostram, admodum induratum.

Not. 1°. Mucro in duas partes est divisus, quarum pars productior provenit à dextra Cordis parte.

2°. Vena Azygos, ex ascendente trunco Venæ Cavæ emergens, & à latere Gulæ, cui ramum impertit, descendens, hic in conspectum venit, ut & divisio trunci Venæ

N. XXVI. De alzoogenoemde Paarde-staart van een Mensch, zo als die geseten is in de eyge gaten van de Lendene wervelen.

N°. XXVII. Een groot stuk van de Colyk, en Blinde darm, met deffelfs worm-wyfe ahangsel uyt een Mensch.

In dese werden zeer klaar gesien de Klap-vliesen vande Colyk darm, als mede deffelfs drie voudighe Lat-wyfe uytsteekzels, Oog-luykende Klap-vliesen by andere geheten.

N°. XXVIII. Een fyn glas, waar in bewaart werd het Hart van een Mensch, zynde zeer rood wegens het opvullen der Bloetvaten, ook byster verhard wegens onse manier van balsemen.

Aanm: ten eersten. Dat het uiterste of punte van dit Hart in tweek is gespouwen, en is deffelfs langhste gedeelte voortkomende van de regter zyde des Harte.

Ten tweeden. Kanmen hier ook zien, hoe en op wat plaats de Ader zonder weerga (*Vena Azygos*) voortkomt uyt de opgaande Stronk van de Hol-ader, aan wiens zyde hier ook kan worden getoont de Slok-darm, die een tak van de geseide weergalose Ader-

ont-

næ Jugularis in ramum externum & internum.

N°. XXIX. Pueri sex circiter annos nati, & à plurimis annis denati, Caput, tam nitide conservatum, ut facies ejus vitæ speciem præse ferat; suntque Oculi clausi, ita ut dormientis constitutionem repræsentet.

1°. Superiore parte Crani ablatâ, Cerebroque exempto, Dura mater in conspectum venit, serici albi instar nitens.

2°. Per remanentias Nervorum Olfactoriorum, visuntur vasorum sanguineorum ramusculi dispersi.

3. Nervi è Cranio exeuntes, hic quoque sese visui exhibent.

4°. Facies, quæ sine ulla ruga, plurimis locis, minutissimas scabiosas excoriationses passa fuit, dum viveret puer: unde ceracea materia, quæ oppleta sunt vasa, variis in locis maculas rubras produxit, cum replerem Arterias, per faciem disseminatas.

N°. XXX. Phiala sicca, in qua conservatur Intestinum Cæcum; cum magna Ilei & Coli

ontfangt, als mede de verdeling van de Keel of Hals-ader (*Vena jugularis*) in een uyt, en in een Inwendige tak.

N°. XXIX. Het Hoofd van een Jonghe van ontrent ses Jaren, 't welk zo fris is bewaart, dat het aangesicht nu nogh schynt te leven, hoewel het over veele jaren is gestorven: en syn desselfs ogen gesloten, verbeeldende alzo het Hoofd van een die slaapt.

Aanm: ten eersten. Dat het bovenste van de Herffen-panne afgenomen, ende Herffene uytgenomen zynde, doet sig hier op het harde Herffen-vlies, als schoon wit blinkende zyde.

Ten tweeden, Door het overblyfzel van de Reuk-zenuwen ziet men veel bloetvaten verspreyt te zyn, als mede

Ten derden, De Zenuwen, zoo als die door de grond van de Herffenpan uyt lopen.

Ten vierden. Door het Aangesigt, 't welk zonder de minste rimpel is bewaart, zietmen vele kleene ontvellinghtjens, waar van de lyder in syn leven aangedaan was.

Hier door komt het, datmen hier en daar eenige roode vlakken komt te zien, nadien de roodwassige stoffe aldaar een uytgang nam, in 't vervullen der vaten van't Aangesicht.

N°. XXX. Een droog glas, waar in te sien is, en bewaard word de Blinde-darm, en een groot

Coli portione, è puero quinque circiter annos nato.

Not. dicta Intestina, quamvis flatu sint destituta, tamen ita extensa conservantur ac si flatu essent repleta, id quod nunquam ab aliis vidi præstitum; suntque dicta Intestina ob Arteriarum repletionem intense rubra.

Nº. XXXI. Pueri caput, sine rugis in liquore ita conservatum, ut vitam recuperasse videatur.

Not. Cranii parte superiore ablatâ, Cerebrum exemi, Cerebellum autem inversum denuo indidi, ut Arteriæ vertebrales, & ex iis prodiens Arteria Cervicalis, sese conspicendas exhiberent.

Nº. XXXII. Phiala sicca, in qua conservatur Vesica humana, tribus Ureteribus instructa, quorum duo in sinistro latere sita, coeunt, antequam finem fecerunt, & sic singulari foramine Vesicam intrant.

Nº. XXXIII. Phiala Piæ matris portionem continens, cujus Arteriolæ, propter repletionem, rubicundissimæ,
&

groot stuk van de Bogtighe, en ook Colyk-darm, en dat uyt een kind van ontrent vyf Jaren: en staat te considereren, dat alhoewel de Darmen met geen wind opgevult zyn, zo is 't evenwel datse haar ronde uytspanning hebben, 't geen ik noyt voorheen by andere gesien heb, en zyn dezelve zeer rood wegens der Slag-Aderen opvullingh.

Nº. XXXI. Het Hoofd van een Kindje, 't welk zonder eenighe rimpels, in een vogt is gelegen, en 't Hoofd van een levendigh Kint komt te verbeelden.

Aanm: Dat het bovenste van 't Bekkeneel afgenomen, de Hersene geweert, het agterbreyn omgekeert zynde, weder in 't Hoofd gelegd is, ten eynde men de Slag-aderen der wervelen van de hals, en de daar uyt voortkomende Hals Slagader in 't gesichte zoude krygen.

Nº. XXXII. Een droogh glas waar in te sien is de Blaas van een Mensch, dewelke van drie Pis-leyders is voorzien, waar van datter twee in de Linker zyde geplaatst zynde in een lopen, eer dat sy in de Blaas zyn gekomen, en alzo doorboren zy deselve met een eenvoudghe openingh.

Nº. XXXIII. Een vles met voght waar in onthouden werd een groot deel van 't dunne Hersen-vlies van een Mensch, wiens Slag-

& sic eandem tincturam impertiverunt Piæ matris portioni supradictæ.

N°. XXXIV. Hominis Dura mater, in liquore conservata.

Not: Sinu longitudinali aperto, in conspectum veniunt Corpuscula rotunda, & subrotunda, milii formia, (à Clariss. Viro Pacchiono detecta) hæc magnitudinem aciculæ vulgaris caput haud superant, nisi per microscopium intropiciantur, aut ex duobus corpusculis combinentur.

N°. XXXV. Hominis Dura mater, in cujus sinu longitudinali aperto, vix ac ne vix quidem ullum ex dictis corpusculis videri potest; verum extra dictum sinum, à Duræ matris facie interiore, dependet portio membranosa, ejusmodi corpusculis scatens: ex iis autem ne minimum quidem vasculum Lymphaticum prodire, conspicere potui.

XXXVI. Puellæ Gigantæ, à me dissectæ, Dura mater, in cujus sinu longitudinali nonnulla ejusmodi corpuscula inveni, verum illa admodum

Slagaderen opgevult zynde, zeer rood haar opdoen, en alzoo hebben zy deze couleur ook medege-deelt aan 't gezeyde dunne Herffenvlies.

N°. XXXIV. Een deel van 't harde Herffen-vlies van een Mensch, 't welk mede in een voght is gelegen.

Dezes deels alzoo genoemde lange Groeff (*Sinus Longitudinalis*) geopent zynde, kan men klaar zien, die kleene ronde Geerftgelykende Lighaamtjens, dewelke ons den Hr. Pacchionus heeft ontdekt, en zyn dezelve niet grooter als het hoofdje van een gemeene speld, ten waare men de zelve met vergrootglazen quam te zien, of dat 'er twee aan een zaten.

N°. XXXV. Nogh een deel van 't harde Harffenvlies van een Mensch, in wiens langhe Groef niet het minste der gezeyde ronde Lighaamtjens ingezien of gevonden werden; edogh buyten deze groef hangter een vliesje af van de binnenste oppervlakte van 't harde Harffen-vlies, 't welk van die kleene en ronde lighaamtjes vervult is, maar van de zelve heb ik niet kunnen zien, dat 'er het minste takje van een Water vaatjen uyt voort komt.

N°. XXXVI. Het harde Herffenvlies van de Reuzinne, onlangs van my ontleed, in wiens langhaghtige groef eenige zoodanige lighaamtjen gezien worden,

exilia sunt, habitâ ratione magnitudinis totius corporis, imò capitis aciculæ minoris magnitudinem haud superant.

Nº. XXXVII. Phiala in liquore continens portionem Peritonæi cujusdam mulieris Hydropicæ, tot hydatidibus stipatam, ut peritonæum vix in conspectum veniat. Vid. Tab II. Fig III. Thes. VII.

Eodem modo Glandulæ Mesenterii refertæ erant dictis hydatidibus, ita ut remediis incassum adhibitis, ultimum diem obierit patiens; cum autem illud sæpissime contingat in hydropicis, raro, si unquam, evadunt, Paracentesi in abdomine instituta.

N, XXXVIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Thoracis pueri transversim secta: cum autem Pulmo, ut & Cor, ceraceâ materiâ sint repleta, egregie videri potest, non solum quomodo Cor & Pulmo in in- & expiratione, totam Thoracis cavitatem opplent, verum etiam Cordis & Pulmonis planam for-

maar dezelve zyn zeer kleen na proportie van haar lighaam, ja dezelve overtreffen al mede geensints het hoofd van een kleenspeld.

Nº. XXXVII. Een glas met voght, en daar in een stuk van het buykvlies van een waterzugtige Vrouw, 't welk zoo vol zit van een lymig water, dat men het buykvlies nauylks zien kan. Ziet de 2 Plaat, de 3 Figuur, van dit 7 Cabinet.

Ook waren de Klieren van 't Darm-scheyl even zoo vervult met Water-blazen (*Hydatides*) zoo dat alle remediën vergeefs in 't werk gestelt zynde, de lydersse het leven heeft moeten verlaten; en nadien men zulks zeer veel ziet voorvallen in waterzugtighe menschen, zoo is 't datse zelden of noyt genezen, wanneer men haar den buyk door deze of geene wyze opent, om 't water te ontlasten.

Nº. XXXVIII. Een glas met voght, waar in te zien is, een over dwers doorgesnede stuk van de borst van een Kind, en nadien het Hart, en de Longe met een wassighe stoffe zyn vervult, zoo kan men zeer curieus en bequaam zien, niet alleen, hoe dat in het in- en uytademen de geheele borst vervult, maar ook de platte form die het onderste van de Longh, en ook het Hart krygen, wegens datse

formam, quam obtinent, in
 spiratione supra Diaphragma.

Præterea, propter trans-
 versam Thoracis sectionem,
 in conspectum quoque venit
 spinalis medullæ substantia
 transversim quoque incisa, &
 sic substantia exterior & me-
 dullaris alba, interior vero, &
 corticalis, rubicunda apparet,
 propter vasorum, præcipue
 Arteriolarum, ex quibus sub-
 stantia corticalis in totum fere
 constat, repletionem, ceraceâ
 materiâ rubrâ.

Nº. XXXIX. Phiala in
 liquore continens ramulum
 Fruticis Capensis Portulacæ
 folio Hort. Amst. part. 1.

Inferior pars dicti ramuli
 obsita est Pseudo-membranu-
 la ex sanguine, seu cruore
 meo (post Venæ sectionem) à
 me confecta, idque sola con-
 quassatione ramuli per sangui-
 nem, donec frigus contrahe-
 ret sanguis: hoc facto aquæ
 puræ ramulum indidi, aquâ
 autem sæpius renovatâ, ra-
 mulôque digitis aliquoties
 compressô, cruor ramulo
 cohærens, albedinem induit,
 repræsentans membranam ve-
 ram, foliis firmiter cohæ-
 rentem, & Pseudo-fibris mem-
 branosis

het middelschot raken, en daar
 op leggen.

Daarenboven zoo komt ons
 hier in dit voorwerp nogh voor,
 wegens het dwers doorsnyden
 van de Borst, het dwers doorge-
 snede Rugghe-merg, wiens uyt-
 wendighe of merg-agtigh deel
 (*pars medullaris*) wit van couleur
 is, en het inwendighe of schor-
 fighe gedeelte (*pars corticalis*) root,
 wegens het opvullen der Slag-
 aderen, waar uyt de schorfige
 substantie meest is bestaande.

Nº. XXXIX. Een glas met
 voght, en daar in een takje van een
 Caapse Hleester, met porcelyne
 bladeren, 't welk beschreven is,
 in 't eerste Deel van de Amster-
 damse Tuyn.

Het onderste gedeelte van dit ge-
 seyde takske is beset met een ge-
 maakt en onwaar vlies, 't welk uit
 myneygen bloed, na een aderla-
 ting van my is toebereyd, en dat
 alleen door gedurig roeren van 't
 takje door het bloed, tot dat het
 koud wierd: dit gedaan zynde
 heb ik het takje met styf geronne
 bloed bezet zynde, in schoon
 water gelegd, 't water dikwils
 ververst, en 't geronne bloet
 eenighe reyzen tusschen de vin-
 gers geduwt, waar na het zyne
 roodigheyd verlatende, een wit-
 te couleur aan nam, verbeeldende
 alzoo een waaragtig vlies, 't welk
 zich rondom de bladerkens zeer
 vast quam te zetten, waar door

branosus ita pertextam, ut omnes sint putaturi veram esse membranam, è corpore desumptam. Notandum vero illud neutiquam successurum, nisi ilicò, post venæ apertionem, spiritibus nondum dissipatis, hoc fuerit institutum. Vid. Tab. III. Fig. VI, Thes. VII.

In Thesauro I. similis fere habetur præparatio, ex crure fuillo; cum autem præparatio illa digitis sit facta, locò ramuli foliosi, conspicendam sese exhibet substantia dicta instar polyposæ materiæ, per quam cernuntur dispersi globuli adiposi. Vide ulterius Thes. I. Tab. II.

Nº. XL. Phiala, in qua cernere licet portionem Intestini Ilei humani inverfam, eamque in liquore conservavi, ut perspicue & luculenter in conspectum veniret Tunica quinta seu villosa. Quid autem sit Tunica villosa, an detur Tunica villosa, diu multumque inter sese litigantur Anatomici; quos hic allegare, illorumque opiniones

heen menighte van waarfchynlyke membraneuse draden (*Fibræ*) loopen; zo dat wie het ook ziet, 't zelve als een waaragtigh vlies, uyt een Mensch genomen, voorkomt, Ziet de III Plaat, Fig. 6. Van dit VII. Cabinet.

Staat ook te letten dat zulkx niet zal gelukken, wanneer men het bloed niet aanstonds komt te roeren, eer dat de geesten vervlogen zyn.

In 't eerste Cabinet vindmen by na dezelve præparatie, en dat uyt het bloed van een Varken; en dewyl zulkx geroerd was met de hand en vingeren, in plaats van met een gebladert takje, zoo doet dat zigh op in de gedaante van een polypeuse zelfstandigheid, waar door heen haar ook laten zien eenighe stukxkens vet. Ziet het 1. Cabinet Plaat. II.

Nº. XL. Een vles, waar in te zien is een stuk van de bogtighe darm uyt een Mensch, leggende in een heldere voght, op dat men zeer klaar en distinct zoude kunnen zien het vyfde of fluweele vlies, waar over zoo veel waters vuyl gemaakt is, namentlyk, wat voor een wezen dit bekleetzel zy, en of het ook wel voor een vlies te houden is, alle welke opinien hier op te halen,

nes recensere, non solum tædiofum, verum etiam inutile fore existimo: itaque curiosos ad visum provoco, videant, judicent, & verum à falso discernant. Prolabiorum veram constitutionem, Papillo-nervosam descripsi & depingi curavi in Thesaur. III.

In hoc Thes. VII. videmus Tunicam Papillo-nervosam buccarum, quam cum indagarem, mihi in mentem quoque veniebat, non inutile fore, prius Tunicam villosam stomachi & Intestinorum rite perscrutari, & ad incudem revocare, quandoquidem illa sint corpora continua.

Existimavi in hac indagatione necessarium fore, Intestina ut & stomachum ita præparare, ac si vitam recuperassent, idque solâ Arteriarum repletionem, & Intestinorum macerationem in liquore convenienti; cum hoc ex sententia succederet, reperi luculenter Tunicam villosam Prolabiorum, Buccarum, Gulæ, Stomachi & Intestinorum ejus modi fere esse constitutionis, sc: nil nisi corpus compositum ex Papillis nervosis,

len, zoude niet alleen verdrietig maar ook onnut zyn. Ik wil liever de curieuse Liefhebbers tot het zien nodigen, op dat zy moghen beschouwen wat van de waarheid is.

Het waare en Tepel-zenuagtigh gestel der Voorlippen, heb ik beschreven, en met een Figuur doen afbeelden in 't III Cabinet, in dit VII. zien wy het Tepel-Zenuwagtige inwendig bekleetsel der wangen: met het zelve te onderzoeken bezig zynde, quam my in de zin, dat het niet ondienstig zoude weesen, eerst het fluweele vlies des Maaghs, en dat der Darmen te doorsnuffelen, nadien deze alle continueelle Lighaamen zyn.

In dit onderzoek docht my best te zyn het gedarmte en Maag zoodanig eerst te bereyden, datse haar als in een levendigh Mensch quamen te vertoonen, en dat door het opvullen der vaten, en in een bequame vogt te weyken. Dit viel zoo wel uyt, dat ik zonneklaar bevond, het Fluweele vlies van de Maagh, Darmen, Wangh, en Voorlippen, by na van een en 't zelve gestel te zyn, namentlyk een t'zamenstel van Zenuw-tepeltjens, Bloetvatjens (die zoo fyn zyn als dons of cattoen) en een bekleetzel (*Epithelia*) voort-

vosis, Vasculis sanguineis to-
menti aut gossypii instar te-
nuibus, & epitheliâ, ab illis
Papillis producta

Not. 1. Papillare hoc cor-
pus in Prolabiis longe esse
tenuius, quam quidem in
Stomacho & Intestinis.

2. Dictum corpus Papillo-
nervosum in omni objecto hu-
mano non æque luculenter ap-
parere, eapropter in illa in-
quisitione Intestina diverfo-
rum hominum sunt conspi-
cienda.

3. In Prolabiis Papillæ
haud in conspectum veniunt,
nisi Epithelia prius sit ablata,
in Intestinis vero, instar vil-
lorum serici villosi surrecto-
rum visui apparent, sine in-
tegumenti aut Epitheliæ abla-
tione.

4. Considerandum quoque
dictas Papillas ipsis ramulis
nervosis, è quibus prodeunt,
longe esse crassiores; id quod e-
tiam locum habet in extremis
Arteriolis viscerum, quæ ipsos
ramulos, è quibus producun-
tur, crassitie longe superant.

5. Quod ad usum, existi-
mo corpus illud Papillo-ner-
vosum, esse sensus instrumen-
tum, & hinc dolores adeo atro-
ces,

komende uyt deuyteynden dezer
Tepeltjens.

Aanm: ten eersten dat dit Te-
pelwyze lighaam in de Voorlip-
pen dunder is, als in de Maagh
of Darmen.

Ten 2den. Dat dit in alle lig-
hamen niet even klaar te zien is,
weshalven men in verschyde lig-
haamen zulkx moet na vorf-
schen.

Ten 3den. In de Voorlippen
komen deze Tepeltjens niet klaar
te voorschyn, ten zy dezelve
van haar bekleetzel eerst werden
ontdekt.

Ten 4den. Staat ook te letten,
dat deze Tepeltjens veel dikker
zyn, als de uyteynden der Zenuw-
kens selfs, waar uyt datse voor-
komen 't geen men ook ziet in de
uyteynden der Slag-aderkens, van
de ingewanden, dewelke ook dik-
ker zyn, als wel de Takxkens
zelfs.

Ten 6den. Het gebruyk aan-
gaande, ik vertrouw dit Tepel-
Zenuw-agtigh Lighaam het
werktuyg te zyn van 't gevoel, en
hier van daan zoo komt het, dat
de-

ces, ubi ab humoribus, medicamentis acrioribus, aut aliis rebus, Epithelia aufertur, & sic Papillæ afficiuntur, doloremque excitant intolerabilem.

N°. XLI. Phiala in liquore continens hominis utrumque labium cum Prolabiis, ut & portionem Buccarum.

Not: Quod Labia, ut & Buccæ, constent ex Epiderme, Cute, Pinguedine, substantiâ musculosâ, Glandulosâ, imò Papillo-nerveâ; quibus addi potest corpus reticulare Malpichii, (quamvis propter tenuitatem in homine oculos vix ac ne vix quidem incurrat) hic conspicitur.

In hoc præparato objecto videri possunt Prolabiorum Epitheliâ ablatâ, substantia Papillo-nervea, Glandulæ Labiorum, Cutis, & Pinguedo, cætera autem hic in conspectum non veniunt.

N°. XLII. Auricula infantis vitæ speciem præ se ferens.

N°. XLIII. Intestinula fætus ovini, nitidissime præparata,

dezelve Tepeltjens van haar bekleetzel (*Epithelia*) ontbloot zynde, 't zy door scherpe humeuren, vehemente medicamenten of andere zaken, de lyders zoo pynelyk zyn.

N°. XLI. Een vles met vogt, waar in onthouden werden beyde de Lippen en Voorlippen (*Prolabia*) als mede een deel van de Wangh, en dat uyt een Mensch.

Aanm: hier, dat de Lippen en Wanghen haar bestaan hebben uyt een oppervelleken (*Epidermis*) vel, vet, Musculeuse, Klierighe, en Tepel-Zenuwaghtighe substantie, als mede uit een inwendigh bekleetzel (*Epithelia*), waar by men zoude moghen voeghen het netwyze lighaam van Malpichius, hoewel het hier ter plaatse wegens desselfs dunte nauylkx gezien kan werden in een Mensch.

In dit gepræpareert voorwerp ziet men ook, na het scheidende van haar uytwendig bekleetzel (*Epithelia*) het Tepel-Zenuwagtigh wezen, de Klieren der Lippen, het vel, het vet, de rest komt ons hier niet in 't gezicht.

N°. XLII. Het Oor van een Kindje levendigh van couleur.

N°. XLIII. Het gedarmte van een jongh Schaapje, zeernet toe.

rata, & in forma sicca conservata.

N°. XLIV. Fætus humani quatuor circiter mensium skeleton, nitidissimum, sinistra tenens semen admirandum Pa-
lega Pajaneli Horti M. Part. I. P. 77. dictum, (seu Arboris filiquosæ Malabaricæ cordato folio, fructu maximo, oblongo, plano semine membranaceo D: Syen, in not. ad Hort. mal.) folis figuram imitans.

XLV: Phiala in liquore conservans manum infantis, quæ continet portionem Piæ matris humanæ, quæ rubicundissima, propter Arterio-
larum, ad ultimas extremitates usque, repletionem.

N°. XLVI. Phiala in liquore continens magnam Arterix pulmonalis portionem, ita præparatam, ut extremitates succosæ & molles in conspectum veniant; estque illa præparatio inter cæteras ejus generis, eminentior.

N°. XLVII. Phiala sicca, & in ea, duorum murium skeleton, quorum alterum pedem figit super Ovum gallinaceum exiguum, ex Ovo gallinaceo majore, inter forbendum, inventum & desumptum.

Not.

toebereyt, en in een droghe vles bewaart.

N°. XLIV. Het gedarmte van een Kindje van ontrent vier maanden dragts, zeer wit; 't zelve houdt in zyn handje het zeldzame zaad van de *Palega Pajaneli* H. Mal. hebbende de gedaante van een Zon.

N°. XLV. Een vles met vogt, waar in bewaart werd een hand van een Kindje, 't welk een stuk van 't dunne harffen-vlies uyt een Mensch vast hout 't geen zeer rood van couleur is, wegens het opvullen der Slag-aderkens, tot het uysterste uyteynden toe.

N°. XLVI. Een groot stuk van des Longhs Slag-ader in voght opgehangen, dezelve is zoodanig toebereyt, dat men derzelve zaghte en Sappighe uyteynden zien kan, en is deze præparatie onder alle de voorgaande, uytstekend wel uytgevallen.

N°. XLVII. Een droghe vles met de geraamtens van twee muizen, waar van de eene, met een der agterste pooten zigh staande hout op een klein Eytje van een Hoen, 't welk in een gemeen Hoender Ey in 't opslurpen is gevonden, en uytgehaalt.

Aanm

Not. Hæc sceleta, sibi invicem infidentia, nullorum adminiculorum ope, pedibus offeis insistere, contrarium autem facere solent Anatomici.

N°. XLVIII. Phiala in liquore conservans fatuæ ovis, (si ita loqui liceat,) Plexum Choroideum, cujus vasa sanguinea in globulos rotundos sunt mutata.

Not: Dicta Ovis, ceu fatua, modo arietabat in parietem, modo cursum ad fossas dirigebat. Cum autem illius Cerebrum à latere ventriculi dextri non nihil esset corruptum, dictum malum in totum attribui vix potest Plexui Choroideo; memini me tamen hominis, mente capti, cadaver aperuisse, cujus solus Plexus Choroideus male erat constitutus.

N°. XLIX. Jam jam dictæ ovis Cerebrum, vitali colore præditum.

N^o. L. Phiala in liquore continens Embryonem humanum, semine lactuæ aliquanto majorem.

Thef. VII.

Not.

Aanm: Dat deze twee geraamten op den andere zittende, gants geen vreemd steunzel hebben tot haar vast making, hoewel andere ontleders het contrarie gewoon zyn te doen.

N°. XLVIII. Een vles met voght, waar in te zien is de Aderighe vlegtinghe van een finneloos Schaap, (zoo het geoorlooft is aldus te spreken) wiens Bloetvaatjens als in kleene ronde bolletjens verandert zyn.

Aanm. Dat dit Schaap, als van finnen berooft, liep nu tegens de Muer, dan weder in 't Water, zonder eenighe befefinghe; edogh nadien ook selfs de Herffene ontrent de zyde van de reghter holligheyd eenigfins bedurven was, zoo en kanmen dit quaad in 't geheel aan de Aderighe vlegtinghe niet toeschryven: eghter heught het my, dat ik een finneloos Mensch heb geopend, wiens Aderighe vlegtinghe alleen quaaelyk gestelt was.

N°. XLIX. De herffene van dit geseyde Schaap, levendigh van couleur.

N^o. L. Een vles met voght, en daar in een Mensch schepfelken, wat grooter als een latuw zaadje.

D

Aanm.

Not. In Thef. VI. Duo reperiuntur Embryones, ejusdem fere magnitudinis, hic verò tertius comparet. Ut autem citius in conspectum veniret, à latere spinulam affixi, Membranulis autem Embryonem ambientibus, annectitur hic portio magna sanguinis coagulati, ita ut placentæ rudimentum videri haud possit.

Nº. LI. Pueri sceleton septem octove menses nati, à cuius dextra dependet Hernia Intestinalis, à me præparata, circa quem affectum, sequentia hic in conspectum veniunt.

A. Portio Peritonæi, Intestina tenuia pueri comprehendens.

B. Portio Peritonæi dilatata, & in scrotum usque prolapsa, propter ejus dilatationem; cutis autem hic est ablata, ita ut dilatatio Peritonæi hic nobis occurrat, ceu scrotum.

C. Tunica Vaginalis aperta, in qua vasa spermatica videri possunt.

Hiscè ita perspectis, nemo amplius

Aanm. Dat in het 6 Cabinet 2 Schepfelkens gevonden werden, met dit in groote by na overeenkomende, en nu doet sich hier het 3 op, 't welk om beter gezien te kunnen werden, zoo heb ik op zy een doortje gestoken. Aande vlieskens van dit Schepfelden hanght een groot stuk geronne bloets: zoo dat men 't beginsel van het Moerkoekjen befwaarlyk zien kan.

Nº. LI. Het geraamte van een Kind van ontrent 7 of 8 Maanden out, van wiens rechter handje afhangd een van my gepræpareerde Darm-breuk, ontrent welk ongemak dese volgende zaken gezien werden.

A. Een stuk van 't Buykvlies, 't welk in sich bevat het dunne gedarmte van een Kind.

B. Een gedeelte van 't verwyderde Buyk-vlies, 't welk tot in 't sakke is komen te versacken, wegens desselfs uytsetting. Het vel selfs is hier wegh genomen, soo dat het verwyderde Buykvlies hier als een sakke ons voorkomt.

C. Het Schee-vlies, 't welk geopend is, waar in de zaatvaten worden gezien.

Ymand dese zaken beziende

amplius judicaturus est, dicta vasa immediate esse sita, in dilatato Peritonæo, sed illa reperiri super superficie ejus exteriore; cui firmiter sunt annexa, & à cujus Peritonæi superficie exteriore videntur mutuari integumentum suum, Vagina dictum, non autem ab interiore superficie Peritonæi, uti perperam ab authoribus notatum. Cum autem hæc omnia videantur ceu in statu vivo esse constituta, considerandum, illa à me ita esse præparata, ut dictus affectus tanto exactius & perfectius à Medicinæ & Chirurgiæ studiosis conciperetur, nam plurimi perversam habuerunt de hoc affectu ideam.

Notandum quoque, quod maximam Herniæ partem opleverim Gossypio, Intestina verò flatu; quod feci, ut naturalem rotunditatem & formam retinerent. Sinistrâ autem strophium, confectum ex membranula Myriadibus vasculorum sanguineorum superbiente, orbitæ Oculi admoveere videtur dictum sceleton, quasi lachrymans.

de zal wel haast kunnen oordeelen, dat de geseyde Vaten niet inmiddels zyn gelegen in 't verwyderde Buyk-vlies, maar wel datse van buyten tegens het selve aanleggen, en daar aan wel vast gehegt zynde, haar bekleetzel daar van ook schynen te hebben, en niet van de binnenste oppervlakte van 't Buyk-vlies, gelyk ons de Authoren verkeerdelyk hebben aangewesen, welk bekleetsel Scheevlies is geheten, (*Tunica Vaginalis.*) En nadien alle dese zaken zoodanig van my zyn toebereyd datse ons als een levendigh Darmbreuk voorkomen, zoo moeten confidereeren, dat ik dit ongeval tot dien eynde alsoo heb toegesteld, op dat het haar zeer volmaakt zoude voorkomen, die in de Medicyne en Chirurgie haar komen te oeffenen, want veele hebben een verkeerde verbeeldingh van dit ongeval gehad. Op dat nu dit alles haar natuurlyke forme en rondigheyd zoude hebben, zoo heb ik dese breuke opgevult met Cattoen, en het gedarmte met wind.

Dit geseyde geraamte schynd een Neusdoekje te houden voor deffels Ooghen-raden, gemaakt uyt een Vliesje, waar door heen duyfende van opgevulde Bloetvaatjens loopen, verbeeldende alzo een, die bitterlyk schreyd.

N°. LII. Puellæ sceleton ejusdem fere ætatis, à cujus dextra dependet Thorax ossibus pueri quinque circiter mensium, circa quem consideratione dignum esse censeo, sc: 1°. quod plures Costæ, præsertim lateris dextri, plurimis in locis fuerint ruptæ, & denuo ferruminatæ, unde admodum adhuc contortæ.

Notandum præterea, dictas fracturas haud fuisse perfectas, tunc enim majore callo essent obsessæ, sed propter mollitiem costarum fracturæ fuerunt imperfectæ, an à compressione, vel quod calcatus fuerit infans? quod valde probabile, quia in utroque latere malum hæret.

3. Variæ Costæ binis in locis, dicto modo fractæ fuerunt.

4. Omnes istæ costæ videntur quoque destitui durâ & nitente superficie, quâ ditata

N°. LII. Het geraamte van een Meyske ontrent van deselve ouderdom, van wiens reghter handafhangt, het gebeente van de Borst van een Kind ontrent vyf Maanden oud, waar ontrent ik oordele dese volgende zaken aanmerkelyk te zyn, namentlyk.

Ten 1sten. Dat zeer veel Ribbens van de reghter zyde op veele plaatzen gebroken, en weder geheelt zyn geworden, waar door datse ook nogh seer krom staan.

Ten 2den. Staat ook te letten dat de Breuken deser Ribbens niet volstrekt zyn geweest, want dan zoo zouden se met meer caleusheyd beset zyn geworden; edogh wegens der selve sagtigheyd, zoo zyn de Breuken onvolmaakt, en als gekraakt geworden, of dit nu is veroorzaakt door knellingh en compressie, of wel dat het Kind is getrapt geworden? weet ik niet, hoewel zulks waarschynelyk is, nadien aan beyde de zyde de Ribbens zoo qualyk zyn gestelt.

Ten 3den. Verscheyde Ribbens zyn op twee plaatzen op de zelve wyse gebroken geweest.

Ten 4den. Alle dese Ribbens schynen ontbloot te zyn van haar harde en blinkende uysterlyke sub-

tatæ sunt, unde justo quoque molliores.

A sinistra dependet integrum Intestinum Cæcum cum annexa portione Ilei, è corpore ovino: quanta differentia sit inter hoc Intestinum ovinum & humanum, videri hic potest.

Nº. LIII. Portio cutis capitis humani superior, scutellam repræsentans, per quam tot vasa sanguinea sunt dispersa, ut tota Cutis à repletione materiæ ceracæ, sit rubicundissima.

substantie, waar van anderzints de welgestelde Ribbens voorsien zyn: Hier door is 't ook datse veel te sagt zyn.

Van desselfs linker handje hangt ook af de geheele blinde Darm van een Schaap, met een stukje van de boghtige Darm, zoo dat men hier zien kan, hoe groot het onderscheyd is tusschen die van een Mensch, en die van een Schaap.

Nº. LIII. Het vel van 't bovenste deel des Hoofds van een Mensch, 't welk een schoteltje komt te verbeelden. Het selve is vol van opgevolde Bloetvaatjens, soo dat het geheel en al bloedrood ons voorkomt.

ASSER TERTIUS. De Derde PLANK.

* Nº. LIV. **P**Hiala in liquore conservans infantis Colem cum coliis suis, colore vivido.

Nº. LV. Infantis Pes eodem modo conservatus, & ita præparatus, ut ligamenta, præsertim Teres, in conspectum veniant.

Not. 1. Ligamentum Teres visui sese non offert, nisi Patellâ, à Musculorum tendinibus præcisâ, dependeat. vide Tab. III. Fig. 1. Thef. VII.

2. Variis Musculis separatim,

Nº. LV. **H**Et voetje van een Kindje in heldere voght, 't welk zoodanig is toebereyt, dat de banden, insonderheid de rond-en langhe gesien kunnen werden.

Aanm. ten 1sten. Dat de rond-en langhe band zich niet op doet, voor al eer de Knie-schijf van de Pesen der spieren afgesneden zynde, nederwaarts werd gebragt. Ziet de III. Plaat. Fig. 1. van dit VII. Cabinet.

Ten 2den. Verscheyde Spieren

tis, Nervus per Tibiæ partem posteriorem decurrens, et denudatus, hic videri potest.

Nº. LVI. Pueri Ren uterque, quorum alter Rene succenturiato instructus, per dorsum in duas partes est divisus, ut nonnulla interiora appareant, sc: Papillæ renales, Ductus urinosi &c.

Nº. LVII. Infantis portio Thoracis, in qua, Musculis ablatis, in conspectum veniunt cavitates, corporibus Vertebrarum interpositæ, de quibus vide Thesaur V. Tab. III. Fig. 2.

Præterea hic videri possunt Arteriæ Intercostales externæ, à me detectæ, & delineatæ in Thesaur. 1º. Tab. III. Fig. 3.

Nº. LVIII. Fætus humani brachium, in cujus manu continetur Fungus, Placentulam uterinam, cum suo integumento crassiore, repræsentans.

Notandum interim, Fungum illum esse repertum super particulam corporis humani, quam in phiala, modico liquore repleta, inven-

ram,

ren afgesneden zynde, zoo komt ons hier bloot in 't gesicht die Zenuw, dewelke door het achterste van 't Been loopt.

Nº. LVI. Beyde de Nieren van een Jonghe, waar van d'een, nogh is voorsien van deffels Bynier, en is een der selve Nieren na de lenghte opgesneden, om alzo eenighe inwendighe zaaken te kunnen zien, namentlyk de Nier-tepels, de Piscanaaltjens &c.

Nº. LVII. Een stuk van de Borst van een Kind, waar in, de spieren geweert zynde, die holligheden gesien werden, dewelke tusschen de Lighamen der Wervel-beenderen zitten, waar van verders kan werden nagesien het V Cabinet, de III Plaat en Fig. 2.

Ook kan men hier zien de uytwendighe tusschen-ribbighe Slag-aderen, van my eertyts ontdekt, en afgebeeld in 't I. Cabinet de 3 Tafel Fig. 3.

Nº. LVIII. De Arm van een Kind, in wiens handje gevonden werd een klein Campernoelje (*fungus*), dewelke een Moerkoekje, met deffels dicke vlies komt te verbeelden.

Aanm. ondertusschen, dat dese kleene Campernoelje van my gevonden is op een gedeelte van een Mensch, 't welk ik had be- waart in een vles met een mate- lyke quantiteyt van voght, en hier

ram, ex qua particula propullulabat dictus Fungus, vid. Tab. II. Fig. 1. Thef. VII.

N°. LIX. Sceleton fætus humani immaturi, sex circiter mensium, à cujus sinistra dependet portio membranæ Pulmonis rubicundissima, propter vasorum sanguineorum repletio nem, estque dictum sceleton albissimi coloris.

* N°. LX. Partes generationis Puellæ, in liquore conservatæ; in iis membrana Hymen, Caput Clitoridis, cum ejus Præputio, Nymphæ, Meatus urinarii orificium &c. videri possunt.

N°. LXI. Gliris sceleton nitidum, quod uno pede, sine fulcro ligneo, ferreo, aut æneo, insistens, mira gesticatione, quasi saltando, frustum Intestini Jejuni hominis continere videtur, cujus vasis sanguineis repletis, sanguineo colore est præditum.

N°. LXII. Portio Intestini Jejuni balænæ majoris, in liquore conservata.

Not: 1. Maximam habere analogiam Intestina balænæ, cum Intestinis humanis, hic luculenter apparet: Rugæ autem interiores, Juga mihi dicta, haud præcise eundem

hier uyt is het selve komen te groejen, siet de 2 Taf. 1. Fig. van dit VII. Cabinet.

N°. LIX. Het geraamte van een Kind van ontrent ses Maanden dragts, van wiens reghter handje afhangt een stukje van 't Vlies van een Mensche Longh, 't welk bloet rood voor komt, wegens het opvullen der Bloetvaaten. Dit gefeyde geraamte is byzonder wit van couleur.

N°. LXI. Het geraamte van een Rot, 't welk mede seer wit zynde, van geen vreemd toegebragt steunsel van hout of yserdraat voorsien is, 't selve verbeeld een danssend geraamte, in een vreemd postuur. Tusschen desselfs voorste pooten hout het vast een stuk van een Mensche nughtere Darm (*intestinum jejunum*) 't welk zeer rood is wegens het opvullen der Bloetvaten.

N°. LXII. Een Vles met voght, waar in een groot stuk van de Nughtere darm van een groote Walvis werd bewaard, waar ontrent te zien is, die groote overeenkomste, die de selve heeft met de Nughtere darm van een Mensch. Alleen ziet men dat de inwendighe superficie, die ik latwyse verhe-

vent-

dem ordinem fervant , ficuti in homine , fed confufe decurrunt , et mentiuntur rugas interiores ftomachi humani.

Nº. LXIII. Portio Maxillæ superioris ex vervece , in qua videre licet per integumentum , quo obducuntur Offa fpongiofa inferiora Narium , Vafa Arterio-mucofa , denfiffime conftipata & recto ductu currentia , ad Nafi extremum ufque.

Cum viderem peculiarem in illis vafis curfum , & obfervarem in illis nullas fere ramificationes laterales , & quod plus eft , rarò liquore fanguineo imprægnatas effe : quid de illis effet , dubitare cæpi ; Itaque Arterias Carotides replevi ceraceâ materiâ rubrâ , quo factò , omnia ad unum ufque imprægnabantur. (Vid. Tab. III. Fig. 2. Thef. VII.) id quod mihi indicio erat , dicta vafa continuationes effe Arteriarum : jam porro obfervo fc: integumentum comprimendo verfus Nafi extremum , ex iis effluere

ventheden heb genoemt , en by andere bekend ftaan met de naame van oogh-luykende Klap-vliefen , niet na de ronte des Darms , maar confufelyk haar opdoen , als de inwendige rimpels der Menfchen maghen zonder eenighe ordre te houden.

Nº. LXIII. Een ftuk van de opperfte Kaak van een Schaaap , waar in te zien zyn alle die Slagaderlyke fnotterige vaten , dewelke verfpreyt zyn door het bekleetzel van de onderfte fpongieuze Beenderen van de Neus , dewelke zeer dicht en met een reghte cours by een lopen tot het uyerfte der Neusgaten.

Wanneer ik in defe vaten een byzondere cours fagh , en datfe nauylykx eenighe zy-tackjens van haar gaven , ook datfe felden met bloet vervult gefien wierden , zoo heb ik beginnen te twyfelen , en te onderfoeken wat van de felve mogt zyn.

Hier op zoo heb ik de Slaapflag-aderen op myn manier vervult , waar door fy alle te gelyk ook zyn vervult geworden , (gelyk de 2 Fig. van de III. Plaat , van dit VII. Cabinet aanwyft) 't welk my tot een bewys was , defelve continueel te zyn met de Slag-aderen. Nu zoo heb ik ook verders bevonden door het perfen van dit bekleetzel na het uytteynde van de Neus , daar door een heldere en dunne fnotterige voght

re liquorem limpidum Mucoserofum, præsertim post macerationem in aqua simplici, id quod satis superque indicat vasa illa esse habenda, pro vasis excretoriis.

Præterea hodie mihi videre videor aliquid peculiare circa illa vasa, quæ nondum satis perspecta, in aliud tempus reservare decrevi.

Considerandum ulterius, quod, quamvis illa vasa non tam distincte appareant, in corpore humano, quin tamen quoque adsint, vix sit dubitandum.

N°. LXIV. Sceleton fœtus quinque circiter mensium, cujus sinistrâ tenet portionem Intestini, cujus Arteriæ in totum sunt repletæ.

N°. LXV. Phiala liquore repleta, in qua continetur portio Asperæ Arteriæ, quam ceraceâ materiâ rubrâ replevi ad ultimas extremitates usque.

Quicumque inter Anatomicos dictam portionem aspexerit, facile judicaturus est, figuras, ab aliis in lucem editas, neutiquam cum hoc ramo neque cum naturali constitutione, convenire Vid. Tab. III. Fig. 3. hujus Thesaur. VII.

Thes. VII.

N^o.

voght uytvloed, voornamentlyk, na dat dit voorwerp een dagh in 't water gelegen heeft, 't geen genoegzaam te kennen geeft, dat deze vaten te houden zyn voor uytvloeiende canaalen.

Daarenboven zo komt my nog yets zeldsaams voor in dese canaalen, 't welk nogh niet ten vollen ondersogt hebbe, weshalve zulks genootzaakt ben uyt te stellen tot op een ander tyd.

Verders staat te letten, dat hoewel dese vaten zoo distinct in een Mensch niet werden gezien; zoo is 't evenwel, dat ik nauwlykstwyfele, of zy werden mede in de neus van een mensch gevonden.

N°. LXIV. Een zeer wit geraamte van een kind van ontrent vyf maanden dragts, wiens linker handje een stuk van een mensche darmtje draagt, wiens bloetvaten curieus opgevult zyn.

N°. LXV. Een vles met voght, waar in onthouden werd een stuk of tack van de Longhepyp, dewelke ik tot de uysterste eynden toe opgevult heb met een roodwassighe stoffe.

Wat Ontleder die dit voorwerp komt te sien, zal wel haast kunnen oordeelen, dat de Figuren by andere uytgegeven, geensints overeenkomen met dit voorwerp. Ziet de 3de Fig: en 3de plaat van dit Cabinet.

E

N^o.

N°. LXVI. Portio Intestini recti è puero, in cujus superficie interiore Pori seu oscula, tam dense sunt stipata, ut cribrum repræsentet. Vid. Tab. III. Fig. IV. hujus The-saur.

N°. LXVII. Stomachi portio, per quam Arteriæ numerosissimæ, & repletæ, distributæ sunt; idque è corpore foetus ovini immaturi.

N°. LXVIII. Embryonis humani Placentula nitidissima, cui cruor condensatus cohæret; qui Placentulæ mollem augere quidem videtur, attamen ad Placentulam haud pertinet, sicuti in præcedente Thes. VI. quoque indicavi.

N°. LXIX. Muris sceleton, uno ex posterioribus pedibus, sine adminiculo, insistens, saltare quasi videtur, continetque dextro & anteriore pede frustum venæ inflatæ, exsiccatae & apertæ, ut vera constitutio simplicis Valvulæ, ramis venosis præpositæ, cerni possit.

Sinistro & anteriore pede arripere videtur portionem Venæ jugularis humanæ, Valvulis

N°. LXVI. Een stuk van de regte Darm uyt een jonghe, waar in de alsoo genoemde sweet gaatjens of mondekens, zoo dicht by een staan als of het een seef ware. Ziet de 4 Fig. van de 3 de Plaat van dit Cabinet.

N°. LXVII. Een gedeelte van de Maag van een onvoldrage Schaapje, door 't selve loopen overvloedigh veel opgevulde bloetvatjens.

N°. LXVIII. Een zeer curieus moerkoekje van een klein mensche schepselke, waar aan een groot stuk geronne bloed vast zit, 't welk de groote van 't Moer-koekje wel schynt te vermeerderen, eghter zoo behoort het daar niet toe, gelyk zulkx van my ook is aangewezen, in 't voorgaande VI Cabinet.

N°. LXIX. Het geraamte van een muys, staande alleen op een der agterste pooten als danssende, en dat zonder eenig vreemt steunsel, het zelve houd in zyn regter en voorste poot een stuk van een opgeblase ader, dewelke opgesnede is, om alzo de eenvoudige Klapvliessen te zien, dewelke gemeenelyk geplaaft zyn, voor de uytgang der takken van de Aders.

In desselfs linker poot hout het een stuk van een bloet-ader uyt de hals (*vena jugularis*) van een mensch, 't welk van twee tegen den

vulis bicompositis instructam.

N°. LXX. Phiala in liquore conservans Mammam muliebrem, secundum longitudinem sectam, ut facies interior videri possit.

Notandum interim, neque in hac, neque aliis Mammis in statu naturali, ullas reperiri ita decantatas Glandulas, sicuti antea fufius declaravi.

ASSER QUARTUS.

N°. LXXI. **P**hiala sicca & in ea portio Intestini jejuni, cujus tunica secunda seu cellulosa egregie videri potest.

N°. LXXII. Portio Mesenterii, cujus Arteriis repletis, Glandulæ Mesenterii cernuntur rubicundissimæ, propter Arteriarum repletionem.

N°. LXXIII. Cutis Elephantis portio.

N°. LXXIV. Penis virilis in lamellas dissecti portio, in qua videri potest, corpus Nerveo-spongiosum minus, integrum Meatum urinarium ambire, id quod in omnibus non habere locum, demonstravi in præcedenti. No-

den ander staande Klap-vliezen voorzien is.

N°. LXX. Een vles met vogt waarin te sien is de borst van een vrouw, dewelke na de lenghte opgesneden is, om desselfs inwendige gestalte te kunnen sien; waar ontrent te considereren staat, dat noch in dese, nog ook in andere wel gestelde borsten geen zo zeer berugte kliertjens te vinden zyn.

De IV PLANK.

N°. LXXI. **E**en droog glas, waar in bewaart werd een stuk van de Nugteren darm uyt een Mensch, wiens tweede of Celluleus vlies zeer perfect gesien kan werden.

N°. LXXII. Een stuk van 't Darm-scheyl, wiens slag-adren opgevult zynde, de Klieren van 't Darm-scheyl bloed rood haar vertoonen.

N°. LXXIII. Een stuk van 't vel van een Oliphant.

N°. LXXII. Een moot van een mensche roede waar in te sien is, dat het kleene spongieuse Zenuagtigh lichaem de gantsche watergang omringt, en dat dit niet alsints zoo gevonden werd, heb ik hier voorheen getoont.

Notandum Interim omnia corpora Nerveo-spongiosa, ceraceâ materiâ esse repleta.

Nº. LXXV. Foetus humani, sex circiter mensium Hepar, balsamo, lapidis instar, induratum & à plurimis annis in formâ ficcâ conservatum.

Nº. LXXVI. Testudinis caput osseum, coloris nivei demptâ maxillâ inferiore.

Merkt ondertuffchen, dat in dit voorwerp alle de drie Spongi-eus-Zenuwagtighe Lighamen met een wassighe stoffe zyn opgevult.

Nº. LXXV. De Lever van een Kind van ontrent ses Maanden dragts, 't welk steen hard gebalsemt is, en van over seer veel Jaaren by my is bewaard geworden.

Nº. LXXVII. Een doods-hoofd van een Schiltpadde, wit van couleur sonder de onderste kaak.

C. Hüjberts.

ad vivum sculp.

FIGURARUM

THESAURI VII.

Explicatio.

TABULA. I.

FIG. I. denotat Lienem puellæ Gigantæ.

A. Vasorum sanguineorum extremitates in totum explicatæ tomenti seu gossypii instar tenues; illæ autem ante explicationem Glandularum formâ occurrebant.

B. Dictorum extremitates ex parte tantum explicatæ.

C. Portio superficiei Lienis non explicata.

D. Arteria splenica.

E. Vena splenica.

F. Foveæ majores, ab avulsione membranæ, Lienem ambientis, productæ.

G. Foveæ minores propter eandem causam productæ.

FIG. II. Supradictæ Gigantæ puellæ Plexum Choroidæum exhibet, qui longissimus quidem, ast tenerissimus occurrit.

FIG.

Uytlegginghe

Van de Platen van 't

VII. CABINET.

De eerste TAFEL.

FIG. I. Wyft ons aan de Milt van een Jonge Reufinne.

A. De uyterste uyteynden der bloetvaten, dewelke ontdaan of vanden andere geweken zyn, dese zyn zo fynals dons of Cattoen: edog voor datze ontdaan waren, verbeelden zy Kliertjens te zyn.

B. Desselts uyteynden, die ten deele ontdaan zyn.

C. Een gedeelte van de superficiefes Milts, dewelke niet ontdaan is.

D. Des Milts slag-ader.

E. Des Milts Ader:

F. Grote kuyltjens, voortkomende door het afhalen van 't Vlies, dat de Milt bekleed.

G. Kleender kuyltjens, door deselve oorzaak voortgebragt.

Door de IIde. Fig. werd verbeeld de aderlyke vlegtingh (*Plexus Choroidæus*) uyt deselve Reufinne, dewelke wel zeer lang, maar ook zeer teder van wezen is.

E 3

De

FIG. III. Portionem Duræ matris ex homine demonstrat, facie exteriori visam.

- A. Duræ matris portio.
- B. Agmen corpusculorum Milii formâ, quæ minimæ aciculæ caput haud superant magnitudine.
- C. Dicta corpuscula solitaria.
- D. Foveæ, in sinu longitudinali exsculptæ.
- E. Portio Duræ matris, à latere sinus longitudinalis.
- F. Sinus longitudinalis apertus, & non nihil reflexus, ut cavitas, & quicquid in ea continetur, cerni possint.

FIG. IV. Indigitat dicta corpuscula è sinu exempta, quorum non nulla parvis quasi pedibus prædita sunt.

TABULA II.

Quinque objecta representat, quorum

- i. **I**nfantis Brachium demonstrat, Littera A notatum, in cujus manu con-

De III. Fig: verbeelt een stuk van 't harde Harssenvlies uyt een Mensch, wiens oppervlackte hier gezien werd.

- A. Een stuk van 't harde Harssenvlies.
- B. Veel by een staande geerst-gelykende Lighaamtjes, dewelke het hoofd van een kleene speld niet komen te overtreffen.
- C. Deselve Lighaamtjens haar eenzaam vertonende.
- D. Kuyltjens, dewelke, in de langwerpige groef, gevonden werden.
- E. Een stuk van 't harde Harssenvlies bezyde de langwerpighe groef.
- F. De langwerpighe groef opgesneden, en op de zyde wat omgeslagen om desselfs holte en 't geen daar verders in is, te kunnen zien.

De IVde Fig: verthoont ons de geseyde lighaamtjens, dewelke uyt de groef zyn genomen, en zyn eenighe der selve als met steeltjens voorzien.

De II PLAAT,

Verbeelt ons 5 Figueren, waar van de

- i. **E**en arm van een Kind verthoont, in wiens hand onthouden werd een campernoelje

Fig. 2.

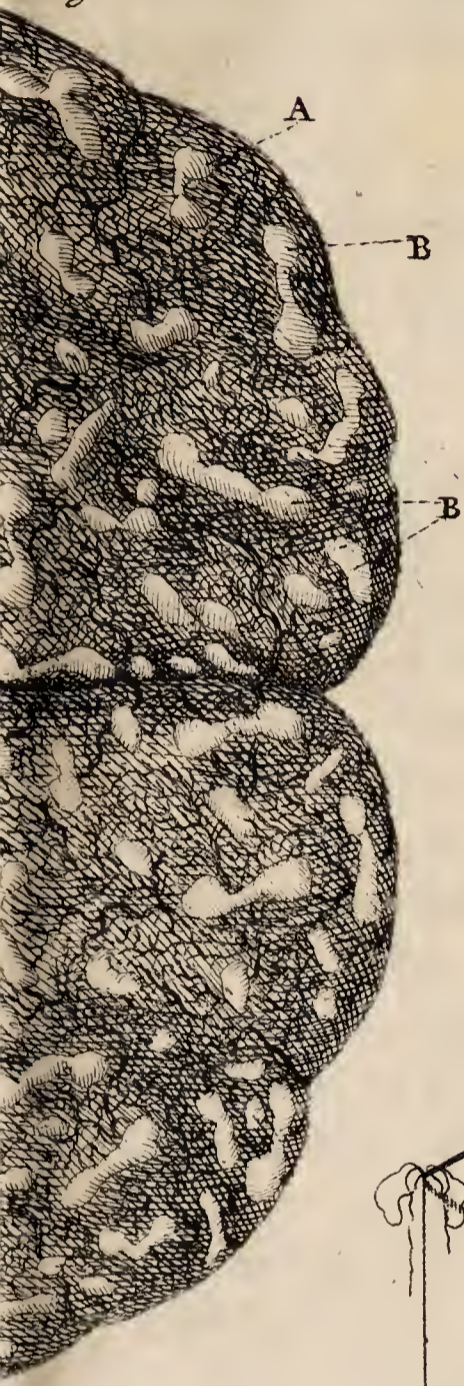

Fig. 1.

Fig. 3.

Fig. 4.

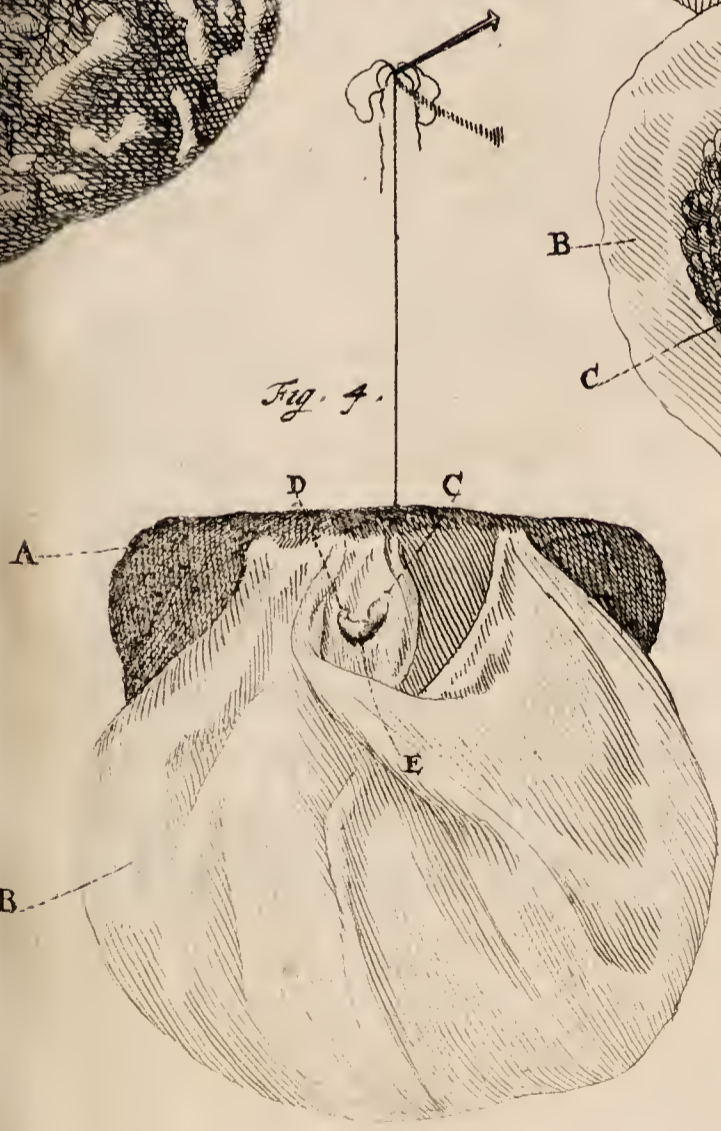
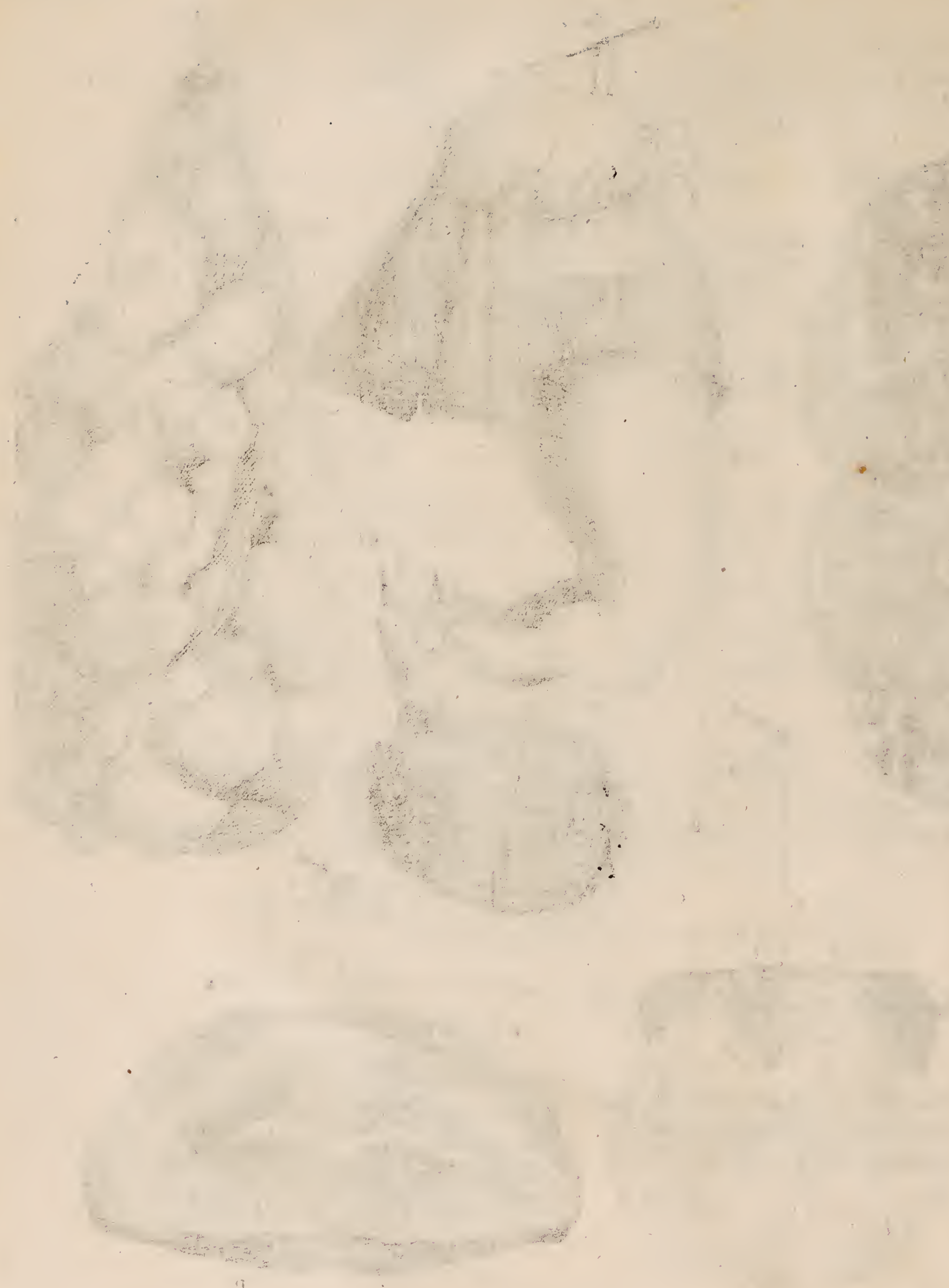

Fig. 5.

continetur Fungus , à me repertus supra particulam carneam corporis humani secundinam mentiens parvulam.

B. Pelliculæ Analogum , Chorium mentiens.

C. Fungus , Placentulæ similis.

FIG. II. Cerebri humani portionem demonstrat , per cujus superficiem , supra Piam matrem Vesiculæ disseminantur diversæ formæ , Vasa lymphatica repræsentantes , suntque nil nisi Tunicæ Arachnoïdæ elevationes artificiosæ , à flatu per tubulum adactæ. Hoc autem Cerebrum in Thesauris servare mihi quidem animus erat , verum enimverò cum impossibile mihi fuerit flatum in dictis vasis retinere , non conservavi. Vide ulterius hac de re Programma Anatomicum A°. 1706. diebus canicularibus typis mandatum , in quo dixi , me hæctenus nulla offendisse vasa Lymphatica vera in Cerebro humano , neque in ejus membranis , & multum me debiturum illi , qui vel minimum ramusculum

je dewelke van my gevonden is op een stuk vlees van een Mensch, verbeeldende een kleine Nageboorte.

A. Een vliës-gelykende uitspanfel, 't welk het vlies Chorion niet qualyk gelykt.

B. Het Campernoelje gelykend Lighaamtje, een klein Moerkoekje niet qualyk gelykende.

De IIde Fig: verbeeld een stuk van de Herffene uyt een mensch, langhs wiens oppervlakte boven het dunne Harffsen-vlies veel blaasjens werden gezien van verscheyde forme, verbeeldende niet onaardig eenige watervaten, en zyn deze egter niet anders, als afwykinghen en verheventheden van 't Spinne-web gelykende vlies, (*Tunica Arachnoidea*) welke verheventheden haar opdoen, als men behendigh komt te blazen met een blaaspypje tusschen het Spinne-web wyse en dunne Harffsen-vlies. Myn voorneemen was wel dese Harffene te bewaare, maar nadien het my onmogelyk was, de wint te houden in dese verheventheden of valsche vatiens, zoo heb ik deselve niet bewaart, ziet verders hier over na myn Anatom: Programma, 't welk van de Somer in druk is uytgegaan, waar in ik gesegt hebbe, noyt eenighe opreghte Watervaten
in

lum veri Lymphæ-ductus ,
Valvulis conjugatis instru-
ctum , mihi demonstrave-
rit.

- A. Cerebri portio.
- B. Pseudo-vasa Lymphatica.

FIG. III. Exhibetur portio Pe-
ritonæi cujusdam Hydropi-
cæ , hydatidibus referta.

- A. Peritonæi portio.
- B. Hydatides.

FIG. IV. Explicatio.

A. Grumus sanguinis feu
cruoris.

B. Membranæ , Embryonem
obducentes.

C. Rudimentum Funiculi
umbilicalis , crassitie Em-
bryonem fere superans.

D. Embryonis caput , in quo
unius oculi rudimentum
videri potest.

E. Dorsum embryonis.

FIG. V. Hominis Labium
utrumque cum portione
Malarum.

- A. Cutis cum pinguedine.
- B. Epi-

in harffene, nog in deffelfs vlie-
fen gevonden te hebben , en
dat ik my ook zeer veel zal ver-
pligten aan hem , die my 't
minfte takje van een waar wa-
tervat (*Vas Lymphaticum*) voor-
zien met twee tegens den ande-
re staande Klapvlijsjens, zal ko-
men aan te wyzen.

- A. Een gedeelte van de harffene.
- B. Zoo genoemde dog valsche
Water-vaten.

De III. Fig. Wyft ons aan een
stuk van 't buykvlies van een
waterzughtighe Vrouw , 't
welk vervult is van water-
blaasjens.

- A. Een stuk van 't buykvlies.
- B. Waterblaasjens.

Uytleggingh van de IV Fig.

A. Een stuk geronnebloed.

B. De vliessen , dewelke het be-
ginfel van 't fchepfelke komen
te omvangen.

C. Het begin van 't Navel-
strengetje , 't welk het begin-
fel van 't fchepfeltje in dikte by
na overtreft.

D. Het Hoofdje van 't Schep-
feltje , waar in men het begin
van een der twee oogen zien
kan.

E. Deffelfs rugge.

De V. Fig. Wyft aan beyde de
Lippen van een Mensch met
een klein gedeelte van de
wanghen.

A. Het vel met deffelfs vet.

B. Het

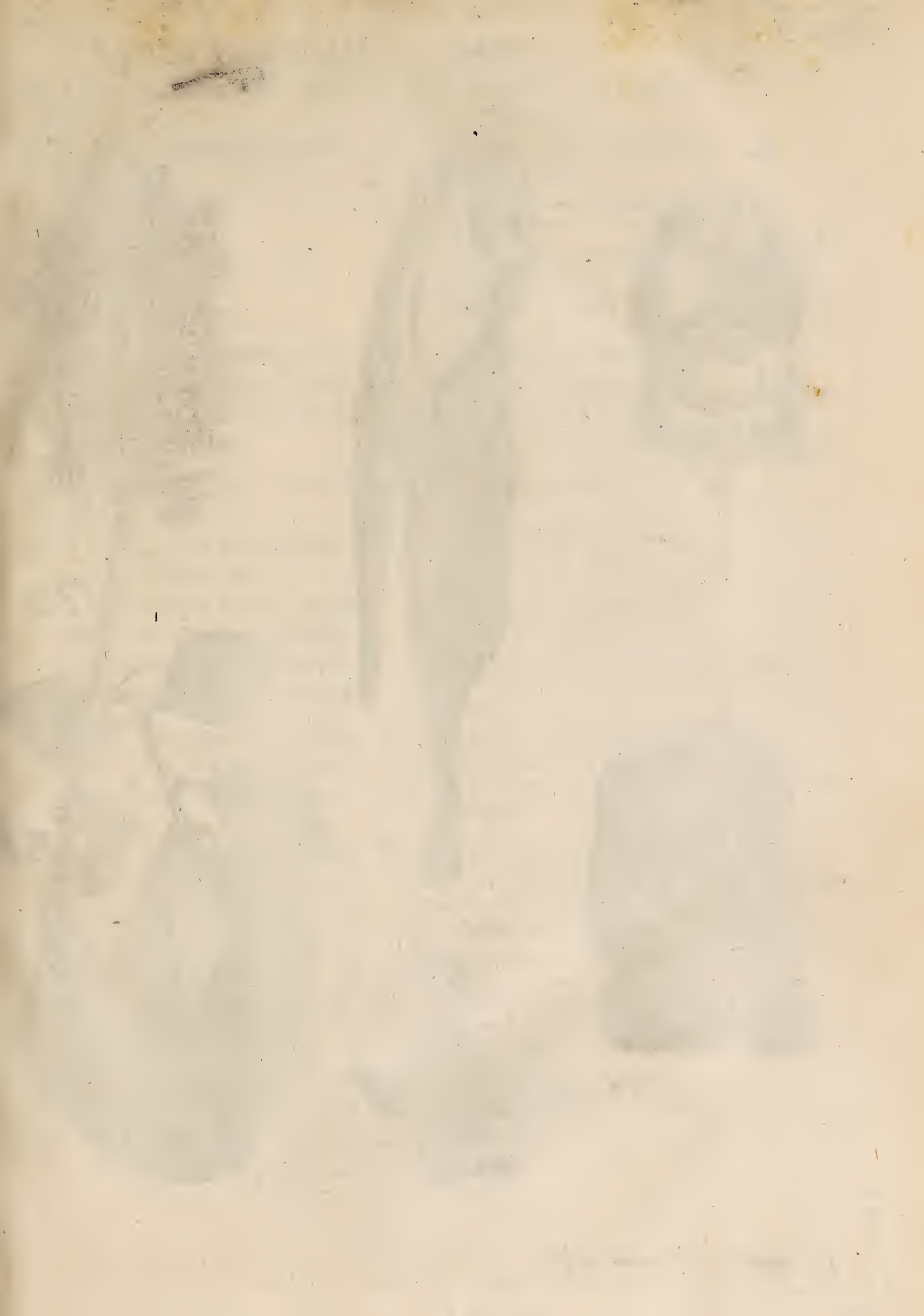

Fig. 1.

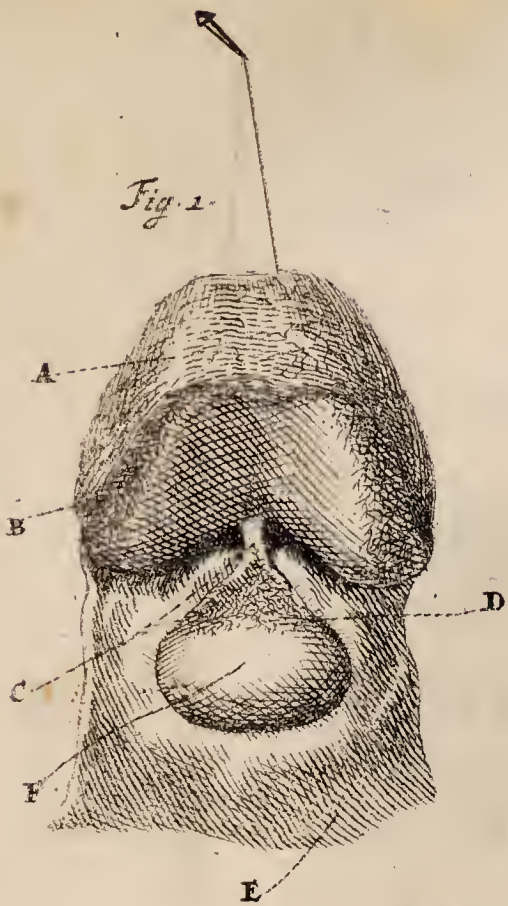

Fig. 2.

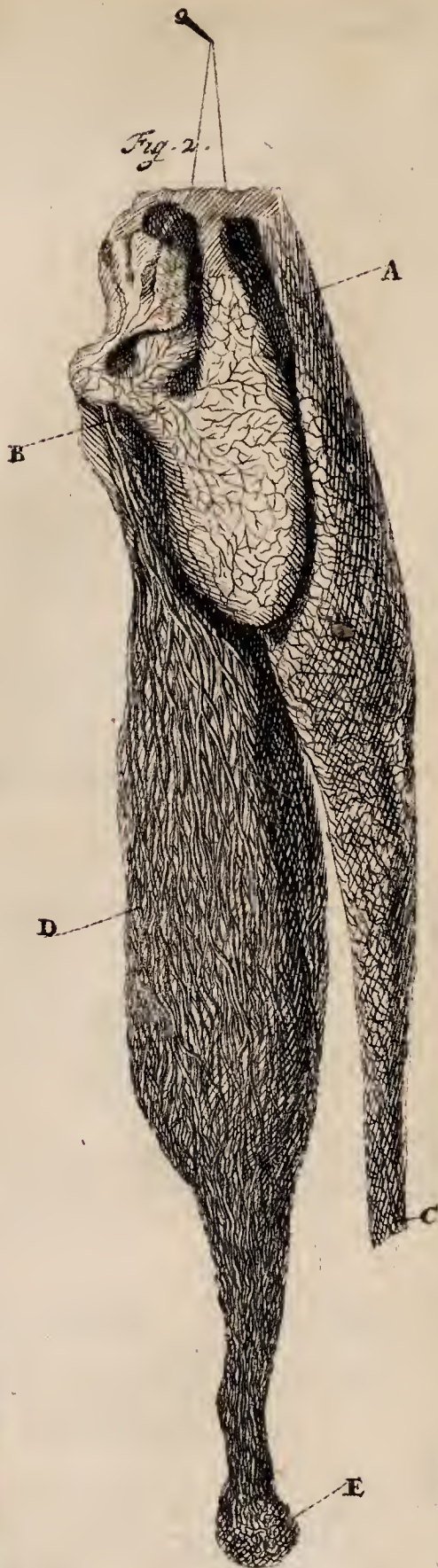

Fig. 3.

Fig. 4.

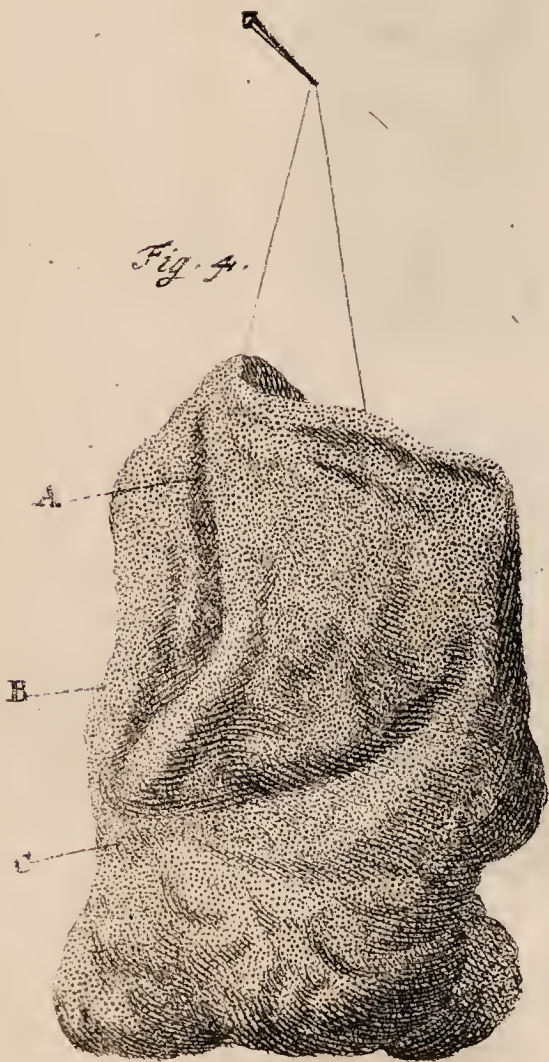

Fig. 5.

Fig. 6.

B. Epithelia labiorum, ut & Malarum.

C. Papillæ nervosæ, serico villoso similes.

D. Oris apertura.

B. Het bekleetsel der Lippen, en dat der wanghen.

C. De Zenuwighe Tepeltjens, fluweel gelykende.

D. De openingh des monds.

TABULÆ III.

Explicatio.

FIG. I. Exhibetur Epiphysis inferior ossis Femoris, cum annexa Patella & Tereti ligamento.

A. Epiphysis ossis Femoris inferior.

B. Arteriolæ per latera Cartilaginis distributæ.

C. Ligamentum Teres, cujus ope, inter cætera, Patella quoque connectitur inferiori Epiphysi ossis Femoris.

D. Vasa, & præsertim Arteriolæ, per substantiam cartilagineam Patellæ dispersæ.

E. Reliquiæ Tendinum Musculorum Tibiam extendentium, quibus firmiter connascitur Patella.

F. Patella dependens.

FIG. II. Ossa spongiosa Nasarium ex ove exhibentur.

A. Portio septi narium, loco suo

Verklaring van de

III. PLAAT.

IN de 1ste Fig. werd ons aangewezen de onderste aanwas van 't Dye-been, met desselfs Knieschyf en rond en langhe band.

A. De onderste aanwas van 't Dye-been.

B. De slag-aderkens lopende langs de zyde van 't kraakbeen.

C. De rond en langhe band, waar door de Knieschyf, onder andere, ook vast gehegt werd aan de onderste aanwas van 't Dye-been.

D. De vaten, en insonderheyd de slag-aderkens, dewelke door het kraakbeen van de Knieschyf lopen.

E. Het overblyffel der Pesen van de spieren, dewelke het scheenbeen uytsteken, waar aan de Knie-schyf ook vast zit.

F. De afhangende Knie-schyf.

De II. Fig: wyft ons aan de sponcieuse beenderen van de Neus uyt een Schaap.

A. Een gedeelte van 't tusschen-scheyt-

F

scheyt-

fuo nonnihil remota, ut ossa spongiosa Narium luculenter in conspectum venirent.

- B. Unum ex ossibus spongiosis superioribus, per cujus involucrum vasa plurima sunt dispersa, reptatu diversa ab illis, quæ sunt distributa per involucrum ossis spongiosi inferioris.
- C. Inferior portio septi Narium.
- D. Os spongiosum inferius, per cujus involucrum plurima Arterio-pituitosa vasa, prorsus alio reptatu currentes, quam quidem arteriæ in superiori osse spongioso.
- E. Inferior pars ossis spongiosi, in qua plurima oscula reperiuntur, per quæ latex serosus, aut si mavis seroso-pituitosus in vivis sponte, & in defunctis per expressionem, emanat.

FIG. III. Ramum Asperæ Arteriæ denotat, ad extremum usque repletum ceraceâ materiâ rubrâ.

In illo videri potest differentia inter hanc, & alias figuras, ab aliis in lucem editas.

FIG. IV. Pueri Intestini Recti

scheytzels van de Neus, 't welk wat uyt zyn plaats is geduwt, om alzo de sponcieuse beenderen beter te kunnen zien.

- B. Een van de opperste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetsel veele vaten loopen, en dat met een andere cours, als wel die, dewelke door het bekleetsel van de onderste sponcieuse beenderen haar verspreiden.
- C. Het onderste gedeelte van 't tussenscheytsel van de Neus.
- D. Een van de onderste sponcieuse beenderen, door wiens bekleetsel zeer veel slag-aderlyk-snotterighe (*Arterio-pituitosa*) vaten loopen, en dat op een geheel andere wyse, als wel de Slagaderkens van 't bekleetsel der opperste sponcieuse beenderen.

E. De mondekens, waar door de dunsnotterige voght, komt te loopen in de levendighe, en uytgeperst kan worden in de doode voorwerpen, en dat in 't onderste gedeelte van 't geseyde sponcieus been.

De III. Fig. Betekent een tak van de Longhe-pyp, dewelke tot het uysterste toe met een roodwassighe stoffe is vervult.

Hier kanmen nu zien het groot onderscheyd tusschen deze Figuren, en die, dewelke van andere in 't ligt gegeven zyn.

De IV. Fig. Wyft ons aan een stuk

Fig. 1.

Fig. 2.

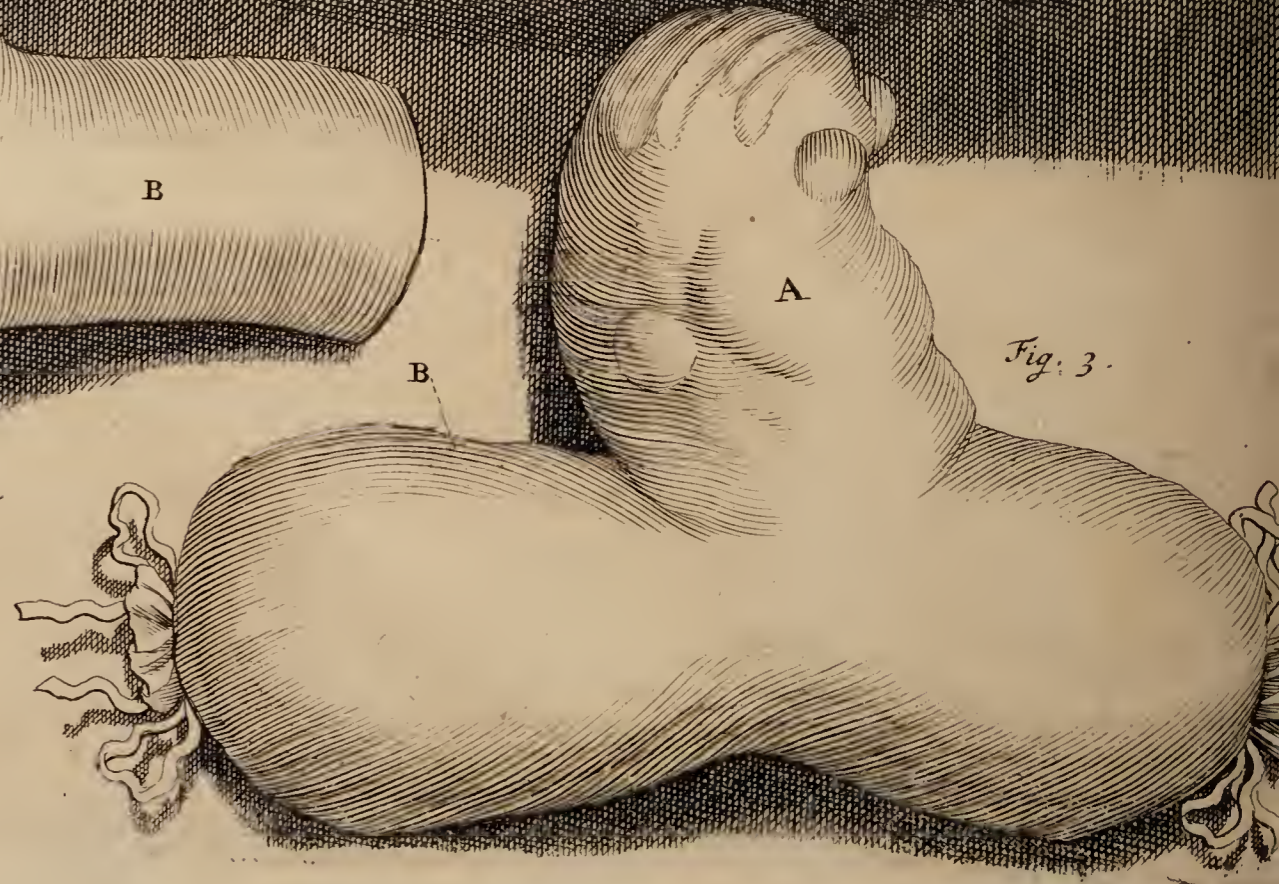

Fig. 3.

C. Hüberts. ad vivum sculp.

cti portio , facie interiore
vifa , in qua innumerabiles
aperturæ ceu oscula vifun-
tur.

FIG. V. Plexus Choroïdeus
è cerebro ovino in aliud
mutatus.

A. Portio membranositatis
nutans.

B. Portio explicata.

C. Arteriolæ , maxima parte
plexum Choroïdeum con-
stituentes , & in rotundos
globulos , mutatæ.

FIG. VI.

A. Ramus Plantæ , quæ dici-
tur Planta Africana , Por-
tulacæ folio. Hort. Amst.
part. I.

B. Flosculi exigui pentapeta-
li , cum stylo florido.

C. Pseudo-membrana à me
confecta , ex sanguine seu
cruore meo post venæ-se-
ctionem , idque solâ con-
quassatione. Vide supra-ci-
tatam descriptionem.

TABULA IV.

FIG. I. Portio Intestini
Coli , cum annexo cæ-
co., ut & Processu vermi-
formi , nec non portione
Ilei ex Gigantea puella.

A. Co-

stuk van de regte darm uyt een
jonghelingh , waar aan men in
de binnenste oppervlakte be-
schouwen kan de ontelbaare
openingtjens of mondekens.

De V. Fig. Verbeelt een ontaarde
slag-aderlyke vlegting uyt de
Hersene van een Schaap.

A. Het vliefigh wesen , 't welk
nederwaarts afhangt.

B. Desselfs uytgestrekt gedeelte.

C. Slag-aderkens voor het groot-
ste gedeelte de slag-aderlyke
vlegtingh makende , in ron-
de bollekens verandert.

De VI. Fig.

A. Een tak van een Afrikaans ge-
was , 't welke genaamt werd
Afrikaanse plant met porceleyn
bladeren in 't 1 deel van de
Hort. Amstelod. beschreven.

B. De kleene vyfbladige bloem-
tiens , met haar bloeyend styltje.

C. Een vals of onwaar vlies , van
my toebereyt uyt myn eygen
bloed na een aderlating , door
het gints en weder slingeren
destakx door het bloed. Ziet
verders de beschryving hier
boven vermelt.

De IV. TAFEL.

IN de 1ste Fig. werd verbeelt
een stuk van de Colyk darm,
met desselfs blinde darm, en
worm-wyse uytsteeksel , uyt
een Reufinne.

F 2

A. Een

A. Coli portio.

B. Ilei portio.

C. Processus Vermiformis.

FIG. II. Intestini Ilei, ex homine desumpti, portio, cum diverticulo præternaturali.

A. Diverticulum præternat: quadrupedis caput repræsentans.

B. Ilei portio.

FIG. III. Idem fere demonstrat ex alio homine.

A. Diverticulum præternat:

B. Ilei portio.

A. Een deel van de Colyk darm.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

C. Het wormwyse uytsteek.

De II. Fig. Een stuk van de bogtighe darm uyt een mensch, waar in gevonden werd een tegens natuurlyk vertrek.

A. Het onnatuurlyk vertrek, het hoofd van een viervoetigh ge-dierte verbeeldende.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

De III. Fig. Verbeelt ons byna het zelve uyt een ander mensch.

A. Het onnatuurlyk vertrek.

B. Een deel van de bogtighe Darm.

F I N I S.

FREDERICI RUYSCHII,

*Anatomia & Botanices Professoris, nec non Academiae
Caesareae Curiosorum Collegae*

THESAURUS
ANATOMICUS
OCTAVUS.

Cum Figuris aeneis.

HET ACHTSTE
ANATOMISCH
CABINET

VAN

FREDERIC RUYSCH,

*Professor van de Anatomie en Kruytkunde, als mede Lid van de
Keyserlyke Academie der Natuur-Ontdekkereen.*

Met Kopere Platen.

AMSTELÆDAMI,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1709.

CELEBERRIMO VIRO

FREDERICO RUYSCHIO

Quum Thefaurum Anatomicum ederet.

Piramidum moles, & Regum funera Memphis
Iactet in innumeros arte parata dies.

Tu facis, o RUYSCHII, ne sit minor Amstela Nilo;
Aut Ptolemaeeas Belga requirat opes.

Ars tua laesuro non tantum subtrahit aevo

Corpora, & hac una se pietate probat;

Verum aliis artus hominum, venasque latentes

Indicat, & coecum prima recludit iter.

Mille modis prodes. Sed inutilis accola Nili

Servat arenoso corpora furva solo:

Corpora, quae durum retinent immota rigorem.

Tu facis in iussos flectere membra modos.

Pyramides, damnum credam leve, destruat aetas;

Ingenii man eant dum monumenta tui

HADRIANUS RELANDUS.

OP DE VERZAAMLING VAN WONDEREN
OF
ANATOMISCHE CABINETTEN,
VAN DEN
SCHRANDEREN, HOOG-GELEERDEN, EN
AL-OM VERMAARDEN HEER
FREDERIK RUYSCH,
HOOG-LEERAAR IN DE SNEYKONST EN KRUYDKENNIS
TOT AMSTERDAM.

ELUCET UT RELIQUIS HESPERUS EX ASTRIS.

STa Leser die dees blaauw beschouwt,
En fiet de dooden als weer leven,
De kleyne Wereld heel ontvouwt,
Door R U Y S C H, die uw dien schat komt geven.
Men stond verwondert, toen de mensch
Doorkroop zyn eygen ingewanden,
En zyn natuur na zynen wensch
Wist af te beelden met zyn handen;

En

En wroette spier en zenuw door,
En zocht slagaderen en aderen,
Om kloek op dat doorlugtig spoor,
Veel wetenschappen op te gaderen.

Maar zint dat R U Y S C H door *Balzemkunst*,
Oneyndig meer quam aan te toonen,
Verdiend dit voorig naauw meer gunst,
Maar dese *Cabinetten Kroonen*.

Wie hier nog twyffelt, die besoeck
R U Y S C H in syn huys, daar sult gy vinden,
Dat gy nooyt zaagt in eenig Boek,
Of ymand sig dorst onderwinden.

Artibus ingenuis quæsita est gloria multis.

G. GORIS M. D.

OP HET GADELOOS
ANATOMISCH CABINET,
GESTOFFEERT DOOR DEN HEERE
FREDERIK RUYSCH,

*Med: Doctor, Hoogleeraar der Ontleed- en Kruidkunde,
Medelid van de Keizerlyke Maatschappy.*

QUI TERRAS, REGITIS QUI MUNDI FRÆNA TENETIS,
MEMENTOTE MORI.

T Reed toe, beschouwers, fiet, hoe de grote ontleder
De doorgeleerde R U Y S C H, u, hier tot aandacht nood,
En wyft, konstlievenden; met tong, lancet, en veder,
Wat nut gestorvene verschaffen na hun dood,
Dit Cabinet, gepropt vol duysend seldsaamheden,
Verschaft d'aandachtigen een Zielsgedachtenis,
Hoe al 't geschapene gesloopt wort hier beneden,
Schoon, duurzaam, welgemaakt, welvarend', vast, en fris,
Hier fiet men stuk, voor stuk, de menschelyke delen,
Met al het ingewand, gebalsemd, en bewaard.
Long, lever, aderen, milt, nieren, bekkenelen,
Gedarmte, musculen, maag, blaas, zoo net vergaard,
Dit hert, dees tong, dit breyn, dees' zenuwen, dees' spieren,
Deesklier, dit hersenvlies, dees galblaas, dese huyt,
Vertonen Scheppers hand, in 't wonderlyk bestieren
Des *a* kleenen werelds, die, dit al, in sich besluyt.
Treed voort, leergierige, begeeft u verder binnen

Be-

a Microcosmus, de kleene Wereld, de Menschen alsoo genaamt.

Befchouwd eerbiedelyk Gods wonderen, fiet hier
Der menschen, klein, en groot, haar eerste grond beginnen,
Siet hier een s'chepfelken niet groter als een *b* mier.
Aanmerk, hoovaardige, die aan u brosse leden,
U halve levenstyd, met los getoy verfspilt,
Leer nutter, bid ik u, de dier'bre tyd besteden,
Dit seggen u, dees doon, soo ghy slechts horen wildt.
Komt ook, verwatene, geslagen ongodisten,
Die alles aan 't geval, op losse s'chroeven steldt,
Hier, zal het koude Rif, u dwalingen betwisten,
Vertwyfelde, o, fiet, u vonnis hier geveldt.
Enghy Godvruchtige, hier kanmen u bewyfen,
Hoe eens, d'almachtigen dees' hier verspreyde Leën,
Hoe klein ook, elk by 't sijn, in tyd, sal doen verryfen,
In die gestaltenis des lichaams, als voor heen,
Doch, dit is sonneklaer, *c* in s'Heeren woord, beschreven.
Gaat heen, nu kyckeren, verwonderd, en verset,
Wat, staat te maken zy, op 't menschelycke leven,
Vertoondt Professor R U Y S C H u in syn Cabinet.

REGNERUS DE LOVER. *M. D.*

b Een menschelyke s'chepfel in dit Cabinet bewaard.

c Job: XIX: vers XXVI: XXVII.

THESAURUS
ANATOMICUS

HET AGHSTE
ANATOMISCH

OCTAVUS,

CABINET,

*In cujus fundo, seu primo Assere
sequentia reperiuntur.*

*Op wiens grond, of eerste Plank, de-
ze navolgende zaaken gevonden
werden.*

N^o. I. **C**istula ex ligno Ce-
drino confecta, in
qua continetur Sceleton fœ-
tus humani, recens sine Ce-
rebro, nati.

Not 1°. Caput osseum pror-
sus destituitur cavitate, ita ut
ne minimam quidem Cerebri
portionem in se continuerit.

2°. Non solum omnes Colli
Vertebræ, verum etiam ali-
quot ex superioribus Thora-
cis, posticâ parte bifidæ, nul-
lâque spinali medullâ præ-
ditæ; Inferiores autem Tho-
racis, ut & Lumborum illæ-
fæ; ita ut in inferioribus Ver-
tebris Thoracis exiguam & fa-
nam portionem spinalis Me-
dullæ tantum invenerim; in
cavitate Vertebrarum Lum-
borum, Nervi quoque bene
constituti erant.

Thef. VIII.

3°.

N^o. I. **E**en klein kasje uit Ce-
deren hout gemaakt,
waar in bewaard werd, het Ge-
raante van een jong geboore
Kindje, 't welk geen Hersene in
desselfs hoofdje had, als het ter
Wereld kwam.

Aanmerkt ten eersten, dat dit
Doodshoofdje zonder eenige hol-
ligheid bevonden werd, zo dat
het niet het allerminste gedeelte
van Hersene in zig heeft kunnen
onthouden.

Ten tweede, alle de Wervel-
beenderen van den Hals sijn
niet alleen van achteren in twee
gespouwen, en zonder rugmerch,
maar ook zelfs eenige van de bo-
venste des Borsts; edog de onder-
ste van de Borst, als mede die van
de Lendene waren welgestelt en
ongeschonden: zo dat ik in de
onderste Wervel-beenderen van
de Borst een weinigje welgestel-
de Rugmerg heb gevonden; in
de holte der Lendene Wervel
beenderen waaren de Zenuwen
wel gestelt.

A

Ten

3°. Cætera ossa, à naturali magnitudine & constitutione neutiquam recedunt.

4°. Quicumque hujus sceleti figuram videre cupit, inspiciat Nobilissimi Kerkringii *Spicilegium Anatom*: in quo reperitur iconismus, ad hoc Sceleton delineatus, hoc nomine: *Monstrum cacodæmonis picturæ quam humanæ similius*.

N°. II. Supra dictam cistam reperitur & alia cistula ex ligno Cedrino confecta, continens tres partes superiores, seu scutellas Craniorum fœtuum humanorum, quas inter una, cujus Dura Mater à Cranio non separata, & Arteriis ceraceâ materiâ rubrâ artificiose repletis, prædita.

Notand: Dura matris sinus longitudinalis, post artificialem repletionem Arteriolarum, simul hic quoque repletus observatur, id quod Willisius, ejusque sequaces existimant immediate fieri ab Arteriis, sed contrarium patet in hoc objecto, in quo luculenter videri potest, dictam repletionem sinus longitudinalis immediate provenisse ex Venis, non autem ex Arteriis: Arteriis enim repletis, re-

Ten derde, alle de andere beenderen zyn van natuurlyke grootte, en ook wel geconditioneert.

Ten vierde, al wie de Figuur van dit geraamte zien wil, die kan dezelve vinden in de (*Spicilegio*) of naleefing van de Ed: Heer Kerkring, alwaar men dit geraamte na't leven afgebeeld kan zien, doch kleender als 't leven, met dese naam, *Een Monster, 't welk beter een nicker als mensch gelyk is*.

N°. II. Boven dit kasje is nog een ander geplaaft mede uit Cederen hout, waar in gevonden werden drie opperdelen van Hersen-pannen, van pas geboore Kindertjens, waar onder een is aan't welk nog vast-fit het harde Harffen vlies, waar door de opgevulde slagaderen zeer curieus loopen.

Aanmerkt hier, dat de langagtige groef van't harde Harffen vlies ook vervult is geworden, wegens de artificieele opvulling der slag-Aderen, het geen de Hr. Willisius, en ook syne navolgers, sustineren, immediatlyk te geschieden door de Slag-Aderen, maar dat het contrarie daar van waar is, blykt hier klaar in dit voorwerp, waar in men kan zien, dat dese opvulling van de langagtige Groef onmiddelyk voortgekomen is uit de Aderen en niet uit de Slag-Aderen: want de Slag-Aderen vervult zynde, zo wier-

replebantur quoque illicò variis locis Venulæ propter illarum Anastomoses, & sic tandem deducta est ceracea materia ex Arteriis in Venulas, & ex iis in sinum longitudinalem.

Hæc autem nostra repletio non fit (uti existimant nonnulli) vi quadam, sed leniter, & sic quoque hic cernitur ne vel minima ceraceæ materiæ extravasatio: Præterea hanc meam assertionem confirmabit ceracea hæc materia in sinu longitudinali hujus objecti, quæ inæqualis, & ceu interrupta cernitur, contra in Arteriolis, ubi æqualis existens, Corallium rubrum repræsentat, & hæc inæqualitas, sive interruptio ceraceæ materiæ, provenit solummodò à sanguine in sinum longitudinalem propulso, qui sese non æqualiter permiscuit cum ceracea materia.

In secunda & tertia scutella egregie apparet, quomodo striatim fiat Cranii accretio; id autem non fieri, ex membranis Pericranii aut duræ matris, existimo, sed ex sub-

stan-

wierden ook aanstonds de Aderkens op verscheide plaatzen vervult, wegens haare onderlinge mondelyke vereeningen, en zo is verders deze stoffe uit de geseide Slag-Aderen overgaan tot de Aderen, en uit deze Aderen, in de langwerpige Groef.

Nu dese onse opvulling geschiet niet met eenig geweld, gelijk zommige voorgeven, maar sagtjens en met verdrag, hier om is 't ook, dat men niet de allerminste uitspatting in dit voorwerp zien kan: daarenboven zo is 't dat dese wassige stoffe, (die men hier ziet in de langwerpige groef,) myn gevoelen zal versterken, aangesien dezelve zeer ongelijk en als gebroken of van een gescheiden is, integendeel ziet men se hier in de Slag-Aderen egaal, effen, en als rood coraal; en is deze ongelijkheid van wassige stoffe in de geseide groef voortgekomen wegens het bloet, 't welk tot in de groef voortgedreven zynde, zig niet egaal heeft kunnen vermengen met de wassige stoffe.

In het 2de en 3de voorwerp van 't opperste deser Herssen-pannen, kan men klaarlyk zien de manier en wyze, hoe het Beckeneel ontrent de naaden des Hoofds straalswys komt te groeyen, en zulks komt geenfins voort uit het harde Harssenvlies, nog ook uyt het vlies, dat het Beckeneel van

A 2

buy-

stantia limosa inter utramque membranam sita.

Præterea hic cernere licet, quanta sit distantia ossium Bregmatis, ut & ossium Frontis, in jamjam natis, quæ distantia in partu admodum proficua: hanc autem distantiam, quæ in aliis major, in aliis minor existit, in sceletis ab auctoribus non satis bene per Figuras expressam video: propterea quod id fieri curarunt ad sicca sceleta fœtuum, in quibus illud post exsiccationem non apparet.

Quomodo etiam sit constituta Fontanella in fœtu vivo, hic quoque optime videri potest.

Nº. III. Cistula ex ligno indico confecta, in cujus repositoriis conservantur varia intestinula fœtuum humanorum, vario modo præparata.

Nº. IV. Supra dictam cistulam reperitur & alia, ex ligno Indico fabricata, in qua cernere licet portionem Thoracis pueri, balsamo indurata.

Not. 1º. parte interiore
Mem-

buyten is bekleedende, maar uyt een lymige stoffe, die tuffen beide de geseyde vliezen in sit.

Daarenboven kan men hier ook zien, hoe groot een distantie datter is, tuffchen de Opperhoofds en Voorhoofds beenderen van een jonggeboore kindje, welke distantie, in 't baaren zeer voordelig is; en is deze distantie, die in de eene grooter, in d'andere kleender is, van de autheuren in haare afbeeldingen, na ik zie, niet al te wel uitgedrukt, om datze die hebben laten afbeelden na drooge geraamtens van pas geboore Kinderkens, waar in sig zulks niet vertoond.

Ook kan men hier zien, het waare gestel van de Fontanelle of opening des Hoofds in pas gebore Kinderkens, en dat zo als 't in 't leven is.

Nº. III. Een Kasje uyt Indiaan sch hout gemaakt, in wiens laajtens bewaard werden verscheide darmkens van kleene Kinderkens, op verscheide wyzen toebereyd.

Nº. IV. Boven dit geseyde Kasje vindmen een kisje, of vierkante doos uyt zodanig hout ook toebereid, waar in bewaard word een stuk van de Borst van een Kind door het balsemen hart gemaakt.

Aanm: ten eerste, van binnen
is

Membranâ Pleurâ ex parte separatâ, in conspectum venit membrana Cellulosa, & sub eâ Periostrium Costarum, ita ut tres reperiantur membranæ in interiore Thoracis facie.

2°. In hoc objecto balsamo indurato, videri quoque possunt vasa Intercoastalia: repletis enim Arteriis intercoastalibus, repletæ quoque sunt, ex eadem repletione, venæ Intercoastales.

3°. Quomodo sint dispositæ fibræ Musculorum intercoastalium interiorum & exteriorum hic cerni potest, ut & unio vasorum intercoastalium cum vasis Mammariis internis.

N°. V. Sequens Ciborium ex eodem ligno confectum, continet Renem humanum prodigiosæ magnitudinis & formæ, lagenam repræsentantem, quam formam præter naturalem ut retineret, illum interne replevi Subere.

N°. VI. Cistula ex ligno cedrino concinnata, in cujus

1°. & inferiore repositoerio reperiuntur ossicula Auditus, non solum adultorum, verum etiam jamjam natorum, & quidem maximo numero: hæc autem

is het Borst-vlies (*Pleura*) voor een gedeelte gelcheyden van 't volgende Celluleuze-vlies, waar onder dan het Ribben-vlies (*Periostrium*) in 't gezicht komt, zoo dat'er drie vliezen in de binnenste oppervlakte van de Borst gevonden werden.

Ten tweede kan men in dit gebalsemde voorwerp ook zien de tusschen-ribbige vaten; want de slag-Aderen vervult zynde, zo is 't ook dat te gelyk, door die zelvige opvulling de Aderen vervult zyn geworden.

Ten derde, op wat wyze de draden van de in en uytwendige tusschen-ribbige spieren gestelt zyn, zulks kan men hier ook zien, als mede de vereeniging van de tusschen-ribbige vaten met die van de inwendige Mam-tacken.

N°. V. In het volgende kasje, uyt het zelve hout gemaakt, werd gevonden een monstreuze en zeer groote Nier uit een Mensch, de welke een vles is verbeelende, en om deze forme te houden in syn natuurlyk postuur, zo heb ikse met Kurk opgevult.

N°. VI. Een Kasje uyt cedren hout gemaakt in wiens

1. of onderste laadje gevonden werden de beenderkens van 't gehoor, en dat in een zeer groote quantiteit, deze zyn gehegt op de toppe van de doorne van de doornige kaarse uyt America met

autem spinulis *Cerei spinosi Americani spinis longissimis*, affixa sunt, & insident pedamentulis exiguis ex ligno Indico confectis.

Not: Nonnulla ita sunt præparata, ut omnia illa, ceu in capite vivo sint combinata, alia autem seorsim spinulis insident, & hæc omnia ita præparata, visui gratiam conciliant.

Inter illa officula, quæ numerosa sunt, reperitur quoque spinula, cui affixa sunt dicta officula, sed admodum confusa, extraque ordinem sibi invicem adhærentia, & hoc è foetu humano.

Hæc officulorum confusio, dubio procul, surditatem in illo latere causasset, si foetus superstes mansisset.

2. Repositorium continet pedamenta exigua, quibus insident ope dictarum spinularum aliorumque adminiculorum Auditus organa, sc: Semicirculares tres canales cum suo Vestibulo, Cochlea, ejusque interstitio osseo. &c.

Præterea hic conspicienda
ex

feer lange doorne, (*Cerei Amer: spinosi spinis longissimis*) en zyn deze van onder gehegt, of vastgemaakt, op kleene pedestalletjes van Indiaans hout.

Aanm. Zommige deser beenderkens van 't gehoor zyn zodanig vastgehegt aan de geseide doorntjes, datze haar natuurlyke plaatze verbeelden, zo als die in 't hoofd of in de busse (*Capsa*) geplaatst zyn; andere in tegendeel zyn apart op doorntjes vastgehegt, alle het welke zo toebereid zynde, geeft een aangenaamheyt aan de beschouder.

Onder alle deze voorwerpen, die veel in getal zyn, werd ook een doorntje gevonden, waar aan gehegt zyn de beenderkens van 't gehoor uit een pas geboore Kindje, dewelke onordentelyk aan een vast zyn, 't welk ongegetwyfelt een doofheid aan die zyde zoude veroorzaakt hebben, indien 't in het leven had gebleven.

De 2 Laade onthoud in zich kleene pedestallekens waar aan vastgemaakt zyn met de geseide doorntjes, en andere behoefkens, de werktuigen van 't gehoor, namentlyk de drie halfmanige Canaalen, met haar portaal (*Vestibulum*) Slackehuyske, en desselfs beening tusschen scheytzal. enz.

Daarenboven kan men hier
ook

exhibent ossa Temporum diverforum fœtuum humanorum, quorum unum adhuc dum officulo Orbiculari, nec non duobus ex officulis Auditus, Sc: Incude & Malleo præditum; Mallei autem manubrium adhuc firmiter connexum Membranæ Tympani plurimis vasculis fanguineis ditatæ.

Not: præterea dictam Membranam Tympani in hujus officis Orbicularis ambitu, nusquam esse læsam, neque interruptam, multo minus, in hoc objecto à natura foramine præditam; & quod nuper Capfam repleverim mercurio vivo, per ductum Eustachianum adactò, nil autem mercurii exitum sibi quæsit, aut viam invenit ad auriculam.

Dari autem in statu naturali aperturam inter dictam membranam & os Orbiculare in homine, nonnulli affirmant, ego autem nunquam reperi.

In eodem repositoio, ut & sequentibus 3°. & 4°. varia adhuc reperiuntur auditus organa, quæ omnia hic recensere non

ook zien eenige der Tyd-beenderen van jong geboore Kinderkens onder dewelke nog een gevonden word, waar aan nog zitten het ronde beentje (*os Orbiculare*) en ook twee gehoor beenderkens, namentlyk het Hamertje en het Aanbeeltje: Ook is 't Steeltje van 't Hamertje nog vastzittende aan 't Trommelvliesje, 't welk met veel bloet-vaatjes verrykt is.

Men moet daarenboven aanmerken, dat het geseide Trommelvliesje in dit voorwerp nergens gekwest of afgescheide is van 't ronde beentje, veel minder van de natuur met eenige opening is voorsien of begaaft geworden: ook zo heb ik onlangs de holte daar de beenderkens van 't gehoor in zitten (*Capsa*) met quiksilver vervult door de Canaal van *Eustachius*, maar gants geen quiksilver konde zyn uitgang vinden naar buyten in 't uitwendige oor.

Datter egter in welgestelde Menschen, zo een opening gevonden werd, tusschen het Trommelvliesje, en 't Ronde beentje, zulks geven eenige voor, edog ik heb het tot nog toe niet kunnen vinden.

De zelfde Laade, als mede de volgende 3 en 4 zyn ook voorzien met verscheide werktuygen van 't gehoor, dewelke al te samen hier

non consultum videtur, propter copiam & temporis penuriam.

N°. VII. Supradictam cistulam posita est minor, continens Uterum mulieris in quartum circiter mensem gravidæ, in quo utero hucusque reperitur fœtus, simul cum utero balsamo induratus, & ab annis circiter quadraginta & quatuor conservatus, cum tali inscriptione:

IN EODEM FORMATUS, DENATUS ET SEPULTUS,

Not: 1°. Uterum muliebrem globosam rotunditatem acquirere, tempore graviditatis, constat: illam autem formam retinuisse inter præparationem & balsamationem, arduum ac difficile fuit: quotquod enim ab aliis præparatos vidi, contractos & in aliam formam redactos, offendi.

2°. Eo tempore graviditatis Tubæ, seu Oviductus non solum, verum etiam ligamenta Teretia, Longa vulgo dicta, multum recedere ab uteri fundo, hic cernere licet.

hier te verhaalen en aan te wyzen, vinde ik niet geraadzaam, ook soo en lyd zulks de tyd niet.

N°. VII. Boven dit Kasje is nog een kleender geplaaft, in zig onthoudende de Lyf-Moeder van een vrou dewelke ontrent 4 Maanden swanger was geweest, in deze Lyf-moeder werd het Kind nog gevonden, 't welk van my te gelyk met de Lyf-moeder is gebalsemt, en steen hard gemaakt zynde, nu van my al over 44 jaren zyn geconserveert geworden, met dit opschrift

IN DESELVE GEFORMEERT, GESTORVEN, EN BEGRAVEN.

Aanm. ten eerste dat het wel feker is, dat de Lyf- of Baar-moeder een ronde gedaante aanneemt, ten tyde datse bevrugt is geworden, maar dat zy die ronte gehouden heeft in 't prepareren en balsamen, is van geen kleene confideratie, ja zeer moejelyk om te doen, immers zo veele als ik 'er voor deze van andere heb gezien, dezelve waaren in een gekrompen, en in een geheele andere gedaante verandert.

Ten tweede. In die tyd van swanger gaan, zo ist, dat de Eyer-wegen niet alleen, maar ook self de rond en lange banden, die gemeenelyk alleen lange banden geheten zyn, verre komen af te wyken van de Grond des Lyfmoeders, en zulke is hier klaar te zien. Ten

3°. Quam arctè Uteri Vagina cum Intestino Recto & Vesica fit connexa, nulla fere re intercedente, hic videri potest; unde Vagina in difficili partu inflammata & gangræna infestata, Rectum Intestinum & Collum Vesicæ simul quoque non raro afficiuntur.

4°. In hac præparatione Vesica naturalem quoque retinuit rotunditatem sine foveis, quantumvis sit inflata, balsamo indurata, aperta, & per quadraginta & quatuor annos conservata: quam difficile autem sit, sine foveis illam rotunditatem tam diu conservare, norunt illi, qui sese huic operi applicant.

5°. A latere Uteri, dependet à filo sericeo, portio Vesicæ urinariæ alterius subjecti, in qua luculentissime videri potest obliqua insertio Uretherum in Vesicam, Valvulæ vicem præstans.

6°. In quantum elongetur Uteri vagina in gravidis, hic cernere licet, & isthæc elongatio etiam in exploratione, Indice facta, inter graviditatis

Thef. VIII.

tis

Tenderde, hoe nauw de Scheede des Lyf-moeders haar komt te vereenigen met de regten-Darm en Blase, byna zonder het tusschenkomen van iets anders, kan men hier zien; waar door de Scheede in een sware baring ontstoken, en met versterving beset zynde, den regten-Darm, als mede de hals van de Blase niet zelden te gelyk ook met deselve quaale aangedaan werden.

Ten vierde, in deze toebereiding heeft ook de Blaas zyne natuurlyke rondte behouden, en dat zonder deuken of putten, hoewelze opgeblazen, door 't balzemen verhart, geopent en 44 jaaren lang zoo is bewaart geworden, en hoe beswaarlyk het is zonder deuken deze rondte zoo lange jaaren te bewaaren, weten zy alleen, die zig tot dat doen begeven.

Ten vyfde, aan de zyde van dit voorwerp hangt aan een zyde draad een stuk van een Blaas van een ander persoon, waar in klaar te zien is de schuynsche inplanting der water-Peezen in de Blaas, 't welk het zelve doet, 't geen de Klapvliezen gewoon zyn te verrichten.

Ten zesde, in hoe verre de Scheede des Lyf-moeders haar komt te verlengen in de bevrugte Vrouwen, sulks kan men hier sien; want zoodanig een verlenging met de voorste vinger onderzocht zynde, geeft onder anderen te-

B

ke-

tis signa non sine ratione habetur.

N°. VIII. In fundo hujus Thesauri reperitur quoque Os Tibiæ cujusdam hominis, in observationibus Anatom. Chirurgicis à me A^o. 1691. in lucem editis, descriptum atque depictum: cum autem eo tempore sculptor dictum os non satis accurate expresserit, consultum duxi denuo illud figuris illustrare, præsertim cum res adeo rara sit, ut dubium movere potuerit alicui.

In hoc Osse notatu dignum, quod à longo tempore carie exeso, tandem vi naturæ propullulaverit, ex inveterata istius cariei cavitate, frustum magnum, teres & cavum. Vid. Tab. III. Fig. 2, 3, & 4. hujus Thesauri.

Not. præterea Cranium humanum duas habere tabulas, & inter illas, locum obtinere Diplöen, vel lippis ac tonso-ribus notum, aliterò Os Tibiæ in totum non esse destitutum duabus tabulis & inter eas exigua portione Diplöes, non omnibus notum; fateor quidem

kenen, ook te kennen een Vrouw bevrugt te zyn.

No. VIII. Op de grond van dit Cabinet werd ook een Scheenbeen van een Mensch gevonden, 't welk in myne Anatom. en Chirurg. Aanmerkingen in 't Jaar 1691. uytgegeven, beschreven en afgebeeld staat: en nadien de Plaatsnyder 't zelve niet al te wel verbeeld heeft, zoo ben ik te raade geworden, 't zelve op nieuws weder te doen verbeelden; te meer, alzoo het zoo een raare zaak is, dat ymand daar aan zoude kunnen komen te twyfelen.

Het is aanmerkenswaardig dat in dit Been, ('t welk lange tyd door de Bederving uitgegeten zynde,) ten laaften door de kragt van de natuur, uit desselfs holte is uitgeworpen een groot en hol stuk beens, rondagtig van gedaante. Ziet den III. Plaat, de 2, 3, en

4. Fig. van dit Cabinet.

Confidereert daarenboven dat de Hersen-Panne van een Mensch twee op een leggende Schyven heeft, die men Tafels noemt, (*Tabulas*) en dat tusschen dezelve een spongieus-beenige substantie sit, 't welk *Diplöe* geheten is, en dit alles is soo gemeen, dat de minste baartscheerder daar van niet onkundig is; edog dat het Scheen-

dem illud in omnibus ossibus Tibiæ non posse demonstrari; attamen in aliquibus locum habere, & à me demonstrari posse, nemini admirationi fit; si quis enim hocce cernere vult, me accedat.

Utramque tabulam Cranii humani in homine adulto non raro quoque confusam & unitam, invenimus, nulla relicta Diplöe.

Illud subjectum, sc. Os Tibiæ, de quo jam sermo fit, procul dubio duplicem habuit tabulam, & inter illas, Diplöen, inter quas tabulas pus tandem penetravit, Diplöen consumpsit, & sic interior tabula, in formâ fistulari, à natura extrorsum fuit propulsa.

Clarissimus D. du Verne, Expertissimus Anatomiae Professor, idem observavit, uti mihi relatum, ita ut non rarò nobis obveniant talia, quibus, nisi vidissemus, calculum non apponeremus.

Quotidie fere me conveniunt,

Scheen-been niet te eenemaal daar van ontblood is, ook in eenige Menschen twee Tafels, en een weinigske van het Diplöe daar in gevonden werd, zulks is aan een yder niet bekend, ik sta wel toe, dat men het in alle Scheen-beenderen niet en kan toonen egter zo heeft het in zommige plaats, gelyk men zulks te myne huysse kan zien.

Wy hebben de Herffen-Panne in een bejaart Mensch meermalen bevonden zonder Deplöe, en de twee Tafels met den anderen vereenigt te zyn.

Dit Scheen-been, waar van wy nu handelen is buiten twyfel ook met twee Tafels, en tusschen deselve met Diplöe voorzien geweest, zo dat den etter ten laaste tusschen de twee Tafels is gepenetreert, en het Diplöe geconsumeert zynde, zo is de binnenste Tafel van de buitenste komen te scheiden, en is zo verders van de natuur uitgeworpen in de gedaante van een ronde Fistul of Pype.

De zeer welgeoeffende Heer Professor, du Verne, heeft dit voorval, zo my berigt is, ook gehad; zo dat ons niet zelden zodanige voorwerpen voorkomen, daarwe ons zegel niet zouden willen aanhangen, ten waar wy zulks quamen te zien.

Dagelyks komender te mynen

niunt, qui postquam perlustrarunt meas præparationes, farentur, se nunquam illa fuisse credituros, nisi tam luculenter vidissent. Vide ut dixi Tab. III. Fig. 2, 3, & 4. Thesaur. VIII.

huyse, die myne geprepareerde zaken ziende, volmondig zeggen, noit zoude ik het geloofd hebben, zo ik dit zo klaarlyk niet had gesien. Ziet, gelyk boven is gesegt de III. Plaat, de 2, 3, en 4. Fig.

ASSER SECUNDUS.

DE II. PLANCK.

Nº. IX. **P**hiala ficca, & in ea Intestinula tenuia pueri, quibus Mesenterium, vasis sanguineis repletis, ditatum, cohæret.

Nº. X. Hominis portio Hepatis, Hydrope defuncti.

Not. Hepar totum quantum ex hydatidibus, aqueo-limosam materiam in se continentibus, constabat: Omnia enim vasa & majora & minora, Hepar constituentia, in hydatides erant mutata. Vid. Thesaur. præced. VII. ubi fusius de hac re differuimus.

Nº. XI. Phiala ficca, in qua videre licet portionem Thoracis infantis, balsamo induratam.

Not. 1º. Portio cutis, ab illo subjecto dependens, sca-

Nº. IX. **E**en droog glas met het dunne gedarmte van een Kind, waar aan nog vast sit het Darm-scheyl met de opgevulde Bloed-vatiens.

Nº. X. Een stuk van de Lever van een Watersugtig Mensch.

Aanm. Dat de gantsche Lever uit Blaasjens was bestaande, dewelke in haar onthielden een lymwaterige vogt: en also waren alle de Bloedvaten zo groote als kleene, waar uit byna de gantsche Lever is bestaande, in zodanige Blaaskens verandert. Ziet hier over na het voorgaande VII. Cabinet, waar in verders over deze zaken gehandelt werd.

Nº. XI. Een droog glas, en daar in een gedeelte van een Borst van een Kind, 't welk door het balsamen hard gemaakt is.

Aanm. ten eerste, dat het afhangeude stukje Vels, zeer vol is van

ret Arteriolis, tomenti aut gossypii instar tenuibus.

2°. Membrana Pleura, ex parte separata à sequentibus membranis, sc. Cellulosa & Perioftio dependens, hic cer- nere licet.

N°. XII. Phiala ficca & in ea duo Ureteres humani, quo- rum unus naturalem demon- strant capacitatem; quæ stramen crassum haud superat, al- ter verò, propter calculorum transitum in tantam excrevit capacitatem, ut digitum an- nularum variis in locis recipe- re possit, & hoc habendum tanquam beneficium naturæ: Calculi enim transeuntes Ure- teres (id quod non fit sine magno dolore) illos dilatant & expandunt, & post ex- pansionem, eadem relinqui- tur capacitas: contrarium ob- servamus in Vesica & Utero, post urinæ aut foetus exclusio- nem, illa enim, sarcinâ de- positâ aut expulsâ, in pristi- num statum reducuntur.

N°. XIII. Cubitus & Ma- nus infantis in liquore conser- vata, vitæque speciem referen- tia.

Not.

opgevolde slag-Aderkens, die zo fyn zyn als Dons of Catoen.

Ten tweede, dat het Borst-vlies (*membrana pleura*) voor een ge- deelte hier van 't ondergelegene Celluleuse Vlies, ook van 't Beene- vlies is gesepareert, en ahangen- de is.

N°. XII. Een droog glas met twee Water-Peefen van Men- schen, waar van de eene de na- tuurlyke gestalte en wyte, die een stroo-galm niet overtreft, komt aan te wyzen. d'Andere in tegendeel, is door de menig- vuldige steentjes, die daar door zyn gepasseert, zo wyt geworden, dat men daar in, op sommige plaat- sen, een pink steken kan, en is sulks te houden voor een bene- ficie van de natuur: want als de steentjes door de Pis-leiders passeren ('t welk niet sonder groo- te pyne toegaat) zo verwyden zy deselve, en zettense uit, en na der zelfver uitzetting, so blyven zy also verwydert. Het contrarie blykt in de Blaas en Lyf-moeder na het uit- dryven van 't Water of Kind, want als die haar ontlast hebben, zo krimpen zy weder in, en kry- gen haar voorgaande gestalte.

N°. XIII. De Elleboog en Handje van een Kind in een vles met vogt, zodanig toebereid, datze nog schynen te leven.

B 3

Aanm.

Not. 1°. Manus portionem Piæ matris alterius infantis continet, & à digitis, naturaliter recurvatis, dependet ejusdem portio, in qua cernere licet tenuitatem Arteriolarum, quæ tomenti aut gossypii instar nobis obveniunt, suntque illæ extremitates nil nisi portiones corticis Cerebri substantiæ; illud autem non tam exactè in conspectum veniret, nisi ceraceâ materiâ rubrâ essent repletæ dictæ extremitates.

2°. A latere indidi ramulum Rutæ, ut objectum melius in conspectum veniret, & locum fixum contineret in uno latere phialæ.

N°. XIV. Phiala in liquore continens, foetus balænæ Lactes, quæ mirum in modum sunt constitutæ.

N°. XV. Mulieris, in septimum mensem (ni fallor) gravidæ, Placenta, balsamo indurata, supra pedamentum posita: In qua observ. Funiculum umbilicalem à latere & in confinio sese visui exponere, sc. pollicem latum à circumferentia, id quod admodum proficuum in Placentæ relaxatione: in hoc enim casu facillime sese

ab

Aanm. ten eerste, dat het Handje een gedeelte van 't dunne Herffenvlies schynt gegrepen te hebben, en alzo hangt 'er een gedeelte van 't zelve van de Vingertjens, die aardig zyn gebogen, af, waar in men de byzondere fynte der Slagaderkens sien kan, dewelke mede als dons voorkomen, en sijn derselver donsfige uiteynden niet anders als deeltjens van de schorsfige substantie der Herffene, en soude sulks niet klaar konnen gesien werden, ten ware het in de vogt gelegen was, en dat de Slagaderkens opgevult waren met een rood-wassige stoffe.

Ten tweede, aan de eene zyde heb ik een takje Wynruyt gestoken, op dat het voorwerp te beter in 't gesigt soude komen, sig nu aan eene zyde houdende.

N°. XIV. De Hom van een klein Walvisje, 't welk in een vles met vogt gelegen, seer wonderlyk van maakfel is.

N°. XV. De Moerkoek van een Vrouw, die ontrent seven maanden had gedragen: dezelve is hard gebalsemt, staande op een pedestel: Ontrent de zelve staat te considereren, dat desselfs Navelstreng na de kant maar een duimbreed van de omtrek sig geset heeft, 't welk seer voordeelig is in 't krygen van de Koek, na dat het Kind ter wereld is gekomen, want in die gelegenheid, scheid sig de Koek ligt van de

Baar-

ab Utero separat, foetu in lucem edito, secus vero, si magis à circumferentia recedat & versus centrum visui sese offerat: quo in casu obstetrices sæpissime manum in Uteri cavitate immittere coguntur, digitoque Indice Placentam perforare & ab Utero separare. Vide ulterius hac de re observ. Anatom. Chirurg.

Not. 1°. Hanc Placentam balsamo induratum, naturalem rotunditatem conservasse, & hoc difficile admodum esse nemo negabit.

2°. Omnia vasa Placentam constituentia ceraceâ materiâ sunt infarcta & repleta, unde reptatus majorum vasorum jucundo spectaculo videri potest.

N°. XVI. Phiala sicca in qua conservatur Cutis humanæ portio, per quam tot repunt vascula sanguinea ceraceâ materiâ rubr. repleta, ut summa rubedine sit perfusa; imo microscopii ope visa, tomenti aut gossypii instar sunt tenuia.

N°. XVII. Phiala in liquore conservans Testiculi ovini portionem magnam resolutam.

Not.

Baar-moeder af; in tegendeel wanneer zig de streng ver van den omtrek, en na 't midden van den Koek komt te zetten, dan zyn de Vroetvrouwen genootzaakt haar hand in 't lighaam te brengen, en met haar voorste vinger de Koek te doorbooren, en zo verders van de Lyfmoer te scheiden, hier over kan men nazien myne Anat. Chirurg. aantekeningen.

Aanm. ten eerste, dat de Moerkoek door het balsamen verhard zynde, haar natuurlyke ronte heeft behouden: dat nu zulks moeyelyk is te doen, zal niemand ligt tegen spreken.

Ten tweede, zyn alle de groote bloet-vaten, waar uyt de Moerkoek is bestaande, opgevult, zo dat men haare cours met plaaisier kan vervolgen.

N°. XVI. Een droog glas, waar in gevonden werd een stuk van 't Vel van een Mensch, waar door zo veel met rood was opgevulde bloet-vaatjens lopen, dat dit Vel byster rood zig vertoont, en met vergroot glaazen gezien zynde, zo vind men derselver uiteinden zo fyn als dons of catoen.

N°. XVII. Een glas met vogt in sig onthoudende een groot stuk van de Testicul van een schaap 't welk ik heb ontwonden.

Aanm.

Not. Hominis Testiculos ex meris vasculis constare nobis primò manifestavit Regnerus de Graaf, de re Anatomica optime meritis & mecum intima amicitia, dum viveret, conjunctus.

Illa vascula in hominum Testiculis dissolutis luculenter in conspectum venire omnibus quidem notum, sed hanc Testiculi portionem nemo sine admiratione Divinæ Potentiæ adspiciet, ab vasculorum copiam eorumque dissolutionem.

Nº. XVIII. Non minori admiratione adspici potest hoc subjectum, in liquore conservatum, sc. hominis Pia mater, per quam myriades vasorum sanguineorum repletorum sunt disseminatæ.

Quicumque viderit hoc subjectum, facile illi erit dijudicare millesimam partem arteriolarum sufficere nutritioni & calefactioni hujus Membranulæ, Telæ Araneæ ferè instar tenuis; itaque alium in usum sunt destinatæ illarum extremitates ultimæ, sc. ut Corticalem Cerebri substantiam constituent: Hinc difficilis separatio Piæ matris à corticali sub.

Aanm. Dat de Testiculen der mannen uit loutere vaten haar bestaan hebben, zulks heeft ons de voortreffelyke Ontleder Regnerus de Graaf ontdekt, met wie ik veele jaaren een vrindelyke ommevang heb gehad.

Datmen deze vaten in een Menschliche Testicul zeer klaar zien kan, is een yder genoeg bekend; edog dit stuk van de Testicul kan niemand, als met de allergrooſte verwondering van de Gods vermogentheynt aanschouwen, wegens de veelheid en subtielheid deser ontdaane vaatjens.

Nº. XVIII. Met geen minder verwondering kan men dit stuk van 't dunne Herffen-vlies beschouwen, waar door heen duizende, ja ontelbare bloedvatjens passeeren.

Al wie dit voorwerp komt te zien, die heeft ligt kunnen afnemen, dat het duifentste deel dezer slag-Aderens genoeg waren, om aan dit vlies 't voedzel en warmte toe te brengen, aangefien het byna zo dun is in dit voorwerp als het rag van een Spinne, derhalven zo zyn haar uiterste uiteynden tot een geheel ander gebruik gedefstineert, namentlyk om de schorffige substantie van de Herffene te maken: Hier van komt het ook dat men dit

substantia in statu sano; de hisce plura in præcedentibus Thesaur. & Epistolis nostris.

N°. XIX. Omentum humanum integrum in liquore nitidissime conservatum, in quo ne minimum quidem foraminulum videri potest.

N°. XX. Portio Maxillæ superioris fœtus vaccini, in qua videre licet per integumentum, quo obducuntur ossa spongiosa inferiora narium, Vasa Arterio-mucosa, densissime constipata, & recto ductu decurrentia ad Nasi extremum usque; vide descriptionem ulteriorem in Thes. VII. ubi pag. 42. videri potest delineatio hujus rei in vervece, in totum conveniens cum hoc subjecto.

Not. 1°. In hoc subjecto Antrum, ab Highmoro Anatomico accuratissimo depictum, à me esse apertum, ut tenuissima membranula Antrum succingens, in conspectum veniret, & mirum visu, quanto numero sint dispersæ Arteriolæ per dictam membranulam.

Thes. VIII.

2°. In

dit vlies van de schorffighe substantie der herffene, zoo beswaarlyk kan scheidt in een welgesteltheyd van de zelve in een dood lighaam: hier van is verders gehandelt in de voorgaande Cabinetten, en brieven.

N°. XIX. Het Net van een mensch zeer nettiens bewaart in een vogt, in 't zelve kan men niet het allerminste gaatje zien,

N°. XX. Een stuk van de Opperkaak uit een onvoldrage kalfje waar in men kan sien de slagader snotterige vaten, dewelke door het bekleetzel loopen, waar mede de onderste-sponcieuse beenderen van de neus bedekt zyn; dese vaten loopen zeer dick en dicht by een, en dat met een reghte cours, tot het tipje van de Neus, hier over kan men na zien het VII. Cabinet en desselfs Figuur pag. 42. en dat in een hamels opper-kaak, t'enemaal overeenkomende met dit voorwerp.

Aanm. ten 1. Dat in dit voorwerp de spelonk van den curieuse Ontleder Highmorus afgebeeld, van my hier is open gemaakt, ten eynde men het zeer dun vlieske, den geseyde Spelonke van binnen bekleedende, van ons konde gezien werde, en het is verwonderinghs waardigh te zien, hoe zeer veel slag-aderkens, door dit geseyde vliesken komen te passeeren.

C

Ten

2°. In ductu Lachrymali stylus est immiffus, ut ejus cursus & finis confpicerentur.

N°. XXI. Moles carnea ex utero vetulæ expulfa, quæ minus caute ab aliis pro Mola fuit habita.

Quid autem fit de ita dicta Mola, fufius olim descripsi, & depingi curavi in observat. Anatom. Chirurg. meis. ut & præcedentibus Thesauris.

N°. XXII. Phiala in liquore continens Brachium infantis, vitæ speciem præ se ferens, cujus manus naturali gesticatione & digitis complexis Lacertam Surinamensem ab Incolis, *Sauvegarde* dictam, arripit.

N°. XXIII. Phiala ficca, & in ea portio Intestini Ilei & Colicum annexo Cæco è cane.

Not. consideratione dignum esse, quanta sit differentia inter Intestinum Cæcum canis & hominis, ut & inter Coli valvulas: sc: in illo Cæcum admodum longum & capax, in hoc valde breve & capax, in Colo canis valvula nulla proprie dicta, sed ejus loco Circulus, quemadmodum in homine ante

Tentweede, in de Traan-wegh (*Ductus Lachrymalis*) heb ik een Stilet gestooken, om alzo deffelfs cours en eynde te kunnen zien.

N°. XXI. Een vlees-agtighe klomp, dewelke van een oude vrouw uyt haar baar-moeder is afgestaan, welke t'onregt van andere voor een *Mola* aangezien en gehouden wierd.

En wat men te houden heeft voor een zoo genaamde *Mola* kan men na zien in myne Anatom. en Chirurg. Observatien, ook in de voorgaande Cabinetten.

N°. XXII. Een vles met voght, waar in gezien word den arm en hand van een kind, 't welk levendigh van couleur is, 't zelve heeft in syn handje een Surinaamse hagedis, van de Inwoondere *Sauvegarde* geheten, en zyn deffelfs vingerjens van 't kinds handje zoodanigh geboogen tot het aangrypen, als of zy levendig waren.

N°. XXIII. Een droogh glas, en daar in een stuk van de boghtighe, en Colyk-darm, als mede de Blinden darm uyt een hond.

Hier staat aan te merken, hoe groot een onderscheyt, datter is tusschen de Blinde-darm van een mensch en die van een hond, als mede tusschen de Klap-vliesen van de Colyk-darm deser beyde; in die der menschen is de Blinde-darm zeer kort en ruym, in honden heel langh en wyd. In den ingangh van de Colyk darm vindmen eygentlyk in de honden, geen twee te-

te repletionem fæcum aut flatuum.

N°. XXIV. Phiala in li-
quore continens hominis Ma-
xillam inferiorem, cui adhuc
Lingua naturali colore perfu-
sa, annexa est.

Not. Ex superficie Lingux
omnes Papillæ nervosæ egregiè
propullulant, & à laterè Fre-
nuli oscula Ductuum saliva-
lium in conspectum veniunt, in
uno laterè indidi spinulam Ce-
rei spinosi Americani.

N°. XXV. Pueri Cor, balsa-
mo induratum lapidis instar,
cum trunco Arteriæ magnæ; è
quo exeunt parte superiore tres
rami sursum spectantes, quo-
rum medius Carotis sinistra,
dextram autem Carotidem vi-
demus oriri ex sub-clavia dex-
tra, quæ Carotidem quoque
promit; ex laterè sinistro Ar-
teria Subclavia oritur & ex illa
Arteria Vertebralis sinistra, A-
xillaris, Muscula, nec non
Mam-

gens den andere staande Klapvlie-
sen, gelyk die in de menschen haar
op doen, na dat dese darm is ver-
vult met vuyligheyt of met wint,
maar in desselvs plaats vinden wy
een ronde circul, gelyk ook in de
menschen gesien werd als de Co-
lyk-darm opgeblaten, of met vuy-
ligheden vervult.

N°. XXIV. Een vles waar in
te zien is de onderste Kaak van een
mensch, waar aan de Tongh, na-
tuurlyk van couleur, nogh vast sit,
en dat in de voght.

Aanmerkt, dat alle Zenuw-te-
peltjens hier zeer aardigh, uyt
de oppervlakte van de Tongh
haar komen te vertoonen, alsme-
de aan de zyde van 't toomtje des
Tonghs de mondekens van de
kaaks quylvaten, in een der zelve
heb ik een doortje van de Ameri-
caansche doornighe Kaarssen (*Cerei
Americani spinosi*) gestoken.

N°. XXV. Het Hart van een
jong kintje met desselvs stronk van
de groote slag-ader, door het balse-
men steen-hard geworde zynde;
uyt het bovenste van de groo-
te slag-ader komen drie kloe-
ke tacken, dewelke na boven lo-
pen, waar van de middelste een
der twee slaap-slag-aderen is, na-
mentlyk de linker, de reghter in
tegendeel zietmen hier uit de reg-
ter sleutel-beenige slagader voort
komen: uyt de slinker zyde
doet sich op de Onder sleutel-bee-
nige, en uyt deselve de linker wer-
vel-beenige, Onder-oxelighe, de

Mammaria sinistra, & quod notandum hæc omnia situm & cursum naturalem obtinent.

Præterea Valvulæ Semi-lunares, aliis minus rectè Sigmoides dictæ, oppido quam bene hic conspiciuntur; dixi minus rectè, cum in totum cum semilunaribus Valvulis convenient, & entia non sunt multiplicanda sine necessitate; itaque Valvulæ Venis præpositæ in Corde dicendæ sunt Tricuspidæ, quæ autem Arteriis præponuntur Semi-lunares.

In eodem subjecto non solum quoque Valvulæ Semi-lunares, Arteriæ magnæ præpositæ, verum etiam utraque Auricula in conspectum veniunt.

Nº. XXVI. Phiala in liquore continens Piam matrem, cujus Arteriis eleganter repletis, luculenter variis locis annexa vasculosa Corticalis Cerebri substantia videri potest.

Nº. XXVII. Phiala liquore repleta, in qua videri potest portio Thoracis foetus humani, in qua visibiles sunt variæ Arteriolæ Intercostales externæ, & à me ante hac detectæ,
nec

Musculen ook de inwendighe Slinker Mam-flaghader, en dat te considereren staat, alle deze zaaken hebben haare natuurlyke plaatze en cours.

Daarenboven kan men hier zeer bequame lyk zien de halfmaaninghe Klapvliessen, te onrecht by andere *Sigmoides* geheten, ik zegge te onrecht, nadien sy in 't geheel met de halfmaanighe Klapvliessen over een komen, en alzoo moet men geen byzondere naam maken buyten noodzakelykheyd; de Klapvliessen van 't Hart, dewelke half-maaningh zyn, deze staan in 't uytkomen der slag-aderen uit het Hart, en die voor de Aderen des Harts staan zyn alle drie-punigh.

In het zelvighe voorwerp kan men niet alleen de half-maanighe Klapvliessen in 't uytkomen van een groote Slag-ader zien, maar ook desselfs Ooren van 't Hart.

Nº. XXVI. Een vles met vogt en daar in het dunne Herflen-vlies van een mensch, wiens Slag-aderkens zeer curius vervult zynde, men op zommighe plaatzen zeer bekwaam zien kan de schorsigge substantie van de Herffene.

Nº. XXVII. Een vles met vogt, waar in gezien werd een stuk vande borst van een klein kind, waar in sich vertonen de uitwendighe Tusschen-ribbige slag-aderen, dewelke van my ontdekt,

nec non delineatæ in Thesau-
ro 1°.

Not. Arteriolæ per Costa-
rum Perioftium diffeminatæ,
recto fere tramite furfum deor-
fumque reptant; ramuli autem
ex iis oriundi & per fibras Mu-
fculorum Intercostalium de-
currentes, obliquum curfum
obfervant, & fic tractum fibra-
rum Mufculorum dictorum
obfervant, & hoc accuratius
videri poteft in objecto in
Thesaur. 1°. pofito.

N°. XXVIII. Muris fcele-
ton nitidiffime præparatum &
confervatum, capiti offeo cor-
nicis infidens: Illud autem ca-
put offeum tam subtiliter eft
præparatum, ut ne minimum
quidem officulum, neque fora-
minulum vifum effugiat.

N°. XXIX. Phiala in liquo-
re continens portionem Inte-
ftini jejuni hominis, qua inver-
fa in confpectum veniunt ita
dictæ Glandulæ, extra super-
ficiem internam prominentes.

N°. XXX. Phiala ficca, & in ea, Vesica ovina cum Pene, in
quo meatus urinarius in totum deficit, circa Collum Vesicæ au-
tem foramen, per quod urinam excrevit, in confpectum venit.

In homine sæpius obfervavi, Glandis partem extimam fuiſſe
meatu urinario deſtitutam, foramine exiſtente inter Præputii
& Glandis partem inferiorem.

Homines hoc affectu laborantes raro imprægnant uxores, ut

dekt, en afgemaalt zyn in het eer-
fte Cabinet.

Aanmerkt dat de ſlag-aderkens,
dewelke door het beene-vlies der
Ribbens loopen, haar cours by
na recht op en nederwaarts hou-
den, de takkens daarentegen,
dewelke uyt haar voortkomen,
en den loop der fibren van de Tuf-
ſchen-ribbighe ſpieren volgen,
dezelve hebben een ſchuynſe loop,
en dat alles is nogh klaarder te
zien in het eerſte Cabinet.

N°. XXVIII. Het geraamte
van een muys, 't welk zeer net ge-
prepareert en bewaart is; 't zelve
zit op 't doods-hoofdje van een
kray; 't welk ſo ſubtiel geprepa-
reert is, datter niet het minſte
beentje, nogh eenighe natuurlyk
gaatje in 't hoofdje is, het geen
voor het gezigt verborgen is.

N°. XXIX. Een vles met
voght, en daar in een ſtuk van de
Nugteren darm uyt een menſch, 't
welk het binnenſte buyten waarts
gekeert zynde, alle dealzoo ge-
naamde Kliertjens, uytpuylender
wyze haar laten zien.

pote femine non recto tramite in os Uteri proficiente, de hac fusius egi in Thesaur. VI.

N°. XXXI. Portio Jejunii intestini humani, in qua circulares protuberantiae, Valvulae conniventes Nobilissimo Kerckringio dictae, conspiciuntur.

In hunc autem finem, non conservavi hoc subjectum, verum ut demonstrarem quid sit de ceraceae materiae extravasatione globulorum instar; sc: quando repletiones imperfecte peraguntur, & hoc in praeparationibus meis alias nunquam sese visui offert.

N°. XXXII. Phiala continens duos Lienes ovinos ex uno corpore, quibus, ut à se invicem separarem, & accuratius videri possent, ramum Cichorei spinosi interposui.

Multoties nobis occurrunt Lienes, in duas partes divisi, quos nonnulli pro duobus Lienibus habent; est vero pro uno Liene sunt habendi, quoniam unico tantum ramo splenico Arterioso & Venoso gaudent.

In his autem contra, quisque enim

N°. XXXI. Een stuk van den Nughteren darm uyt een mensch, waar in de circulaare verheventheden, dewelke den Ed: Heer Kerkring Oog-luykende Klapvliessen geheten heeft, gezien worden.

Edogh tot dien eynde word dit stuk darms niet bewaart, maar alleen om te toonen wat dat daar zy van de uytspattingh der wassighe stoffe, dewelke haar in 't uyt spattingen opdoen als kleene bollekens, wanneer men het vervullen der vaten niet behoorlyk doet, en zulkx ziet men selden in myne preparatien.

N°. XXXII. Een vles met voght, waar in gezien werden twee schapen Milten uyt een lighaam, en op dat ik deselve wat van den andere zoude scheiden, om beter te werden gezien, zoo heb ik tusschen haar beyde een tackje van de doornighe cichorey gelegd.

Ons komen dikwils, Milten voor, dewelke als in twee gespletten of gespouwen zyn, en voor twee Milten van zommige werden gehouden, maar de soodanige moet men voor eene Milt houden, naardien de zelve maar een Milt-ader en Slag-ader hebben.

In deze in tegendeel, heeft yder

enim gaudet propriis suis ramis; præterea longe quoque à se invicem in corpore erant positi.

N°. XXXIII. Phiala in liquore conservans Lienem foetus humani, cum annexo Stomacho & duodeno.

Not. 1°. In Stomacho videri potest quomodo vasa sanguinea Coronaria, quam primum appropinquaverunt Stomachi fundum, ilico sese abscondunt, penitiores & interiores tunicas, præsertim nervosam, adentes.

2°. Non minus in conspectum venit in hoc subjecto Lienis & Stomachi connexio, ope membranæ, vasis sanguineis ditatæ, quæ Vasa brevia dicuntur.

3°. In duodeno, à me aperto, luculenter videndam sese exhibet apertura, Ostium dicta, per quam Bilis, ut & succus Pancreaticus in Intestini dicti cavum sese exonerant: hanc aperturam sitam esse in medio monticuli, instar Umbilici hic quoque apparet.

N°. XXXIV. Phiala continens

der fyn eyge Ader en Slag ader; daar en boven laghen zy verre van een in 't lighaam.

N°. XXXIII. Een vles met voght, waar in te zien zyn de Milt, Maagh en 12 vingerighen darm van een jongh geboore kindje.

Aanm: ten eerste, dat men in de Croon-bloed-vaten, zoo dra zy aan de grond van de Maagh gekomen zyn aanstonts haar komen te verbergen, lopende alzoo na de binnenste vliessen van de Maagh, en inzonderheit na 't Zenuw-agtigh vlies.

Ten tweede, met een alzo groote helderheyd kan men hier zien de t'zamenhegtingh des Maaghs met die van de Milt, en dat door een bloed-ryk vlieske, wiens bloed-vatjens korte vaten (*Vasa brevia*) zyn geheten.

Ten derde, in de 12 vingerighe Darm van my opengemaakt zynde, kan men bescheydentlyk en perfect zien de openingh of deurgangh, waar door de Gal en Maaghe kussens-sap haar uytstorten in de holte van de geseyde Darm; en dat ook dese openingh gestelt is, als in 't midden van een verheventheyd of berghsken, als waare het een naveltje, zulkx is hier ook niet duyster te zien.

N°. XXXIV. Een vles met voght

nens in liquore portionem Placentæ Uterinæ, ceraceâ materiâ ad extremum usque repletam; in illa non minus ac in præcedentibus lustrari potest, nil Glandulosi in Placentis reperiri, & cum in tam notabili viscere nullæ reperiantur Glandulæ, neque in Testiculis, facile calculum apposuisse assertioni meæ spectatores curiosi, quibus cætera viscera à me præparata oculis corporeis, non autem mentis videre placuerit, & cæcutire noluerint; nihil interim obstat, quod nonnulli dixerunt, quæstionem tantum esse de nomine, illis autem reponendum, si alicui placeat Venam denominare Arteriam, & vice versa, per me licebit: præstat verò Glandularum definitionem retinere, quæ nobis ab antistitibus tradita est, sc: quod sunt corpora per se subsistentia, quæ involvuntur peculiari membrana, ad quam alluunt vasa sanguinea.

Non minus recedit à vero, ut voluere alii, sc: Glandulas esse circumvolutiones vasorum sanguineorum, illud quidem verum est in Renibus, & forsan quoque in Glandulis Mesenterii sc: vasa sanguinea

voght in zigh onthoudende een stuk van de Moerkoek van een vrouw, tot het uyerste toe vervult met een wassighe stoffe: in de zelve kan men zo wel als in de voorgaande beschouwen, datter niets klierighs in de Moerkoeken gevonden werd, en zulkx niet zynde in zoo een groot en aanzienelyk deel, nogh ook in de Testiculen der mannen, zoo hebben meest alle, die myn werk met haar lighaamelyke oogen, en niet met de ooghen des verstands gesien hebben, (*oculis mentis*) toegestaan, dat myn stellingh, rakende de genaamde Kliertjens der ingewanden infallibel is: ondertusschen zo verhindert my geenzints het zeggen van zommighe, dat zulkx maar alleen een questie is wegens de benaminghe, deze antwoorde ik, zoo ymand een Ader wil noemen een Slag-ader, en een Slag-ader een Ader, ik magh zulkx wel lyden, edogh men behoorde zigh te houden aan de bepalingh die van outs gemaakt is, namentlyk dat het lighaamen zyn, die op haar zelve bestaan, en yder in een particulier vlies besloten is, tot welk lighaam de bloed-vaten loopen.

Ook zoo wykt niet minder van de waarheyd't geen andere voorgeven, namentlyk, dat alle de Klieren niet anders zyn als omwindingen van bloed-vaten; dit is wel eenighsints waar ontrent de Nieren, welkers bloed-vaten uyt-eynden een ronde cours nemen, en

nea talem obtinere reptatum, sed hoc neutiquam verum esse in cæteris visceribus videri potest in omnibus meis Thefauris; nec obstat quod alii in medium proferant, sc: in præparatione & ita dicta excarnatione in nihilum à me redigi Glandulas: plurima ostendam viscera, quorum vasorum extrema leniter repleta, sine, ita dicta excarnatione, à me conservantur, imo mirari fatis nequeo eos, qui hoc ævo adhuc loquuntur de excarnatione; olim quidem in usu fuit apud Anatomicos, enimvero viscera hoc tempore à me præparantur sine tali excarnatione, quia plane inepta est investigationi, jam relinquo omnia sicut a Summo Opifice facta sunt, membranam ambientem solummodo auferendo, itaque si quis ulterius cæcutire velit per me finatur judiciosus.

N°. XXXV. Portio Cerebri in liquore conservata, postquam methodo Vieusseniana per quinque horas in oleo fuit decocta, in qua luculentissimè patet, Corticis Cerebri substantiam decoctione in o-
Thes. VIII. leo

is't ook wel in de Klieren van 't Darm-scheyl, maar zulcx heeft geen plaats in andere Ingewanden, gelyk men zien kan in alle Cabinetten, ook is't geen boonwaardigh dat anderen voorgeven, namentlyk dat mogelyk in myne præparatien en alzoo genoemde ontvlesingh (*excarnatione*) de kliertjens vernietigt worden. Ik toone veele Ingewanden, welkers bloed-vaten uyteyndensaghtjens vervult zyn, en zonder eenighe alzoo genoemde excarnatie bewaart worden: Ja ik kan my niet genoeg verwonderen dat men heden ten daghe het woort van excarnatie nogh komt te gebruyken; dat doen is in voorighe tyden van andere, en ook van ons in gebruyk geweest, edogh 't zelve is gants en gaar onnut ter ondersoekingh, nu late ik alles geheel, gelyk het den Schepper van 't geheel al gemaakt heeft, alleen het omleggende Vlies afnemende om de vaten te zien; en wil ymand verders blind zyn en blyven, ik zal my daar aan niet gelegen laten zyn.

N°. XXXV. Een stuk van de Hersene in een voght bewaard, na dat het zelve op de manier van de Hr. Vieussens, vyf uren in de oly gekookt was, waar in het zeer klaar blykt, dat door het kooken in oly de schorsige substantie van de Hersene gebragt
D en

leo, talem in statum esse redactam ac mutatam, ut neuti-
quam apta sit demonstrando,
nempè Corticem esse consti-
tutum ex vasculis sanguineis,
(qua de re prolixius egi in Pro-
dromo Thesaur. vi.) neque
Clariff. Dom. Vieuffenium,
esse habendum auctorem hu-
jus inventionis, sc: quod Cor-
tex Cerebri fit vasculosus, sed
me, uti omnes hujus ævi
Anatomix amatores autu-
mant.

Nº. XXXVI. Æthiopissæ fœ-
tus humanus abortivus qua-
tuor, & quod excurrit, men-
sium, cujus caput tegitur
membrana Amnios.

Nº. XXXVII. Hepar pue-
ri integrum, balsamo indura-
tum, & à plurimis annis con-
servatum, pedamento inni-
tens, in quo Arterica Hepa-
tica solummodo est repleta,
ut videri possit, quomodo
producat Arteriam Cysticam,
præterea quicquid in Hepatis
facie exteriori demonstrari
potest, hic etiam cernere li-
cet.

Nº. XXXVIII. Phiala in
liquore continens Arteriam
Splenicam vitulinam, egre-
giè præparatam.

Nº.

en verandert wert in een staat, in
welke het niet mogelyk is het ge-
stetel van de schorffe te vertoonen,
dezelve uyt bloedvatjens te be-
staan, van deze zaak heb ik wyd-
loopigh geschreven in myn voor-
loper van 't vi Cabinet, zoo dat
niet de Hr. Professor Vieuffens
maar ik te houden ben voor den
ontdecker van deze zaake, na-
mentlyk dat de schorffe der herf-
sene bestaande is uyt bloed-vaat-
jens, gelyk ook een yder my daar
voor is houdende.

Nº. XXXVI. Een vles met
voght waar in bewaart werd een
negrinnetje van ruym vier maan-
den draghts, wiens hoofdje be-
dekt is met het Water-vlies (*Am-
nios*).

Nº. XXXVII. Een gehele Lever
van een jonge, door het balsemen
hard gemaakt, en van over veele
jaaren bewaart, staande op een
Pedestal: desselfs Slag-ader is al-
leen opgevult, om bequame-
lyk te kunnen zien, hoe desselfs Gal-
blaas Slag-ader daar uyt voortge-
bragt werd. Hier en boven kan-
men alles zien, wat zigh in de buy-
tenste oppervlackte van de Lever
opdoet.

Nº. XXXVIII. Een vles met
voght, in zigh onthoudende de
Slag-ader van de Milt uyt een
kalf, dewelke zeer curieus is toe-
bereyd.

Nº.

N°. XXXIX. Pueri Stomachus inflatus, exsiccat, balsamoque conditus, & à plurimis annis conservatus, hic situ naturali supra pedamentum positus est, ut verus Stomachi situs possit videri, & hoc omnes auctores in suis delineationibus non observarunt.

N°. XL. Portio Maxillæ inferioris Infantis in liquore conservata; in qua cernere licet, in junctura articulationis cum Maxilla superiore reperi Cartilaginem mobilem & rotundam, articulationi interpositam, & valde motui necessariam.

N°. XLI. Placenta humana integra in liquore conservata cum suo Funiculo umbilicali. Considerandum interim hanc ita esse reservatam, ac si jamjam corpore esset expulsa, sc: cum suo involucro, Uterum spectante. De quo supra egi in Thesaur. v. vasis sanguineis solummodo leniter repletis.

ASSER IV.

N°. XLII. Infantis Caput in liquore conservatum, vitæ speciem referens.

Not.

N°. XXXIX. De Maagh van een jonghe, dewelke opgeblafen, gedroogt, gebalsemt, en zeer veele jaaren bewaart is: dese zit op een Pedestal in een postuer, gelyk de zelve haar in 't lighaam komt te vertonen, 't welk alle autheuren in haare figuren niet hebben geobserveert.

N°. XL. Een vles met voght en daar in een gedeelte van de onderste Kaak van een klein kind, waar in te sien is het ronde Kraakbeendje, 't welk tussen het gewrigt van de Opper en Onderste Kaak geplaatst, en tot de bewegingh aldaar zeer noodzakelyk is.

N°. XLI. De geheele Moerkoek van een vrouw in een vles met voght bewaart, waar ontrent te considereeren staat, datze zodanigh is bewaart, als of die nu eerst was uytgedreven, en voor den dagh gekomen, namentlyk met deffels vliezen en bekleetzel, waar van voor heen in 't 5de Cabinet gehandelt is; alleen zyn de bloed-vaten van my sagtjens vervult geworden.

De IV PLANK.

N°. XLII. Het hoofd van een kind in een heldere voght, 't welk van een levendighe couleur is.

D 2

Aan-

Not. 1°. Prolabia esse Ner-
veo-papillofa, hic denuo con-
stat, integumento, Epithelia
dicto, ablato.

2°. Auriculæ præ cæteris vi-
vum habent colorem & con-
stitutionem.

3°. Nervi ex cerebro oriun-
di, quotquot sunt, hic sese vi-
dendos exhibent, ne Pathe-
ticis quidem exceptis.

4°. Dura mater, per Capi-
tis fundum dispersum, feri-
cum album propter nitorem,
repræsentat.

N°. XLIII. Pone hoc Ca-
put reperitur sceleton Avicu-
læ nitidissimum, in quo ne
minimum quidem Officulum
deficit, foraminibus natura-
libus ubique apertis; & hoc
nusquam in aliorum Thesau-
ris inveni.

N°. XLIV. Phiala ficca,
& in ea dimidia pars Renis
pueri, colore rubicundo præ-
dita propter vasorum reple-
tionem.

Not. Arteriæ non solum,
verum etiam hic apparent il-
larum continuïtates, sc: in du-
ctus urinosos, qui ductus uri-
nosi simul quoque sunt repleti.

N°. XLV.

Aanm: ten eerste, dat het be-
kleetzel van de Voorlippen (*pro-
labia*) weggenomen zynde de
Voorlippen Zenuw-teepeligh
zyn.

Ten tweede, de Oorkens heb-
ben een bysondere levendige cou-
leur en gesteltenis.

Ten derde, de Zenuwen, die
uyt de Herffene voorkomen kan-
men hier allegader zien, de ly-
dende of gemoed-bewegende
zelfs niet uytgezondert zynde.

Ten vierde, het harde Herf-
fen-vlies, door de grond van 't
hoofd verspreyd, is zoo curieus
bewaard dat het wel schynd witte
zyde te zyn.

N°. XLIII. Aghter dit Hoofd
doet zigh op het geraamte van
een vogeltje, 't welk niet alleen
zeer wit is, maar ook zoo ont-
breekt geen eenigh beendje daar
aan, en kanmen ook alle de na-
tuurlyke gaaten daar in zien,
zulkx is my tot nu toe by andere
noyt voorgekômen.

N°. XLIV. Een droogh glas
met de helft van een doorgesnede
Nier, dewelke door opvullingh
rood van couleur is.

Hier in zietmen niet alleen de
Slag-aderen, maar ook derzelve
continuatien of vervolgen tot in
de Pis-canaaltjes, dewelke te ge-
lyk vervult zyn geworden.

N°. XLV.

N°. XLV. Phiala sicca, in qua conservatur portio magna Intestinorum tenuium foetus immaturi, hanc replevi cera-
câ materiâ albissimâ, & hæc visum allicit propter nitorem.

N°. XLVI. Pone hoc subjectum absconditur, ne oculos omnium spectatorum incurrat, foetus monstrosus novem circiter mensium, vitæ speciem referens, hujus dextra curva, tribus tantum digitis prædita; pes ejusdem lateris extremus haud pluribus gaudet digitis, Pollice longè à cæteris duobus diffito: Crus sinistri lateris plane deficit, relicto tantummodo monticulo, qui ex sinistro inguine emergere videtur. E latere sinistro Abdominis propullulat carnea quædam moles, cætera naturaliter sunt constituta.

N°. XLVII. Phiala liquore repleta, continens portionem inverfam Gulæ testudinis, millenis Papillis nervosis, admodum longis, Papillis nervosis Buccarum vaccæ æmulantibus, præditam.

Not.

N°. XLV. Een drooge vles en daar in een groot gedeelte van de dunne darmtjens van een onvoldrage vrugt, dese heb ik met een wit wassige stoffe vervult, 't welk zeer aardig aan 't gesicht voorkomt, wegens desselfs nettigheyd.

N°. XLVI. Achter het geseyde voorwerp werd een monstreus voldrage kindje verbor-gen, om niet van een yder gesien te werden, 't zelve heeft wel een levendighe couleur, edogh desselfs reghter handje staat zeer krom gebogen, en 't zelve heeft niet meer dan drie vingeren, ook heeft het reghter voetje niet meer als drie toonen, en is desselfs groote toon van de andere staande: Aan de linker zyde ontbreekt het geheele been, alleen ver-
toont zich daar een klein heuveltje ontrent de linker lies; als mede aan het weeke des buykx een vlesigh gefwel; alle de andere ledematen zyn wel gestelt.

N°. XLVII. Een vles met voght, waar in te zien is een omgekeert stuk van de Slock-darm uyt een Schilpadde, 't welk van duysende van Zenuw-tepels voorzien is, deze zyn zeer langh en dick, overeenkomende met die geene, dewelke gevonden werden in de Wangh van een kalf.

Hier

Not. Cum reperiantur Anatomici, qui negant dari Papillas nervosas in interiore Tunica Gulæ humanæ, propter illarum exiguitatem, quæ uti fateor, in conspectum non facile veniunt, sine prægressa præparatione, tamen illas dari, & à me sæpius fuisse demonstratas, nemo posthac amplius ambiget, qui ultimos Thesauros legerit, & hoc subjectum Testudinis viderit. vide Thesaur. VIII. fig. IV.

Nº. XLVIII. Supra fœtum monstrosus, reperitur phiala cum sceleto foetus humani immaturi sex circiter mensium à cujus manu ossa dependent Laryngis interiora, ruberrimo colore prædita, propter Arteriolarum repletionem.

Nº. XLIX. Phiala ficca, in qua visui sese offerunt duo objecta ex gallina desumpta: quorum unum ossa sunt Alæ, quæ per Ancylosin contra natu-

Hier staat aan te merken, dat 'er wel zommighe Ontleders gevonden werden, dewelke van verstand zyn, dat zoodanighe Zenuwtepeltsjens in de Slok-darm van een mensch niet gevonden worden, en zulkx komt voort van wegen haare tederheyd en kleente: ik bekenne wel dat sy nauylks kunnen gezien werden in een mensch, zonder voorgaande præparatien, dat sy daar eghter gevonden en van my getoont kunnen werden is zeker, en daar aan zal niemand langer twyfelen, die myne laatste Cabinetten zal hebben gezien en gelesen en voornamentlyk dit voorwerp van de Schil-pad. Ziet de IV Figuur van dit Cabinet.

Nº. XLVIII. Boven het voorgaande monster werd gevonden een glas, en daar in het geraamte van een onvoldrage kindje van ontrent 6 maanden, van wiens beenigh handje afhangt, de inwendighe gesteltenis van 't Strotten-hoofd, endat zeer rood wegens opvulling der Slag-aderkens.

Nº. XLIX. Een droog glas, waar in te zien zyn twee voorwerpen uyt een Hen, waar van 't eene bestaat uyt twee beenderkens uyt de vleugel, dewelke tegens de natuur te zamen zyn gegroeyt

uræ leges sunt conjuncta; alterum verò duo sunt ossa, quorum alterum fracturam passum, à natura ferruminatum, & hoc solummodo ossa spongiosa substantia, Diploes instar, deficiente crusta aut lamina exteriori & duriori, idque propter defectum materiæ, quæ in statu sano, illud producere solet.

Hinc fit, quod ossa eo modo imperfectè sanata, minimam ob causam denuo franguntur; & hoc in homine quoque locum habere nullus dubito, cum reperiantur homines, qui post ossium fracturam ferruminationem, facillimo negotio, imo incedendo, in recidivam incidunt, & sic Chirurghi, etsi infantes, qui præfuere curationi, male audiunt.

Nº. L. Pedamentum, cui innituntur duo objecta, sc: portiones Intestini Ileii, Coli, cum

groeyt door een beenighe vereeninghe; het andere mede uyt twee beenderen uyt de vleugel, waar van het eene, voorheen gebrooken zynde, van de natuur weder aan een gegroeyt is, en dat alleen door een sponcieus beenighe substantie, gelyk men tusschen de twee tafels van 't beekeneel ziet, ontbreekende hier alleen de buytenste en harde schorsse van 't been, en komt zulkx voort wegens gebrek van die stoffe, dewelke in een gefonde staat daar toe gevoert werd.

Hier van daan komt het ook dat de beenderen op die wyze onvolmaakt genezen zynde, om de geringhste oorzaken wederom komete breken: dat dit ook in de menschen plaats heeft, daar aan is niet te twyfelen, nadien datter menschen gevonden werden, die na de genefingh der been-breuken, zeer light, ja zelfs in 't gaan haar beenderen wederom komete breken: en zoo komt het dat de Chirurgyens die over zoodanighe breuken gegaan hebben, hoewel onschuldig, ja schoon sy alles hebben gedaan, 't welk nodig was, t'onregt gelastert werden.

Nº. L. Een Pedestal, waar op twee voorwerpen geplaatst zyn, namentlyk de gedeeltens van

cum annexo Cæco, suntque desumpta ex foetu recens nato.

In illis objicitur oculis differentia, quæ existit inter Cæcum hominis adulti, & jam jam nati; sc: in foetu Colon circa ejus principium diameter magis magisque diminuitur, & ita in Processum vermiformem degenerat, ut dici nequeat hic aut illic est Intestinum Cæcum; in adulto vero Cæcum nil nisi protuberantia Coli, è cujus latere emergit Processus Vermiformis.

Nº. LI. Phiala sicca, in qua continetur Hydatis ingens, quæ fuit reperta, à plurimis annis, dependere ab Hepate.

Nº. LII. Pedamentum exiguum, cui insidet Cordis auricula dextra bovis, abhinc circiter triginta annis à me balsamo indurata, & quod notandum, naturalem magnitudinem & formam retinuit, id quod difficillimum factu.

van de Boghtighe, Colyk, met deffels Blinde-darm, en dat uyt een pas geboore kindje.

In dese kanmen zien het onderscheid dat daar is tuffen die van een bedaagt mensch, en van die dewelke pas geboore zyn: namentlyk in een jong geboore kindje worden Colyk-darm ontrent deffels begin nauwer en nauwer, en alzoo verandert deselve in 't Worm-wyfe uytsteekzel, zonder datmen zeggen kan, hier of daar is des Blindedarms begin: maar in een bedaagt mensch doet zigh de Blinde-Darm op in de gedaante van een vertrekplaats, met een verheventheyt, uyt wiens zyde dan het Worm-wyfe uytsteekzel zigh opdoet.

Nº. LI. Een droogh glas waar in een considerable groote Water-blaas in onthouden werd, dewelke ik over zeer veele jaaren heb gevonden hangende onder aan de Lever van een mensch.

Nº. LII. Een Pedestalletje waar op geset is het regter Oor van 't Hart van een os, ontrent voor 30 jaaren van my door het balsamen hard gemaakt, waar ontrent te confidereeren staat, dat het in 't toebereyden zyn natuurlyke groote en forme heeft behouden, 't welk zeer moeyelyk is te doen.

N. LIII.

* N°. LIII. Phiala in liquore conservans Pudenda Pseudo-hermaphroditi ovini, dico Pseudo-hermaphroditi, quandoquidem mihi veros hermaphroditos nunquam videre contigit, neque existimo unquam tales ab aliis visos fuisse, propterea quod illud longissime recederet ab instituto naturæ, & plurimos, ita dictos, hermaphroditos, mihi quidem demonstrarunt homines, quos pro hermaphroditis habebant; re autem penitus perspecta, reperi utrumque membrum nunquam ita fuisse perfectum, ut simul alias imprægnare, & ab aliis imprægnari potuerint; & quod magis est, membrum illud quod pro Pene habuerunt, nil erat aliud, quam Clytoridis corpus contra naturæ leges incrassatum & longius extra Vulvam dependens, quemadmodum hic in ovis pudendo cernere licet.

Memini quoque me visitasse hominem, viginti quatuor circiter annorum, qui prima fronte visus, videbatur virilis sexus, cum tamen post accuratiorem inspectionem, sequioris esset.

Membrum, quod dicebatur virile, satis longum, propendebat quidem, sed vero meatus Urinarius deficiebat; quum vultum formosarum muliercularum adspiciebat, dicebat quidem hocce membrum sese erigere, contra, si in sexus virilis oculos incideret, an hoc verum fuerit, nec ne, ambigo, saltem non vidi.

Duo quoque Tubercula, ceu Testes, reperiabantur in utroque inguine, an veri Testes, hæreo, nam cum mihi hoc subjectum ovinum traderetur pro hermaphrodito, dicebat mihi lanionis famulus, hic tibi offero hermaphroditum ovinum Testiculis præditum, verum cum ita dictos Testiculos examinarem, nil erant, quam tumores adiposi Testiculos mentientes; itaque dico nunquam me verum offendisse hermaphroditum, quamvis plures, ita dictos, mihi videre licuerit.

In hoc subjecto ovino Vulva & meatus urinarius sunt aperta, non autem ita dicta Glans penis, quæ revera Clytoridis Glans est, ea propter quoque imperforata, illa autem pars, quæ dicitur Penis muliebris, vel corpus Clytoridis, ut & Præputium Clytoridis satis quoque erant grandia, quemadmodum Fig. V. Thefaur. VIII. indigitat.

N°. LIV. Phiala sicca & in ea Linguae Corpus Reticulare Malpichii, nitidissime præparatum & cribri instar perforatum.

N°. LV. Phiala sicca continens Membranæ portionem, cujus Arteriola tam artificiose sunt repletæ ceraceâ materiâ rubrâ, ut nil curiosius unquam viderim; ultimæ enim extremitates sunt adeo tenues, ut nil tenuius excogitari possit, attamen repletæ.

N°. LVI. Phiala sicca, in qua reservatur fundus Vesicæ urinariæ foetus vaccini, recens nati, cum Uracho suo.

Not. In foetu humano quidem ad digiti transversæ longitudinem, non autem ulterius apertus est, in vitulis verò cavitas (sicuti hic apparet) procerior quidem, an autem in totum tali modo sit apertus Urachus, ut urinam admittat, in ita dictam Alantoidem, ulterius inquirendum: saltem hoc verissimum est, in homine, tale quid non reperiri.

N°. LVII. Pone dictas phialas reperitur sepulchrum artificiose confectum ex ossibus albissimis maxima ex parte foetuum humanorum, saxu-
lis,

N°. LIV. Een drooge vles waar in het Net-wyfe lighaam van Malpichius, 't welk zeer curieus is geprepareert, en als een zeef doorboort.

N°. LV. Een droogh glas 't welk voorzien is met een vlies, wiens Slag-aderen zoo byzonder curieus zyn opgevult met een rood-waflighe stoffe, dat ik noyt yets curieuser heb gezien, want derselver uysterste uyteynden zyn zoo fyn, datmen niets fynders zoude kunnen bedenken, en egh-ter opgevult.

N°. LVI. De grond of opperste van de Blaas van een pas geboore kalfje, met deffels Pisvat (*Uracho.*)

Aanm: dat dit Pisvat, in de kinderkens die pas geboore zyn, wel ontrent een vinger breed open is, maar niet verder, edogh in kalveren heeft het een verdere openingh, gelyk het hier is blykende, maar of het ook in haar geheel en al doorgangh neemt, tot in het alzo genoemde Pisvlies (*Alontois*) mag men nogh wel verders onderzoeken: altoos, 't is zeker zulks geen plaats te hebben in de on-of pas geboore kinderkens.

N°. LVII. Aghter dese geseyde glazen komt ons voor een grafsteede, 't welk konstig is t'zamen gesteld van zeer witte beenderkens, en voor 't grootste gedeelte, van die van kleene kin-

lis, membranis, vasis sanguineis, instar mæandri, repletis.

Not. 1°. Sepulchrum continet Cadaver fœtus humani sex fere mensium, ab annis viginti circiter, balsamo in Mumiam conversum & lapidis instar induratum; hujus caput Corona, ex floribus & fructibus naturalibus confecta, ornatur, sc: ex *Millefolio Africano fl. luteo*, *Stechade citrina Hispanica*, *Conyza Africana graveolente fl. luteo*, *Mesembrianthemo Afric: Breynii*, *Limonio eleganti*. *Rauwolf. Tanaceto Afric. fl. decuplo minoribus*. Prof. & Collegæ *Commelini Centinodia fl. muscosis*. &c

2°. Funiculus umbilicalis quidem abscissus, duæ tamen Arteriæ, unaque vena umbilicalis ceu inflatæ luculenter apparent.

3°. Sinistra continet fasciculum florum naturalium, qui flores colorem naturalem quoque retinuerunt, inter illos reperiuntur flores *Leonuri Cap. bonæ spei*, *Breynii*, *Variæ Gnaphaly species*: dictus fasciculus, naribus appositus, quasi odorem attrahere vellet.

4°. Fo-

kinderkens, steentjens en vliessen, zeer aardig met opgevulde Slag-aderkens als een borduurwerk doorweven.

Aanm: ten 1ste, dat in dese grafstede is gelegen een steen hart gebalsemt kindje van ontrent ses maanden dragts, 't welk van my in Mumiam verandert zynde, nu ontrent 20 jaaren lang, bewaart is: desselfs hoofdje is gekroont met een croontje van natuurlyke bloemen en vrugten, als daar zyn de *Africaanse duyzend blad met geele bloemen*, *Arabische Stachas*, *sterkriekende Afric: Conyza met geele bloemen*, *Afric. Mesembrianthemum* van Breynius, *Limonium* van Rauwolfius, *Afric. Rynvaar met tienmaal kleender bloemkens* van de Hr. Profess: en Collega C. Commelin beschreven, *Verkens gras met Mosachtighe bloemen*. &c.

Ten tweede, deses kinds Navelstreng is wel afgesneden, edog beyde de Navelslag-aderen, en de eene Navel-ader kan men nogh zien, als wat opgeblasen.

Ten derde, in desselfs Linker handje heeft het ook een bouquetje van zulke en diergelyke natuurlyke bloemen, waar onder de bloemen van de *Afric. Leonurus* van Breynius en verscheyde soorten van *Gnaphalium* uytsteken, met haar natuurlyke couleur. Dit ruykertje, onder zyn neusje houdende, verbeelt het daar aan te willen rieken.

E 2

Ten

4°. Forum, aut operculum ejus, quod notandum, conflatum est

1°. Ex superiore parte Cranii humani fœtus, cujus Dura mater, ut & Falx, Cranio naturaliter connata & relicta, scatet Arteriolis repletis cereaceâ materiâ rubrâ, & hoc visum allicit.

2°. Ex lapillis marmoreis & ossiculis infantum, nec non membranis vasis sanguineis repletis.

3°. Inter hæc ossicula nonnulla adhuc sunt composita, inter quæ ossæ manus, cujus digiti continent ramum Arteriosum crassum ceu scipionem, vel ramum arboris, foliis privatum: omnia ossa Vertebrarum Colli sibi invicem adhuc connexa &c.

Pone hoc monumentum posita sunt duo sceleta fœtum abortivorum gemellorum septem circiter mensium, dictum cadaver ceu deflentia & exululantia, hunc in finem genibus advolutis strophiola ex membranulis, vasis sanguini-

Ten vierde, de deur of ingang van 't graft, is toegefelt

Ten eerste, uyt het opperste van 't Bekkeneel van een jongh geboore kindje, wiens harde Harssen-vlies, en Seyffe, natuurlyker wyze aan 't Beckeneel nogh vast sittende, zyn zeer wel vervult met roode opgevulde slag-aderkens, 't welk het gesichte veel voldoening geeft.

Ten tweede, uyt marmere steentjens, en beenderkens van jongh geboore kinderkens, als mede vliessen met opgevulde bloed-vatjens doorweven.

Ten derde, zommighe deser beenderkens zyn nogh natuurlyk te zamen gevoeght, onder dewelke ook gevonden werden de beenderkens van de hand, die in haar onthouden een Slag-aderighe dikke tak van een opgevulde Slag-ader, verbeeldende een Stokxke, of wel een bladerloose tak van een boom: als mede de Wervelbeenderen van de hals, die onderlingh nogh vereenight zyn. &c.

Agter dese graffteede zyn gesteld twee geraamtens van onvol-draage kinderkens, van ontrent 7 maanden, zynde tweelingen, welke het gebalsemde kindje als beschreyende met gebooge knietjens, de neusdoekjens in haare handjes aan haar oogh-raden houden, welke gemaakt zyn uyt zeer dunne

guineis repletis, superbientia, orbitis occulorum apposita sunt.

dunne vlieskens, waar door heen zeer veel curieuse opgevulde slag-aderkens passeeren.

Cum Reverend. Vir Dr. Herm: Schyn hocce sepulchrum ita ornatum videret, donavit illud sequenti epitaphio.

Wanneer den zeer waardige Hr. Dr. en Leeraar der Menno- niten Herm: Schyn dit graft en deffelfs toefstel zag, vereerde hy 't zelve met dit graffchrift.

OP 'T SIERLYK ROTSJE,

(Verbeeldende een Grafftede,)

En het konstig balsemen der Lyken, door den Vermaarden en Zeer-geleerden Heere

FREDERIK RUYSCH;

Hoogleeraar der Ontleed- en Kruytkunde &c.

Altior es Fato.

IS't spook? of is het ernst? zie ik de dooden schreyen,
 En onder eenen vloed van tranen 't lyk geleyen
 Huns makkers nae het graf? zie ik hun harten leet,
 En beide wang en oog afdroogen met een kleet?
 O neen! Hoogleeraar Ruysch, door ed'le konst gedreven,
 Schenkt aan de dooden zelfs de schaduw van het leven;
 En streeft natuur voorby door wakkerheid van geest,
 Die wel de Leeden schikt op een gepaste leeft,
 En in haar nette form en schoonheit kan bootseeren;
 Maar haaren ondergang niet veiligen nog weeren,
 Wanneer de felle dood den draad des levens snyt.
 Zie hier ontzielde leen waar aan geen grafworm ryt.
 Zie deze dooden eens de wreede dood braveren.
 Ai! zie de Tombe: zie de Lyken: zy trotseren
 Verderfen ondergang. Hoe fierlyk leit dat Lyk!
 Een ander Mausolee! niet opgebouwt uit slyk,
 Tiras of Metselwerk; maar Ribben, beenen, schonken,
 Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
 Waar van het Bekkeneel den mond der grafplaats fluyt.
 Maar zagt. Ai! luyfter toe: daar komt een soet geluyt.
 Van onder deze Rots: my klinkt een stem in de ooren;
 My dunkt, zy roept ons toe, en laat zig aldus hooren.

Beschouw Aanschouwers 't Konstig graf.
 Beschouw 't gebalsemt Lyk ter deegen.
 Beschouw de Rots vry allerwegen,
 En pryft hem die 't dit weezen gaf.
 Maar leer uit myne Lykbus sterven.
 Geen balssem hout den ed'len geeft,
 Die leeft gelukkig of bedeeft,
 In God te zien, of dien te derven.
 Wilt gy onsterfelyk zyn nae 't Leven?
 Gy moet den geest eerst Gode geven.

HERMANNUS SCHYN.

Op het zelve.

DEez' Rots verbeelt het graf van een gebalsemt kind,
 Niet opgebouwt uit steen, maar Ribben, beenen, schonken,
 Door Aderen gehegt, en tot een Rots geklonken,
 Waar van het Bekkeneel den mond der Grafplaats bint.
 Swygt oud Egypte van uw balsemen der Lyken,
 Heer Ruyfch verdient de Kroon, en gaat met Lauren stryken.

HERMANNUS SCHYN.

N°. LVIII. Pedamentum
 cui innitur portio Venæ
 Portæ variis locis in substan-
 tiam osseam redacta.

N°. LIX. Phiala in liquo-
 re continens portionem Cere-
 belli humani, cujus substan-
 tia corticalis in myriades par-
 ticulas est subdivisa, Vid. hu-
 jus Figur: in Epist. Anatom.
 problem XII.

N°. LX. Phiala liquore re-
 ple-

N°. LVIII. Een pedestalletje
 waar op geplaatst is een stuk van
 de Poort-ader des Levers, 't welk
 op verscheide plaatze in een bee-
 nighe selfstandigheyd verandert
 is.

N°. LIX. Een vlessie met
 voght, waar in te zien is een stuk
 van 't Agter-breyn van een
 mensch, wiens schorffighe sub-
 stantie in duyzende deeltjens ver-
 deelt is, ziet hier op na de Fig:
 van de XII voorgestelde brief.

N°. LX. Een vles met voght
 waar

pleta, & in ea portio Intestini Ilei infantis, cujus Tunica Carnea avulsa, in conspectum veniunt ejusdem Tunicae Fibrae carnosae circulares.

Præterea cernere licet, quam paucæ sint Arteriolæ per dictam Tunicam distributæ, & contra, quam copiosis Arteriolis gaudeat sequens Tunica, sc: Nervosa.

Cum autem hæc portio Intestini in sui extremo ligata sit, prominet extra ligaturam portio, cujus Tunica Villosa, (mihi Papillosa) conspicitur rubicundissima, præ copia vasculorum Arteriosorum nostra methodo repletorum & ita dictas Glandulas Intestinarum constituentium.

Nº. LXI. Phiala in qua continetur venenatissimum animal, Incolis Ind: orient: Gecko dictum, quod in ore suo detinet & quasi devorare vellet, fœtum humanum trimestrem.

Nº. LXII. Fœtus humanus quinque circiter mensium, sexus masculini, cujus caput ex parte Tunicae Amnios, ceu casside aut pileo naturali, est coöpertum, propter defectum liquoris, cui in-

na-

waar in te zien is een stuk van de boghtighe Darm van een jongelinh, wiens vlesigh vlies weggenomen zynde, zoo doen haar hier op de circulaire of rondlopende draaden (*Fibrae circulares.*)

Daarenboven zoo kan men zien hoe weynigh Slag-aderkens door het gefeyde vlies passeren, in tegendeel hoe seer het Zenuwagtigh vlies met Slag-aderkens verrykt is.

Nadien ook dit stuk darms aan 't eynde is gebonden, zoo steekter een gedeelte van 't fluweele vlies, (van my het Tepel-wyze vlies geheten,) buyten uyt, 't welk zeer rood is door de veelheyd der op myne manier opgevulde Slag-aderkens, welke de alzo genaamde klierkens voortbrengen.

Nº. LXI. Een vles met voght, 't welk in zigh onthoud een zeer vergiftigh dier, by de Indianen Gecko geheten, 't welk in syn bek houd (als wilde het vernielen) een mensche s'chepzelke van ontrent 3 maanden draghts.

Nº. LXII. Een knechtje van ontrent 5 maanden draghts, wiens hoofdje ten deele als van een helmtje is bedekt door 't Watervlies, (*Amnios*) en dat van wegen het gebrek van voght, waar inde kinderen in 's moeders lighaam komen te leggen, en wortzo een kind ge-

ge-

natat foetus, in Utero materno hærens, & hoc minus cautè vulgò dicitur, *het kind is met een helm geboore.* Hocce subjectum in liquore conservatur.

Nº. LXIII. Phiala sicca & in illa portio Intestini leporis, cujus Tunica Trochlearis oppido bene hic cerni potest.

Nº. LXIV. Duæ extremæ portiones Balenæ Penis, in liquore conservatæ, quarum una à capillo dependens, visui exhibet corporis nerveo-spongiosi majoris fibras, quæ arctius sibi invicem appositæ sunt, quam in corpore nerveo-spongioso minore, & hoc contrarium in homine.

Inferior & secunda portio in phialæ fundo, extremitas seu mucro Penis est, absque ulla glande.

Nº. LXV. Portio Ovarii testudinis, à qua dependent plurima Ova.

Nº. LXVI. Foetus humani Facies, quæ ita à me relicta, sicuti mihi tradita est scilicet sine reductione in statum faciei viventis; hæc autem infidet
por-

gezeft met een helm geboore te zyn, 't welk gants redeloos te houden is: dit voorwerp word in een voght bewaart.

Nº. LXIII. Eendroogh glas, waar in een stuk van 't gedarmte van een haas te zien is, wiens wentel-traps-wyze vlies seer wel hier kan gezien werden.

Nº. LXIV. Twee stucken van de eynde van de Roede eenes walvis, dewelke in een voght gehouden werden, waar van 't eene aan een hayrtje hangende, ons doet zien dat de draaden van 't groote sponcieus-zenuwaghtigh lighaam, veel dichter by een zitten, als dat van 't kleene Sponcieus-zenuwaghtigh lighaam, en zulkx zietmen geheel contrarie in de menschen.

Het onderste en tweede gedeelte op de grond leggende is het uytterste van desselfs roede, waar aan geen hoofdje wert gevonden.

Nº. LXV. Een gedeelte van de Eyer stok van een schil-padden, waar aan veel Eyeren nogh hangen.

Nº. LXVI. Het Aangesicht van een jongh geboore kindje, 't welk ik zonder præparatie zoo heb gelaten, gelyk het my ter hand gesteld wierd, dat is, zonder het stellen in staat van leven;
't

portioni Placentæ Uterinæ, nitidissime præparatæ: omnia enim vasa ad extremum usque sunt repleta.

N°. LXVII. Phiala maxima sicca, in qua continetur Cor humanum magnum, cujus vasa sanguinea, ad unum usque repleta, unde colore rubicundissimo perfusum.

Quomodo autem Arteria magna è Corde exeat, & quot rami ex illa emergant, & sursum ascendant, hic luculentissime videri potest.

Præterea omnes trunci Vasorum Cordis, sc: Venæ Cavæ ascendentis & descendentis, Venæ & Arteriæ Pulmonalis, Vasa Coronaria nec non Auriculæ hic in conspectum veniunt,

Cum autem in Cordis extremo, seu cono, ut plurimum multum pinguedinis reperitur, unde Conus æqualis apparet; in hoc Corde pinguedine à me ablata, cuspis seu conus Cordis in duas partes apparet divisus,

Hic mihi in mentem venit historia cujusdam hominis, qui cultro nuper fuit interemptus ab homine maligno, cujus vulnus extremum circa Papillam

Thef. VIII. fini-

't zelve is gelegen op een stuk van een Moer-koek, 't welk zeer curieus is toebereyd, alle de uyt-eynden der vaten opgevult zynde.

N°. LXVII. Een zeer groot droog Glas, waar in te zien is een groot Hart van een mensch, wiens bloed-vaten tot een toe opgevult zyn, waar van het zeer rood van couleur is geworden.

Hoe de groote Slag-ader uyt het Hert voortkomt, als mede hoe veel takken dezelve voortbrengt, die na boven loopen, kan men hier zeer klaar zien.

Daarenboven zoo komen alle de Stronken der vaten van 't Hart ons in 't gesicht, namentlyk, die van de Hol-ader, zoo op als nederwaarts gaande, des Longhs-aderen en slag-aderen, de Kroonvaten, als mede des Harts-ooren.

En nadien meerendeels aan de punt van 't Hart, veel vets gevonden werd, waar door het effen en zonder scheidyng zig verthoont, zo is 't, dat ik van de punt deses Harte alle het vet heb gescheyden, waar door het uytterste, of punt des Harte sich in tweeën komt te scheidyden.

Hier komt my in de zin, dat ik onlangs bygewoont heb een man, die van sijn leven met een mes beroofd wierd van een booswicht, de uytterlyke wonde dede sich op ontrent de linker Te-
F pel,

sinistram inflicto, longitudinem unius unciae non excedebat, Cor autem à Cono ad basin fere usque in duas partes erat divisum, id quod nunquam me vidisse fateor, quantumvis violenta mortis extintorum visitationi quadraginta & quod excedit annis praefuerim: post puncturam (dubio procul) Cor in retractione cultri quoque intercidit.

N°. LXVIII. Supra dictam phialam est reposita phialastica, continens substantiam ossifam, porosam productam in ossibus Tarsi, quae mutata sunt post spinam ventosam & cariem in substantiam ossifam confusam, coalitam & nil minus quam ossa Tarsi repraesentans.

A S S E R V.

N°. LXIX. Phiala in liquore continens portionem Piaë Matris, cui portio Corticalis Cerebri adhæret, quam ex meris Arteriolis constare, hic apparet.

N°. LXX. Phiala in liquore continens magnam Stomachi muliebris portionem, in cu-
jus

pel, en deselve was niet breeder als een duym: echter vonden wy het Hart van de punt af tot byna aan deszelfs grond (*basis*) als in tweeën geklooft, en zulks moet ik bekennen noyt meer gesien te hebben, hoe wel ik nu meer als 40 jaaren het schauwen der nedergeflagene heb moeten bywoonen: buyten twyfel heeft hy na de steek, ook een sneede gegeven in het Hart.

N°. LXVIII. Boven op 't voorgaande glas is mede geplaatst, een droog glas, in sich onthoudende een beenighe substantie, 't welkvoortgekomen is in de beenderen van de voor-voet, dewelke na een bederving in die kooten, (*spina ventosa*) poreus geconfundeert, en als in een gesmolten synde, verandert zyn in een selfstandigheyt die niet minder als koten van de voor-voet haar opdoen.

De V. P L A N K.

N°. LXIX. Een Vles met voght, en daar in een stuk van 't dunne Harssen-vlies, waar aan nogh een gedeelte van de schorfighe substantie der Herffene vast sittende, uyt loutere Slag-aderkens bestaat.

N°. LXX. Een groot stuk van de Maagh van een Vrouws persoon, wiens fluweele of lie-
ver

jus tunica Villosa, vel potius Papillofa, variis locis ulceribus affecta, Arsenicum album hæret, quod cum vitæ tæderet, fumpferat.

Hic patet illorum error, qui in tali casu solummodo sanguinem coagulari autumant; aliquoties enim ejusmodi exempla vidi, nunquam vero reperi sanguinem esse coagulatum, sed stomachum esse exulceratum; si autem brevius, post assumptionem Arsenici è medio tolluntur, antequam Arsenicum vires perfectè exferuerit, variis locis puncta sanguinea, per stomachum dispersa, inveni.

Nº. LXXI. Phiala liquore repleta, in qua continetur ramus Arteriæ Pulmonalis, ceraceâ materiâ rubrâ artificiosissime repletus, & mirum visu, quot sint ramusculi ad ultimum usque repleti, & quam male depinxerint nonnulli Auctores Arteriam Pulmonalem: impossibile quoque foret illud tam perfectè, sine tali repletionem, peragere: quicumque hoc subjectum viderit attento animo Opificis miranda opera, in stuporem illum adducent.

Hujus

ver Tepel-aghtigh vlies op veele plaatzen verwooren is, zynde beset met poeder van Rottekruyt, 't welk sy had ingenomen, om een eynde te maken van haar leven, wegens aangedane verdriet.

Hier blykt klaar, dat sy ongelyk hebben, die daar voorgeven, dat die geene, dewelke door ingenome Rotte-kruyt komen te sterven, alleen haar bloed zoude komen te stollen: ik heb verschyde zodanige voorvallen bygewoont, maar noyt heb ik bevonden dat het bloed gestremt of gestolt, maar wel dat de maag verwooren was: edogh indien zommige menschen haastig zyn komen te sterven, eer dat't venyn sijn kraghten ten volle heeft kunnen uytwerken, zo heb ik altoos gevonden, datter door de Maagh veel rood-bloedighe stippen verspreyd waren.

Nº. LXXI. Een Vles met voght waar in gezien word een tak van de Longhs-flag-ader, met een roodwassighe stoffe zeer konstigh opgevult: het is te verwonderen, hoe dat 'er zo seer veel kleene takskens zyn, die tot het uysterste opgevult zyn; als mede hoe verkeerdelyk en gebrekkig eenige Auteurs dezelve hebben laten af beelden: al wie dit voorwerp komt te zien, en dat met aandagt, zoo zal zulks over de wonderwerken Gods een yder als verstelt doen staan.

F 2

Aan

Hujus objecti parti inferiori quoque adhæret portiuncula Asperæ Arteriæ, cujus extremitates non minus numerosæ, nec tenues, tamen repletæ, visui occurrunt.

Nº. LXXII. Phiala in liquore continens maximam Piæ Matris portionem, ex homine desumptam: hujus Arteriæ in totum artificiose sunt repletæ materiâ ceraceâ rubrâ, unde dicta membrana summam induit rubedinem: harum Arteriarum extremitates ultimæ tomenti aut gossypii in modum sunt tenuissimæ.

Nº. LXXIII. Ren Infantis in duas partes divisus, cujus vasa sanguinea sunt repleta: cum autem secundum longitudinem per dorsum dissectus sit, Papillæ renales variis locis non solum in conspectum veniunt, verum etiam illarum Oscula, per quæ urina in Tubulos Pulvis stillat.

Nº. LXXIV. Infantis brachium, in quo vasa sanguinea denudata in conspectum veniunt; in ejus manu continetur Chamæleon Africanum.

Nº. LXXV. Phiala, in qua, cernere licet Renem fœtus humani, cum suo Rene succen-

tu

Aan het onderste van dit voorwerp hangt nogh een takje van de Lught-pyp, wiens uysterste uyteyndens niet minder fyn in getal en fynte.

Nº. LXXII. Een Vles met voght daar in een zeer groot gedeelte van 't dunne Harssen-vlies van een Mensch. Desselfs slagaderen zyn geheel en al konstig opgevult, en dat als boven met een roodwaffighe stof, waar door sigh dit vlies zeer rood opdoet; desselfs uysterste uyteynden zyn zoo fyn als dons of catoen.

Nº. LXXIII. De Nier van een Kind in tweeen opgespouwen, wiens vaten ook opgevult zyn, en nadien deselve langs de rug of rondsye is open gesneden, zo komen ons de Nier tepeltjes niet alleen op verscheyde plaatzen in 't gesicht, maar ook zelfs de mondekens of openinghtjens, waar door de pis tot in de buyskens van 't becken komen te sypelen.

Nº. LXXIV. De Arm van een kleen Kindje, wiens bloedvatjens ontbloot zynde in 't gesicht komen; in desselfs handje houdhet een Africaanse Chameleon.

Nº. LXXV. Een Nier van een Kind, op wiens opper gedeelte de By-nier nogh vast zit, en niet

aan

turiato sibi imposito, & non à latere posito, uti variæ figuræ repræsentant in tabulis Auctorum.

N°. LXXVI. Testiculus humanus ex parte dissolutus, ut ejus constitutio vasculosa appareat,

N°. LXXVII. Lumbricus latus, aliquot ulnas longus, & in liquore conservatus.

* N°. LXXVIII. Penis virilis inflatus, balsamo præparatus, & in lamellas dissectus, ut ejus constitutio nerveo-spongiosa videri possit.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens Lienis humani portionem.

Not. Quod truncus Arteriosus ut & Venosus repleti sunt ceraceâ materiâ albâ, ramuli autem non sunt repleti, ut videri possit, quomodo horum vasorum extremitates sint constitutæ sine repletionem, sc: sine glandulosa, cellulosa aut fibrosa substantia, Vide ulterius Epist. Anat. Problem. IV.

N°. LXXX. Pedamentum cui innititur Cor vitulinum à viginti quinque annos præparatum & lapidis instar induratum; hujus Arteriæ mercurio vivo sunt repletæ.

aan de zyde van de Nier gevonden werd, gelyk sommige Auteurs hebbendoen verbeelden in haare Platen.

N°. LXXVI. Een Testiculus van een mensch ten deele uytgerafelt, om haare vaatighe of canaalighe gestalte te zien.

N°. LXXVII. Een breede of Lintworm eenige ellen lang, en in een voght bewaart.

N°. LXXIX. Een Vles met voght, en daar in een stuk van de Milt van een Mensch

Waar ontrent aan te merken staat, dat de Ader- en slag-aderlyke stromk, maar niet de uiterste takjens vervult zyn, met een wit wassighe stoffe, om alzo te konnen zien, hoe het zich opdoet sonder vervullingh, namentlyk, zonder klierighe, cellulose of draadighe substantie, ziet hier over na den IV voorgestelde Anat. Brief.

N°. LXXX. Een Hart van een Kalf, staande op een pedestal, 't welk over de 25 Jaaren geleden van my is toebereyd en steen hart gebalsemt; desselfs Slag-aderen zyn met Quiksilver vervult.

N^o.

F 3

N^o.

N°. LXXXI. Phiala sicca & in ea, membrana, cujus Arteriolæ minutissimæ nec non copiosissimæ mirum in modum sunt repletæ.

N°. LXXXII. Phiala sicca, in qua continetur sceleton fœtus humani, quatuor circiter mensium, à cujus sinistra dependent Intestinula ranæ inflatæ, & tam bene conservatæ, ut ne minima quidem fovea in illis reperiatur.

N°. LXXXIII. Phiala liquore repleta, & in illa, Auricula fœtus recens nati, & vitæ speciem referens.

N°. LXXXIV. Muris sceleton nitidissimum, in cujus dextra detinetur ossea cauda Anguillæ, in qua ne minima quidem particula deficit; foraminibus exitui nervorum & vasorum sanguineorum destinatis, ne quidem neglectis, & hoc difficile factu.

N°. LXXXV. Phiala sicca continens duos digitos osseos humanos niveos & curiose præparatos.

N°. LXXXVI. Pedamentum, cui innititur Ren humanus,

N°. LXXXI. Een Vlies in een droogh Glas, waar door heen seer fyne en menigvuldighe opgevulde slag-aderkens loopen.

N°. LXXXII. Een droog Glas waar in bewaart word een zeer wit geraamte van een onvol-drage mensche schepseltje van omtrent vier maanden draghts, aan desselfs linkerhandje heeft het afhangen het gedarmte van een Kikvors, 't welk opgeblazen en zo wel bewaart is geworden, dat men in 't zelve niet het minste deukje vind.

N°. LXXXIII. Een Vlesje met voght, en daar in het Oortje van een jongh Kindje, 't welk heel levendigh van couleur en gedaante is.

N°. XXXIV. Een zeer wit geraamte van een Muys, in wiens reghter pootje vast gehouden werd het geraamte van de staart van een Aal, 't welk zoo curieus is toebereyd, datter niets aan komt te manqueeren, zelfs niet het minste gaatje tot doorgang van de Zenuwen en bloed-vaten: en is zulks moejelyk te doen.

N°. LXXXV. Een droogh Glaasje, waar in de beenderkens van twee mensche vingeren werden bewaart, dewelke zeer wit zyn geprepareert.

N°. LXXXV. Een pedestel waar op geset is een Nier van een Mensch

nus, suberis ope ita præparatus ut naturalem magnitudinem & formam recuperaverit.

N°. LXXXVII. Intestinalis fœtus vaccini immaturi, quæ inflata, balsamo indurata & exsiccata, naturalem retinuerunt constitutionem : horum Arteriæ eleganter quoque sunt repletæ.

N°. LXXXVIII. Portio Spinæ dorsi fœtus humani, transversim secta.

Not. Corticem Spinalis medullæ, qui situm internum occupat, ex meris Arteriolis esse conflatum, hic optime cerni potest, propter dictarum Arteriolarum repletionem.

Mensch, door toedoen van kork zoodanig toebereyd, dat sy de natuurlyke gestalte, groote en figuur, hier door weder heeft gekregen.

N°. LXXXVII. Het gedarmte van een onvoldrage Vrugtje van een Koe, 't welk opgeblazen, door het balsemen verhard en gedroogd zynde, zyn natuurlyke gestalte heeft behouden, deszelfs slag-aderen zyn ook curieus opgevult.

N°. LXXXVIII. Een stuk van de Rugge graat van een klein kind, dwers doorgesneden,

waar ontrent te considereren staat, dat de schorffighe selfstandigheyt van 't Rugge-mergh, die sijn zitplaats heeft in 't midden, of van binnen in 't Mergh, uyt loutere bloed-vaatjens, en wel infonderheyt uyt Slag-aderkens is bestaande : zulks kanmen hier klaar zien, wegens 't opvullen der Slag-aderen.

A S S E R VI.

N°. LXXXIX. Phiala sicca continens Hepar fœtus recens nati, balsamo induratum.

Not. Hoc Hepar naturalem constitutionem & magnitudinem servasse, propter vasorum repletionem.

N^o.

De VI. PLANK.

N°. LXXXIX. Een droogh Glas, en daar in de Lever van een jongh geboore kindje, 't welk door 't balsemen hard gemaakt is.

Aanmerkt dat dese Lever de natuurlyke gestalte, en groote behouden heeft, wegens het opvullen der bloed-vaten.

N^o.

Nº. XC. Portio Cutis humanæ rubicundissima propter artificialem vasorum repletionem, suntque vascula tam numerosa, ut Cutis ex meris vasculis videatur constituta.

Nº. XCI. Phiala in liquore continens Venæ Cavæ ramulum, per Hepar disseminatum, & ceraceâ materiâ repletum.

Nº. XCII. Portio Intestini Jejuni humani, cujus Tunica Villosa (mihi Papillosa) ut & Juga, seu Valvulæ conniventes, egregie visui sese offerunt.

Nº. XCIII. Ovis Cor, in mumiam (veteri methodo à quadraginta annis) conversum & pedamento insistens.

Nº. XCIV. Pedamentum, cui insidet portio Arteriæ magnæ fætus vitulini, cum portione Arteriæ Pulmonalis, quas inter videre licet Ductum Arteriosum, & hoc magis distincte, quam in fœtu humano, propter ejus molem.

Nº. XCV. Vermes in bronchiis Pulmonum reperti, qui admodum tenues.

Nº. XCVI. Ren pueri rubicundus propter Arteriæ Renalis repletionem.

Not.

Nº. XC. Een stuk Vels van een Mensch, 't welk zeer rood is, wegens het konstigh opvullen der bloed-vaten: en zyn deffelfs vaatjens zo veel, dat het Vel alleen uyt bloed-vaatjens schynd te bestaan.

Nº. XCI. Een Vles met vogt, dewelke in zigh onthoud een takje van de Hol-ader des Levers, met een waslighe stoffe opgevult.

Nº. XCII. Een stuk van de Nuchteren-darm uyt een Mensch, waar in het Fluweele (van my Tepelig) Vlies, als mede de verhevenheden of oogluykende Klapvliessen zeer fraay gezien werden.

Nº. XCIII. Het Hart van een Schaap over veertig jaaren tot een Mumie gemaakt op de oude wyze, 't zelve staat op een pedestalletje.

Nº. XCIV. Een gedeelte van de groote Slag-ader met een stuk van des Longs Slag-ader, tuffen dewelke de slag-aderlyke canaal (*ductus arteriosus*) uyt een pas gebore Kalfje, te sien is, en dat op een pedestal, en kan men dese geseyde canaal hier in dit voorwerp beter en duidelyker zien, als in een Mensch.

Nº. XCV. Wormen uyt de Lugt-pyp van de Longh gehaalt, dewelke zeer dun zyn.

Nº. XCVI. De Nier van een Kindje, welke zeer rood is, wegens 't opvullen van de Niers slag-ader.

Aan-

Not. in illa repletionem non solum Arteriæ, Ductus urinosi, Tubuli Pelvis, Pelvis tota, verum etiam Ureter, ad unum usque simul fuerunt repleta, & hoc propter omnium illorum vasorum continuationem.

Nº. XCVII. Phiala in liquore continens duo objecta, quorum primum & supremum Epidermis humana.

Infimum autem bestię marinę, Roris marini, dictę.

Not. I. Cum Epidermis humana ab insequente Corpore reticulari & Cute excorticetur, tunc apparent ac propullulant protuberantię innumerę & tenuissimę, parte scilicet interiore, duabus lineis circiter longę, quę mihi nil nisi theculę inversę pilorum, & Papillarum cutanearum, quibus radices illorum intra Cutem teguntur.

Cuticulă & Papillis cutaneis jam excoriatis, insequuntur quoque dictę theculę, & sic inversę nobis occurrunt ceu monticuli minimi, & hoc luculentius apparet in Epiderme Roris marini.

Thef. VIII.

2º.

Aanmerkt dat in 't opvullen niet alleen de slag-aderen, de Pis-canaaltjens, de Buyfkens of scheuten van 't Becken, en het geheele Becken, maar ook zelfs de Pisleider tot onderen toe vervult zyn geworden, en dat wegens de onderlinghe vereeniging en continuatie van alle dese geseyde canaalen.

Nº. XCVII. Een vles met twee voorwerpen in een voght, waar van het eerste en bovenste is het Oppervelleken (*Epidermis*) van een mensch;

Het onderste is een stuk oppervels van de muyl van een Walrus.

Aanm. ten eerste. Wanneer het oppervelleke of bekleetsel van 't vel van een Mensch, en dat van 't onderleggende Netwyse lighaam gescheiden is, dan zo verschynen en vertonen haar ontelbare en seer fyne verhevene deeltjens, of lighaamtjens, namentlyk uit de binnenste oppervlakte van 't geseide oppervelleke, ontrent twee linien lang, dewelke ik houde voor omgekeerde kokertjens vande hayrtjens als mede van Zenuw-tepeltjens, waar mede sy in 't vel zittende, bedekt werden.

Het Oppervelleke en Zenuw-tepeltjens nu ontvelt of afgescheyde zynde van 't Vel, zoo volgen ook de kokertjens, en zo is 't, dat se ons dan omgekeert te vooren komen, als kleene dunne verheventheden, zulks komt ons klaarder voor in dit van een Walrus muyl.

G

2º.

2°: Dictæ theculæ sunt productiones Epidermidis, Epidermis productio & continuatio extremitatum Papillarum cutanearum, quemadmodum quoque Pili & Capilli, qui mihi nil quoque sunt, quam productiones & efflorescentiæ dictarum Papillarum, sicuti etiam Ungues: & cum radices Pilorum profundius radicentur in extremis nervis, ubi exquisitissimo sensu præditæ sunt, ideo tantus dolor, in illorum evulsione, excitatur.

Nº. XCVIII. Officulum anatis post fracturam obliquam, à natura firmiter fer-ruminatum.

Nº. XCIX. Hepatis humani portio, in liquore conservata, in cujus superficie videntur vascula sanguinea mirifice constituta.

Nº. C. Phiala continens portionem Plexus Choroidei, in qua nil glandulosi apparet, in totum vero vasculosus, sicuti in Epist. Anat. Probl. XII. ulterius descripsi & depingi curavi.

Nº. CI. Portio Cerebri humani, à quadraginta annis balsamo lapidis instar indurata, glaciei instar micans, in illa

Ten tweede. Dese kokerkens zyn niet anders als continuatien en vervolgen van't Oppervelleke, en het Oppervelleke van de Zenuw-tepeltiens, gelyk ook mede de hayren en nagels, dewelke ik houde voor uytfspruytzels van de uyteynden van de Zenuwen; en nadien de hayren dieper voortkomen uyt de uyteynden der Zenuwen, alwaar zy zeer gevoeligh zyn, daarom gevoelt men zoo groot een pyn in't uyttrecken der hayren.

Nº. XCVIII. Een beentje, uyt de vleugel van een endvogel, over dwars gebrooke, en van de natuur zeer vast weder aan een geheelt.

Nº. XCIX. een stuk des Levers van een mensch op wiens oppervlakte, men de bloetvaatjens wonderlyk gestelt zynde, kan zien.

Nº. C. Een stuk van de Netwyse vlegting, (*plexus choroideus*) waar in niets klierigs te zien is, maar de zelve bestaat alleen uyt vaten, gelyk ik in 't antwoord op de XII voorgestelde brief heb geschreven en in Fig. afgebeeld.

Nº. CI. Een stuk van de Hersene van een mensch, ontrent 40 Jaaren geleden van my soo hard als steen gebalsemt, 't welk ys-agtigh

illa Testes, Nates & Glandula Pinealis in conspectum veniunt.

Porro ab interiore facie januæ hujus Theſauri dependent ſequentia.

Nº. CII. Tumor prodigioſæ magnitudinis figuræ cucurbitinæ, lapidis inſtar induratus poſt baſfamationem, circa os Uteri internum enatus.

Not. Mulier hæc erat vegeta & proſperæ valetudinis, habitans in foro butyraceo Amſtelodami, ea in quartum menſem circiter gravida, incidit in fluxum Uterinum, & poſt aliquot dies in abortum; fluxu poſtea tamen ad tempus inordinate perfeverante, tandem conqueri cæpit de incommodo circa os uteri internum, itaque Chirurgum vocari juſſit, qui re explorata, exiſtimabat, in hoc partu immaturo, Uterum eſſe inverſum: remediis interim in caſſum adhibitis, me vocari juſſit, dicens, fluxum ſupradictum non ſolum inordinate & per vices perfeverare, verum etiam incommodum magis magisque augeri, itaque

tigh glinſtert, in de zelve kanmen de ballekens, en de alzoogenoemde billekens, ook het Pynklier-tie bequame-lyk zien.

Verders vintmen aan't binnenſte van de deur deſes Cabinets hangen.

Nº. CII. Een monſtreus groot Gezwel, door het baſfemen ſteen hard gemaakt, 't zelve is bezyde de mont van de Baar-moeder uyt-komen te groeyen.

Aanmerkt. Deſe Vrouw fris, geſond en omtrent 4 maanden ſwanger zynde, verviel in een ſware vloed, en na eenige dagen in een mis-kraam, waar na de vloed eenigen tyd duurde, en dat zonder ordre, eindelyk begon ſy te klagen van een ongemack omtrent de inwendighe mond van de Baar-moeder: weſhalven zy een Chirurgyn ontbood, dewelke de zaak onderſoekende, verbeelde zigh dit ongemak te zyn een overſtelpingh van de Baar-moeder, naa de geſeyde mis-kraam: naderhand, de aangewende remedien niet helpende, ben ik ook by haar geroepen, my zeggende, dat benevens haar geſeyde quaal, 't geen dagelyks quam te vermeederen, de vloed noch al onordentelyk quam te conti-

à me petiit ut expiscari vellem, quid esset de hac re, id quod feci, & reperi tumorem carnosum & molliculum circa uteri os internum emergentem, cum autem nulla daretur occasio accretionem domandi, multo minus extirpandi, in tam profundo loco, suasi ut ad tempus relinqueret, donec ulterius excresceret.

Interim intra anni spatium major atque major factus, nec fluxu cessante, ex uteri vagina propullulare cœpit, & me denuo vocari jussit; reperi vero tumorem ex pudendis propullulare, itaque suasi, ut insequente die quoque Cornelium Boekelmannum, Chirur- gum Expertissimum arcesse- rent; cum autem Boekelman- nus ante meum adventum ve- nerat, reperiēbat ægram hu- mi decumbentem, cum tam enormi hæmorrhagia ex dicto tumore proveniente, ut jam- jam videretur moritura, & cum tumorem exploraret & adstan- tes dicerent, tumorem foetus maturi magnitudine haud ce- dentem, intra paucas horas ex- creviffe, Chirurgus, ægram in tam deplorabili statu videns, sta-

nueren, weshalven wierd ik ver- fogt de zaak te willen onderfoe- ken, 't welk doende, bevond ik een vleeftigh en weekachtig ge- swel ontrent de mond van de in- wendige Baar-moeder; en nadien my dogt, datmen het vergroo- ten of toenemen niet konde belet- ten, veel minder het geswel zoo diep zittende extirpeeren, heb ik haar geraaden, 't zelve zoo te laten betyen, tot dat het wat meer na buyten was gekomen uyt te groeyen.

Ondertusschen binnen een jaar groter en grooter geworden zyn- de, en die onordentelyke vloed nogh al niet cefferende, zo is 't geswel buyten de scheidde komen uyt te puylen, als wan- neer men my weder versogt by de Lyderffe te willen komen, dit al- dus bevindende, raade ik haar aan, datse tegens de volgende dagh, ne- vens my ook zoude doen roepen den welgeoeffende Heelmr. Cor- nelis Boekelman, dewelke voor den gefette tyd daar komende, vond de vloed die uyt het geswel voortquam, soo onmatig, datse scheen aanstonds te zullen ster- ven, het gezwel soo de bystaan- de Vrouwen zeyden, in wynig uuren zoodanich toegenomen zynde, dat het de groote van een pas geboore kindje, niet be- hoefde te wyken, en den geseyde Heel Mr. haar in die ellendighe staat vindende, nam een koorde en

statim tumorem in Vulvæ orificio ligavit, & hoc factum deferri jussit, post ligaturam vero, quod notandum, illico cessavit fluxus uterinus.

Cum ego paulo post ægram convenirem relatum mihi fuit, quid actum esset, percussus & attonitus fui illa relatione, verebar enim, ne Vesica, injectâ ligaturâ, quoque ligata esset, nam qualis esset tumor, an moles carnea præternaturalis, an ipse Uterus inversus post partum, an Uterus sine inversione & simul cum Vesica, nemo pro certo antea dicere potuerat.

Inde utraque manu arripiebam tumorem ita ligatum & cum nullum os uteri invenirem, sedavi animum, præsertim cum audirem ægram urinam post ligaturam reddidisse.

Interim post ligaturam de die in diem tumor diminuebatur, per poros enim multum laticis aquosi rejiciebat; paucis post diebus Chirurgus extirpavit tumorem, qui adhuc tam magnus erat, ut urnam petierim cum pauca aqua, ut in statu, quo erat, conservare-

en bint het zelve zoo diep af, als 't hem mogelyk was, en doet haar op 't bed leggen, de vloed aansonds ophoudende.

Wanneer ik nu wat later by haar quam, zoo wierd my verhaald watter gepasseert was, ik ontstelde my over het relaas, want ick vreesde, dat in dit binden de Blaas ook mogt in't spel gekomen zyn, want men kon niet weten, wat het voor een gezwel was, eerst doght het ons te kunnen zyn een onnatuurlyk vleefigh zagt gezwel, ook was 't niet buyten suspicie, dat het de Baar-moeder zelfs was, 't sy omgekeert of zonder omkering te gelyk met de blaas, enz.

Ik nam het gezwel zoo gebonden zynde in myne handen, en geen inwendighe mond des Baar-moeders vindende, zoo bedaarde ik weder, voornamentlyk, als men my zeyde dat de Lyderfse na het binden haar water nogh had kunnen maken.

Ondertuffchen verminderde dit gezwel van dagh tot dagh, want het gaf veel waters van zigh door de sweet gatiens; na wynig dagen wierd het afgesneden, en was het doe nog so groot, dat ik een emmer eiste met wat waters daar in, om 't in zyn wesen te laten, want ik was van zins, om 't in die staat te bewa-

retur ad tempus ; animus enim mihi erat ulterius expiscari , cujus esset indolis.

Hoc facto , mihi visus fuit, prima fronte uterus , post partum inversus , qui in tantam molem excreverat , substantiâ enim mentiebatur uterum ; itaque mihi propofui post aliquod temporis spatium , ægrâ sanitati pristinæ restitutâ , rem ulterius indagare , & hoc facto reperi os uteri & circumjacentes partes naturaliter esse constituta ; ita ut dictus tumor nil sit quam tumor carnosus , seu sarcoma , variis locis cellulis aquosis repletus , & ex confinio oris Uteri emerfus ; hunc tumorem balsamo præparavi & peculiari methodo induravi , sine ullis foveis , propria quoque magnitudine , quantum fieri potuit , reservata.

Dixi superius, me fuisse attonitum , cum viderem prodigiosum illum tumorem esse ligatum , quia verebar ne Vesica quoque esset ligatura inclusa , cum nobis antea non constaret , an esset ipse uterus , nec ne : si enim fuisset uterus , qui non raro post partum inversus , in maximam molem excrescit , & è corpore

ren , waar in ik het vond , tot nader onderzoekinge.

In 't onderzoeken quam my de substantie voor als waare het die van de Baar-moeder , weshalven ik voornam 't zelve na heen nauwer te onderzoeken , als de lyderse geheel herstelt soude zyn , als wanneer ik bevond de mond van de Baar-moeder , als mede de omleggende deelen natuurlyk en wel gestelt te zyn ; zoo dat het gezwel niet anders is geweest , als een vleefigh gezwel op verscheyde plaatzen met water blaasjens vervult , 't welk uit de zyde van de Baar-moeder was komen te groejen : dit gezwel is van my gebalsemt en verhard , en dat op een byzondere wyze , want nergens werden daar eenige kuylen of putten ingevonden ; ook heeft het syn natuurlyke groote , zoo veel doenelyk is geweest , behouden.

Ik heb hier vooren gesegt , dat ik verstelt stond , wanneer ik dit monstreus gezwel zag afgebonden te zyn , om dat ik vreesde de blaase in 't binden mede mogt begrepen zyn ; nadien ons van te vooren niet was bekend geweest , off het niet de Baar-moeder zelfs waare : want indien het de Baar-moeder zelfs geweest was , die ook meenighmaal na de baringh zigh

om

re propendet, moriendum fuisset ægræ, uterus enim è corpore prolabens, sc: sine inversione, prolabitur simul quoque Vesica, propter cohæSIONEM naturalem circa utriusque os, idcirco incaute judicant nonnulli, sexum deteriorem posse supervivere, post uteri prolapsi extirpationem: ego autem cenfeo illud haud posse fieri sine vitæ dispendio.

Ante annos quadraginta semel vidi hanc operationem institutam à quodam Chirurgo temerario, præsentibus variis Medicis & Chirurgis, in Nosocomio Amstelodamensi, quibus persuaserat sine vitæ periculo sese illud posse perficere, quid fit? acum satis longam & crassam, filo munitam, transfigebat per tumoris fundum, inter labia uterina, inter quæ uterus propendebat, filumque fortiter circumvinciebat, sed, altero die vitam cum morte commutabat, & sic mihi dabatur occasio expiscandi, quæ esset causa mortis tam

omkeert, en in de gedaante van een vleesigh geswel, zich komt te vertoonen, als wanneer de Lydersse noodzakelyk zoude hebben moeten sterven: want de Baar-moeder uitsinkende, namentlyk zonder omkeeringh, zoo moet de blaas ook uitsinken, wegens die nauwe verbintenis en t'zamenhegting ontrent der beyde monden: hierom zoo oordeelen zommighe, te onrecht, dat de vrouwen noch in 't leven konnen blyven, naa dat men haar een uithangende Baar-moeder afgebonden heeft; myn sustenue is, dat zulks niet mogelyk is zonder te gelyk de Lydersse het leven te benemen.

Voor 40 Jaaren heb ik, verzogt zynde om deze operatie by te wonen, gezien, en dat in 't Gasthuys deser stede, door een temeraire Chirurgyn, nevens de Doctoren van 't Gasthuys, ende ordinare Chirurgyns van 't zelve huys, haar met groote persuasie verferkende, dat hy zulks konde doen, en wel zonder eenigh gevaar. Wat gebeurter? hy nam een dikke en lange naalde met een sterk dun toutje, waar mede hy het uithangende geswel tot aan de gront tusschen de lippen, waar uyt het geswel hingh, doorboorde en wel sterk toebond, edogh des andere daaghs most sy dese operatie met de dood bekoopen, en zoo wierd my gelegentheyd ge-

tam subitanæ. Corpore aperto inveni non solum uterum totum quantum, è corpore esse prolapsum, verum etiam unum ex Ovariis hæere simul cum sua Tuba in Vaginæ medio.

Itaque monendi sunt Chirurghi, ut nunquam tam periculosam, imo detestabilem suscipiant operationem, ne mortem inevitabilem concitent; felix enim, quem faciunt aliena pericula cautum.

Cum autem hæc admonitio summe sit necessaria, & ne quis dubitet de rei veritate, sc: quod utero è corpore propendente, vesica quoque prolatur & semper simul ligetur; in memoriam revocabo historiam in observationibus Anatom. Chirurg. meis Anno. 1691 in lucem editis, descriptam, quam de verbo ad verbum hic non solum, verum etiam figuram in hoc Thesaur. VIII. inferere volui vide fig. 3. Tab. II.

geven om na te vorsschen, wat de oorzake was van zo haastige dood. Het lighaam geopent synde, vond ik niet alleen de gantsche Baarmoeder uit het lighaam te hangen, maar ook zelfs een van de Eyerstokken met deffelfs Eyerwegh in 't midden van de schee te zitten.

Hierom acht ik zeer nodigh de Heelmeeesters te waarschouwen, van zoo een onnutte en schadelijke, ja groufsame operatie noyt te willen ondernemen, om alzo door dit doen niemand ter dood te brengen; want hy is een gelukkig man, die door andere, haar gevaren kan komen te leeren.

Nadien dan dese waarschouwingh van my geseyd word zoo zeer noodzakelyk te zyn, en dat niemand daar aan zoude twyfele, namentlyk dat de Lyf-moeder uit het Lighaam hangende, de blaas als dan mede in 't spel komt, en dan ook te gelyk uytkomt te sincken, zo zal ik hier eens wederom, in de geheugenisse brengen en verhaalen de historie van my beschreven en aangeteekent in myne Anat. en Chirurgicale observ. in 't Jaar 1691 uitgegeven, waar van men hier ook de fig. vint, ziet fig 3. tafel. II. Cabinet VIII.

INter omnes corporis affectus, qui hominem misere infestare solent haud infimum locum obtinet Calculus Vesicae. Hoc malum quantumvis in Batavia nostra admodum frequens, rarissimo & inaudito tamen modo sese nobis nuper obtulit in octogenaria, praedolore admodum emaciata, & a viginti annis propendentiam uteriperpeffa, cum intolerabili mingendi difficultate & cruciatibus, ita ut agra emori maluerit decies, quam hoc diutius perpeti, praesertim postremis duobus annis.

Tandem mense Majo Anni 1681 me vocari jussit, de uteri propendentia & mingendi difficultate conquerens. Mirabar vetulae querelas, quoniam nunquam a solo uteri prolapsu ita dolere solent mulieres, verendumque esse adjeci, aliquid mali, praeter uteri prolapsum, haecenus in alta nocte latuisse. Hisce auditis, misera, visum & ulteriorem explorationem (sine quibus nil certi asseverari poterat de absconditi morbi essentia) non renuit, ostenditque mihi uteri, iusto paulo majoris, prolapsum, eadem forma & magnitudine, qua illum expressit sculptor.

ONder alle ongemacken en quaalen, derwelke den mensch ellendig maken, en heeft geenzints de minste plaats, de Steen, wanneer die zich in de waterblaas onthoud. Dit ongemak, hoewel het zeer menigvuldig in Holland gevonden werd, zo is 't eger, dat zulcx ons zeer zeldzaam en noyt gehoort in 't Jaar 1681 is voorgekomen, en dat in een vrou van 80 jaaren, zeer vermagerd, en met een uysinking des Baar-moeders 20 jaaren lang besogt, niet sonder een onlydelyke pyn in 't lossen van haar water, zoo datze liever tienmaal had willen sterven, als langer zoo te leven, insonderheid de twee laaste jaaren.

Eyndelyk is sy te raden geworden my te versoeken by haar te komen, als wanneer sy my klaagde wegens ongemak in 't water maken, en uysinking van haar Baar-moeder. Ick verwonderde my over het klagen, nadien ik noit gewoon was zoodanighe klagten te hooren van vrouwen, welkers Baar-moeder uything, en seyde dat het te vresen stond, datter eenig ander ongemak by most zyn, 't welk sich daar onder verborgen hield. Dese ellendige patient zulcx hoorende, weigerde my niet de zaake naukeurelyk te onderzoeken, nadien ik anders met geen zekerheid daar van konde oordelen: aldus vernam ik, de Lyfmoeder wat grooter geworden zynde buyten haar Lighaam te hangen, van groote en forme gelyk hier afgebeeld staat in 't VIII. Cabinet Tafel. II.

Fig. 3.

Wanneer ik dese Lyfmoeder betaste

Palpitando hunc Uterum, calculus. Thef. VIII.

H

taste

culos sentire putabam, nec me fellit! quamvis circa calculorum formam deceptus: videbantur enim tenuiores lamina calculosa (belgice Leyen) qui post incisionem reperti sunt angulosi & crassi, sicuti figura denotant in dicto libro fol. 4. Non autem interim certe determinare poteram, utrum locum haberent dicti calculi in ipsa uteri cavitate, an vero inter ejus membranas, vel in aliqua vesicæ portione.

Videbantur quidem Uteri locum occupare, qui totus quantus (ut figura demonstrat) è corpore propendebat, sine ulla vesicæ portione, (ut nobis videbatur) hisce visis & exploratis, calculorum sectionem proposui: accersuntur magistri, Petrus Adriani filius, & Andreas Boekelmannus, de re Chirurgica bene meriti, qui eandem quoque operationem commendabant, proximo die instituendam. Operationem in sequentem diem dilatam iri misera illa vetula audiens, lamentari cæpit, exclamans, O! me miseram, non reversuri estis, relinquitis me. &c. quibus permotus querelis, ilicò operationem instituimus, sola incisione, secundum uteri propendentis longitudinem, extraximusque momenti temporis spa-

taste, scheen het my toe, dat ik'er steenen in gewaar wierd, en zulkx bedroog my ook niet, hoewel ik my abuzeerde in de forme der steenen, want ik meende dunne en platte steenen te voelen, in gedaante van leyen, edogh na het openen, vondmen deselve hoekigh en dik gelyk de Fig. in 't voorseide boek fol. 4. aanwyst. Nu zou konde men nogh al niet zeker zeggen, of die steenen in de holte of in de vliessen van de Baar-moeder zaten, of ook wel in eenigh deel van de blaas:

Sy scheenen wel geplaatst te zyn in de holte van de Baar-moeder, dewelke geheel en al buyten het lighaam hing, (gelyk de figuur aanwyst) zonder in 't minsten te kunnen zien eenig bewys van de blaas. Dit nu also onderzocht zynde, raade ik haar aan, dat men de steenen daar uit most zien te krygen, door het maken van een opening: hier op wierden geroepen Mr. Pieter Adriaansz. en Andries Boekelman, beide wel ervarene Chirurgyns, dewelke myn voorstel goetvonden, en de operatie tot den volgenden dag wilden uitstellen, maar als die arme oude vrou. hoorde spreken van uitstel, begon zy te lamenteren en te roepen, o! my ellendige, gyl. zult niet wederkomen, ghy zult my verlaten. &c. waar over wy berwoogen zynde, hebben de operatie aanstonds in 't werk gesteld, alleen door het maken van een snee nade langte van de Baarmoeder, en hebben uit de wonde gehaalt 42 steenen, en dat in een oogenblik, ten deele door een tangetje, ten

Spatio, calculos quadraginta duos, partim instrumentis, partim solis digitis, quorum magnitudo & Fig. videri potest in dicto Libro.

In hac operatione non admodum doluit agra, eaque peracta, & hoc onere exonerata, atroces ilicò evanuerè dolores, quos tot annis passa fuerat, & satis comode vivere cœpit. In ipsa sectione præter guttulas sanguinis, aliquid liquoris limpidi promanabat è vulnere, unde suspicabamur, vesicam quoque esse in procinctu; nec falso, nam sequenti die hoc penitus investigantes, & siphonis ope liquorem per meatum urinarium injicientes, cum vulnere exire reperimus: quod ut & lotium sequentibus diebus per vulnus stillans, nobis manifestavit, calculos dictos vesicæ portioni simul cum uteri mole prolapsa, inhæsisse.

Hoc urine stillicidium haud exiguo nobis fuit obstaculo in vulneris curatione, quæ tamen (gratia Deo ter opt. max.) brevi peracta fuit, sequenti methodo. Aliquot diebus post balsamo Arcaei illitum vulnus, labia ejus arctissime adducta sunt emplastro diapalma, tantillum terebinthinæ, ut magis adhereret, recipiente;
quod

ten deele met vingeren, der selver Figuur en groote, kanmen zien in 't geseide boek.

In dese operatie had sy niet veel pyn geleden, want die gedaan, en van de last verlost zynde, was zy aanstonds buyten pynen, diese zo veel jaren had geleden, en begon toe weder op te quicken in matelyke gesondhejd. In het doen van dese operatie zagmen, behalven eenighe druppelen bloets, ook wat heldere voght uit de wonde vloejen, waar uit wy vermoeden, de blaas hier in 't spel gekomen te zyn, en zulkx quam ons ook te blyken naa dat wy den volgenden dag door een spuitje wat waters door de piscanaal in de blaas braghten, welk water door de wonde weder uytquam: hier door, als mede door de pisse, die in 't vervolg uit de wonde voortquam, wierden wy gewaar, dat de steenen hadden geseten in dat gedeelte van de blaas, het geene tegelyk met de Baarmoeder uyt het lighaam was komen te zacken,

't Welk ons geen klein ongemak gaf in 't genesen van de wonde 't welk nochtans kort daar na zeer wel gelukte, en dat op dese volgende wyse; na eenige dagen wierden de lippen van de wonde met den balsam van Arcaeus bestreken, en men bragt de lippen te samen met een hegtplaster of langwerpig reepje gesneede lywaat, bestreken met wat diapalma, daar wat terpentyn in was gesmolten, om beter te kleven, en was

quod emplastrum scissum fuit uti in Fig. 4 pag. 4. videre est, super impositis spleniis & ligatura convenienti.

Quum autem hic faciendi modus expectationi non satisfaceret propter urinæ stillicidium continuum, & emplastri relaxationem, loco emplastri excogitavit Magister And: Boekelmannus anulum è plumbo tenuiore, cuius extremitates recurvata attraherentur filo, ut ex Fig. 4. pag. 4. liquet, unde labia vulneris tam arcte clauderentur; ut nihil urinæ amplius stillaret, & sic intra triiduum, conglutineretur vulnus.

In hoc affectu nonnulla consideranda, imo miranda occurrunt.

1°. Uterum è corpore propendentem secum rapuisse tantam vesicæ portionem, quod rarissime (si unquam) ante hac visum est, quantumvis partes sint circa oscula vel colla continuæ.

Crediderim hoc in illa vetula accidisse, propter difficultatem mingendi, à calculorum copia ortam, unde conatus urinam reddendi fuere continui, & quidem tanti, ut per cohesionem dictam impediri non potuerit.

2. Quod moles è corpore propendens, & nil præter uterum
men-

het zelve gesneden gelyk de 4 Fig. op het 4 blad van de geseyde observatie aanwyst.

Edog na dien dit doen ons oogmerk niet konde voldoen, wegens het geduurig uytspelen van de pis, bedagt Mr. Andries Boekelman een ring van dun geslage loot, wiens beyder uiteinden was omgekromt zynde, t'zaamen wierden gehaald met een draad, gelyk de Fig. op 't vierde blad aldaar aanwyst waar door de lippen, zoo dicht aan een wierden gehaalt, datter gants geen pis konde uytvloeyen, en alzoo sloot de wonde toe binnen drie daghen.

In dese genesingh komen 'ons verscheyde vreemdigheden, ja verwonderenswerdighe zaken voor.

Ten eerste, dat de nythangende Baarmoeder met zigh heeft genomen zoo groot een deel van de blaas, 't welk zoo het oyt voor dese gezien is, ten minsten zeer raar is, hoewel dese twee deelen met den andere vereenigt zijn, en dat ontrent de monden of halfen.

Myn vertrouwen is, dit geschied te zyn, wegens de veelheyd der steenen, waar door de persingen geduurig haar zoo zwaar opdeeden, dat zulcx niet heeft verbindert konnen werden.

Ten tweede, dat het uytgesonkene niet anders verbeelde, als alleen de
Lys-

mentiens, ob calculorum magnitudinem & numerum, nullam inaequalitatem, nec aliam formam sit adeptam, superficies enim admodum erat aequalis & figura uteri naturalis.

3. *Admirationi est, calculos omnes eandem fere obtinere formam, & adeo aequales esse superficies, ac si essent planati.*

4. *Vulnus ad consolidationem pervenisse, quamvis parti vesicae membranosa inflicta, per quod urina assidue stillabat.*

5. *Considerandum est, non omnes calculos in illa vesicae portione, quae uterum investiens simul è corpore propendebat, haesisse: non enim satis ampla, ratione magnitudinis & numeri calculorum, sed nonnullos in ipsa operatione ab altiori & profundiori vesicae parte descendisse, dubitandum non est.*

6. *Inauditam Lithotomiam, in muliere adeo annosa cum tanto successu, esse institutam: in mulieribus calculi dilatatione urethrae quidem extrahuntur, ast perquam rarum est, sectione vesicae idem perfici.*

N^o. CIII. A latere dicti objecti dependet quoque os Femoris cujusdam anus, quæ an-

Lyf-moeder, effen en sonder eenige uyt-puylenheden, hoewel dit voorwerp met steenen vervult was.

Ten derde, dat alle de steenen by na een en deselve forme hadden, en dat zoo glad als waren zy geslepen op een steen.

Ten vierde, dat dese wonde zoo is komen te sluyten, hoewel in 't vliesighe deel van de blaas verrigt zynde, waar door de pis gestadig quam uit te vloeyen.

Ten vyfde, dat alle dese steenen niet hebben kunnen zitten in dat deel van de blaas, 't welk de Baar-moeder omvangen had, en zoo te gelyk uithingh, want daar toe was geen plaatze geweest voor zoo veel steenen, maar deselve zyn van het dieper gedeelte des blaas komen zacken in 't uythalen.

Ten zesde, dat het snyden, deser steenen is geschied in zoo een oude vrou, en dat met zoodanigh een geluk, want de vrouwen worden by na noyt van de steen gesneden, maar werden haar uyt de blaas gehaalt door instrumenten, na het verwyden van de pis-canaal.

N^o. CIII. Aan de zyde van 't geseyde voorwerp, ziet men hier ook hangen het Dye-been van een

ante plurimos annos ceciderat ab alto, fracturamque passa fuerat in collo ossis Femoris; circa illud infortunium considerandum.

1°. Hanc vetulam non solum claudicasse ad vitæ terminum, verum etiam in cadaveris apertione inventum fuisse dicti ossis collum in totum deficere, & in nihilum adeo fuisse redactum, ut ne hilum quidem remanserit, Gerardus Borst, Chirurgus Amstelodamensis; [satis expertus. qui cadaver aperuerat, præsentibus variis Medicis & Chirurgis, liberalitate sua museum meum illo objecto adornavit.

2°. Os Femoris raro solâ vi externâ ex acetabulo ossium Innominatorum exarticulâri, propter Vastos Musculos & Ligamenta, articulum munientia: ab affluxu autem humorum id pluries contingere unicuique satis notum.

3°. Fracturam autem facile patitur in ejus collo, propter ejus teneritatem; Collum enim maxima parte constat ex osseo-spongiosa substantia, in-

oude vrouw welke over zeer veel jaaren was van boven neder gevallen, waar door sy haar Dy-been brak in den hals van 't geseyde been; ontrent welk ongelukkig voorval te confideererem staat.

Teneerste, dat die lydereffe niet alleen hier door mank gingh tot den eynde haares levens, maar dat na haar dood in 't openen van 't lighaam bevonden wierd, de gantsche hals van 't Dy-been te ontbreeken, en gants en gaar te niet geworden te zyn, zoo datter niet het minste van te vinden was, gelyk de wel geoeffende Heelmeester Gerrit Borst, aan veele Doctoren en Chirurgyens, die daar present waaren in 't openen van 't lighaam, toonde, en heeft hy Mr. Borst, my, dit been tot een teken van vrindschap gegeven, om in myne rariteyt kamers te bewaren.

Ten tweede, dat het Dy-been van een mensch zelden door uytelyk geweld komt te uytleden uyt de panne van 't nameloose been, wegens die groote en sterke spieren en banden, die dit lid komen te omvangen en te versterken, edogh door toevloed van humeuren komt dit meermaalen te gebeuren, gelyk zulx genoeg bekend is.

3°. Het Dy-been komt light te breken in desselfs hals, wegens haar tederheyd, want de hals van 't Dye-been bestaat voor het grootste gedeelte uyt een spon-

cius-

star Diploës Cranii, quæ substantia obducta quidem lamella ossea dura, veruntamen illa est admodum tenuis; hinc facilius frangitur, quam ut articulus suo loco excidat. Vide Thesaur. V. Tab. II. Fig. 1, 2 & 3. & quid ulterius de hac re ibi scripsi.

4°. Dictus magister Borst, qui in suo officio uberiores habuit occasionem anuum cadavera aperiendi, mihi retulit sese octies aperuisse anuum claudicantium cadavera, & semper invenisse ossa in collo fuisse fracta, & ne ullum quidem exarticulatum.

cieus-beenighe substantie, ingedaante als het diplöe van 't bekkeneel, en is dese sponcieus-beenighe substantie wel beset met een vast beenighe korst, edog dezelve is zeer dun: hier om ist dat 't lichter komtte breken als te uytleden. Ziet het V Cabinet. II. Tafel de 1, 2 en 3 Fig. en wat ik verder daar over geschreven heb.

Ten vierde, den bovengenoemde Mr. Borst, dewelke in zyn beroep en bedieningh groote gelegentheyte gehad heeft om oude vrouwen, dewelke mank gingen, na haar dood te openen, heeft my gesegt, dat hem zoodanighe voorvallen agtmaal waaren voor gekomen, voornamentlyk van oude mankgaande vrouwen, en heeft altoos bevonden dat het Dy-been in den hals was gebrooken, en geen van dezelve uytleet.

TABULÆ PRIMÆ

VERKLARINGE

Explicatio.

Van de I. Plaat.

A. **T**umba , vel sepulchrum continens foetum humanum , sex præterpropter mensium , à viginti circiter annis in mummiam conversum. Dicta Tumba confecta est ex ossibus humanis , & præcipue infantum , Lapidibusque , membranis cohærentibus , per quas disseminantur arteriolæ innumeræ , Truncis , & ramis arteriosis , ramos arborum , aut potius corallia rubra circa sepulchrum representantibus.

B. Sepulchri Operculum , cujus basis est superior pars capitis ossei Infantis , externe undique supradietis rebus obsita , hujus superficies interior dura matre ad huc est succincta.

C. Falx.

D. Dura mater , per quam plurimæ arteriæ repletæ , repunt.

E. Foetus immutari caput.

F. Corona ex floribus naturali-

A. **E**en Grafftede , onthoudende in zich een onvoldragen kintje van ontrent zes maanden draghts , 't welk tot een Mumie toebereyd is , ontrent twintigh jaren geleden. Dese geseyde Tombe is gemaakt uyt Menschen beenderen , en wel voornamentlyk uyt die van kleene kinderkens , als mede uyt steentjens , aan een gehegt met vliessen , waar door heen ontelbare Slag-aderkens loopen , ook uyt stonken en takken van slagaderen , verbeeldende alsoo eenigh geboomte , of liever rood coraal ontrent dit graft.

B. De mond of ingangh des grafts , wiens grond of voornaamste deel is het bovenste van 't Bekkeneel van een kint , 't welk van buyten alsints beset en beleyd is met de boven gemelde zaken. Desselfs binnenste oppervlakte in tegendeel is nogh beset met 't harde harssen-vlies.

C. De Zeyffen.

D. Het harde harssenvlies , waar door heen zeer veel opgevulde Slag-aderkens loopen.

E. 't Hooft van 't geseyde kint en daar op ,

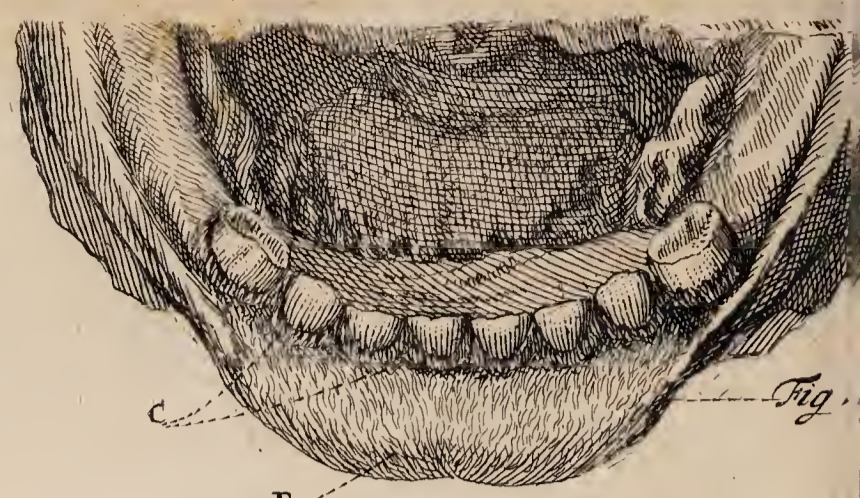
F. Een Kroon van natuurlyke bloe-

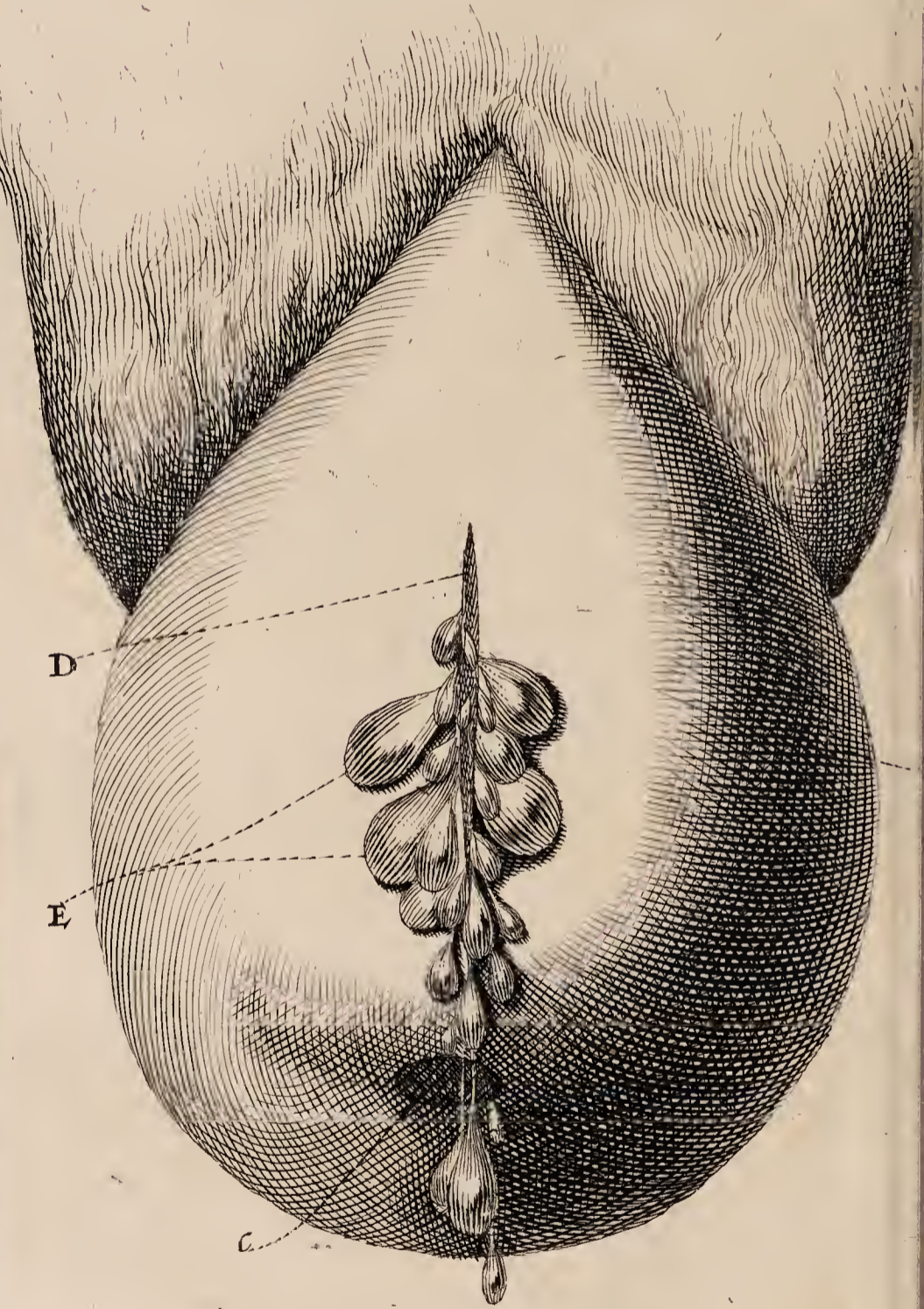
C. Huyberts, ad vivum sculpsit.

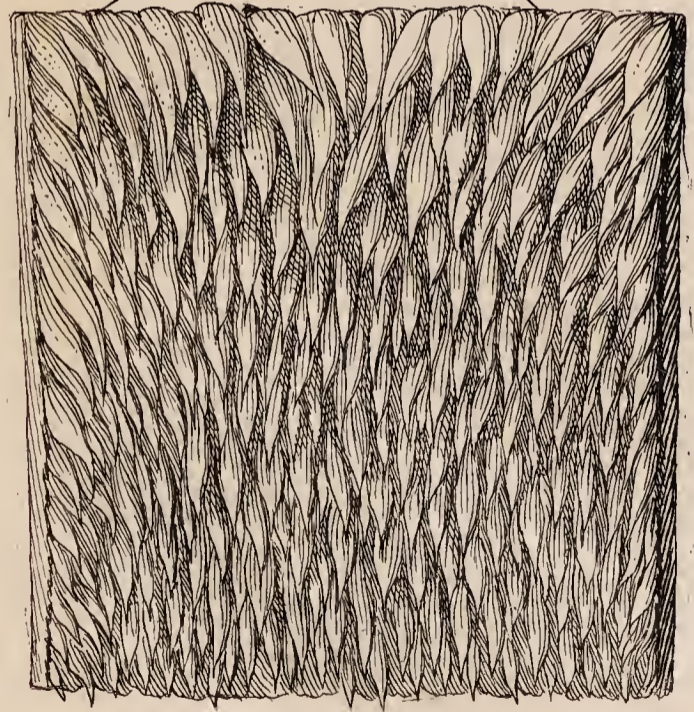

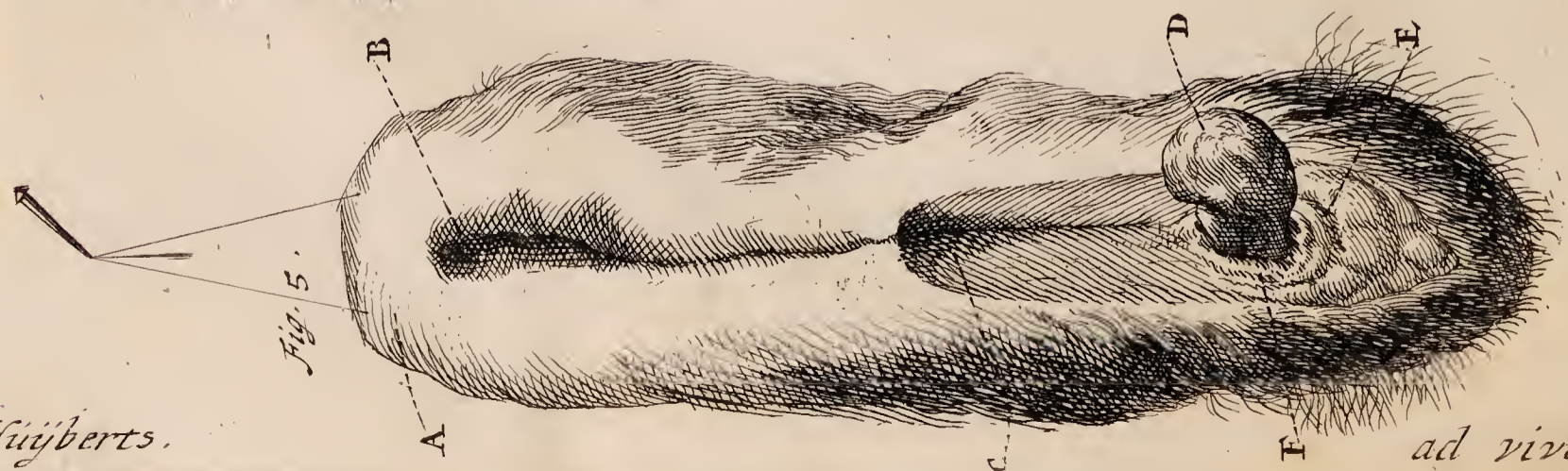
Fig. 3.

Fig. 4.

Fig. 5.

libus confecta, & capiti im-
posita, suntque flores Co-
nyzæ; Africanæ foetidæ,
Ptermicæ, Gnaphalii albi,
citrini, rubri, Mesembrian-
themi Afric. ericæ fol. Brey-
nii.

bloemen, als daar zyn, de Afri-
caanse stinkende conyza, van
witte, gele en rode Gnapha-
lium, &c.

G. H. Foetuum gemellorum
immaturorum duo sceleta
sex circiter mensium, pone
sepulchrum, genubus infle-
xis, confita.

G. H. Twee geraamtens van twe-
linghen, van ontrent ses maan-
den draghts, leggende op hare
knieljens agter het graf.

I. I. Trunci arteriosi, arbuscu-
las repræsentantes.

I. I. slaghaderlyke stronken, ver-
beeldende eenigh geboomte.

K. Ossa Cubiti & manus; ma-
nuum autem Officula ra-
mum arteriosum arripere vi-
dentur.

K. Des ellebooghs beenderen, en
die van de hand, waar mede
aangegrepen schynt te werden
een slaghaderlyke tak.

L. L. Duo strophilia, confe-
cta ex membranis, myria-
dibus arteriolarum tenuissi-
marum superbientibus; hæc
autem strophilia, utriusque
sceleti dextrâ, orbitis ocu-
lorum applicita sunt.

L. L. Twee neusdoekjens, uit
een vliesjen toebereyd, waar
door heen duyrende van fyne
slagaderkens passeren, en wer-
den dese met de regtherantjens
aan de oogh raden gehouden.

M. Caput sceleti foetus imma-
turi quatuor circiter men-
sium.

M. Het doodtshoofst van een on-
voldrage kintje van ontrent 4
maanden draghts.

T A B U L A II

De II P L A A T

*Quinque continet figuras, qua-
rum prima*

*Is voorzien met vyf voorwerpen,
waar van het eerste*

A. Denotat uteri portionem,
cujus superficies interior in
Thefaur. VIII. mil-

A. Aanwyft een stuk des Lyf-
moers, wiens binnenste opper-
vlak-

millena corpuscula rotunda, glandulas mentientia, mutata est.

B. Dicta corpuscula.

vlakke in duysende van kleene ronde lighaamtjens verandert is, dewelke kliertjens verbeelden.

B. De gefeyde lighaamtjens.

FIG. II. *Explanatio.*

De Verklaaring van de II. FIG.

A. Pueri portio maxillæ inferioris.

B. Labium inferius, deorsum protrusum, & ab epithelia denudatum, ut papillæ nervosæ in conspectum veniant.

C. Papillæ gingivarum nervosæ.

D. Papillæ nervosæ prolabii.

A. Een stuk van de onderste kaak.

B. De onderste lip, nederwaarts geduwt, en van desselfs bekleetsel onbloomt, om de Zenuwtepeltjens bequaamlyk te kunnen sien.

C. De Zenuwtepeltjens van het Tandt-vlees.

D. De Zenuwtepeltjens van de voorlip.

* FIG. III.

A. Pubes muliebris.

B. Uterus è corpore propendens, & vesicæ urinariæ maximâ parte obductus.

C. Os uteri internum.

D. Incisio longitudinalis à chirurgo inflicta.

E. Guttulæ urinæ, promanentes ex Vesica, ab incisione facta.

FIG. IV. *Expositio.*

De IV FIG.

Portionem Gulæ Testudinis marinæ cum suis papillis nervosis indigitat.

Een stuk van de slok-darm van een waterschildpad, met desselfs Zenuwtepeltjens.

* FIG. V.

Pseudo-hermaphroditio Ovisi pudendum denotat.

A. Cutis prope anum.

B. A-

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 3.

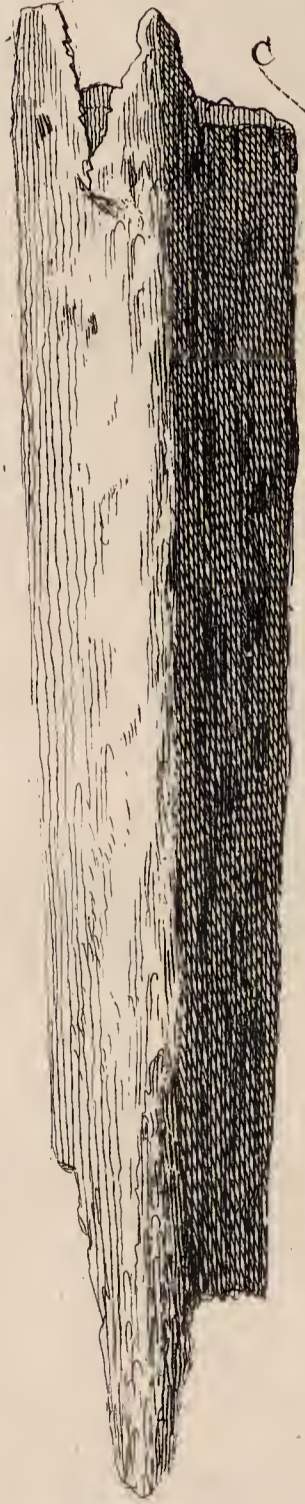
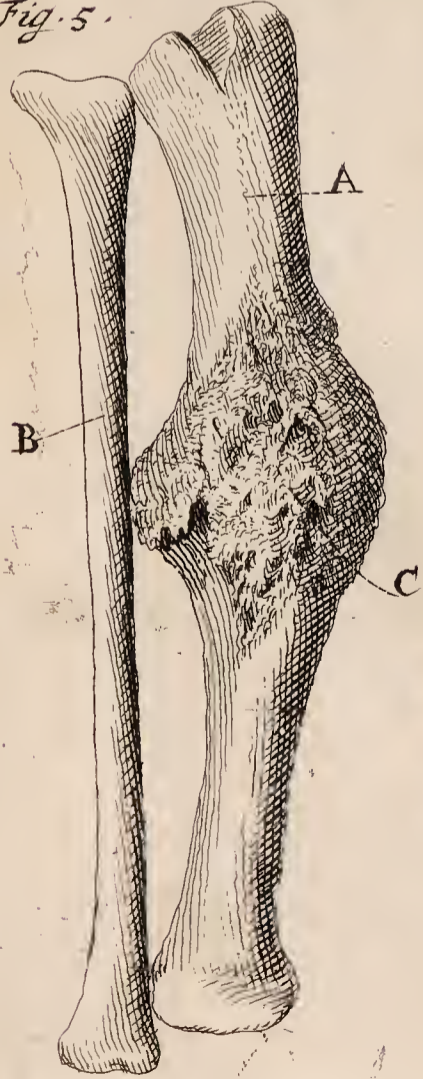

Fig. 4.

Fig. 5.

- B. Anus.
- C. Vulva.
- D. Caput clytoridis, in magnam molem emerfum.
- E. Clytoridis Præputium.
- F. Cervix clytoridis.

T A B U L Æ III

Des III T A F E L S

Explicatio.

Verklaringhe,

FIG. I.

De I FIG.

- A. Superior pars ossis femoris humani.
- B. Epiphysis superior.
- C. Spatium cervicis, qui cervix hic deficit, ut pote, post casum in nihilum redactus.
- D. Trochanter minor.

- A. Het bovenste hooft van 't dybeen van een Mensch.
- B. De bovenste aanwas des Dybeens.
- C. De spatie van den hals, alzo den gehelen hals ontbreekt, als zynde na den val te niete geworden.
- D. Den kleene Trochanter.

FIG. II.

FIG. II.

- A. Osis Tibiæ, carie exesi, pars superior.
- B. Epiphysis superior.
- C. Caries.
- D. Fistula ossea, quæ proprie Tabula interior, à puris acedine separata, à tabula exteriori, & à chirurgi manu extracta.

- A. Het bovenste deel van 't scheen-been, door bedervingh verteert.
- B. De bovenste aanwas.
- C. De bederving, of weg-etinge.
- D. De beenighe pype, die eygentlyk de binnenste tafel is, door de scherpte des etters van de buytenste afgescheyden, en van de Heelmeester met de hand uitgehaalt.

FIG. III.

FIG. III.

Dicta Fistula integra.

De geseyde Fistel of pype in syn geheel van het scheenbeen.

FIG.

L 2

FIG.

F I G. IV.

- A. Ejusdem ossis Tibiæ pars inferior.
 B. Caries altera, ex cujus cavo officulum excrevit C.

F I G. V.

Duo Officula ex Anatis ala.

- A. Officulum cubiti.
 B. Officulum ulna.
 C. Ferruminatio fracturæ infirma, propter exterioris crustæ defectum.

F I N I S.

F I G. IV.

- A. Het benedenste gedeelte van het scheen-been.
 B. De tweede weghetinghe (*Caries*) uit wiens holte een beentje is komen te groeijen C.

F I G. V.

Toont ons aan 2 beenderkens uit de vleugel van een Entvogel.

- A. De grootepyp.
 B. De kleenepyp.
 C. De onvolmaakte en swakke begroeyinge, wegens het defect van de buytenste harde korst.

E Y N D E.

FREDERICI RUYSCHII,

Anat. & Botan. Profess. necnon Acad. Cesareæ curiosorum Collegæ,

THESAURUS
ANATOMICUS

N O N U S,

in quo varia, circa corpus humanum notatu digna, occurrunt.

Cum Figuris æneis.

H E T N E G E N D E

ANATOMISCH
CABINET

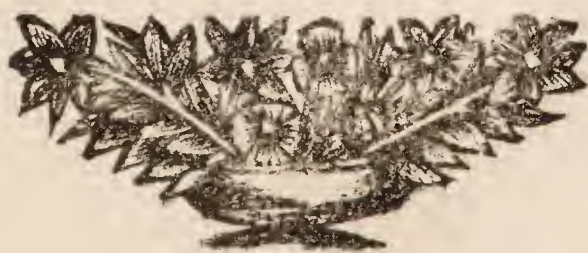
V A N

FREDERIC RUYSCH,

*Professor van de Anatomie en Kruytkunde : als mede Lid van de
Keyzerlyke Academie der Natuur-Ontdekkere:*

Waar in verscheide merkwaardige zaken ontrent 's menschen lichaam ge-
vonden werden.

Met Kopere Platen.

A M S T E L Æ D A M I,

Apud JOANNEM WOLTERS, 1714.

VIRO ILLUSTRISSIMO
AMPLISSIMO ATQUE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
ANDREÆ GUNDELSHEIMERO,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI
BORUSSORUM
REGIS ARCHIATRO,
ET A CONSILIIS,
BOTANICO SUMMO, &c.

HUNC THESAURUM ANATOMICUM NONUM
SACRUM ESSE VOLUIT, IN MONUMEN-
TUM ET PIGNUS AMICITIÆ, NUN-
quam intermorituræ,

FREDERICUS RUYSCHIUS.

In Virum longe celeberrimum

FREDERICUM RUYSCHIUM.

S *It minor virtus, quam quærerere, parta tueri:*

Ars tua, Magne virum, præstat utrumque simul,

Immortale tuæ nomen virtutis & artis

ILLIVS DoCTæ faMa sVperstes erIt.

In Thesauros Ruyschianos.

C *Orporis humani fabricæ quicunque stupendæ*

Usurpare oculis interiora cupit,

Thesauros adeat, RUYSCHII quos ingeniumque

Dexteritasque manus non imitanda struunt.

HENR. CHRISTIANUS KRUGERUS
Lunenburgensis.

PRÆ-

A D

A A N D E

Benevolum Lectorem.

Goed- willighe Lezer.

Etus verbum est:
bis dat, qui citò dat.

Illud autem mihi hac vice neutiquam competere, fateor, cum jam pridem hujus Thesauri IX editionem promissam, nunc demum ad finem perduxerim.

Nullus tamen dubito, quin me excusatum habiturus sis, consideratis meis occupationibus multifariis, tam publicis, quam privatis, inter quas haud minimum locum occupat praxis medica, satis superque vigens, ut & continuæ investigationes & perscrutationes cadaverum humanorum, quæ mihi multum negotii exhibere, non solum nunc, verum etiam jam ultra quinquaginta annos, adeoque per maximum vitæ meæ cursum, cujus jam annum ago sextum & septuagesimum.

Considerandum etiam, nunquam mihi majorem datam fuisse occasionem cadavera perscrutandi, quam hoc tempore, & abhinc aliquot annis.

Oc-

Et is een out zeggen, wie haastig geeft, die geeft tweemaal. Ik bekenne, my voor dit maal zulkx niet toe te komen; dewyle ik al over lang beloofd hadde, dit 9^e. Cabinet uyt te zullen geven, 't welk nu eerst volbragt hebbe.

Egter en twyfele ik niet of gy zult my over zulkx ontschuldigen, considererende myne veelvoudige, soo private als publike bezigheden, onder dewelke geensints de minste plaats heeft, het bezoeken der kranken, 't welk hart genoeg aangaat, als mede het gedurig onderzoeken der afgesturve menschen lichamen, 't welk my veel werk gegeven heeft; en dat niet alleen nu, maar al over de 50 Jaren, en by gevolg de meeste tyd van myn leven, daar mede doorgebracht hebbe, gaande thans in myn 76 Jaar.

Staat ook aan te merken, dat ik noyt zoo groote gelegentheyd gehad hebbe om de Lyken der menschen te onderzoeken als op dese tyd, en eenige jaaren herwaarts.

* 3

Dat

P R Æ F A T I O

Occasiones verò datas, me nunquam neglexisse, sciunt illi, qui me optime norunt; verum noctu, atque interdum ægros invisere, ad primam autem auroram cadavera perscrutari, certe apud æquos rerum arbitros me excusabit, quod non celerius hunc Thesaurum IX typis mandaverim.

Quicumque vero hunc IX Thesaurum cum attentione pervolvere dignabitur, illi varia occurrent, quæ summa, ni fallor, admiratione videbuntur digna.

Quis enim mortalium credidisset, in Visceribus integris, membranâ ambiente ne ablatâ quidem, peculiari arte demonstrari posse, & quidem luculentissime, ultimas vasorum sanguineorum pulposas & succosas extremitates, idque in proprio situ & formâ naturali, oculis non solum armatis, verum etiam inermibus?

Fateor quidem, neminem facile calculum appositurum hisce rebus inauditis; attamen me non vana jactare, aut quidquam hic dicere à vero alienum, norunt omnes, qui ea domi meæ, quotidie fere cum stupore vident, neque
du-

V O O R R E D E N

Dat ik de gegevene occasien niet en hebbe verzuymt, weten sy, die my grondig kennen; maar nagt en dag de zieken te bezoeken, en loo haast den morgenstond haar vertoont, de ligchaamen te doorsnuffelen, zal my by alle billyke middelaars tot verschoning moeten verstreken, dat ik dit 9 Cabinet niet eer ter perffe gebrogt hebbe.

Al wie nu dit 9^e. Cabinet met aandacht wil doorzien zal bevinden, dat hem verscheide zaaken zullen voorkomen, die hem ten hoogsten zullen schynen verwonderings waardigh te zyn.

Want wie soude oyt hebben konnen gelooven, dat door een bysondere konste, de uysterste sappighe of mergagtighe uyteynden der bloedvaten der ingewanden zeer klaar zouden kunnen werden voor het oog gebragt zonder quetsingh der ingewanden, zelfs zonder verbreking van hare overtreksel of vlies: daar en boven dat men se kan zien in haar natuurlyke plaatse en forme, niet alleen door vergrootglasen, maar ook sonder de zelve.

Ik bekenne wel dat niemand aan dit myn ongehoord zeggen syn zegel light zal willen hangen; egter is het waar en waaragtigh, en die te mynen huys zulkx dagelykx zien staan als versted: ik twyfele ook niet, of sy, die haar werk maken van de deelen der lyken te doorzoeken, sullen hier over verwondert zyn

P R Æ F A T I O

dubito, illud mirum iri visum illis, qui in perscrutandis cadaveribus versati sunt; illi enim ipsi procul dubio sæpe experti sunt, quam difficile sit, vasorum sanguineorum extremitates ad extremum usque rimari; hinc enim adhuc latuit vera illorum constitutio; hinc etiam haud infimi subsellii Anatomici in perversam sententiam deducti sunt, existimantes viscera constare ex prætensis Glandulis, cum contra nil sint, nisi vasa cum suis pulposis extremitatibus, quæ pulposæ extremitates continuantur cum illarum truncis, quemadmodum in Brassica pompejana, seu Florida (belgice *Blom-Kool*) cujus caulis fastigiatur in flores, nulla re intercedente; cum contra glandula sit pars per se subsistens, & peculiari membrana obducta.

Inter cætera nil magis admiratione dignum censeo, quam corticem Cerebri, qui pultis crassioris mollitiem obtinet, ex meris pulposis extremitatibus Arteriolarum constare, non autem ex prætensis Glandulis.

Quis mortalium illud poterit credere, nisi propriis viderit oculis domi meæ? imo inter
om-

V O O R R E D E N

zyn: want die hebben buiten twyfel wel bevonden hoe moeyelyk het is de uysterste uyteynden der vaten te navorschen; en hier door is 't, dat de waare gestalte der zelve is verborngen gebleven; hier van is 't ook, dat geenzints van de geringhste Ontleders in een verkeerd verstand zyn geraakt, waanende, dat veele ingewanden uyt prætense Klieren bestaan, daar sy in tegendeel alleen uyt vaten met haar sappighe of mergaghtige uyteynden te zamen zyn gestelt, welke sappighe uyteynden continueel zyn met de stonken der vaten, gelyk 'er wyz als in de Bloem-Kool, wiens stonk uytgaat in bloemen zonder datter yets tusschen komt; daar een klier in tegendeel een lighaam is dat van sig zelfs bestaat en van een byzonder vlies omvangen is.

Onder alle is 'er myns dunkens niet wonderlyker, als dat de schorffe van de Herffene, dewelke zoo week als dicke bry is, egter uyt loutre sappighe uyteynden der Slag-aderkens is bestaande, en niet uyt prætense Klieren.

Wie kan zulkx gelooven, ten zy hy het t'mynen huysse komt te zien? jaa onder alle 't geen ik in s'menschen

lig-

PRÆFATIO

omnia, quæ in corpore humano detexi, hoc inventum, puto, quod præfiscine dixerim, mihi esse palmarium.

Itaque indecorum esse, nemo negaverit, qui D^m. Martinum Listerum, Anglum, ac defensorem Glandularum Viscerum, in tractatu *de humoribus* legerit, in quo hic & illic me falsa proferre arguit, id quod potius retorquendum in illum ipsum, qui judicare voluit de rebus à se nunquam visis; certe ejusmodi obtrectatores vix ferendi sunt, qui judicant de rebus, quarum plane ignari sunt.

Insuper autem variis locis in dicto tractatu injuste me impetit, dicens me hoc & illud sentire & scripsisse, quod revera nunquam neque dixi, neque scripsi; sc. tradit me negasse dari glandulas in corpore humano; quod non animadvertirim, Testiculos per se esse glandulas, quod voluerim, Glandulas Cerebri pinguedinem esse &c. quare non addidit, quo in loco aut libro illa scripserim? quicumque enim mea scripta perlegerit, contrarium animadvertet.

Interim defensori illi non insultabo, quod variis in lo-

VOORREDEN

lighaam uytgevonden heb, is dit, zoo ik 't zeggen durf, het allervoornaamste.

Weshalven zal yder moeten bekennen dat het onbetaamlyk is, dat de Hr. Martinus Lister, Engelsman, en voorstander van de Klieren der ingewanden, in syn tractaat *van de humeuren* my te onregt beschuldigt met te zeggen, dat ik hier en daar zulkx valschelyk voor geef, welk aanvryven beter op hem komt te passen, om dat hy wil oordelen van zaaken, die hy nooit heeft gezien: zulke tegenstrevende menschen zyn zeker qualityk te verdragen, want sy oordeelen van zaaken, daar sy geen kennis van hebben.

Daarenboven valt hy my onregtmaticg op verscheyde plaatzen in 't zelve Tractaat aan, zeggende, dat ik dit en dat gevoel, en ook geschreven zoude hebbe, 't geen ik noyt gedaght of door Schriften heb bekent gemaakt, en onder andere, dat ik zoude onkent hebbe, dat 'er Klieren in s' menschen lighaam gevonden worden: dat ik niet zoude bespeurt hebben de Testiculen op haar zelve Klieren te zyn, dat ik gewilt hebbe dat de Klieren van de hersene niet als een vette selfstandigheyd zouden zyn, &c. maar waarom geen boek of plaats aangewezen waar ik dat geschreven heb? al wie myn schriften doorgelezen heeft, zal het in tegendeel bevinden.

Ondertusschen wil ik die beschermer met geen hevigheyd bestryden,

P R Æ F A T I O

possunt specimina illa , quorum VII. tunc ediderat sub Tbesaurorum nomine , ut Observaciones taceam & Epistolas ejus Anatomicas , quæ seorsim prodierunt.

Non possum tamen quin memorem , quod inter ejus rarissima sit præcipuum illa Mumia pueri cujusdam octennis , cujus corpus liquore & arte sua balsamandi , ut perhibet , tam nitide conservavit , ut color juxta & consistentia cutis & Musculorum visui & tactui naturales & viventes sese sistant ; partes omnes & membra hujus Mumie non indurata sunt nimis , sed molliuscula , quasi succo & sanguine adhuc turgerent & vigerent , constituta.

Admirandum hoc est artificium , quod in præparatione hujus Mumie præstitit Clariss. Vir , & plane inauditum , omnem fidem superans , nisi quis ipse viderit , & licet diversimode de præparatione hujus cadaveris judicetur ab ejus adversariis , nemo tamen est , qui analogum quid conficere aut demonstrare huc usque potuerit.

Dixit sæpius D. Raww de prodigio hoc , cum sententiam ejus expeteremus , male fraudes sunt , ac præstigiæ cum isto puero ; Cuticulam detraxit misero ,
ita

V O O R R E D E N .

van zyn observatien en Anatomische brieven , dewelke apart zyn uytgekomen.

Ik kan echter niet nalaaten te spreken van 't geen onder 't zyne het allerraarste is , namentlyk de Mumie van een jonghe van 8 Jaaren , wiens lighaam hy met vogt en door konst , zo hy zeght , zoo cierlyk na desselfs dood bewaert heeft , dat de couleur en consistentie van 't vel en Spieren zich , voor 't gezicht en aanraaken , als levendich opdoen : alle de deelen en ledematen van dese Mumie zyn niet al te hard gemaakt , maar vertoonen haar saghjens als warenze nogh met haar sappen en bloed vervult en vigoreus.

Het is een wonderbaare konste 't geen die vermaarde man in 't toebereiden van dese Mumie te wege gebracht heeft , overtreffende alle geloofwaardigheid , ten zy men het zelve komt te zien , en hoewel verscheydentlyk van de preparatie van dit lyk geoordeeld werd door zyn wederstrevers , zoo is'er nochtans niemand die tot noch toe iets diergelyks uyt kan werken en vertoonen.

De Heer Raww heeft dikmaals gezegt , als men hem over dese wonderlyke zaak zyn gevoelen versoght te hooren , het zyn loutere bedriegeryen met die jonghe , hy heeft die ellendighe het oppervelleke

PRÆFATIO

ita ut Cutis cum Musculis suis sanguine adhuc turgidis, naturalem quodammodo corporis colorem referant; alii de vacuo autumabant, in quo corpusculum illud perpetuo, excepto demonstrationis tempore conservaret.

Sed omnes istæ hariolationes exigui sunt ponderis, monstra simile & in sententiam tuam lubentissime descendam.

Quomodo fodes potuit Cl. D. J. Jac. Rau illud dicere, cum non semel, sed aliquoties publice visui exposuerim, Illo ipso præsentate, imo proxima (DEO annuente) à me publice instituenda Anatome, denuo visui exponere decrevi dictum cadaver, per 19 annos à me conservatum, & adhuc vitæ speciem repræsentans.

Illud autem traducere si quis voluerit pro malis fraudibus, quid foret, nisi calumnia & ærugomera? quod vero ad cuticulam attinet, quam ego detraxerim, id quoque à veritate omnino est alienum: & si detraxissem an propterea malæ fraudis esse accusandus? aut an eapropter puer esset miser factus?

Sæpe numero illud facere cogor, quando animus mihi est Papil-

VOORREDEN

leke afgehaald, zoo dat het vel, met dessels spieren noch vol bloed zittende verbeelde alzoo eenigzints de couleur van't natuurlyk lighaam; andre gisten op't verydelen, en wythalen vande lugt, waar in hy het lighaam zoude komen te bewaaren ter tyd en wyl hy't quam te vertonen.

Maar alle dese gissingen zyn van kleen gewichte: toont het, en dan zoo zalik zeer gaarne tot u gevoelen overgaan.

Hoe ist mogelyk bid ik, dat de Heer J. Jac. Rauw zulks konde zeggen, nadien ik publyk en in syn tegenwoordigheyd eenighe reyzen 't zelve ten toon gesteld heb, ja ik heb wederom voorgenomen in de eerste ontledingh (zoo het God den Heere belieft) die by my te verrigten staat, 't zelve lighaam, 't welk nu over de 19 Jaaren is gestorven, weder te laten zien in een gestalte, als of het nog leefde.

Niemand zal zulks voor bedrogh kunnen houden, ten sy door haat of nyd aangedaan zynde, zyn zinnen verhuyst waren? en wat het Oppervelleke betreft, namentlyk dat ik dat van 't lighaam afgeschilt zoude hebben, zulks is ook onwaar: en zoo ik zulcx gedaan hadde, zoude men dat voor bedrogh houden? zoude de jonghe daar door ellendigh geworden zyn?

Ik ben dikmaals genootzaakt het oppervelleke hier of daar af te

P R Æ F A T I O

pillas cutaneas demonstrare; & utrum musculi adhuc sint turgidi sanguine, aliis judicandum relinquo, & hoc etiam concessio, nulla tamen fraus subesset.

Itaque, si Professor Rau illud sæpius dixerit, uti ait D. Erndl, perverse de rebus meis judicavit, & tunc ad illa responderem, meliora doctus, meliora faceret.

Fraudes committere, nunquam non detestandum, & præsertim illud dedecet hominem tam protractæ ætatis, cui senilis anima in primis labris hæret, si D. Erndl illud typis non mandasset, ne gry quidem respondissem, sed flocci fecissem, at, quum hoc jam prælo sit commissum, me defendere coactus fui.

Hicce pro defensione dictis, ad cætera me conferam, sc. in eodem hoc IX Thesauro occurrit quoque animalculum quadrupes cani simile, IV pedicellis, capite, cauda, ore, lingua & funiculi umbilicalis analogo, instructum, ex ore rejectum, & in liquore meo conservatum, simul

V O O R R E D E N

haalen, wanneer ik de Zenuw Te-peltjens wil vertoonen, en of de Spieren nogh vol bloed zitten, laat ik anderen oordeelen, en dat toegestaan zynde, soo en zoude het nogh geen bedriegeryen zyn.

Derhalven zoo den Professor Rau zulks veelmaal heeft gezegt, gelyk de Heer Erndl verhaalt, zoo heeft hy verkeerdelyk van myne zaaken gesproken, en dat zoo zynde, soude ik antwoorden, indien hy beter had geleert, zoude hy beter doen.

Bedrog aan te rechten is altoos verfoeyelyk, en zulks betaamt, inzonderheyd gants niet voor een out man, wiens dood voor zijne deure staat, en indien de Heer Erndl zulks niet met den druk gemeen gemaakt had, zoo had ik dat light in de wind geslagen en niets daar op geantwoord, maar nu zulkx ter perse is gekomen, hebbe ik my moeten verdedigen.

Dit nu tot myn verdediging bygebragt zynde, zal ik verders toetreden tot het vervolg, 't geen nog te zeggen heb, namentlyk in dit negende Cabinet komt ons nog voor een uitgebraakt diertje, als waare het een kleen hondje, hebbende vier pootjens, een staartje, Mondje, tonge, met iets 't geen na een navel-strenghetje gelykt, het zel-

PRÆFATIO

mul cum burfula, in qua, loco
secundinarum, hæsit.

Hisce Vale L. B. & vitia ty-
pographica, quæ irrepsere,
benigne corrigere velis, rogo.

VOORREDEN.

zelve bewaar ik in een vogt te gelyk
met het beurswyze sakke, waar in
het, in plaats van een nageboorte
heeft gelegen.

Hier mede beminde Lezer vaart
wel; en de Druktouten, die'er in-
gesloopen zyn; verzoek ik, dat
gy zult met een goed hart verbeete-
ren.

A A N D E N
HOOGGELEERDE ZEER BEROEMDE
HEERE DE HEER
FREDERICK RUYSCH,

Waardig Professor in de Anatomie. enz.

Op zyn E. geboortendag voor de

VYFENTSEVENSTIGSTE

Maal vernieuwt, op den XXIIIste van Lentemaant
des Jaars 1713.

HOogwyze Arts, Beroemde Heer,
Des Amstels Pronk! ik hebbe d'Eer,
By 't SEVEN TIENTAL uwer Jaren,
Met vyf vermeert; dat nu myn Pen
Gods schat in u gelegd erken:
Waar mede Hy ciert uw Zilv're haaren.

Met onvermoeide Neerstigheid
Hebt gy al vroeg u uytgeleyt
Om al uw kragten te besteeden:
Om 't geen tot nog verborgen lag
Te stellen in zyn vollen dag
Meest in 't doorzoeken, en Ontleeden.

Van 't Praal-stuk, dat Jehovah schiep
Doe hy dit gantsch heel al eens riep,
Door 't woord van zyn Almagtig spreken;
Het menslyk Lighaam; door Gods magt
Zo overkunstig uitgewragt
Dat die 't regt naspeurt, uyt doet breken.

Met

Met mont en hert gy goot my Heer
Als melk, uw hand heeft met een Teer
En vliezig vlees doen overkleeden,
Dees Beenderen; en die 't zaam gehegt
Als een Borduur; myn Ziele zegt
Dit zyn my wondre, wonderheeden!

U Luste het Eerwaerde Heer
Dit alles, niet zo, als wel eer
Een Wysgeer deed: maar na te speuren
Al wat 'er schoon in 't Schepsel is,
Terwyl men liep zyn Maker mis:
U vlyt is om ons op te beuren

Tot God; wiens doen vol Majesteit
Een glants op al zyn werken leyt,
Ook 't minste kruitje uyt der aarde.
Zie zegt ge, zulken God hebt gy,
Verheerlyk uwen God met my
O Schepsel van zo groten waarde!

Die flegts een Leerzaam herte heeft
Ziet by u wat'er Leeft, en zweeft
Op 't netst ontleed. Ook wel of 't leefde.
Des die uw K A B I N E T T E N ziet
Sloot hy maar 't oog en herte niet,
Aan God door 't Schepsel d'Eere geefde.

Is 't wonder, dat de wyze Raat
Heer F R E D R I K gaf 't Professoraat
En plaatste op de stoel der Eeren;
Om haar die 't lust Gods werk te zien
En aan Verleegnem hulp te bien
Dit van zyn hand, en Mond te leeren.

God

God zelv' die u tot hier toebragt
Die zoo veel wysheit lust en kragt,
Uw hoge Jaren laat verzellen,
Vervul u met zyngeest nog meer
En doe u by zyn ligt, zyne eer
Nog veele Jaren ons vertellen.

Hy blyv' uw Raat, uw Hulp, uw Lot
Uw, en uws Zaats, en zaats zaats Godt,
Tot in de zaal'ge eeuwigheeden;
In 't vol genot der Heerlykheyt,
Dat God zyn Erf-volk heeft bereyt
Dit werd Heer RUYSCH u toegebeeden

Van uwe Dienstwaardige Vriend.

NICOLAAS VAN LEEUWAARDEN.

THESAURUS
ANATOMICUS
NONUS.

In cujus fundo sequentia reperiuntur.

N^o. I. **P**yxis rotunda, in qua conservatur uterus cujusdam ovis gravidæ, multis adhinc annis balsamo præparatus, induratus, & nitide conservatus.

Not. I^o. Cum ab aliquo tempore utero geflisset, foetusque in eo mortuus fuisset, circa uteri regionem abscessus fuit ortus, eoque sponte aperto, simul cum pure, varia officula foras fuerunt expulsa, id quod in mulieribus nonnunquam quoque contingit.

Post mortem uterum aperui, & in illo varia officula inveni, quæ adhuc in uteri cavo continentur.

2°. Cornua uterina (quæ nil aliud sunt, quam bifurcatio uteri, in duas partes) frustra

HET NEGENDE
ANATOMISCH
CABINET.

Op wiens grond deze volgende zaken gevonden werden.

N^o. I. **E**en ronde doos, waar in bewaard word de lyfmoeder van een bevrugt Schaap, welke van my over veele Jaren toebereyd, gebalsemt, en hart gemaakt zynde, cierlyk bewaard is.

Aanmerk ten eersten, Wanneer dit Schaap eenigen tyd bevrugt was geweest, is 'er ontrent de plaatse, daar de lyfmoeder is gelegen, een absces of sweringe gekomen, dewelke van zelfs opengebroken zynde, zyn'er met den etter verscheide beentjens uitgedreven, 't welk ook wel somtyts komt voor te vallen in de Vrouwen.

Na dat het Schaap was komen te sterven, heb ik deszelfs lyfmoeder geopent, en in hare holte veele beenderkens gevonden, dewelke daar nog in leggen.

Ten tweede. Des Lyfmoeders Hoornen, dewelke niet anders en zyn, als een gespouwenheid des Lyfmoeders in twe delen, zoude

A

men

frustra quis quæreret in sexu foeminino, quamvis Carolus Stephanus, & alii ea exstare in sexu sequiore affirmaverint.

Hæc cornua Uterina oppidò quam bene præparata, conspiciuntur cum suis arteriis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis.

Nº. II. Capsula, & in ea, ossis Tibiæ portio superior bifecta, ex homine a multis annis humato.

Not: 1º. Cum dictum os ficcum & exsuccum sit, osseo-spongiosa substantia distinctius videri potest.

2º. Ubi desinit osseo-spongiosa substantia in ossis cavo, conspiciendam sese exhibet medulla ossis, quæ indurata, nivea, & granulosa in sepulcro facta, adhuc superstes remansit; illud autem in hominibus a multis annis sepultis, & terræ ficcæ commissis, semper ita reperi.

3º. Ex hac observatione patet, quanta sit analogia inter pinguedinem humanam, & ossium medullam: Pinguedinem enim in tumulis in terra ficca positis, post 25 annos reperi in corporibus obesiss,

men te vergeefs zoeken in de Vrouwen, hoewel Carolus Stephanus, en andere zulks vastgesteld hebben.

Dese Lyfmoeders hoornen zyn zeer wel toebereyd, en werden deselve gesien met hare opgevulde slagaderen met een rood-wassige stoffe.

Nº. II. Een doos met een gespouwe stuk van 't bovenste van 't Scheenbeen, van een Mensch, die veele jaren in 't graf had gelegen.

Aanmerkt ten 1º. Nadien dit been droog en saploos is geworden, soo kanmen de sponcieus-benige selfstandigheyd beter zien.

2º. Alwaar dese sponcieusbenige substantie komt te eindigen, daar laat zig het merg van 't been zien, in desselfs holligheyd; en is het zelve in 't graf verhard, wit, en gekorrelt geworden, gelyk daar nogh in is overgebleven; en zulkx heb ik altoos soo gevonden, in de lyken, die over veele jaren ter aarde waren bestelt.

3º. Hier uyt kanmen bespeuren, hoe groot een overeenkomste dat 'er is, tussen het vet van een Mens, en het mergh der beenderen; want het vet datmen in de dood-kisten vind, na dat de menschen 25 Jaren zyn begraven geweest, heb ik bevonden in vette luyden, dat haar
vet

sis, mutatam, duram, & albam, extitisse, instar supradictæ medullæ ossium.

Imò existimo, medullam ossa non nutrire, uti ab omni ævo fuit creditum, sed medullam ossa reddere firmiora, idque humectando. In illa opinione magis magisque confirmabar, cum ad meas pervenisset manus os Tibiæ cujusdam hominis defuncti, in quo nullam reperi cavitatem; ita ut ex illo confici curaverim varia manubria, inter quæ aliqua chalybe munita, tanquam culter, & furca in museo meo conservantur, & quidem in vagina, confecta ex corio Pueri, per quod myriades vasculorum sanguineorum, ceraceâ materiâ rubrâ repletorum, decurrunt, unde tota vagina est rubicunda.

Nº. III. Capsa, in qua reperitur Funiculi Umbilicalis tumor durus, de quo nunquam legeram, aut videram; conspicendum tamen sese dedit in cujusdam lanionis foetu humano vivo, recens nato.

Cum a parentibus vocatus fuisssem, simul cum Chirurgo expertissimo Petro Adriani Ver-

vet ook was verandert en verhard, wit, gelyk gezeght is hier vooren van het mergh der beenderen.

Ja ik vertrouwe dat het merg der beenderen niet en dient om 't been te voeden, gelykmen zulcx van alle oude eewen gelooft heeft, maar dat het zelve de beenderen vastigheid geeft, door desselfs bevoogtinge. In dit gevoelen wierd ik meer en meer bevestigd, na dat my ter hand wierd gestelt het Scheen-been van een afgestorve mens, in 't welke ik gants geen holligheid en vond: soo dat ik hier van eenige handvaten heb laten maken, onder dewelke eenighe met staal voorsien zynde, als messen en vorken, in myne Cabinetten bewaart worden; en dat nogh in scheden gemaakt uit het vel van een jonge, waar door heen by duysende van bloetvaetjens lopen, dewelke met een rootwassige stoffe vervult zyn, waar door de scheden gants rood zyn.

Nº. III. Een doos met een hart geswel inde navelstreng, waar van ik noyt voor heen had gelesen, ook noit en had gezien: egter heeft zigh sulcx opgedaan in een jong gebore kintje van een sla-ger.

Wanneer ik en den wel ervaar-
ne Meester Pieter Adriaensz. Ver-
duyn van de ouders wierden ver-

Verduyn, hærebamus qualis esset affectus: Prima fronte visus & ad sensum tactus, herniosi quid præ se ferebat, proxime abdomini enim adstabat.

Tandem consultum duximus, cum obstetrix ante nostrum adventum funiculum umbilicalem extra tumorum versus placentam ligasset, & abscidisset, secundam ligaturam adhibere, & quidem ante tumorem versus abdomen, quo facto, paucis post diebus, emoriebatur tumor, eoque abscisso, reperi in illo nil nisi substantiam, partim carnosam, partim heterogeneam, pauco humore permixtam. Foetus interim nil incommodi aut mali per se visus videbatur ex illo tumore, cum vegetus in lucem venerit.

Nº. IV. Capsula continens varia fragmenta Lapidis Bezoardici occidentalis rara, ut & plures integros, in bursa crassa membranacea contentos, in qua nati sunt, id quod consideratione dignum esse censeo.

Nº. V. Capsula, in qua conservatur Aneurisma, cuius-

focht, twyfelden wy over dit geswel, als we het eerst quamen te zien; want het ons als wat strekken de na een breukje, 't welk digt aan de buik zat, voorquam.

Endelingh vonden wy geraden, (terwyl de Vroed-vrouw voor onse komste de streng afgebonden en afgesneden had achter het geswel, na de Moerkoek) een tweede afbindinge in 't werk te stellen, en dat voor het geswel, na den buyk toe, dit gedaan zynde verstierf het geswel na weinige dagen, en afgesneden zynde, heb ik bevonden 't selve ten deele van een vleesig, ten deele van een bysondere en vreemde stoffe te zyn, met weynighe voghtige humeuren. Ondertussen scheen het kind door dit geswel niets quaats geleden te hebben, terwyl het fris en gesont ter Werelt quam.

Nº. Een doos met veel verscheide raare stukken van occidentaalsche Bezoar steenen: als mede veele heele steenen, zittende in een dikvliefige beurs, waar in datse gebooren zyn, 't welk ik oordeele aamerkings waardig te zyn.

Nº. V. Een doos met een hartaders uytspatting, en dat van een tussen

jufdam arteriæ intercoftalis ex homine , magnitudine ovi gallinacei.

Not. 1°. Admiratione dignum eft , arteriam tam exilem in tantam molem feſe potuiſſe extendere, id quod mihi ter, quaterve videre contigit. Juvenis erat, cujus affectum hic recito, qui à longo tempore de præcordiorum anxietate queſtus fuerat, & tandem ſummis angoribus & lipothymiis correptus, tuſſi moleſto ſubitò fatiſ ceſſit.

2°. Haud minus mirabar, imò obſtupeſcebam, Aneurisma tam firmiter, coſtis, & adjacentibus vertebrarum corporibus, fuiſſe adnatum, ut non ſine malleo & cuneo, ab illis ſeparare potuerim.

N°. VI. Capsula quadrata ex ligno indico, & in illa auricula humana, balfamo præparata, in forma ficca, cujus Arteriolæ, ad unum omnes ſunt repletæ, ceraceâ materiâ rubrâ, unde totum objectum ſumma rubedine perfuſum.

In eadem Capsula quoque videre licet hominis Venam
ca-

tuffen ribbige ſlaghader uit een menſch, in groote met een hoender ey overeenkomende.

Aanmerkt ten cerſte; Dat het verwonderingweerdig is, dat ſoo een kleen ſlagaderken ſig ſoo heeft kunnen uitſetten 't welk ik drie of viermalen gezien hebbe. Het was een jongman, wiens ongemak ik hier voorſtelle, dewelke van overlangen tyd geklaagt had over benautheit wegens die deelen, die het herte na by zyn gelegen, ende ten laaſten door ſeer ſware benautheid, en moeylyke hoeft aangedaan zynde, ſchielyk geſturven is.

2°. Ik en was niet minder verwondert, ja ontſtelt, dat dit geſwel Aneurisma ſoo vaſt aan de ribbens, en aan de lighaamen der wervel-beenderen was aangegroyt, dat ik 't ſelve niet ſonder hamer, en beytelwyſe Inſtrumenten, daar van konde ſcheyden.

N°. VI. Een vierkante Doos uit Indiaans hout gemaakt, en daar in het oor van een Menſch, 't welk hard gebalfemt is, en wiens ſlag-aderkens tot een toe, vervult zyn met een rood-waſſige ſtoffe, waar door het geheele voorwerp gants root is geworden.

In deſelve Doos kanmen ook zien de Holader van een Mens;
A 3 voor

cavam, quatenus tribus suis ramis per hepar dispergitur, ademptis, vel abruptis extremitatibus.

N°. VII. Capsula quadrata, ut supra, continens Pulmonem juvenis, cujus cellulæ ad unum omnes materiâ ceraceâ albâ repletæ sunt; & sic videri potest, quæ sit pulmonis figura, in inspiratione.

N°. VIII. Capsula, ut supra, continens infantis brachium, cum annexis scapula & clavicula: suntque omnia balsamô indurata, & à plurimis annis conservata.

Not. 1°. Claviculam fuisse fractam, & denuò (post malam repositionem) in formam semilunarem, ferruminatam.

2°. Cute brachii aperta, conspiciendam sese exhibet Arteria brachialis, præsertim eo loci, ubi pulsus quotidie exploramus.

3°. Vasa sanguinea ad extremum usque repleta, summam rubedinem cuti afferunt.

4°. Ungues extra cutem quidem prominent, non quod excreverint post mortem, uti vulgo, & verperam olim

voor soo veel dezelve, met hare drietakken, door de lever is verspreyd, derzelve uiteynden afgebroken zynde.

N°. VII. Een Vierkante Doos als vooren, en daar in de long van een jongeling, wiens cellekens, tot een toe, vervult zyn met een witwassige stoffe, en soo kan men zien de ware figure van de staat des longs in het inhalen des adems.

N°. VIII. Een Doos als vooren, waarin gevonden word een arm van een klein kind, met deszelfs schouder-blad, en Sleutelbeen: en zyn die al door balsamatie verhard, en van over seer veele Jaaren soo geconserveert.

Aanmerkt ten eersten. Dat het sleutelbeen gebroken is geweest, en na een qualyke herstellinge, genesen is in een half-manige figure.

Ten 2^e. Het vel des arms geopend zynde kan men des arms slagader zien, inzonderheid op die plaats, daarmen de pols dagelyks voelt.

Ten 3^e. De bloetvaten tot het uysterste toe vervult zynde, brengen 't vel een seer roode couleur aan.

Ten 4^e. De Nagels steken wel buyten uyt, hoewelse na de dood niet en zyn gegroeyt, gelyk men ten onreghten eertyds geloofde,
ja

olim creditum, & pro certo habitum fuit, sed propter cutis contractionem, exsiccationem & objecti indurationem, ne dicam, quod non solemus, ungues refecare quum ægrotamus, & lecto decumbimus.

Cum cutis, Pili, ut & capilli, corporis nostri partes sint, quæ communi vita, pariter cum corpore, fruuntur, post mortem, cum cæteris quoque moriuntur; id enim expertus sum, & exploratum habeo, nam eum in finem sæpius intravi sepulcra, & nunquam contrarium observavi.

Nº. IX. Capsula, ut supra, in qua reperiuntur variæ partes corporis foetuum humanorum, sc.

Lit. A. Notatur Brachium cujus cute apertâ, visui sese offerunt vasa sanguinea per brachium disseminata, & repleta, Nervus item ejus & musculi.

B. Pes Infantis, eodem fere modo præparatus.

C. Pes foetus humani, per cujus cutem apparent vasa sanguinea repleta.

D. Portio Dorsi foetus humani

ja als een onwrikbare waarheyd wiert gehouden; maar wegens het intrekken, verdrogen, en verhardendeses voorwerps, om nu nog niet te spreken, van datmen geen nagels gewoon is te korten, als men ziek te bedde leyt.

Het vel, en de hayren, zyn deelen des ligchaams, dewelke een gemeen leven hebben met het geheel, en derhalven ook met de rest komen te sterven, want dit heb ik ondervonden, door dien ik, tot dien eynde, dikwils de graven ben ingegaan, en noyt het contrarie bevonden heb.

Nº. IX Een doos als vooren, waar in verscheide deelen des ligchaams van jong geboore kinderen gevonden worden.

A. Een Armtje, wiens vel geopent zynde, gezien werden de vervulde bloetvaten, die daar door verspreyd zyn, ook deszelfs zenuen en spieren.

B. Het voetje van een Kintje, by na op dezelve wylse toebereyt.

C. Een Kinder voetje, door wiens vel haar vertoonen de opgevulde bloetvaten.

D. Den rugh van een Kintje, met

mani cum scapulis, in mummiam à me redacta.

N^o. X. Capsula, ut supra, in qua reperiuntur tres Renes humani bifecti, in quibus productiones Pelvis, ut & Papillæ renales comparent; cum autem Arteriæ sint repletæ, summa rubedine perfusi sunt Renes.

In medio hujus Capsulæ visui sese exhibet Renis humani portio, cujus arteriolæ, ut & ductus urinarii papillam constituentes, in totum sunt repleta.

A latere conspicitur quoque Ren humanus extabefactus, cujus productiones Pelvis extra renis substantiam ita propullulant, ut pelvis ipsa videatur tripartita: ureter quoque ita dilatatus, ut digitum minorem fere admittat.

N°. XI. Capsula quadrata ut supra, in qua reperiuntur varia puerorum intestinula, & inter cætera videre licet portionem intestini cæci cum appendicula eius, idque e foetu humano, ut diversitas appareat inter hoc objectum, desumptum ex foetu, & illud quod desumitur è corpore adulti.

N^o.

met de schouderbladen, tot een mumie van my toebereyd.

N^o. X. Een Doos, als voren, waar in gevonden worden drie Mensche Nieren, die door gespouwe zyn, in dezelve vertonen haar de uitzetsels, oftakken van 't bekke, en de Nier-tepels; nadien de slagaderen vervult zyn, zoo zyn deeze Nieren seer root van couleur.

In 't midde van deze Doos komt ons te voorschyn een stukje van een mensche Nier, wiens hart-of slag-aderkens, en pis-canaaltjens, (die de tepelkens maken) geheel en al vervult zyn.

Aan de zyde van deze doos doet zig ook mede op een mensche Nier, dewelke uitgedroogt is, deszelfs uitzetsels (productiones) van 't bekke puylen soo buyten de Nier uyt, dat het bekke zelfs drievoudig voorkomt: ook is de pisleyder soo seer verwydert, dat men 'er by na een pink in kan steken.

N°. XI. Een vierkante doos met verscheide darmtjens van kleine Kinderen; onder alle meede een deel van den blindem darm, met deszelfs aanhangsel, en dat van een jong gebore Kintje, om alsoo het onderscheyd te zien, die daar is tussen dit voorwerp in een jong gebore Kint, en dat van een bedaagt Mensch.

N^o.

N°. XII. Capsula, ut supra, in qua comparet coli humani portio, cujus arteriæ mirum in modum sunt repletæ ceracea materia rubra, ne appendiculis quidem pinguibus coli exceptis.

N°. XIII. Capsula ut supra, in qua duo objecta, quorum

1. Cranii humani Portio, cum dimidia parte ossium faciei, in quibus videre est primò Antrum, vulgo Higmori dictum, quia ab illo primum delineatum.

2. Foramen, qua communionem habet antrum cum naso in utroque latere.

3. Membranulam vel periostrum, antrum interne succingens, per quam membranulam disseminantur arteriolæ repletæ, unde rubedine imbuitur dicta membranula, quæ telæ aranearum instar tenuis.

4. Ductum lachrimalem osseum, cum sua membranula (quâ interne, obducitur,) quæ valde quoque rubra est ob eandem supra dictam repletionem.

5. Utrumque os spongiosum narium unius lateris, sc: superius

N°. XII. Een doos als vooren, waar in ons voorkomt een stuk van den colyk-darm, wiens hartaderen wonderlyk vervult zyn, en dat met een rood-wassige stoffe, zelfs die vette aanhangfels van dese darm niet uitgezondert zynde.

N°. XIII. Een vierkante Doos, als vooren, waar in bewaard werden twee voorwerpen, waar van het

1^e. Is een stuk van 't beene of doodts-hoofts herffen-Pan, met een gedeelte van dat van het aangezicht. Waar in men zien kan ten 1^e. de spelonke van Higmorus, alsoo geheten, om dat Higmorus die eerst afgebeeld heeft.

2^e. Het gat, of opening, waar door dese holligheid, met dat van de neus gemeenschap heeft aan beyde zyden.

3. Het vliessen, of beene vliessen, 't welk de spelonke van binnen bekleet, waar door heen seer veele opgevulde slagaderkens passeren; waar door ook dit vliessen root is geworden, en is het zelve soo fyn als spinnerag.

4^e. De beenige traneweg, met deszelfs vliessen, waar mede dese weg of canaal, bekleet is van binnen, mede seer rood van wegen het opvullen der bovengezeyde slagaderkens.

5^e. Beyde de sponcieuse beenderen van de neusgaten, van eene syde,

superius & inferius cum suis involucris, ob eandem causam rubedine imbutis.

6°. Ductum Eustachianum.

7°. Ossis frontis cavitatem, tenuissima membranula quoque obductam; quæ non minus rubicunda, quam in supra dictis.

8°. Communicationem hujus cavitatis ossis frontis cum naribus, id quod hic luculenter scilicet conspiciendum præbet.

9°. Alteram portionem cavitatis cellæ equinæ, cum sua membranula interna, per quam quoque repunt vascula sanguinea ut supra.

10°. Infundibulum in medio cellæ equinæ, cujus cavitas reservata, & adhuc aperta est, sicuti in vivo homine.

In altero objecto demonstratur nobis calami scriptorii latitudine, ante meatum auditorium osseum

1°. Condylodei processus maxillæ inferioris locus, ubi sese applicat cum sua cartilagine mobili, scilicet supra basin ossis sigomatici, ubi adhuc ligamentorum reliquiæ superstites sunt.

Nº.

de, namentlyk het bovenste en onderste, met derselve bekleetsel, om derselve reden ook rood van couleur.

6°. De Eustachiaansche Canaal.

7°. De holte van 't voorhoofts been, al mede bekleet van soo een fyn vliesken, 't welk niet min rood is, als de bovengemelde.

8°. De gemeenschap van dese voorhoofts beens holte met de neusgaten, is hier seer klaar te zien.

9°. De helft van de holte van de Paarde zadel met desselfs inwendig vliesken, waar door heen ook de bloetvaetjens lopen.

10°. De treghter (in 't midden van de Peerde zadel) wiens holligheid bewaart en nog open is, gelykfe in een levendig mensch haar opdoet.

In het tweede voorwerp word ons getoont, een schryfs-pens breedte, voor het benign deel van het gehoor gat.

1°. De plaatse, daar het kneukel-wyse uitsteeksel van de onderste kaak zig komt te zetten, met desselfs beweeglyke kraakbeen; namentlyk boven de grond van het juk been, alwaar de overblyfzelen der banden nog overig zyn.

Nº.

N°. XIV. Capsula ut supra, & inea.

1°. Portio thoracis pueri, ita præparata, ut vasa intercostalia, eorumque reptatus, luculentur videri possint; præterea membranâ Pleurâ ex parte elevatâ, membrana cellulosa, & subilla, perioostium, sese videnda exhibent.

2°. Os Pectoris Infantis, cum annexis partibus cartilagineis costarum, ut & vasa intercostalia, nec non mamma-ria interna.

3°. Portio Thoracis cum adherente brachio & scapula, per quæ vasa sang: ubertim diffeminantur.

N°. XIV. Een doos als voren, en daar in

1. Een stuk van de borst van een kint, soodanig toebereyd, dat men klaarlyk zien kan de tussen-ribbige vaten, met haren cours: Daar en boven sietmen ook (dit vlies wat opgelicht zynde) het celluleuse vlies, en daar onder nog het benevlies.

2^e. Het borstbeen van een kint, met de aangeheghte kraakbeenige deelen der ribbens ook de tussenribbige en inwendige mam-takken.

3e. Een stuk van de borst met den arm, en schouderblad, waar door heen overvloedige bloetvaten passeren.

ASSER PRIMUS.

N°. XV. Capsa, ut supra, continens uterum Puerperæ, a multis annis à me conservatum.

Not. 1°. Quantus sit Uterus post 14 dies à puerperio, hic videri potest, ut & mutatio situs ovi-ductuum, Ovariorum, & ligamentorum quæ tempore gestationis, (propter extensionem fundi uteri) longius à fundo distant.

2.

De Eerste PLANK.

N°. XV. Een doos als vore, en daar in de Lyf-moeder van een Kraam-vrouw, van over veele Ja- ren, van my bewaart.

Aanmerkt ten eersten, Hoe groot de Lyfmoeder nog is in een Kraamvrouw van 14 dagen, als mede het veranderen van plaats der eyer-stokken, eyer-wegen, en banden, dewelke ten tyde des dragts (wegens het uitzetten van den bodem des Lyfmoeders,) verder van haar grond afstaan.

B 2

Tc

2°. Vesica Urinaria hic valde exigua comparet, utpote tempore mortis evacuata, & postea à me non inflata.

3°. Os uteri per quatuordecim dies, post partum, valde patulum remansit, sicuti adhuc apparet, & sæpius in puerperis contingit; ita ut male sibi prospiciant Puerperæ, quæ justó citius conclavia relinquunt, quo pacto uterô nondum clausô, aëri frigidiori uterum exponunt.

N°. XVI. Capsa, ut supra, in qua duo objecta, quorum

1°. Gallinæ Ovarium cum annexo utero.

Not. Inter ova (seu potius ovorum vitellos) qui ceraceâ materiâ flava sunt repleti, reperitur una atque altera membrana, infundibuli instar cava, è quibus unum atque alterum ovum maturum decidit in uteri cavitatem, dicuntur que membranæ superstites, Calices, ab excellentissimo, Anatomico Regnero de Graef, qui dum viveret, mihi fuit conjunctissimus ante annos 50 & quod excurrit.

N°. XVII. Capsa quadrata, ex ligno indico, ut supra confecta, in qua reperitur stomachus

Ten 2°. De pis-blaas is in dit voorwerp heel klein, wegens het lossen des waters in 't sterven, en datse na heen van my niet en is opgeblasen.

Ten 3°. De mond van de baarmoeder is 14 dagen na de verlossinge seer wyt open-staande gebleven, gelyke nog is, 't geen ook dikwils in de Kraamvrouwen gebeurt; so dat sy haar niet wel en beraden, die al te vroeg haar kamers verlaten, waar doorse de mond des baarmoeders nog niet wel gesloten zynde, deseelve aan de koude lugt bloot stellen.

N°. XVI. Een doos als voore, waar in twee voorwerpen gevonden werden, waar van het

1°. Is een Eyerstok, en Lyfmoeder van een Henne.

Aanmerkt. Onder de eyeren (of liever dooren van eyeren) die met geel was opgevult zyn, werd'er een of twee holle vliessen gevonden, gelyk een tregter, waar uyt de doren zyn komen te vallen in de Baarmoeder, en werden dese nageblevene holle vliessen kelkjens genoemt, van den uitstekende Ontleder Regnerus de Graef, dewelke my als een boesem-vrind is geweest over 50 en meer Jaren.

N°. XVII. Een vierkante doos, van Indiaans hout gemaakt, als voore, waar in gevonden word de Maag van een Schaap, seer sierlyk toe-

chus ovinus, nitidissime præparatus; scilicet omnes arteriæ non solum sunt repletæ, verum etiam IV stomachi partes, nempe venter primus, Reticulum, Omasus, ut & Abomasus videri possunt.

N°. XVIII. Capsula, ut supra, & in illa foetus septimestris Balsamo præparatus & induratus, & à plurimis annis conservatus.

Not. 1°. Caput, ut & artus, detruncata sunt.

2°. Arteriis omnibus repletis, & sternô elevatô, in conspectum veniunt Cor, Pulmo, ut & Thymus. Abdomine aperto, hepar, stomachus, intestina, ut & vesica, arteriæ umbilicales, scrotum, nec non Penis conspici possunt, idque in proprio & naturali situ.

N°. XIX. Capsula, ut supra, in qua conservantur Thoracis diversæ partes, idque è corporibus foetuum humanorum, inter illas, quæ Lit. A. notata, videre licet soboles arteriarum mammariarum internarum, decurrentes per spatia intercostalia, quæ tandem cum arteriis intercostalibus, ex arteriæ magnæ trunco oriundis, uniuntur & inosculantur.

Lit.

toebereyd: namentlyk alle de slagaders en zyn niet alleen gevult, maar ook kanmen zien deffelfs IV deelen als eerste Maag, het Nett, den Omasus, en Abomasus.

N°. XVIII. Een doos als vooren, en daar in een gebalsemt, en hard gemaakt kintje van 7 maanden dragts, 't welk seer veele jaren van my is bewaart geworden.

Aanmerkt ten eersten. Het hoofd en uiterste ledematen zyn 'er afgenomen.

Ten 2°. Alle de slagaderen gevult, ende het borstbeen opgelicht zynde, komen ons in 't gezichte het Herte, de Longe, en Sweserik. Den buyk geopent zynde kanmen zien de Lever, Maag, Darmen, en Blaas ook de navels slagaderen, het sakken, en roede, en dat alles in zyne natuurlyke en eyge plaats.

N°. XIX. Een doos als voore, waar in bewaart worden verscheide stukken van de borst, en dat van jonge gebore kinderen, onder dewelke men kan zien, (met de letter A getekent) de uitspruytselen vande inwendige mam-takken, lopende door de tuffenribbige spatien, die haar ten laaften komen te vereenigen met de tuffen-ribbige slagaderen, dewelke haren oorspronk hebben uit de stronk vanden groote slagader.

B 3

Lit.

Lit. B. indigitat portionem Thoracis, cujus membrana pleura ex parte à subjecta cellulosa & perioftio costarum separata est.

Lit. C. portio Thoracis, cum annexa portione Diaphragmatis, in quo duo occurrunt aperturæ, pro transitu œsophagi, & venæ cavæ. à latere ditorum foraminum in conspectum quoque venit exigua portio Arteriæ magnæ.

Nº. XX. Capsula, ut supra, continens varias portiones funiculi umbilicalis, cum & sine nodis.

Inter omnes illas una Nº. I. notata, quæ gaudet nodo prodigioso: suntque nodi nil, nisi errabundi reptatus vasorum umbilicalium, nodum, ob incrasationem, repræsentantes & mentientes.

Nº. II. Funiculi umbilicalis portio, ex foetu vaccino, constans ex duabus arteriis, totidemque venis, secus ac in homine, in quo una tantum arteria, & duæ Venæ concomitantes reperiuntur. Huic objecto cohærent quoque duæ arteriæ umbilicales, ut & vesica.

Nº. XXI. Capsa, ut supra, in qua inveniuntur placentæ
Ge-

Let. B. Vertoont ons een gedeelte van de borst, wiens borstvlies (pleura) ten deele van 't ondergelege cellulous vlies, als mede van het ribbe vlies, afgescheyden is.

C. Een gedeelte van de borst, waar aan nog vast zit, een stuk van 't middel-schot, met twee gaten doorboort, tot passage van de flok-darm en hol-ader: aan de zyde deser twee gaten komen ons mede voor, een kleene gedeelte van de groote slagader.

N. XX. Een doos met verscheyde gedeeltens van de navelstreng, waar van sommige met, andere sonder knopen zyn.

Onder alle dese is er een getekent met Nº. I. Dewelke beset is met een knoop van monstreuse grootte: en zyn de knopen niet anders als dwaal-kourssen van de navelvaten, dewelke door haare verdikkinge, knopen verbeelden.

Nº. II. Een gedeelte van de Navelstreng uit een Kalf, bestaande uit twee aderen, en twee slagaderen, contrarie in die der menschen, waar in men maar eenen ader, en twee slagaderen ontmoet. Aan dit voorwerp zitten nog vast twee navel-slagaderen, en ook de blaas

Nº. XXI. Een doos als vore, met twee nageboortens van tweligen,

Gemellorum foetuum humanorum, quorum membrana Amnios in duas partes à me est divisa, id quod nonnunquam à natura (foetu vivo) factum, offendo. Hinc forsan suspicati sunt Anatomici, & quidem non infimi subsellii inter Chorion & amnium peculiarem vel tertiam in homine reperiri membranam, quam Alantoidem nuncuparunt.

Has duas placentas à se invicem separavi, id quod facile contingit, si quis inconsultò illas arripiat, præcipuam enim inter se habent unionem, membranarum dictarum, ut & vasculorum contiguitate, non autem vasorum, sang:, in osculatione; ita ut facile a se invicem recedant, quemadmodum duæ adstantes plantæ gramineæ, cum è terra eruantur.

Nº. XXII. Rupes confecta, ex calculis alterius Rupis, coralliis albis, Arteriis, ceracea materia rubra repletis, & sic corallia rubra mentientibus circum tectis.

Hæc Rupes, pedamento Cedrino imposita, in sui medio concavo continet Phialam magnam cryst: liquore repletam, continentem infantis hepatis, per cujus superficiem occur-

gen, welkers water-vlies (amnios) van my in twee delen is gespouwen, 't welk somtyts ook wel van de natuur voortkomt, in een levendig kint. Hier van daan komt het mogelyk, dat veele ontleders gewaant hebben, en wel zelfs, van die van de eerste rang, dat 'er tusschen de Chorion, en Amnium, nog een derde vlies geplaatst was, 't geene sy het pis-vlies noemden.

Deze twee moerkoeken heb ik van den anderen gescheyden, 't geen gemaklyk geschied, wanneer ymand dezelve onvoorzigtig aangrypt, want de voornaamste vereeninge hebben se door de geseyde vliessen, en aanklevende bloetvaatjens, en niet door mondelinge vereeniging, soo dat se ligt wyken, gelyk twee byeenstaande gras-planten, wanneer die uit de aarde gerukt werden.

Nº. XXII. Een rotse gemaakt uit stukken van andere rotsen, witte coralen, en rode opgevulde slagha deren, dewelke daar door heen gevlogten zynde, roode coralen komen te verbeelden.

Deze Rotse op een pedestel van Cederhout geplaatst zynde, onthoud in desselfs holte een groot crystallyne vles met vogt, en daar in werd gevonden de lever van een Kint, door wiens opper-vlakte soo
seer

currunt vascula repleta , & tanto quidem numero , ut totum hepar , summa rubedine superbiat.

Supra operculum sericeum dictæ Phialæ , reperitur alia exigua rupes, è qua emergunt vasa sang: repleta , ex hepate, & aliis partibus corporis desumpta, corallia rubra erecta repræsentantia.

Nº. XXIII. Pedamentum ex ligno Cedrino confectum, & supra illud Rupes , Vasis sanguifluis repletis abundans, in cuius medio concavo Cor hominis , cum suis truncis abscissis.

Not. 1º. Cor Balsamo esse induratum, & rubedine præditum, propter Vasorum, sang: repletionem.

2. Cor naturalem retinuisse formam, exceptò, quod utraque cavitas simul cum auriculis repleta est materia sæpius dicta : id quod in statu vivo non fit.

3º. Venas aliquot emergere ex auricula dextra , hic luculenter videri potest ; ita ut non omnes ex coronaria producantur , sicuti olim creditum fuit.

4º. Quomodò Arteria pulmo-

seer veel bloetvaten gezien worden, dat de geheele lever besonder rood sijn op doet.

Boven op het Deksel van dit glas, met syde bekleet zynde, wert gevonden nog een tweede klein rotsje, waar uit voortkomen opgevulde slagaderen, so uit de lever als andere deelen, verbeeldende roode opstaande korale takken.

Nº. XXIII. Een Pedestal van Cederhout gemaakt, en daar op een rotsje met seer veel opgevulde bloetvaten, in wiens midden uitgeholt zynde, geplaatst is 't hart van een mensch, met desselfs afgesneden stronken.

Aanmerkt ten eersten, dat dit hart door het balsamen hart gemaakt, en rood is geworden, door de opgevulde bloetvaten.

Ten 2. Dat het hart syne natuurlijke forme heeft behouden, uitgezondert dat beyde de oorkens te gelyk met de twee holligheden van 't hart te samen zyn vervult, 't geene in een levendig mens noyt geschiet.

Ten 3. Kanmen hier ook klaar zien, dat 'er uit het reghter oorken eenige aderen spruyten ; soo dat niet al de bloetvaten voortkomen uit de kroon ader, gelykmen voorheen geloofst heeft.

4. Op wat wyse des longs-slagader, in de long komt, na desselfs ver-

monalis pulmonem ingredia-
tur post suas divaricationes,
hic quoque apparet.

5. Arteriæ magnæ truncus,
cum tribus suis ramis, sursum
spectantibus, ut &

6. Portio œsophagi, & Af-
peræ arteriæ, dictis tribus ra-
mis adstantes, oppidò quam
bene oculos incurrunt.

7. Venæ cavæ Truncus
ascendens & descendens, cum
sint repleti, materia suprascripta,
velut in statu vivo, vide-
ri potest illarum continua-
tio, & quod auricula dextra
propter ejus capacitatem ma-
ximum sit sanguinis recepta-
culum, & contra auricula si-
nistra.

8. Quo modo, & quo loco,
vena Azygos ex trunco Venæ
cavæ ascendente oriatur, hic
quoque apparet.

9. Vera forma auricularum
Cordis visui hic etiam occur-
rit.

N°. XXIV. Phiala in liquo-
re continens funiculum umbili-
calem, cum exigua portione
placentæ uterinæ, cujus mar-
gini connectebatur crus foetus
humani. vid. Tab. I. Fig. 2.

Nullus equidem dubito, mi-
rum quibusdam visum iri, hunc
Thes. IX. ca-

verdeelinge, komt ons hier ook te
voren.

5. De stonk vande grote slag-
ader, met fyne drie opwaarts gaan-
de takken, als mede ten

6. Een gedeelte van den flok-
darm, en longe-pyp, staande dicht
by de driegezeyde takken, die hier
seer wel zyn te zien.

7. Den op- en neergaande stonk
van de hol-ader, met meermaals
gezeyde stoffe opgevult zynde,
kanmen haare continuatie, als in
staat van leven zien; als mede dat
het reghter oor, wegens des zelfs
ruymte, een groote ontfanger des
bloets is, contrarie dat van 't lin-
ker oor, dat zeer kleen is.

8. Hoe en op wat plaats, de
weergalose ader (vena Azygos) uit
de stonk vande opgaande holader
voortkomt, zulkx kanmen hier ook
zien, en van gelyken.

Ten 9. De ware forme der oo-
ren van het herte.

N°. XXIV. Een vles met vogt,
en daar in een navelstreng, met een
kleen stukje vande nageboorte, aan
wiens rand gehangen en vastgeze-
ten heeft, een been van een kint,
ziet Tab. I. Fig. 2.

Ik en twyfele niet, of het zal
zommige wonderlyk voor komen,
C die

casum legentibus : sc: mulier quædam in platea Harlemenfi degens , cum anno præterito foetum vivum, robustum, & bene formatum, in lucem edidisset, à latere placentæ seorsum adhærebat, crus foetus humani, sicuti sculptor hic expressit Tab. 1. Fig. 2.

Præterea ubi funiculus umbilicalis Placentam intrat, adhærebat, vel affixum erat Atheroma ingens, uti ex fig. annexa quoque liquet.

Not. quoque 2°. Hocce crus constare ex osse femoris, extremo pede, & tribus digitis copiosa pinguedine obsitis, absque ullis musculis.

3°. Ossa in totum osse cava, fistulosa, substantiâ admodum tenuia, absque osseo-spongiosa substantia interiore, in utroque extremo.

Memini me ante annos 50 dissecuïsse cadaver cujusdam ovis, ex cujus Collo pes integer excreverat, in cujus pedis cavitate, nullis musculis etiam instructi, nil osseo-spongiosæ substantiæ invenisse, & loco musculorum totus pes pinguedine erat obsitus.

N°. XXV. Pueri stomachus gossypio repletus, & ita præparatus, ut vivi speciem, repræsentet.

AS-

die dit geval komen te lesen Nam: een zekeren vrou op de Haerlemmerdyk wonende, verlostte voorlede jaar van een sterk, gezont, en wel gemaakt kint, aan den rand van de moer-koek hing apart nog een kints been, gelyk den plaatsnyder hier ook afgebeeld heeft. ziet Plaat. 1. fig. 2.

Daar en boven, ter plaatse, daar de streng de moer koek raakt, of sig vastmaakt, daar had zig ook een geswel (atheroma) vastgeset, gelyk uit dese fig, blykt.

Aanm: ook ten 2°. dat dit been bestaat uyt een dybeen, voet, en drie toonen met seer veel vet beset, sonder eenige spieren.

3°. Dat de beenderen, geheel en al hol zyn, fistuleus, van wesen seer dun, en sonder enighe sponcieus-beenige substantie aan byde de uiteynden.

My heugt, dat ik over 50 jaren, een schaap geopent hebbe, uit wiens hals een geheel been uitgegroeyt was, in wiens beens holte ik mede gants geen sponcieus-benige substantie en hebbe gevonden, ook gants geen spieren, maar in dese hare plaatse, was het been beset met vet.

N°. XXV. De maag van een jonge, met catoen opgevult, en soo toebereyd, dat het 't leeven zelfs komt te verbeelden.

De

A S S E R II.

De tweede P L A N K.

N°. XXVI. Sepulchrum, seu Tumba, confecta ex frustis rupis, officulis puerorum, & vasis sanguifluis, quæ corallia rubra mentiuntur, & ex rimis rupis emergere videntur.

Operculum, ceu janua hujus sepulchri est suprema pars cranii infantis, per cujus cranium plurimæ repunt arteriolæ repletæ.

Interior ejus superficies adhuc dura matre, ceu pericranio interno tecta, plurimis superbit arteriis repletis; & in cujus medio quoque occurrit Falx, idque in statu naturali, ne arteriis quidem per illam decurrentibus, destituta.

Ex falce dicta emergit, contra naturæ leges, tenuis productio membranacea, nervi instar teres.

In illo objecto sinus falciformis remansit apertus. Hanc Tumbam occupat sceleton foetus humani immaturi septem fere mensium nitidissimum; in ejus dextra continetur sceleton muris artificiose, & nitide præparatum, cujus pedes anteriores arripere videntur membranas quas-

N°. XXVI. Een Graffstede, of Tombe, gemaakt uyt stukjens van Steenrotsen, witte beenderkens van kinderen, en bloetvaten, roode corallen verbeeldende, en als uit de scheuren van de Rots voortkomende.

De deur of ingang van 't Graff is het bovenste van de herffen panne van een kind, door wiens herffen panne vlies veele vervulde slagaderkens loopen.

Desselfs inwendige oppervlakte is nog met het harde harffen vlies vereenigt, waar door heen ook veele opgevulde slagaderen loopen. En in desselfs midden is de seyssen (*Falx*) in haar natuurlyke staat, desselfs slagaderkens niet uitgezondert zynde, dewelke daar door heen loopen.

Uyt de geseyde zeyssen komt ook voort een tegen natuurlyke uitspat van een rond en lang vliesken, als ware het een Zenuw.

In dit voorwerp is de zeyssengroef open gebleeven. In de graffstede leyt het geraamte van een onvoldrage kintje van ontrent 7 maanden dragts, en is het zelve seer net en curieus: in desselfs regter handje heeft het 't geraamte van een muys, 't welk mede heel konstig en net toebereyd is, en schynt met desselfs voorste pooten aan te grypen eenige vliessen, waar door heen een hoop

quasdam, per quas repunt vasa
fang: repleta, mirum in mo-
dum, & turmatim decurrentia.
Idque a me factum puta, ne vi-
deantur otiari cujuscunque ge-
neris objecta, quæ apud me
conservantur, & sic in spatio
exiquo multa cumulantur.

Supra Tumbam, cor Pueri,
Balsamo præparatum, & in-
duratum, situm est, cujus trun-
cus arteriæ magnæ, tam ascen-
dens, quam descendens, non
solum superitites sunt, verum
etiam trunci Arteriarum &
pulmonalium, ut & venæ ca-
væ ascendens, & descenden-
tis, ne venæ azygos quidem
trunco neglecto.

Inter ramos trunci ascen-
dentis innititur sinistro bra-
chio sceleton immaturum qua-
tuor circiter mensium, dex-
tra continens Ramusculum
Arteriæ Pulmonalis repletum,
& tam arteficiose præparatum,
ut ramusculi tenuissimi con-
spici possint. Caput autem cœ-
lum versus conversum, admi-
randa Dei opera demonstrare
videtur.

No. XXVII. Phiala sicca, in qua
visui sese offert superior por-
tio cutis capitis, è foetu hu-
mano,

opge vulde bloetvaten zelsaam ko-
mente passeren; en is zulkx van my
aldus toegestelt, op dat de voorwer-
pen, van wat geslagte die ook zou-
den mogen zyn, by my in bezig hyd
zoude gevonden werden. Als me-
de teneynde ik in een kleen bestek
veele zaken by een zouden hebben.

Boven' op de Grafftede is geset
een hart van een kint, 't welk gebal-
femt en verhard is toe bereyd, wiens
stronk van de groote slagader, soo
op, als nedergaande, niet alleen nog
overig zyn, maar ook die van des
longs ader, en slagader, ook van
de op en nedergaande stronk van de
holle ader, en die van de weergalo-
se zelfs niet verwaarlooft zynde.

Tusschen de takken van de op-
gaande stronk, leunt het geraamte
van een onvoldrage Kintje, van
ontrent 4 maanden dragts, en dat
op desselfs armtje, houdende in zyn
rechter handje, een kleen takje
van de longs slagader, 't welk op-
gevult, en soo konstig is bereyd,
dat men de seer dunne takxkens daar
van zien kan. Het hoeft ten hemel
opwaarts gewend zynde, verbeelt
het Gods wondere werken te willen
vertoon.

No. XXVII. Een droog glas,
met een gedeelte van 't vel, van 't op-
perste des hoofts, van een jong
Kintje,

mano, quæ propter vasorum sang: repletionem rubicundissima : ita ut verum locum & reptatum præcipuorum & minutissimorum vasorum, ut & illorum inosculationes articularum cum arteriis in utroque latere conspici possint.

Operculo hujus Phialæ imposita est exigua rupes, interpositis vasis sang: corallia rubra repræsentantibus, & inter illa varia cutis humanæ frustra, è capite desumpta, quorum superficies interior gaudet vasculis sang: minutissimis, musci tenuissimi speciem referentibus; superficies verò interior pinguedine adhuc obfusa, vasculis gaudet millenis, diverso & serpentino reptatu decurrentibus.

Nº. XXVIII. Phiala crystallina sicca & in ea Vituli splen, in quo luculenter videre licet, quid sit de vena splenica vitulina, sc: quomodo illa, quam primum lienem intravit, statim porosum & foraminulentum fit, & paulò penitius, in fibras, tandemque in nihilum redigitur, ita ut loco ramorum venarum, nil nisi fulci cavernosi appareant.

Operculo quoque imposita est

Kintje, het welke, wegens de opvullinge, seer rood voorkomt: soo datmen de ware plaats, en cours, van de voornaamste en allerkleenste takjens, als mede hare mondelinge vereeningen wederzyts zien kan, nam: slagaders met slagaders.

Op de mond van dese vles is geset een kleen rotsken, doorvlogten met opgevulde bloetvaten, rode coraalen verbeeldende, en tusschen dese wederom, verscheyde stukken van 't vel van 't hoofd van een mens, welkers oppervlakte van seer veel hele klene bloetvaatjens voorsien is, die haar als seer fyne mos vertonen. De inwendige oppervlakte is nog met vet bezet, en door weven met duysende van bloetvaatjens, die verscheydentlyk, en ook slangswys lopen.

Nº. XXVIII. Een drooge crystallyne vles met een milt van een Kalf, waar in men klaarblykelyk zien kan, wat van fyne ader zy, nam: hoe dezelve, in de milt komende aanstonds poreus, en door gaat word, en een wynig verder geavanceert zynde in draden, en eyndeling gants vernietigt word: soo dat in plaats van aders takken, alleen hollen groeve haar opdoen.

Op desselfs mond is mede een

est Rupes parva, in cujus cavo continetur frustum lienis vitulini, ut magis pateat, quid sit de supra dictis, & quid de fibris lienalibus vitulinis, eum in finem tantum inservientibus, ne lien vitulinus in majorem molem sese extendere possit, ob concitatiores & uberiorem sanguinis arteriosi impulsus, id quod in homine locum non habet, quia lien humanus gaudet vena lienali, arteria comitante ad ultimum extremum, idque pari passu.

Itaque hallucinantur homines, qui lienem humanum similem statuunt vitulino, & fibras transversas, in liene vitulino pro nervis habent. Non minus quoque errant, qui lienem attribuerunt glandulas, & cellulas; id autem luculentissime omnibus, qui me conveniunt, à vero alienum esse, demonstro. Itaque, quicumque de liene sermonem vult habere, ejusque constitutionem veram exhibere, non debent vitulorum, sed hominum lienem arripere.

Et quam perverse quoque judicant de ita dictis glandulis lienalibus, uberrime olim ostendi, & posthac novam deline-

rotse geset, in wiens holte onthouwen word een stuk van een Calfsmilt, op dat het te klaarder zoude blyken, 't geen hier te voore gezegt is, als mede wat 'er te houden is van de milts draden der Calveren, dewelke alleen maar dienen, dat de milt door sterke aandrang van 't slagaderlyke bloet haar niet en zoude boven maten uitzetten; het welke in den mensch geen plaats en heeft, om dat desselfs milt niet alleen een slag-maar ook een gemene ader heeft, dewelke den slagader byblyft, tot het uysterste van de milt, en dat met gelyke treden.

Derhalven syn die menschen geabuseert, dewelke de milte der Calveren, met die der menschen gelyk stellen, en de dwersse draden, voor zenuen houden. Niet minder dwalenze, dewelke de milt klieren toeschryven, als mede huyskens of cellekens, want zulkx toone ik aen yder, die my komt bezoeken, gants onwaar te zyn. Soo dat, al wie van de milt eenige reden wil voeren, en desselfs ware gesteltheyd verhandelen, die en moet daar toe geensints de milt van Calven, maar van menschen gebruyken.

En hoe verkeert'lyk sy ook oordelen, van de alzo gezeyde milts klieren, heb ik overvloedig voorheen aangewesen, en belove nog in toekomstende, zoo het God belieft, van

lineationem harum rerum me exhibiturum (volente Deo) promitto, sicuti in hoc Thefauro 9°. nunc feci circa hepar hum: sc: sine ulla hepatis læsione, sine coctione, cum & sine induratione, absque maceratione, & ne ulla quidem vi adhibitâ.

Tunc nemo quoque post-hac me amplius accusabit (saltem admodum absurdum esset) ac si in prætenfa excarnatione glandulas annihilarem.

N°. XXIX. Pedamentum ex ligno Indico, supra quod posita est Rupes ex ligno Indico, coralliis albis, variis vasis sang: &c. in ejus medio concavo posita Phiala crystall: continens in liquore foetum human: 6 circiter mensium Hydrocephalo laborantem, cum autem in liquore limpido natet, nitide occurrit dictus affectus.

Foetus autem, cum videatur à Serpente rariore Indiæ Occidentalis, arripi, dextrâ avellere conatur serpentem, idque ore aperto, tanquam consternatus & perterritus.

Supra operculum hujus phialæ quoque posita Rupes exigua, maximam partem confecta ex variis miseris, corpus

van deze zaken een nieuwe afbeelding te tonen, gelyk ik in dit 9°. Cabinet heb gedaen, ontrent de lever, nam: sonder eenige quetsing des levers, sonder voorgaande kokinge, sonder en ook met verhardinge, sonder wekinge in water, zonder te laten verrotten, en ook verre van eenig geweld daar op te doen.

Als dan zalmen my in 't toekomende niet meer accuseeren (ten minste 't zoude heel absurd zyn) van dat Ruysch de klieren door het pretense ontvlessen, (*excarnando*) vernietigt.

N°. XXIX Een Pedestal uit indiaans hout gemaakt, waar op geset is een rots van witte coralen, veele bloetvaten, enz: In desselvs holte vintmen een vles en daar in een kintje van ontrent 6 maanden dragts, 't welk met een waterhoofd, of waterzugts hoofd, geboren is. En dewyle het in een heldere vogt is gelegen, zoo komt dit gebrek seer netjes voor.

Terwyl dit Kintje hier schynt als van een West-Indies raar Slangetje aangegrepen te worden: soo verbeeldt het als met eenige ontsteltenisse, en open monde 't selve van zig te weren.

Boven op het deksel van 't glas is mede geplaaft een klein rotsje, meerendeel gemaakt uyt ellendige zaken, die 't menschen ligchaam ge-

pus humanum debellantibus sc: calculis humanis, maxillæ portionibus carie exesis, & corruptis: Officulis vario modo corruptis, & à natura expulsi. Inter calculos occurrit primò unus magnæ molis, formâ mori fructum æmulans, alter ejusdem fere magnitudinis, variis Tuberculis, coloris fusci, obsitus, tertius præcedentibus major, undique quidem æqualis superficiei, sed particulâ exterioris lamellæ ablatâ, occurrit lamella gibberosa; quartus quantumvis præcedentibus minor, agmen tamen ducere videtur, utpote unus ex illis, quorum mentio facta, & figura admiranda delineatus reperitur in observ. Anat: Chir. meis Tab. prima.

Circa maxillam supradictam consideratione dignum id, quod sequitur, censeo, sc: juvenulæ meretricis morbo venereo laborantis, post salivationem mercurialem à Chirurgo institutam, maxilla inferior carie obsessâ, à parte laterali vacillare incoepit, itaque me, filiumque meum, simul cum expertissimo Chirurgo Petro Verduyn, arcessi jussit: cum autem

gewoon zyn te bestormen, als steenen, stukken van bedurven kaken beenderkens, die op verscheyde wyze bedurven, en van de natuur uitgeworpen en gescheyden zyn. Onder dese steenen komt ons eerst een voor van zonderlinge groote, van gedaante een moerbefie gelykende, en een ander, by na van deselve grote met verscheyde bulten bezet, van couleur bruyn, de derde nog grooter, en wel effen van oppervlakte, maar een stukje van de bovenste schelle afgekragt zynde, soo komt ons een tweede schelle voor, dewelke vol van bultjens is voorzien, de 4^e., hoewel kleender als alle de anderen, is egter de voornaamste, nam: een van die, waar van gewag gemaakt is in myne Anatomische en Chirurgische observatien. Ziet daar van de eerste plaat. van myn Observ: Anat: Chir.

Ontrent de bovengemelde kaak, is 't volgende aanmerkens waardig. Een jonge en ligtveerdige Dochter met Venus ziekte besmet zynde, wierd door een Chirurgyn gebragt tot een quylinge, door toedoen van mercuriale middelen, en na dat doen, haar onderste kaak bedurven zynde, begon aan eene zyde te wiggelen: weshalven zy my, myn Zoon, en Meester Pieter Verduyn by haar versogt tē komen: en als we bevonden een groot stuk van de onder

autem magnam portionem dictæ maxillæ inferioris vacillare deprehenderemus, supradictus Chirurgus portionem illam vacillantem extraxit, sed quid fit? aliquot post diebus, altera & major Portio undique etiam facile moveri poterat: hisce visis, hanc quoque extraxit Chirurgus, quo factò, vidimus hanc superiorem portionem esse maxillæ inferioris, simul cum suo processu condyliformi: nihilominus post curationem, masticationem rite peragere, & tam articulate loqui poterat, sine ullo obstaculo, quasi nihil perpeffa fuisset in istis partibus.

Nº. XXX. Infantis caput Osseum, cujus cranium lapideâ substantiâ variis locis obsitum.

Not. 1º. Caput infantis indideram liquori, ad illud conservandum, qui liquor compositus erat ex variis liquoribus sc: ex spiritu Vini, Frumenti, sacchari, nec non Arach; aliquot post mensibus, observabam dictum caput osseum variis locis substantiâ lapideâ esse obsitum, id quod mihi ansam dedit illud conservandi.

2º. Operculum hujus Phialæ,

onder kaak, los zynde, te bewegen; soo trok den voorzeyde Heelmeeester dat stuk uyt. Maar wat gebeurt 'er? eenige dagen daar na, konnen ook met lightigheyd nog een grooter stuk bewegen, 't welk ondervonden zynde, soo trok den Heelmeeester 't selve mede uyt, en na zulks volbracht was, bevontmen dat het 't bovenste gedeelte van de onderste kaak was, te gelyk met het kneukelwyse uitsteek (*processus condyliformis*) des niet tegenstaande, konde de lyderse, na de genesinge seer wel kauwen, en duydeelyk spreken, ja ook soo wel, als of sy ontrent die deelen noyt ongemak hadde gehad.

Nº. XXX. Een dootshoofst van een kint, wiens bekkeneel op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe beset is.

Aanmerkt ten eersten. Ik hadde het hoofst gestoken in een vogt, om 't selve te bewaren; welke vogt te zamen vermengt was uit verscheyde vochten, namentlyk van geest van wyn, van koorn, suyker, en ook Arach; Na enige maanden bevond ik 't hoofst op verscheyde plaatsen met een stenige stoffe bezet te zyn, en zulks gaf my aanleydinge om 't selve te bewaren.

Het deksel van 't glas, waar'in
D dit

læ, in qua illud objectum conservatur, variis rebus petrefactis, & Lithophitis marinis obductum est.

Nº. XXXI. Phiala sicca, continens caput quadrupedis Americani, ab Indigenis Belgis, *Quast* dicti, illud autem facie, agilitate, & astutia simiæ aliquam similitudinem habere observavi, dum viveret in ædibus meis.

Nº. XXXII. Foetus Æthiopiæ septimestris circiter, in liquore conservatus.

Nº. XXXIII. Phiala in liquore conservans infantis brachium, in cujus manu continetur portio placentæ uterinæ nitide præparata.

Nº. XXXIV. Ren pueri in liq: conservatus, cujus superficies, (uti vulgo apparet) inæqualis, fecus ac in homine adulto: huic parti superiori insidet adhuc Ren succenturiatus, tanquam glans in calyce, fecus ac in figuris variorum auctorum videre est, qui succenturiatos a latere renum depingi curarunt.

Nº. XXXV. Cutis capitis infantis, pileolum repræsentans per quam disseminantur Arteria

dit voorwerp bewaart word, is bezet met verscheide zaken, die gepetreficeert zyn, als mede met steen bezette zeetakken.

Nº. XXXI. Een droog glas, met het hoofd van een Americaans viervoetig dier't welk van de Nederlandtsche inwoonders, *Quast* geheeten is: en is het zelve wegens zyn wemens gestalte, veerdige beweginge, en snodigheid, met een aap eenigfints overeen komende, gelyk ik heb bevonden, wanneer het t'mynden huysse leefde.

Nº. XXXII. Een jong gebore kintje van een Moorinne van ontrent 7 maanden dragts in een vocht bewaart.

Nº. XXXIII. Een glas met voght, en daar in een Kints arm, wiens handtje een stuk van de nageboorte aangrypt, en is dezelve cierlyk geprepareert.

Nº. XXXIV. Een Kints nier in een vogt, deszels oppervlakte is oneffen, en gebult, gelyke meest altoos voorkomen, contrarie in een volwasse mensch. Op desselfs opperste is nog gezeten de by-nier op de wyse van een Aker in desselfs doppe, en niet gelyk verscheide auteurs hebben doen afbeelden, nam: aan de zyde van de nieren.

Nº. XXXV. 'T vel van 't Hoofd eenes Kints, als een calotmutsje toebereyd, waar door heen

riarum soboles innumerofæ, cum autem repletæ sint materiâ sæpius dictâ, cutis plane rubram sese exhibet.

Nº. XXXVI. Pia mater humana in liquore, quæ nitidissime præparata, & summâ rubedine prædita. Quam tenuis autem illa sit, hic videri potest, nam absque Vasorum repletionem illius aspectus imposuit olim nobis: sc: post mortem piæ matris vasa ut plurimum sanguine destituuntur, & sic illa vasa, colore cum ipsa membrana convenientia, conferre videntur ad illius crassitiem, cum interim tenuissimæ sit substantiæ.

Nº. XXXVII. Phiala, & in ea Plantæ pedis portio epidermidis hum:, per cujus superficiem internam innumeræ occurrunt abruptæ papillarum cutanearum reliquiæ, ex dicta superficie propullulantes, quæ per expansionem (uti olim dixi) cuticulam constituunt.

Nº. XXXVIII. Portio Placentæ uterinæ, tam nitide præparata, ut luculenter videre liceat, nil glandulosi inesse Placentæ in statu naturali, nec ultimas extremitates vasorum illorum circumvolutiones vasorum esse, sed contra

ontelbaar veel slagaderen loopen, dewelke met de dikwils verhaalde stoffe vervult zynde, komt ons dat vel heel root voor.

Nº. XXXVI. Het dunne hersen-vlies van een mensch, in de voght bewaard, 't welke curieus toebebercyd, en seer root is. En kan men hier nu zien hoe dun het is, want zonder dat de bloetvaten opgevult waren, heeft het ons voorheen bedrogen, namentlyk, nadien de bloetvaten, na het afsterven, meest altoos ledig zyn, zoo ist, datse van couleur met 't geseyde vlies overeenkomende, tot des vlies dikte 't hare sphenen toe te brengen; daar het integendeel van wesen seer fyn en dun is.

Nº. XXXVII. Een stuk van het oppervelletje van de bal des voets van een mensch, in voght bewaart, uyt wiens inwendige oppervlakte ontelbare nablyffels van de vel-tepeltjens uitpuylen, dewelke het oppervelletje voortbrengen, door haar uitbreydinge, gelyk ik voorheen ook hebbe vermeldt.

Nº. XXXVIII. Een stuk van de moerkoek, 't welk soo curieus toebercyd is, datmen klaarlyk zien kan, dat 'er niets klierigs in een welgestelde moerkoek en is te vinden, nog ook dat de uysterste uiteynden deser vaten voor omwindingen der vaten te houden zyn, maar ter contrarie, voor sapige,

tra, pulposas & succofas extremitates, ficuti in liene, cortice cerebri & aliis partibus.

N°. XXXIX. Phiala ficca, in qua fceleton Pfittaci minoris ex Africa allati.

N°. XL. Pedamentum ex ligno indico, cui impofita eft Rupes, in cujus cavo in confpectum venit Ramus magnus Arteriæ Pulmonalis, in liquore confervatus; cum autem cera- ceâ mat: repletus fit, oppidò quam bene cerni poffunt illius extremitates.

Præterea dicto ramo annectitur portio pulmonis, in innumeros lobulos divifa, ne adverfariis dubitandi anfan præbeam, an verus fit ramus arteriæ pulmonalis, nec ne.

N°. XLI. Ovum Gallina- ceum in liquore confervatum; hujus figura serpentem reptan- tem repræfentat.

N°. XLII. Portio Piæ Ma- tris in liquore, cujus superfi- cies exterior obfita variis par- ticulis prominentibus exiguis, quas pro glandulis habuerunt nonnulli, cum autem fint di- verfæ formæ, & colore pin- guedinem repræfentent, pro pinguedine potius illas habeo, præfertim cum inter duplica- turam

en weeke uiteynden, gelyk als in de milt, fchorffe der hersenen, en an- dere delen.

N°. XXXIX. Een droog glas, met het geraamt van een kleen A- fricaaans Parkitje.

N°. XL. Een Pedesttal, uyt In- diaans hout, waar op gefet is een Rots, in wiens holte gevonden word een groote tak van des longs- flag ader, werdende onthouden in een glas met vogt: en dewyl desel- ve opgevult is, kanmen derzelver uyteynden feer wel zien.

Daar en boven is 'er nog aan- vast een gedeelte van de long, het welke in ontelbare lobbekens verdeelt is, ten eynde ik de par- tydige menschen benemen moghte het vermoeden, of het wel een wa- re tak van een longs slagader is.

N°. XLI. Het ey van een hoen, in de voght bewaart; wiens ge- daante of figure een kruypende slan- ge komt te verbeelden.

N°. XLII. Een gedeelte van het dunne herffen-vlies in een vogt, wiens oppervlakte beset is met ver- fcheyde kleene deeltjens, dewelke eenige gehouden hebben voor kliertjens, maar dewylse van ver- fcheyde forme of gedaante zyn, en haar als vet vertonen; zoo heb ik ze liever willen houden voor vette uitpuylentheeden: te meer om dat ik in de verdubbeling van het dun-

turam piæ matris aliquoties pinguedinem invenerim.

Nº. XLIII. Testiculus humanus, studio ex parte tantum dissolutus, ut in illa parte dissoluta, vasculorum tenuitas, & in parte non dissoluta vasorum reptatus vermicularis, conspici possint.

A S S E R III.

Nº. XLIV. Portio superior Offis femoris vetulæ claudicantis in liq. conservata.

Not. Cum Patiens à multis annis fracturam passa fuisset, & tandem supremum diem obiisset, cadaver ejus cultro Anatomico subjecimus, & observavimus, cervicem hujus offis deficere, & caput rursus ferruminatum parti offis femoris decliviori, quam ob rem affectum in liq. conservare mihi animus fuit, ne quis de veritate anceps hæreret. Vide ulterius, quid in Thef: VIII. super hac re scripsi, & delineari curavi.

Nº. XLV. Corculum foetus humani in forma sicca præparatum, & supra frustum rupis

po-

ne herffen-vlies eenige reyse vet gevonden hebbe.

Nº. XLIII. Een Testicul van een mensch, met studie van my te dele ontwerd, om de fynheyd deser vaten te zien, en in 't geene niet ontwert is, kanmen nu ook zien de worm-wyse voortkruypende cours derzelve.

Op de derde P L A N K.

Nº. XLIV. Het bovenste deel van het dybeen van een hinkende Oude Vrouw, in de voght bewaard.

Na dat deze lyderse van overveele jaren haar dy-been had gebroken, en eyndeling was komen te sterven, soo hebben wy haar doode ligchaam geopend, en bevonden, dat den gehelen hals van 't gesyde been ontbrak, endat het hooft van 't been weder vast gegroyt was op een legere plaats van 't zelve, waarom ik dit gebrek voornemens was in de voght te bewaren, ten eynde niemand en zoude twyfelen aan de waarheyd van dit geval, verders, ziet wat ik over diergelyke gevallen geschreven, en ook heb laten afbeelden in myne voorgaande VIII. Cabinet.

Nº. XLV. Het herte van een jong gebore kintje, hart gemaakt, en geset op een stuk van een rotie, waar in de ware groote, en forme

D 3

van

positum, in quo utriusque auriculæ forma & naturalis magnitudo conspici possunt.

Nº. XLVI. Phiala in liquore continens magnam portionem Piæ Matris Hum., cujus arteriolæ, in totum sunt repletæ, unde summam rubedinem induit.

Nº. XLVII. Portio intestini jejuni ex homine, super pedamentum exiguum, in qua juga, valvulæ conniventes, vulgo dicta, non solum in conspectum veniunt, verum etiam arteriæ per illa juga dispersæ & repletæ, ut & dicti intestini & mesenterii cellulofitas membranacea.

Nº. XLVIII. Quæ hic sequitur historia, adeo rara, ut captum hominis fere superet, neque aliquis facile calculum addet, nisi ipsemet propriis viderit oculis, & testimonia sequentia legerit; imo cum cl: Professore Bartholino, in tractatu suo, de insolitis partus viis, dico, me vereri, ne putent historiarum medicarum ignari, me novas fabulas narrare, cum interim vera sint, quæ profero, sc:

Anus quædam, (in insula,
de

van beyde des harts ooren kunnen werden gezien.

Nº. XLVI. Een glas met vogt en daar in een groot gedeelte van het dunne hersenvlies van een mensch, wiens slagaderen geheel en al vervult zynde, 't selve ons seer root voorkomt.

Nº. XLVII. Een stuk van den nugteren darm op een Pedestaltje geset, waar in niet alleen alle de latwyze verheventheden, of oogluykende klapvlicfen, maar ook zelfs haare slagaderen vervult zynde, ons voor ogen komen: als mede het celluloufuge gestel van den gezeyden darm, en desselfs scheid.

Nº. XLVIII. De Historie die hier volgt, is soo seer ongemeen, dat het 't verstant van een mensch by na overtreft: ook en zal niet ligt ymand zyn zegel daar aan willen hangen, ten ware hy het zelfs met zyne ooggen gezien, of de volgende getuygenisse gelesen had: ja ik zegge, met den zeer beroemden Professor Bartholinus, in syn tractaat wegens de ongewone wegen van baringen, dat de onkundige der Medicynsche Historien, zullen menen, dat ik nieuwe beuselen hier kome te verhalen, daar het onder tuffen waar is, 't geen ik hier ter neder stel.

Namentlyk, een zekre Oude
Vrouw

de Wester-Schelling dicta) & adhuc (ni fallor superstes,) annum agens 78, Anno præterito, vomitu per os rejecit Animalculum, caniculo simile, in quo luculenter visui occurrunt, caput, os, lingua, oculi, Pedes, Cauda, & Funiculo Umbilicali simile quid.

Dictum animalculum gratis mihi oblatum, simul cum burfula crassa, ficum rotundam & planam referente, in qua, loco secundinæ, hæsit.

Post oblationem petii ab eo, qui mihi miserat hunc partum, ut me certiore faceret de rei veritate, & ut expiscaretur ex iis, qui interfuerant, cum eructaret illum, dicta vetula, itaque sequentes ei quæstiones transmisi, ac rogavi, ut indicaret

1°. Nomen patientis.

2°. Ætatem eius.

3°. Locum, ubi contigerit.

4°. Rationem victus ejus.

5°. Quis præsens fuerit cum per os eructaret?

6°. Quænam incommoda, ante & post rejectionem, passa fuerit?

7°. Quo in liquore conservant post rejectionem?

8°. An

Vrouw, wonende, op de Wester Schelling, en nu nog in 't leven (foo ik meen) heeft in haar 78^e. Jaar, voorlede jaar, een kleen vier-voetig diertje ten monde uitgebraakt, 't welk na een hontje sweemt, of gelykt, in 't welke klaar te zien zyn, het hoofd, de mont, tong, pooten, steert, en iets, 't geen na een Navel-strengetje gelykt.

Dit diertje is my geschonken, te gelyk met het beursje, 't welk dik is van substantie, rond, en plat, als een vyge, waar in het in plaats van een nageboorte heeft gelegen.

Na dit geschenk, heb ik verfogt van den gever, dat hy wilde onderzoeken wat van de waarheyd van dit geval was, en dat uit de gene, die daar ontrent waren geweest, als de seoude Vrouw 't zelve ten monde uitwierp. Hier op heb ik den zender dese ondervraginge overgesonden.

Ten eersten, De naam van de lydtster.

2°. Haar Ouderdom,

3°. De plaats, daar het voorgevallen was.

4. Haar manier van leeven.

5. Wie daar present was geweest, als het uitgebraakt wierd.

6. Wat ongemak sy voor, en na, dit uitbraken, geleden had.

7. In wat vogt sy het bewaart hadden.

8. Of

8°. An magnitudo ejus jam fuerit imminuta?

9°. Et ultimo, an integumentum, quod veram repræsentat Burlulam crassam, apertum fuerit in rejectione, an verò studio cultelli vel forcipe factum?

Sequitur responsio.

1°. Nomen ejus *Grietje Willems*, uxor *Adriani de Leeuw*, piscium venditoris.

2°. Annos agens septuagesimum octavum.

3°. Habitat in Pago, qui vocatur Wester-Schelling.

4°. Ante rejectionem appetitus non nihil erat prostratus, & in rejectione adeò anxia, ut jam jam videretur moritura, ita ut

5°. *Jacomina Alberts*, quæ filia est filiæ dictæ patientis, coacta fuerit materteram suam ilicò advocare, ut & alias vicinas mulieres.

6. Jactaverant primo in testam quandam, & ex ea denuò exemptum, indiderunt Phialæ, spiritu vini repletæ, & tandem addiderunt, in ejus conservationem, (uti putabant) oleum olivarum, unde jam nonnihil imminutum est.

8. Of het nu in grote vermindert was.

9°. En ten laasten, of dit bekleetsel, 't welk een waaragtig en dik beursken verbeelt, geopent is geworden, in 't uitbraken, dan of men het met een mes of schar open gedaan heeft.

Volgt het Antwoord.

1°. Haar naam is *Grietje Willems*, Huys-vrouw van *Adriaan de Leeuw*, Visverkoper.

2°. Out agt-en-seventig Jaaren.

3°. Woonaghtigh op de *Wester-Schelling*.

4°. Eer se het quyt raakte, was haar etenslust niet groot, en in het uitbraken soo benauwt, datse aanstonts meende te sterven, soo dat

5°. *Jacomyntje Alberts*, haar dogters dogter, haar moy en andere buren voort most gaan roepen.

6. Zy hadden het in een *Vuurtest* gesmeten; en daar weder uitgenomen zynde, in brandewyn geleyt en ten laasten hebben sy 'er olyf olyf bygevoeght, om (soo sy meenden) 't selve beter te bewaren, waar door het wat is komen te verkleenen.

At-

At-

A T T E S T A T I O.

Nos subscripti testamur hæc omnia hausisse ex ore patientis, nec non ex ore ejusdem mariti & aliarum mulierum, quæcum eructaret animalculum adfuerit.

ADRIANUS BYMAN.
Verbi divini Minister.
ADRIANUS KLEYN..
Prætor Substitutus.

Si quis interim fidem huic rei deneget, adeat vetulam dictam, quæ adhuc (ut puto) superstes est: ego, de veritate hujus rei dubitare nequeo, propterea quod impostores, qui hominibus imponere conantur, id lucri gratia ut plurimum faciunt; hæc autem vetula ne hilum quidem inde lucrata fuit, gratis enim mihi oblatum est.

In hoc partu, aut rejectione per os, consideratione dignum censeo, scilicet, quod dictum Animalculum membris perfectis instructum, non hæserit in membranis Chorion & Amnio, sed è contrario in bursa crassa & plana, cui annexum erat Funiculo umbilicali analogum quid. Vid. Tab. II. Fig. II. & III. Quam-

A T T E S T A T I E.

Wy ondergeschreven getuigen, dit alles verstaan te hebben uit de mond vande Lyderesse, van haar man, en andere vrouwen, die daar by of ontrent zyn geweest.

ADRIAAN BYMAN
Bedinaar des Goddelyke woords.
ADRIAAN KLEIN.
Substituyt Bailjuw.

Zoo nu ondertusschen ymand aan dese zaak geen geloof wilde geven, die kan by haar gaan, dewylse (soo ik meen) nogh in't leven is; ik kan aan dese zaak niet twyfelden, nadien de bedriegers, die de menschen willen dupeeren, zulkx merendeels doen om daar door te profiteeren: maar dese oude vrouw heeft er niet met alle voor gehad, maar het is my vrywilligh geoffereerd.

Ontrent dit baaren of uytwerpen door de mond, aghte ik aanmerkens waardig te zyn, namentl: dat dit geseide diertje met volmaakte leden voorzien zynde, niet gelegen heeft in de vliesen Chorion en Amnios, maar in tegendeel, in een dick en plat beursie, waar aan het vast had geseten met yets, 't geen na een Navel-strengetje geleek. Ziet de 2de plaat. Fig. II. en III.

E

Hoc-

Quamvis hic videar latum campum differendi aperuisse, L. B. mihi tamen animus non est, diu in eo morari, assumerem enim materiam viribus meis haud æquam, nec humeri essent ferendo, itaque potius illud Philosophis relinquam, utpote in rebus tam abstrusis perscrutandis magis versatis.

Præterea Thesauri limites excederem, cum mihi tantum proposuerim illa describere, quæ in hoc nono Thesauro reperiuntur, eâ ratione quoque brevitati studere cogor, in citandis auctoribus, qui de prodigioso partu per os & anum scripserunt, vid. Ephimerid. An^o. 1. obs. 108. nec non 109. & dissert: inaugural. Dn. Joh: Jacobi Stangii. &c.

Itaque ad ulteriorem Thesauri descriptionem me conferam; unicum hoc tamen, tanquam Problema proponens, sc: utrum impossibile habendum, dictam burfulam cum suo contento, Atheroma fuisse? cum in confesso sit, varias corporis partes repertas esse in ejusmodi tumoribus, immò in Thesauris meis reperiuntur, quæ

Hoewel ik hier, U. L. een ruym veld schyn geopend te hebben, zoo is egter myn voornemen niet om my daar in lang optehouden, want ik zoude een last op de schouderen haalen, die ik onmagtigh was te dragen; derhalven wil ik dit liever overgeeven aan de Philosophen, dewelke meer ervaaren zyn in 't doorzoeken van geheymen.

Daarenboven zoude ik ook buyten myn bestek gaan, nadien ik maar voorgenoomen heb, die zaken te beschryven, dewelke in dit negende Cabinet gevonden werden; daarom moet ik beknopt zyn in 't aan haalen van de auteurs dewelke geschreeven hebben van de wonderlyke baring, die door de mond en fondament zyn voorgevallen. Ziet de Ephimer: van 't 1ste jaar Observatie 108, en de dissert. van de Heer Jacobus Stangius enz.

Ik zal derhalven in de verdere beschryvinghe van dit Cabinet voortgaan; alleen maar dit voorstel voorhoudende, namentlyk, of het voor onmoogelyk moet werden gehouden, dat dit geseyde Beursje met 't geen het in zigh onthoud, een pap-geswel (*Atheroma*) geweest zoude mogen zyn? om dat het bekend is, dat 'er in verscheyde deelen van 's menschen lighaam diergelyke geswellen gevonden werden: ja in myn Cabinetten werden

quæ hic pro Atheromate certare videntur, sc. Racemus Dentium a me in Ovario muliebri repertus, Capilli, Pili, &c.

N°. XLIX. Pedamentum ex ligno indico, supra quod positum Hepatis frustulum è corpore humano, in quo luculentissime apparet apperentia nova, de qua paulò inferius.

N^o. L. Pedamentum ex eodem ligno, in cuius medio comparet Brachium foetus humani immaturi balsamo conditum & induratum, in cuius pugno continetur fasciculus Pilorum, variis locis substantia lapidea, Lithophyti instar, obsitorum.

Dictum fasciculum per vias urinarias rejecit Matrona quædam, simul cum purulenta materia; an ex Atheromate Vesicæ in Abscessum converso? Vid. Tab. II. Fig. 1.

Circa Cubiti flexuram reperitur fasciculus Pilorum humanorum in Atheromate Omenti cujusdam mulieris, post mortem à me inventus & descriptus in Observat. meis Anatomico-Chirurgic.

A lateribus hujus pedamenti com-

den ook verscheide zaaken gevonden, die daar voor opkomen, als een reye menschen tanden in ballekens of eyer stocken der vrouwen, hoofthayren, ook gemeene hayren, en andere zaaken meer van my gevonden.

N°. XLIX. Een pedesttal van indiaans hout, waar op geset is een klein stukje van de Lever van een mensch, waar in een nieuwe verschyngh te voore komt, waar van ik een weinig verder gekomen zynde, breeder zal verhandelen.

N^o. L. Een pedesttal van 't zelve hout, waar op geset is een Armtje van een onvoldrage vruchtje gebalsemt en hard gemaakt, in wiens vuyft onthouden werd een bondelke mensche hayr, 't welke op verscheide plaatse met een steenstofte omvangen werd, op die wyze als de versteende heesterkens.

Dit geseyde bundelke is van een bedaaghde Juffr. door de waterweghen geloft, te gelyk met een etterighe stofte; zoude dit niet wel geweest zyn een pap-geswel, in een ulceratie verandert zynde? ziet Tab. II. Fig. 1.

Ontrent het buygen van de Elleboogh werd mede gevonden een bundel menschen Hayr, 't welk ik gevonden heb, na het afsterven van een Vrouw in een pap-geswel; 't welk geseten was in 't Net, en is van my beschreven in myne Anatomische en Chirurgicale Observatien.

Aan de zyden van dit pedesttal

comparet Capillorum copia cujusdam Virginis sponte à Capite in gremium ipsius prolapsa, idque digitum transversum à Capite, & quod notatu dignum, prociderant à totius Capitis circumferentia, tanquam forcipe simul abscissi & quidem momenti temporis spatio, retulitque nobis illud sexta vice fuisse, quod sibi hoc defluvium contigerit.

De veritate hujus rei dubitandum non est, quoniam, dum viveret admodum honestam & sinceram traduxit vitam, cujus parens quoque homo frugi, honestus, atque etiamnum superstes, praxin medicam Harlemi exercens, cui nomen Butlero.

In illa Virgine, quæ jam ultimum obiit diem notatu quoque dignum existimo, sc: quod eodem tempore, quo supra dicti pili, sexta vice prociderant in ejus gremium, laborabat alio quoque affectu insolito, sc: à latere Carpi dextri suborta fuerat protuberantia parva, cum dolore intolerabili ad quam debellandam, sese Amstælodamum contulit,

vertoond zigh ook een hoope hayr van een jonghe Doghter; 't welk van zigh zelf in haar schoot quam afte vallen, een dwerfse vingher breed van het hoofd, en dat is aanmerkings waardigh vande gantsche omtrek des hoofds, even als of men dezelve met een schar in een ogenblick te gelyk hadde afgesneeden; sy verhaalde ons, dat zulkx haar nu voor de seste reys was overgekomen.

Daar is aan de waarheid niet te twyfelen van dit geval, nadien de lydersse een vroom en eerlyk leven geleyd heeft, wiens Vader ook een eerlyk en deugtryk man is, en nu nogh in 't leven zynde, tot Haerlem practiseert als Med: Doctor, met naame Butler.

Ik aghte ook wonderlyk te zyn, dat in dese maagt, dewelke nu in den Here is ontslapen, zulks de sesde reyse 't hayr op de geseyde wyze in haar schoot vallende, ook nog was vervallen in een ander ongewoon ongemak, namentlyk aan de reghter zyde van de voorhand kreegse een ligt geswel met een onlydelyke pyn, 't welk haar noodzaakte tot Amsterdam te komen, om geholpen te werden, men deede my, nevens den Welervarene Meesters Chirurgyens Pieter Adriaansz. Verduyn en desselfs Schoon-

lit, & me vocari jussit, simul cum versatissimis Chirurgis Petro Adr. Verduyn, atque ejus genero Gomaro à Bortel.

Consultum duximus (demulcentibus remediis nil proficientibus) apertionem instituere, eâque peractâ, invenimus tumorem repletum granulosis, duris, rotundis, albis corpusculis, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ tam firmiter Tendinibus Musculorum erant affixa, ut vix potuerimus avellere; dolore porrò perseverante, denuò fomenta demulcentia adhibita sunt, verum etiam incassum; itaque ferro candente malum debellare conati fuimus, at quoque frustra, & sine ullo levamine.

Post aliquot hebdomadas læva manus eodem malo afficiebatur, tandemque summis doloribus afflicta, animam Deo reddidit.

Nº. LI. Brachium infantis in liquore, vitæ speciem repræsentans, in cujus manu continetur Lamella Testiculi, in Cartilaginem mutati, prodigiosæ magnitudinis.

Not: prolapsus ab alto patientis quidam, accepit contusionem

Schoonzoon Gomarus van Bortel roepen.

Wy vonden geraadzaam, dewyl de pyn niets en luisterde na versagtede en pynstillende Remedien, 't zelve te openen, 't welk gedaan zynde, vonden wy 't zelve vervult met ronde, korlige harde en witte lighaamtjens, in grote van kleene speldeknoopen, dewelke soo vast gehegt waren aan de Peezen der Spieren, datmen dezelve daar beswaarlyk van konde afreken: de pyne verders niet wykende, zoo fyn de versagte stovinge wederom aangewent, dog al mede te vergeefs, weshalven wy het quaal tegen gingen met een gloejend yser, dogh al mede te vergeefs en zonder eenige verligting.

Naa eenige weeken wierd de linkerhand met dat selve quaad aangedaan, en ten laaften met seer sware pynen beladen zynde, is zy in den Heere ontslapen.

Nº. LI. Een vles met vogt en daar in een arm van een jong kint, 't welk ons levendigh voorkomt; in desselvs handje heeft het een moot van een doorgesnede Testicul, van een Mensch, dewelke byster groot, en in craakbeen verandert is.

Aanmerkt. Den lyder was van boven nedergefallen, en had daar

nem gravem Testiculi dextri, unde remediis adhibitis, nilque proficientibus in tantam duram molem accrevit, ut tandem non solum pueri caput adæquaret, verum etiam patiens non sine magno incommodo & dolore incedere potuerit; itaque coactus fuit expertissimum Chirurgum à Bortel consulere, qui me quoque in consilium una vocavit: cum autem ad munia imposset factus patiens, proposuimus Testiculi extirpationem, sicuti à supra dicto Chirurgo animose & dextre expeditum fuit, primis diebus mediocriter quidem sese habuit, postea verò febre ingruente in pejorem statum reductus, incidebat enim in spasmus Oris imperfectum id quod pluries contingit post extirpationem Testiculorum, qui in tantam molem excreverunt: attamen post varia adhibita remedia, convaluit æger, atque etiamnum pancreaticè vivit.

Not: Præterea, post extirpationem Testiculi, pondus erat trium librarum cum semisse, & quod notatu dignum, omnia vascula feminalia Testicu-

door gekregen een sware kneusing aan syn reghter bal, waar door de aangewende remedien geen hulp toebrenge, het als een kinderhoofd groot en hard was geworden, en den lyder niet zonder groot ongemak en pyne de wegh konde betreden, derhalven hy gedwongen wierd om met de zeer wel Ervarene Heelmeester van Bortel daar over te consuleeren, dewelke my daar nevens heeft doen roepen, en dewyl de lyder onmagtig was geworden om zyn beroep waarteneemen, hebben wy hem geraden tot het wegnemen van de Testicul, 't welk ook kloekmoedig en wel uitgevoerd is geworden door de gezeyde Heelmeester, de lyder had het in 't eerst redelyk wel, maar na heen in een Koorts vervallende, kreeg hy het seer quaad, en verviel in een onvolmaakte klem in de mond, 't geen meermalen gebeurt na 't wegnemen van de zodanige Testiculen: nochtans naar het gebruik van verscheide middelen, is den lyder ten laasten hersteld geworden, en leeft nog in een goede gesondheyd.

Aanmerkt verders, dat dese Testicul, naar het wegnemen drie en een half pond woeg, en 't geen aanmerkens waardig is, alle de zaadvaatjens waar uit den Testicul by na geheel en al bestaat, waaren in een gevloeit en kraak-

sticulum constituentia, confluerant, & cartilaginea erant facta.

Totum hoc objectum in lamellas dissectui, quarum aliquot reservo, eratque diameter, intimæ lamellæ vii. unciarum seu pollicum. Vid. Tab. III. Fig. I.

A latere hujus lamellæ, quæ hic continetur in phiala, adjacet quoque portio Uteri mulieris, cujus superficies interior corrupta, in aliud esse mutata & plurimis tuberculis Piperis nigri magnitudine, obsita.

Nº. LII. Portio Cerebelli humani, in cujus facie exteriore & inferiore videndam sese exhibet, subdivisio Corticalis substantiæ in innumeras particulas, sicuti antehac depingi curavi in Epist. Anatom. problem.

Præterea oculos quoque incurrit, quo modo Cerebello inciso, ramuli arborum repræsentantur.

Nº. LIII. Phiala sicca, in qua conservantur Arteriæ per Cerebrum & Piam matrem dispersæ, ceraceâ materiâ rubrâ repletæ, quæ substantiâ adeo sunt teneræ, ac si vasa essent
Lym-

craakbeenig geworden.

Dit geheel voorwerp heb ik tot mooten gesneden, waar van ik 'er eenighe bewaar, en was de binnenste moot van Diameter seven duymen. Ziet de 3 de Plaat. Fig. I.

Aan de zyde van deze moot, dewelke hier in de vles onthouden wert vindmen ook een stuk van de Lyfmoeder van een Vrouw, wiens inwendige oppervlakte bedorven, en in een ander wezen verandert zynde, bezet is met veele heuveltjens, die in groote met swarte Peper overeenkomen.

Nº. LII. Een stuk van 't agter Breyn van een mensch, aan wiens oppervlakte van onderen haar vertoon de mindere verdeelingen van de Schorsse in een ontelbaar getal van kleene deeltjens, gelyk ik voorheen heb doen afbeelden in myne antwoord op de brieven, die my voor gesteld wierd.

Daarenboven, zietmen ook op wat wyze, dat dit Agterbreyn door gesneden zynde zigh als tacken van boomen komt te vertoon.

Nº. LIII. Een droog glas, waar in bewaard werden de slag-aderen, die door de Herffene, en dunne herffsen vlies verspreyd, en met een rood wassige stoffe vervult zyn, dewelke van wezen zoo fyn zyn als of ze Watervaten waaren, 't welk mogelyk
en

Lymphatica, id quod forsan, & quidem facile aliis impofuit, ftatuentibus per Cerebrum e-
jusmodi Vafa effe difperfa, quæ
tamen nunquam inveni, neque
ab aliis vidi demonftrata, ita-
que illa inter exequias recen-
feo, cum ita dictis Glandulis
Corticalis fubftantiæ Cerebri.

Interim ratio inquirenda ef-
fet hujus teneritatis, & quare
Arteriæ per Cerebrum & Piam
matrem decurrentes tam tene-
ræ fint fubftantiæ, fi enim tan-
tummodo effent deftinatæ ad
fanguinem arteriofum ducen-
dum verfus Cerebrum, quor-
fum illa teneritas?

Ego (falvo aliorum judicio)
cenfeo, totum illud, quod,
confici exiftimarunt auctores
in prætenfis Glandulis Corti-
calis Cerebri fubftantiæ, illud
fieri in Vafculorum Arterio-
forum extremis; & cum spi-
ritus animales fint corpuscula
fubtiliffima inftar fpiritus vini
toties cohobati, ut, fi quis ab
altiore loco guttatim illum
vellet affundere, ne guttula
quidem avolando, ad terram
perveniret; fic quoque spir:
animales, cum fint, uti puto, non
minus fubtiles, quam memo-
ratus fpiritus vini, toties coho-
batus;

en ligtelyk andere bedroogen heeft,
waanende dat zoodanige Vaten door
de Herffene verfpreyt waren, de-
welke ik nogtans noyt heb gevon-
den, nog gezien, datze van andere
getoont zyn geworden; weshalven
ik de zelve onder den uytvaart der
gewaande Kliertjens der fchorffighe
fubftantie van de Herffene, ftelle.

Ondertuffen moeftmen de oor-
zaak van deze tederheyd onderzoe-
ken, en waar om de flag-aderen die
door de Herffene, en door het dun-
ne Herffen-vlies loopen, zo dun van
fubftantie zyn, want indien zy alleen
ftrecken om het flag-aderlyke bloed
naa de Herffene te voeren, waar toe
dan die dunne tederheyd?

Ik meyne, (onder verbetering)
dat al't geene de Aucteuren gefufti-
neert hebben, gemaakt te moeten
worden in haar voorgewende Klie-
ren van de fchorffighe fubftantie van
de Herffene, 't zelve volbragt te
worden in de uyteynde der flagader-
kens: en nadien de animaale geeften
feer fubtile lighaamtjes zyn; gelyk
als brandewyn, die zoo dikmaals o-
vergehaalt is, dat zoo ymand dezel-
ve van een hooge plaats al druypen-
de zoude willen uytgieten; zoo zou-
der geen een druppelke daar van op
de aarde komen, maar onder wegh
wegvliegen: zoo ook deze dierlyke
geeften, dewylze niet minder fub-
tiel zyn, als de gefeyde dikwils o-
vergehaalde geest van Brandewyn,
hebben moogelyk ook zoodanig een
werk

batus, indiget forsan quoque in conficiendis spiritibus animalibus machinâ, texturâ tam tenerâ, uti sunt dictæ Arteriolæ, quæ repletæ ne minimum quidem attactum perferre possunt, sine ruptione, id quod non putarem ullis in partibus corporis nostri locum habere.

Quicumque mecum domi meæ viderit quanta sit diversitas inter extremitates vasorum sanguineorum Viscerum, ratione structuræ, reptatus & substantiæ, facile mecum sentiet illud non frustra esse à natura (cujus Opifex Deus est) ita constitutum!

Olim depingi curavi & publicavi figuram Renis humani, in qua repræsentavi cursum Arteriarum Renalium, enimverò, Venarum distributionem repræsentare non poteram, nam replendo Arterias, simul quoque replebantur venæ, & sic confundebantur inter se propter Anastomoses.

Jam verò aliam viam ingredi coactus, replevi illorum Venas, & tantò artificio, ut non minus ultimi Venularum ramusculi tomenti, vel telæ aranearum instar tenues, oculis armatis luculenter conspici possunt.

werktuyg van nooden, 't welk zoo subtiel is, als wel zyn dese slagaderkens, dewelke opgevult naauwlyk aangeraakt kunnen werden zonder te breken, het welk in andere deelen onses lighaams geen plaats heeft.

Al wie met my gezien heeft, het groote verschil, die 'er is, tusschen de bloedvaten der ingewanden, ten opzichte van haar substantie, cours en structuur, die zal ligtelyk met my van gevoelen zyn, zulks niet vruchteloos van de natuur (wiens werkmeeester God is) alzoo zonder oorzaak geschikt te zyn!

Eertyds heb ik de figuur van de Nier doen afbeelden, en uytgegeven, waar in ik verthoont heb, de cours des Niers-slag-aderen; maar dië der Nier-aderen, konde ik niet doen verbeelden, want als ik de Slag-aderen opvulde, zoo liepen de Aderen ook vol, en wierden alzoo door een verwert wegens haare mondelinge vereeningen.

Maar nu ben ik gedwongen een andere wegh in te slaan, en hebbe haar Aderen vervult, en dat zoo konstig, datmen niet min de alleryterste takjes der Aderen kan zien met vergrootglazen, die zoo fyn zyn als dons, ja fijnder als het geweeff van een spinne.

possint: sed quanta differentia inter reptatum Arteriolarum & Venularum Renalium! cum primâ vice illud adspicerem, eram attonitus, & quibuscumque hoc demonstravi, obstupuerunt.

Si Deus T. O. M. longiorem mihi vitam concedere dignetur, per figuras publicare decrevi veram Renis structuram, toto coelo diversam, quam ab aliis hactenus factum vidi.

N°. LIV. Phiala in liquore continens Cerebri humani portionem, in qua comparent Nervi Olfactorii, Trunci Arteriarum Carotidum, Pia Mater Arteriolis repleta, nec non Arteriæ Cervicales abscissæ, cum illarum unione cum Carotidibus, Nervi Optici, uti & Cerebellum integrum; ne autem hoc objectum suo recederet loco ramum Arboris Pomi Aurantiæ apposui.

Supra operculum phialæ reperitur rupes confecta ex Conchilis, ramis Arteriosis (loco Corallorum rubr.) intertextis.

N°. LV. Lien humanus grandinibus obsitus, quas olim pro Glandulis habuerunt auctores

Edogh wat een groot onderscheyt wegens de cours der slagaderen en gemeene aderen in de Nieren! als ik zulks voor de eerste reyse zag, was ik als verstelt, en al wie het van my ziet vertoonen, zyn daar over geconsterneert geweest.

Indien God Almagtigh my 't leven nogh wat zal believe te spaaren, zoo heb ik voorgenomen de waare gestalte der Nieren wereldkundigh te maken, dewelke waarlyk geheel anders is, als ik van andere tot nogh toe heb zien verbeelden.

N°. LIV. Een vles met voght waar in onthouden werd een gedeelte van de Herffene van een mensch, alwaar haar komen te vertoonen de Reuk-zenuwen, de stronken van de Slaap slag-aderen, het dunne Herffen-vlies vervult van slag-aderkens, als mede de afgesnedene Halsslag-aderen en haar vereeninge met de Slaap-slag-aderen, en de Gezigtzenuwen, en Achter-breyn. Op dat nu dit voorwerp van haare plaatse niet zoude afwyken, zoo heb ik een tak van een Orangie-boom daar tegens aangeset.

Boven op het dekzel van 't glas werd gevonden een klein Rotsje uyt schulpen, en vervulde Bloedvaten gemaakt, in plaats van roode Coraal tacken.

N°. LV. Een Menschliche Milt, met hagelwyze verheventheden bezet, dewelke de autheuren voorheen meenden, dat het Kliertgens

tores, cum interim nil sint, nisi tubercula, quæ Glandulas mentiuntur, & ab obstructione extremitatum vasorum oriunda.

Supra operculum conspicitur quoque rupes parva, in cujus medio excavato posita est phiala, in liquore continens portionem Lienis humani, cum autem ejus membrana ablata sit, nil comparet, quam vasa sanguinea Lienem constituentia.

Nº. LVI. Pedamentum ex ligno indico, supra quod posita phiala liquore repleta, in qua videndum sese exhibet caput infantis viventis speciem repræsentans, cujus Prolabia, ut & cuspis Linguae rubicunda: cum autem Oculi clausi sint, dormientis caput repræsentat: nullas quoque rugas præternaturales aut foveas contraxit cutis, id quod gratiam conciliat aspicientis oculis.

Scutellâ Cranii ademptâ in conspectum veniunt Nervi Olfactorii, gaudentes adhuc Piâ matre, qua obducuntur, cum suis vasculis sanguineis repleta.

Plexus choroideus inter relictas Cerebri Arterias visui quoque occurrit.

Du-

waren, daar het ondertusschen niet anders zyn als heuveltjens, dewelke Kliertjens verbeelden, en voortkomen wegens verstopping van de uitynden der vaten.

Boven op het dekzel, vind men ook een kleen Rotsje, in wiens midden holzynde, gevonden werd een glas met voght, en daar in een stuk van de Milt van een Mensch, en nadien deszelfs vlies afgenomen is, zoo doet zigh niet anders op, als Bloed-vaten, dewelke de Milt maken.

Nº. LVI. Een pedestel uyt Indiaansch hout, waar op geset is een glas met voght, waar in gezien werd het Hoofd van een kind, 't welk een levendigh hoofdje komt te verbeelden, deszelfs voorlippen, als mede het uysterste van de Tong, zyn rood van couleur, en het verbeeld, de ogen toegeslooten zynde, het hoofdje van een slapend kind: en het vel nergens gerimpelt of met kuyltjens bezet zynde, geeft voor de oogen een aangenaam gezigt.

Het bovenste van 't Bekkeneel afgenoomen zynde, kan men de Reuk-zenuwen zien, met desselfs bekleetzel van 't dunne Herffenvlies, en de opgevulde bloedvaatjens, die daar door heen loopen.

De Chorionfche ader-vlechtinghe komt hier ook in 't gesicht onder de overgeblevene Slag-aderen van de Herffene.

F 2

Het

Dura mater, ferici albi colore superbit.

Pinguedo subcutanea naturalis quoque retinuit colorem.

Supra operculum hujus phialæ alia quoque phiala posita est in exiguæ rupis cavo, repletis Arteriis undique ornata, & in illa phiala videre licet portionem Cerebri humani, cujus cortex summam rubedinem, propter vasculorum repletionem ceraceæ materiæ rubræ, induit.

Nº. LVII. Portio magna Placentæ Uterinæ humanæ, ex meris vasis fanguineis composita, suntque illa vasa flava propter materiam flavam, qua usus sum.

Horum extremitates succosæ aut pulposæ hic oppido quam bene apparent.

Nº. LVIII. Phiala sicca & in ea sceleton foetus immaturi sex circiter mensium, cujus manus ossæ elevata continet vesiculam Felleam humanam apertam, in cujus cavo cernuntur variæ cellulæ membranosæ, calculos subnigricantes continentes, quos capite elevato adspicere videtur.

Het harde Herffen-vlies komt ons hier voor van couleur, als witte zyde.

Het ondervelligh vet heeft ook sijne natuurlyke couleur behouden.

Op 't deksel van 't glas, is nog een ander glas gezet, en dat in 't midden van een kleen Rotske, 't welk verciert is van alle kanten met opgevulde Slag-aderen: en in dit glas kan men zien een gedeelte van de Herffene van een Mensch, wiens schorffe zeer rood is, wegens het opvullen der Bloed-vaatjens met een roodwassighe stoffe.

Nº. LVII. Een groot stuk van de Naa-geboorte van een mensch, t'samengesteld alleen uyt Bloedvaten, dewelke haar geel vertoonen, wegens de stoffe die ik daar toe gebruykt heb.

Dese haare sappighe uyteynden kan men hier zeer duydelyk zien.

Nº. LVIII. Een droogh glas, en daar in 't Geraamte van een onvoldraage Kindje, van omtrent ses maanden draghts, in wiens opgeheve handje gehouden werd een opgesnede Galblaas van een mensch, in wiens binnenste gezien werden verscheyde cellulouse vliessen, daar swartagtighe steentjens inleggen, dewelke hy, 't hooft opwaarts gewent zynde, schynt te willen besien.

N°. LIX. Pueri Hepar, tam artificiose præparatum & repletum, ut omnes ultimæ ramusculorum vasorum extremitates in conspectum veniant.

Cum mihi à longo tempore innotuerit Hepar ex solis vasis sanguifluis & nullis Glandulis constare, sicuti descripsi & delineari curavi; id autem præsentavi in Jecore dissoluto propriâ membranâ ambiente adempto, & in liquore conservato.

Cum autem in illa præparatione extremitates vasorum recedant à naturali reptatu & loco, aliam quoque viam incedere consultum duxi; itaque replevi vasa, totumque Hepar peculiari artificio balsamo induravi, quo factò, integrum illud viscus, ne membranâ ambiente quidem ablatâ, visui expono, & sic ultimæ extremitates pulposæ vel succosæ luculenter in conspectum veniunt formâ rotundâ & ceu stellatâ, nullâ peculiari membrana succinctæ; hæ extremitates à Malpichio vocantur *Acini hexagoni*, & totum hepar ab eodem appellatur *Glandula conglomerata*, cum interim nullis gaudeat particulis, per se subsistentibus, &

N^o. De Lever van een Jonghe, dewelke zoo konstig toebereyd en gevult is, dat alle de uysterste uytcynden der Bloed-vaatjens ons in 't geficht komen.

Hoewel van over langhe tyd my bekend is geweest, de Lever, alleen uyt Bloed-vaten te bestaan, en niet uyt Klieren, gelyk beschreeven heb, en ook doen afbeelden; maar dit heb ik voorgehouden in een ontdaane of ontbondene Lever, wiens omvangend vlies afgenomen zynde, in een voght bewaard werd.

En nadien in dat toebereyden, de Bloed-vaten van haare natuurlyke cours en plaats afweken, zoo ben ik te raade geworden, een andere weg in te slaan, derhalven heb ik desselfs vaten vervult, en de geheele Lever, op een byzondere en konstige balsamatie hard gemaakt, en na dat doen, dit geheel voorwerp voorgehouden, 't omvangend vlies zelfs niet afgenomen zynde, en zoo komen ons de uysterste sappighe uyteynden, zeer klaar in 't geficht, in de gedaante van rondagtige sterwyse lighaamtjes, en met geen byzonder vlies omvangen: dese uyteynden werden van Malpichius *seskantige korreltjes*, geheten, en de gantsche Lever hield hy voor een *t samengestelde Klier*; daar men in tegendeel bevindt, dat het geen byzondere deeltjens zyn, die op haar zelve bestaan, en ook met geen

propriâ membranâ præditis, quo sine nullam partem Glandulæ nomine insigniri voluerunt Anatomicorum Principes.

Quatenus totum Hepar pars mollis est, quod per se subsistit, & propriâ membranâ ambiente amictum est, non malè dicitur Glandula; sed dico, neutiquam constare ex Glandulis, & si quis contrarium sustineat, demonstret illud tam luculenter, uti ego exhibeo, quicquid dico.

Isthæc res non male conferri potest cum pomis ac piris, horum pedicellus ex plurimis fibris tubulosus constat, quæ, cum ulterius pervenerint, molliores atque molliores factæ, in pulposam substantiam degenerant, in qua succus continetur, sic quoque in Iecore humano non absimili modo in Vasorum ultimis extremitatibus pulposis Iecoris continetur quoque sanguinis ferocitas, cuius rei analogum demonstro in hac meâ præparatione; nam post repletionem omnium extremitatum vasorum materia instar roris aut fumi exitum quæsit ex ultimis pulposis,

ex-

byzonder vlies begaafte zyn, zonder 't welk de voornaamste Ontleders niet gewilt hebben, eenig deel met de naam van Klieren te betekenen, of te noemen.

Voor zoo veel de geheele Lever een saght deel is, 't welk op zich zelfs bestaat, en met een byzonder vlies omvangen is, zoo is 't niet ongerymt, dezelve de naam te geven van een Klier; maar ik zegge, dat dezelve niet uyt Klieren bestaat, en zoo ymand het tegendeel wil staande houden, hy toone zulks zoo klaar, gelyk ik doe, 't geen ik segge.

Deze zaak kan men by appelen en peeren niet qualyk vergelyken, welkers steeltje uyt veele holle draaden bestaat, dewelke verders gekomen zynde, zaghter en zaghter werden, en zoo in een merghaghtighe substantie veranderen, waar in het sap gehuysvest is, even zoo ook in een mensche Lever, alwaar het sereuse gedeelte van 't Bloed mede is geseten in de sappighe uyteynden van de Bloed-vaten, waar van ik yets overeenkomstig verdoone, in dese myne toebereydingh; want na het vervullen van alle de uyteynden der Vaten, kan men zien, dat de wassighe stoffe in de gedaante van een dauw of rook eenen uytgangh neemen uyt de alleruyterste sappighe uyteynden,

extremitatibus & hoc luculentissime videri potest in hoc objecto supra citato, præsertim si claræ luci objectum expositum, oculis armatis inspiciatur. Vid. Tab. I. Fig. I.

Quicumque illud domi meæ viderit, facillimè prætenfarum Glandularum existentiam in interiore Hepate renuet, & pro certo mecum habebit, ita dictas Glandulas Hepatis, nil esse, nisi continuationes vasorum sanguineorum, quæ degenerarunt in ejusmodi fasciculos pulposos subrotundos & stellares.

Observamus quoque in Brasicâ Pompeianâ, seu floridâ (Belgicæ *Blom-kool*) sc: caules tandem fastigiari in flores, qui flores nil, nisi efflorescentiæ caulis, neutiquam per se subsistentes, sed caulis veræ continuationes.

Dixi superius ceraceam materiam rubram (sicuti sanguis in corpore vivo) ex extremis vasculis in mea repletione roris instar exitum quærere; noli autem L. B. illud pro vitiosa repletione & præternaturali evagatione habere; tunc enim non roris instar, sed globulorum in modum illa exiret.

Cum

den, en men kan zulks zeer klaar zien in dit bovengemelde voorwerp, voornamentlyk als men het komt voor te houden in een helder light, en dat door toedoen van vergrootglazen. Ziet de I. Plaat. I. Fig.

Al wie dit ten myne huyze hebben gezien, zullen zeer light de gepretendeerde wesentlykheyt der Klieren van binnen in de Lever verwerpen, en met my houden, dat zulks niet anders is, als een continuatie der bloed-vaten, dewelke komen te veranderen in sappighe rontaghtighe en als sterwyze bundelkens.

Wy bemerken ook in de Blomkool, dat de steelen ten laatsten uytgaan of eyndigen in bloemen, dewelke niet anders zyn als uyt-spruytzels van de steel, dewelke geenzints op haar zelve bestaan, of van de steel gescheyden, maar waarlyk continueel met de steel zyn.

Ik hebbe hier vooren gezeght, dat de roodwassighe stoffe (gelyk het bloed in een levend lighaam) uyt het uysterste der vaten, in dese myne opvullingh in gedaante van een dauw uytgaat, maar ziet dat niet aan W. L. als of zulks een gebreckelyke opvullingh was; wan alsdan zoude die stoffe niet uytgaan in de gedaante van een dauw, maar in t'zamen geloopene ronde bollen.

Wan-

Cum prima vice hæc apparentia in oculos meos incureret, tanquam attonitus, in illa verba erumpebam; Bone Deus quàm admiranda sunt tua opera, quæ mihi hic revelas in rebus, ne minutissimis quidem exceptis! nam ut verum dicamus, res haud parvi est momenti, jam posse oculis exhibere, quæ tam diu hæctenus recondita fuerunt & fugerunt sensus nostros, sc: Hepar humanum integrum, propriâ membranâ amictum, sine decoctione, (uti facere assolent Anatomici, ut prætenfarum Glandularum existentiam stabilirent) absque excarnatione futuli, (uti ab aliis adhuc factum video) sine ulla adhibita vi, in conspectum posse producere ultimas extremitates vasorum sanguineorum hepatis in proprio situ & statu naturali.

Isthæc admiranda præparatio causam pro me dicet contra adversarios, dicentes, Ruyschium in sua excarnatione annihilare & delere Glandulas Hepatis.

Operculum hujus Phialæ superbit quoque alterâ phialâ, varia frustra Hepatis humani continente.

Dictum

Wanneer my dit verschynzel voor de eerste reyze in 't gesichte quam, berste ik als met ontstelt-heyd uyt, Goede God, hoe wonderlyk is uw doen, 't geen gy my hier openbaar maakt, zelfs in 't allerkleenste van uwe werken! en om de waarheyd te zeggen, 't en is geen kleene zaake nu te doen zien 't geene zoo langh voor onze ooghen verborgen is gebleven, namentlyk de gantsche Lever van een Mensch, omvangen met sijn eygen vlies, zonder te kooken (gelyk de Ontleders plachten te doen, om de geprætendeerde wesentlykheyd der Klieren te bevestigen) en zonder onnutte ontdoeningh (gelyk ik nog van andere zie doen (ook zonder eenigh geweld daar aan te doen, te laten zien, de uysterste uyteynden van de Bloed-vaten van de Lever, in haare natuurlyke plaats en gestalte.

Deze wonderbaare toebereydinghe zal voor my instaan, tegens de tegensstrevers, dewelke gezegt hebben, Ruysch vernietight de Lever-klieren in het ontdoen des Levers.

Op dit glas doet zigh nogh een tweede vles op, voorsien met verscheyde stukken van de Lever van een Mensch.

Deze

Dictum Hepar ope balsami nostri in ligneam duritiem reductum, in frustra lamellatim secui cultello acutissimo, & quod notandum, in illis lamellis à latere conspectis, æque bene succosæ extremitates comparent, ac arbusculæ in lapidibus figuratis ferrâ in lamellas divisas: non solum hoc experimentum feci in Hepate multoties, verum etiam ad incudem revocavi Lienem, & renes, in quibus non minus dictæ extremitates vasorum succosæ sese videndas exhibent: O quanta diversitas occurrit in istis apparentiis!

Jam ut vela contraham, me ad sequentia conferam, quæ etiam artificiosissime sunt præparata, sc:

Nº. LX. Duo Renes pueri, vitæ speciem referentes, horum alter suspenditur in phiala à capillo, idque in liquore, superiori parti Renis adhuc insidet Ren succenturiatus, quem admodum Glans Quercina cupulæ, secus ab auctoribus factum in illarum figuris.

Nº. LXI. Phiala ficca, in qua vituli splen, cujus extremitates pulposæ in totum sunt ablatae, id quod factum per Venam

In dese geseyde Lever, die ik zoo hard, door 't balzemen, als hout gemaakt heb, en dezelve door een zeer scherp mesje in mooten of stukken gesneden heb, staat aan temerken, dat dese mooten van ter zyde bezien zynde de sappighe uyteynden haar immers alzoo wel opdoen, als de boomtiens-wyse verbeeldzelen in sekere steenen, die met een saagh in platen verdeelt zyn: dit experiment heb ik niet alleen menigmaal in de lever gedaan, maar ook zelfs inde milt, en Nieren, in dewelke de geseyde sappighe uyteynden haar niet duysterder opdoen: O, en wat voor onderscheyd komt ons niet te voeren in die verschynzelen!

Om nu voort te gaan, zal ik 't zeyl intrekken, en my begeven tot de volgende voorwerpen, die mede zeer konstigh zyn toebereyd, namentl:

Nº. LX. Twee nieren van een jonghe als in 't leven verbeeld; de eene aan een hayrtie afhangende in een vogt, endewelke op zyn bovenste gedeelte nogh heeft zitten de bynier (*Ren succenturiatus*) even als een aker in syn dopje, en hebben de Auteurs 't zelve geheel anders verbeeld.

Nº. LXI. Een droogh glas, en daar in een kalver Milt, wiens sappighe uyteynden weg gedaan zyn, en dat door deszelfs ader en groeven, welke groeven daar zyn in plaats

nam, ejusque fulcos, qui loco venæ sunt in vitulo, non autem in homine, & quod hic notatu dignum, membrana Lienem ambiens, nusquam læsa est.

Supra operculum phialæ, vituli Ren reperitur, eodem modo præparatus, nisi quod membrana ambiens sit ablata, ut fibræ transversales, seu stamina ligamentosa, luculenter videri possent.

Hæc stamina neutiquam habenda sunt pro Nervis, id quod perperam factum ab autoribus, etiam haud infimi subfellii.

Nº. LXII. Pedamentum maximum ex ligno indico xvii phialis instructum, in quibus continentur ea, quæ ad stomachum & intestina pertinent, inter illas Lit. A. notata, continet stomachum Gigantææ foeminæ prodigiosæ magnitudinis: supra cujus operculum in conspectum venit Auris marina magna, in cujus cavo continetur stomachus foetus humani recens nati, obfitus plurimis ramis arteriosis, repletis instar Coralliorum rubrorum.

Lit. B. Phiala instructa portione intestini coli ejusdem
foe-

van ader-tacken, maar zulkx heeft geen plaats in de mensch, en 't geen hier aan te merken staat, het vlies dat de Milt omvanght is nergens gequest.

Op 't dekzel van 't glas werd gevonden een andere Milt van een kalf, op dezelve wyze toebereyd, uytgezondert dat het vlies, 't welk de Milt omvangt, weg gedaan is, ten eynde men de dwers bandighe stutzels beter zoude kunnen zien.

Deze dwers bandighe stutzels moet men voor geen Zenuwen aanzien, 't welk de auteurs, en wel die, dewelke niet zyn vande geringsten, gedaan hebben.

Nº. LXII. Een zeer groote pedestal uyt indiaans hout, voorzien met 17 vlessen, waarin onthouden werden, 't geene tot de maagh en darmen behoord, onder deze is de 1^e. let. A. getekend, waar in onthouden werd een zeer groote maagh van een Reufinne: op desselfs dekzel ziet men een groote Zee-oor, en daar in is gelegen de maagh van een jong geboore kind, dewelke omzet is met zeer veel slag-aderen die opgevuld zyn, en ons gelyk als roode coraal takken voorkomen.

Let. B. Een glas en daar in een stuk vande colyk-darm van dezelve Reufinne, 't welk zoo wyt is, dat
men

foeminæ supradictæ, quæ tantæ capacitatis, ut foetus humanus septem mensium a gestatione, in illâ abscondi possit.

Supra ejus operculum, oculos quoque incurrit Auris marina magna, & in ea varia frusta intestinorum, sc: Intestini Jejunii cum suis Jugis, seu valvulis conniventibus *Kerchringii*, intestini ilei cum vasis sanguiferis repletis, ut & ilei cum portione annexâ Mesenterii, Hydatidibus copiosis repleta, nec non intestini canis, cujus vasa peculiare quid in se continent, ratione vasorum: hæc omnia in formâ sicca conservata sunt.

Lit. C. Phiala, in qua continetur in liquore susceptio intestini ilei ex homine.

Lit. D. Portio Stomachi, cujus structura Tunicæ villosæ admiranda videri potest, idque vasis non repletis.

Lit. E. Portio intestini hominis, corpusculis minoribus in agmen sitis, quæ Glandulæ audiunt, obsita.

Lit. F. Os Stomachi foetus humani apertum, ut rugæ longitudinales facie interiore conspici queant, suntque rubicundæ, propter vasorum repletionem.

men 'er een kind van seven maanden draghts in zoude kunnen verbergen.

Op het dekzel staat ook een groote Zee-oor, en daar in verscheyde stucken van 't gedarmte, namentl: vande nughteren darm met desselfs latten, of oogluykende klapvliessen van *Kerkring*, een stuk van de bogtige darm met desselfs vervulde bloedvaten, als mede een stuk vande bogtige darm, met een gedeelte van 't darmscheyl, 't welk vol met waterblaasjes zit, ook een gedeelte van 't gedarmte van een hond, 't welk yets byzonders heeft, ten opsigte van de bloet-vaten, alle dese zaken worden droog geconserveert.

Let. C. Een vles met voght, en daar in een inschieting van de Bogtige darm van een mensch.

Let. D. Een stuk vande maagh wiens wonderbaare t'zamenstel van 't ruyge vlies hier kan gezien werden, en zyn deszelfs vaten niet vervuld.

Let. E. Een gedeelte van een mensche darm, 't welk bezet is met een hoope kleene lighaemtiens, die men klieren noemt.

Let. F. De mont vande maagh van een jongh kindje, dewelke geopent is, opdat de langdraadige rimpelen van binnen konden gezien werden, en zyn dese rood wegens het opvullen der vaten.

Lit. G. Portio intestini jejuni, in qua Juga, seu valvulae conniventes non solum, verum etiam Papillae nervae conspicuntur.

Lit. H. Phiala sicca, & in eâ portio intestini pueri, in quâ Tunica cellulosa ceraceâ materiâ rubrâ repleta est, praeterea occurrunt Papillae nervae, idque in objecto, sicco.

Lit. I. Tunica villosa intestini humani à Nervea separata; ita ut non dubitandum sit, quin sit vera Tunica, non autem mucosa substantia, uti voluere Anatomici, hæc etiam ob eandem rationem rubra.

Lit. K. Portio intestini coli circa Rectum abscissa, in quâ magna & varia ulcera, à prægressâ Dysenteriâ producta.

Lit. L. Portio intestini ilei inversi, in qua variæ, ita dictæ, Glandulae solitariae reperiuntur.

Lit. M. Phiala sicca, in qua reperitur portio intestini canis, in qua occurrunt glandulosa corpuscula numerosa.

Lit. N. Phiala in liquore continens portionem intestini Ileii è puero, per quam vasa sanguinea repleta maximo numero repunt.

Lit.

Let. G. Een stuk vande Nugtere darm, waar in niet alleen de latten of oogluykende klap-vliesen, maar ook zelfs de zenuw tepeltiens gezien werden.

Let. H. Een droog glas, en daar in een stuk van de darm eenes kinds, waar in het celluleuse vlies met een rood wassige stoffe opgevult is, daar en boven vertoonen haar ook in 't zelvige voorwerp de zenuw-tepeltiens en dat in een droog voorwerp.

Let. I. Het ruyge-vlies van een mensche darm, 't welk gescheyden is van 't zenuw-agtige, zoo dat 'er niet aan te twyfelen is, dat het een waaragtigh vlies is, en geen slymerighe substantie, gelyk de ontleders gewilt hebben; dese is om dezelve reden rood van couleur.

Let. K. Een stuk vande colyk darm, ontrent de reghten darm afgesneden zynde, waar in verscheyde versweeringhen te zien zyn, dewelke voortgekomen zyn uyt een voorgaande roode-loop.

Let. L. Een omgekeert stuk vande bogtighe-darm, waar in verscheyde alzoo genaamde eenzaamstaande klieren gevonden werden.

Let. M. Een droogh glas waar in gevonden werd een stuk van een honds darm, waar in haar een groot gedeelte van klierige lichaamtien opdoen.

Let. N. Een vles met voght, en daar in een stuk vande Nugteren darm eenes kinds waar door henen een groot getal bloed-vaten passeren.

Let

Lit. O. Phiala sicca retinens portionem Mesenterii, per quam Glandulæ sunt dispersæ, quæ ex vasculis miro reptatu decurrentibus constitutæ sunt, & luculenter videri possunt.

Lit. P. Portio Stomachi humani, cujus vasis sanguineis repletis, in conspectum venit admiranda structura intimæ Tunicæ.

Lit. Q. Portio Coli è puero, per cujus superficiem internam variæ occurrunt foveæ, capitis aciculæ minoris magnitudine, quæ glandularum nomine nuncupantur ab auctoribus.

Lit. R. Infantis intestinum Coecum, longe aliter dispositum, quam in corpore hominis adulti.

No. LXIII. Pedamentum ex ligno indico, & supra illud rupes, in cujus medio reperitur cor humanum balsamo induratum, in quo nonnulla occurrunt, quæ notatu digna censeo.

1°. Ex Cordis substantia prodeunt variæ venulæ, quæ sese exonerant in Auriculam dextram, ita ut omnis sanguis è Corde redux, non derive-tur ad venam coronariam, uti ab auctoribus traditum.

Let. O. Een droog glas in zig onthoudende een stuk van 't darm-scheyl, waar door veele klieren loopen, en zyn deze bestaande uyt vaten, dewelke een wonderbaare cours houdende, klaar gezien kunnen werden.

Let. P. Een stuk van een menschelike Maagh, wiens vaten opgevult zynde, in 't gesicht komt die wonderbaare gesteltheyd van 't binnenste vlies.

Let. Q. Een stuk vande colyk-darm uyt een kind, langhs welker inwendig vlies veel kleene kuyltiens haar laten zien, dewelke een spelde hoofd groot zyn, dezelve werden van de auteurs klieren geheten.

Let. R. De Blinde-darm van een kind, geheel verschillende van die van een oud of bedaaght mensch.

No. LXIII. Een pedestal uyt Oostindisch hout toebereyd, en daar op een rots, in wiens midden gevonden werd het Hert van een mensch, door het balsamen hard gemaakt, waar in eenighe zaaken voorkomen, die ik meene aanmerkens waardig te zyn.

Ten 1°. Uyt de substantie van 't Hert komen verscheyde Ader-tjens te voorschyn, die haar in 't reghter oor ontlasten, zoo dat al het wederkerend bloed van 't Hert niet werd gevoerd na de Kroon-ader, gelyk de auteurs voorgeven.

2°. Oesophagus, qui circa hoc objectum ex parte remanet, non rectâ viâ & perpendiculariter descendit, sed tortuoso & incurvato tramite, id quod in homine vivo aliquando contingere potest à convulsione, & hinc cibi deglutitio læsa.

3°. Exortum Arteriolæ Bronchialis in hoc objecto, supra Arteriarum Intercostalium exitum emergere, hic conspicuum.

4°. Cum omnia vasa in hoc Corde repleta sint, illorum cursus naturalis videri potest, & longe quidem distinctius, quam in objecto recenti.

5°. Utraque Auriculâ repleta, vera illarum figura, seu forma in conspectum venit, quæ longe differt à figuris ab auctoribus exhibitis.

Ten 2°. De flok-darm of spysleyder, die ten deele gebleeven is aan dit voorwerp, die en loopt niet perpendicular nederwaarts, maar als gekromt, 't welk zomtyds in een levendigh mensch kan komen te gebeuren door stuypen, en hier door weder een benaude doorfwellinge van de spyse.

Ten 3°. Dat de Longhe-pypsflag-ader (*Arter: Bronchialis*) in dit voorwerp voortkomt boven het uytkomen van de tusschen ribbighe flag-aderen, zulkx kanmen hier duydelyk zien.

Ten 4°. Nadien alle de Bloedvaten van dit Herte opgevult zyn, zoo kanmen haare natuurlyke cours veel duydelyker zien, als wel in een vers voorwerp.

Ten 5°. Beyde de Ooren opgevult zynde, zo kanmen haare ware figuur zien, dewelke veel verscheelt vande figuren, die vande auteuren zyn voorgehouden.

A S S E R IV.

N°. LXIV. Phiala sicca, in qua Passeris sceleton nitidissimum.

N°. LXV. Truttæ piscis sceleton.

N°. LXVI. Duæ Linguae puerorum in liquore, quarum
lu-

De Vierde PLANK.

N°. LXIV. Een drooghe vles, en daar in het geraamte van een Mos, 't welk zeer net en wit is.

N°. LXV. Het geraamte van een Voorn.

N°. LXVI. Twee tonghen van kinderen in vogt, waarvande bovenste dat byzonder heeft, dat door
des-

superior hoc peculiare habet, quod per ejus medium decurrentem videamus Arteriam repletam : præterea in utraque visuntur Papillæ Linguales per superficiem dispersæ.

Nº. LXVII. Portio Venæ Jugularis ex Equo.

Nº. LXVIII. Portio Offis Frontis & nasi, in qua septi nasipars cartilaginea non solum obducta comparet integumento exteriori & crasso, quod membrana pituitosa vulgò audit, verum etiam Epichondrio suo sub illo, quo, in homine vivo unguibus aut ab alia causa, abrafo, difficulter novo obducitur.

Nº. LXIX. Portio Intestini Ilei, cujus Vasa sanguinea ita sunt repleta, ut objectum totum sit rubicundissimum.

Nº. LXX. Pedamentum Pulmone & corde instructum ex infante.

Not. Cor naturalem retinuit locum, ut & magnitudinem, etiamsi balsamo præparatum & induratum,

Auricula dextra, ceraceâ materia repleta, naturalem quoque reservavit magnitudinem & formam, id quod etiam intelligendum de trunco superiore & inferiore venæ cavæ.

defzels midden een opgevulde slagh-ader loopt: daarenboven werden in dese beyde de Tongh-tepels gezien, dewelke door defzels oppervlakte verspreyd zyn.

Nº. LXVII, Een stuk vande Hals-ader uyt een paard.

Nº. LXVIII. Een gedeelte van het voorhoofdsbeen en neuse, waar in het kraakbeenighe tusschenscheytzel van de neus niet alleen bedekt is met het dikke en uiterlyke bekleetzel, die men het snottorighe vlies noemt, maar ook met een dunder, en daar onder gelege vlies (*Epichondrion*) 't welk in de neus met de nagels of andere oorzaken afgeschraapt zynde, beswaarlyk met een nieuw bedekt komt te werden.

Nº. LXIX. Een stuk vande bogtighe darm, wiens bloed-vaten zoo zeer zyn opvult, dat het geheele voorwerp zeer rood is.

Nº. LXX. Een pedestel, en daar op het herte en longh van een kind.

Aanm: het Herte heeft syne natuurlyke plaats behouden, als mede defzels groote, hoewel het door het balsamen hard gemaakt is.

Het reghter Oor met een rood wassige stoffe opgevult zynde, heeft defzels natuurlyke groote en forme behouden, 't welk ook te verstaan is vande op-en nederwaarts gaande stronk van de Hol-ader.

Dat

Tres tantum ramos emergere ex trunco Arteriæ Aortæ sursum tendentes in statu naturali, hic etiam palam est.

Cum Pulmo quoque repletus sit dicta materia, naturalem magnitudinem in illa ætate repræsentat, sc: quam in inspiratione obtinet.

Præterea dexter lobus in tres, sinister verò in duos dividitur lobos, id quod ut plurimum & fere semper reperi in hominis Pulmone.

Supremum & eminentissimum vas, Aspera Arteria est, quæ situm quoque retinuit in illa præparatione.

Nº. LXXI. Placenta Uterina integra & expansa super suberem, hujus vasa sanguinea repleta sunt, sc: binæ Arteriæ umbilicales & art: Placentæ ceraceâ materiâ albâ, vena autem rubrâ.

Nº. LXXII. Pedamentum ut supra, cui imposita est phiala liquore repleta, & in ea portio spinæ Dorsi, in duas partes divisa, ut caudæ equinæ portio in una parte, & spinalis medullæ in altera sese conspiciendas exhiberent, & hæc omnia tanquam in statu vivo.

Nº. LXXIII. Cerebrî ut & Ce-

Dat 'er ook in een natuurlyke staat maar drie stroncken uyt de groote slag-ader voortkomen, dewelke opwaarts gaan, blykt hier ook klaarlyk.

Dewyl de Longhe met die zelve stoffe vervult is, zoo verbeeltze hier ook de natuurlyke groote, in die ouderdom en dat in het inhalen des adems.

Hier nevens verdeelt zigh de reghter zyde of Lobbe in drie, en de linker zyde in twee deelen, en zulx werd meest altoos zo bevonden in de Longh der menschen.

Het bovenste en uytstekend vat is de Longhe pyp, die ook syn plaats behouden heeft in die toebereydingh.

Nº. LXXI. Een geheele Moerkoek gespannen op een stuk kurk, deze haare vaaten zyn vervult, namentl: de twe slagaderen des strengs, en die van de Moerkoek met een witte, en van de Ader met een roode stoffe.

Nº. LXXII. Een pedestel als boven, en daar op een vles met voght, waar in een gedeelte vande Rugghe-graat, in twee deelen gedeelt, om een gedeelte vande Paarde staart te kunnen zien in het eene stuk, en het Rugghe-mergh in het andere en dit alles als in een levendighe staat.

Nº. LXXIII. Het onderste ge-

Cerebelli transversim sectionum, pars inferior, balsamo, lapidis instar, indurata, cum Nervis Opticis, Olfactoriis, Infundibulo &c.

Quamvis autem hæc omnia naturalem magnitudinem fere reservarint, colorem tamen amiserunt post indurationem.

N°. LXXIV. Phiala in liquore conservans, Ossis Femoris portionem supremam cujusdam vetulæ, quæ ante plures annos fracturam Femoris passa fuerat.

Cum autem ultimum obiisset diem, non solum mihi data fuit occasio cadaver inspiciendi, verum etiam D^o. Ger. Sermes, Collegii Medici Inspectori meritissimo, ut & Chirurgo versatissimo J. Borst. Reperimus non solum collum in totum deficere, verum etiam naturam, loco dicti colli, substituisse Ligamenta varia, dura, crassa, teretia, quorum ope caput Ossis Femoris conatum fuerat supremæ parti Ossis Femoris, & quod mirandum, non ex exteriori, sed interiori læsa parte utriusque Ossis, sicuti ex Fig. 1. Tab. 1. liquet.

Dicta Ligamenta, adeo sunt crassa

gedeelte van 't Voor en Aghter Breyn over dwers gesneden, en door het balsamen hard gemaakt, met de Gezicht en Reuk-Zenuwen, als mede de Trechter &c.

Hoewel deze alle haar natuurlijke groote by na behouden hebben, zoo is 't echter, datze haar natuurlijke couleur verlooren hebben.

N°. LXXIV. Een vles bewaarende in een voght, het opperste gedeelte van 't Dye-been van een oude vrouw, dewelke van over veele Jaaren was vervallen in een Dye-beens breuke.

En nadien my niet alleen na haar dood gelegentheyd is gegeven om 't lighaam te beschouwen, maar ook aan de Hr. Dr. Ger. Sermes zeer waarde opziender van 't Collegie der Doctoren, en aan de welgeoeffende Heelmeeester Jacob Borst, hebben wy bevonden, niet alleen den hals geheel en al te ontbreken, maar ook dat de natuur in plaats van den hals, verscheyde harde, dicke, rond en lange banden gesubstitueert had, door welkers toedoen het hoofd van 't Dye-been weder vast gegroyt was aan 't opperste van 't Dye-been, ondertusschen is het te verwonderen, dat de gezeyde banden voortkomen uyt beyde de inwendige gequeste deelen, maar niet uyt de uitwendighe oppervlaktens van de zelve. Ziet de 1^e. Taf. 1. Fig.

Deze gezeyde banden zyn zoo

H dik

crassa & fortia, ut patiens per aliquot annos (quamvis claudicans) per plateas incedere potuerit.

Cum autem tale quid nunquam viderim, neque audiverim aut legerim, consultum duxi hunc affectum in liquore conservare, ne quis de veritate hujus rei dubitare possit.

N°. LXXV. Vitulorum duo Corda, ab Anatomico Excellentissimo Stenone, in meum usum & amicitiae refferam, præparata, in quibus fibræ motrices luculentissime in conspectum veniunt, & quod notandum, hæc duo objecta sunt ultima, quæ ante obitum præparavit, ita ut illa in ejus memoriam reservaturus sim.

A S S E R V.

N°. LXXVI. Portio Intestini Jejunii hominis, in cujus superficie interna propullulant Papillæ nervosæ, de quibus in posterum plura dicere decrevi.

N°. LXXVII. Asperæ Arteriæ exsiccata portio, cujus ramuli sunt expansi, & horum uni-

dik en sterk, dat de lyderfse eenighe Jaaren over de straat (hoewel mank) heeft kunnen gaan.

En nadien ik zulcx voorheen nog gezien, gehoord, of gelezen heb, docht het my goed, dit ongemak in een voght te bewaaren, ten eynde niemzandaan de waarheid van deeze zaak konde twyfelen.

N°. LXXV. Twee Kalfs harten, dewelke van de Hr. Steno, (die een zeer uytstekend Ontleder is geweest) tot een teken van vriendschap voor my zyn toebereyd; en zyn desselfs beweegdraaden in deze zeer klaar te zien, en dat aanmerkelyk is, dit zyn de twee laatste voorwerpen, die Hy voor syn dood uytgevoert heeft, zoo dat ik die ook tot zyner gedachtenisse zal bewaaren.

De Vyfde PLANK.

N°. LXXVI. Een stuk van de Nughteren darm van een mensch, uyt wiens binnenste oppervlakte de Zenuw tepeltjens uytpuylen, waarvan in toekomende breeder te handelen myn voornemen is.

N°. LXXVII. Een gedeelte van de Longhe-Pyp, dewelke gedroogt zynde, haar tackjens uitgespannen zyn, en aan een deser hangt
nogh

unico adhæret lobulus unus inflatus & exsiccat.

N°. LXXVIII. Phiala in liquore reservans portionem Ductus Hepatici, cujus Tunica intima calculosâ materiâ est obsita, idque ex bove.

N°. LXXIX. Phiala in liquore continens ramulum Arteriæ Pulmonalis, cujus extremitates oppidò quam bene in conspectum veniunt, propter repletionem.

N°. LXXX. Phiala sicca, in quâ tres Calculi triangulares è Vesica fellea hominis, qui tam leves sunt, ut aquæ innatent.

N°. LXXXI. Phiala sicca continens portionem Intestini Recti humani, in qua corpuscula rotunda (quæ Glandulæ nuncupantur, & mihi nil, nisi vasculorum sanguineorum extremitates sunt) extra superficiem internam propullulant, & in forma fovearum antea comparebant; illa autem, post præparationem & balsamationem, tuberculorum modo sese exerunt.

Hinc patet, quam necessarium sit, partes corporis rite & variis modis præparare, ut vera constitutio oculos incurrat.

nogh een opgeblase en gedroogt lobbeke.

N°. LXXVIII. Een vles met voght in zich onthoudende een stuk van de Gal voerder des Levers, wiens inwendigh Vlies bezet is met een steenighe stoffe, en dat uyt een Os.

N°. LXXIX. Een vles met voght, en daar in een takje van de Longhs Slag-ader, wiens uyteynden zeer wel te zien zyn, wegens de opvullingh.

N°. LXXX. Een droogh glas, en daar in drie steenen uyt de Galblaas van een mensch, die zoo light zyn, datze op 't water komen te drijven, en dese zyn ook driehoekigh.

N°. LXXXI. Een droogh glas met een stuk van de reghte darm uyt een mensch, waar in ronde lighaamtjens (dewelke van andere Kliertjens, en van my uyteynden der Bloedvaatjens zyn geheten) buyten de inwendige oppervlakte uyt puylen, en haar als kuyltjens opdeden voor datse gepræpareert en gebalsemt waren, en nu te voorschyn komen als kleene heuveltjens.

Hier uyt blykt het, hoe noodigh het is, dat men de deelen des lighaams wel en op verscheyde wyze moet toeberyden, om de waare gesteltheit in 't gezicht te brengen.

Per illarum Arteriolarum extremitates, ferofus latex exoneratur, in cavitatem Intestinatorum, ad illorum lubricationem: id quod palam fit per repletionem Arteriæ Mesentericæ, nam replendo ejus ramulos ceraceâ materiâ, per has dictas Glandulas, ubique excurrit in cavitatem Intestinatorum; si autem essent particulæ per se subsistentes, & propriâ membranâ obductæ, talis materia vix ac ne vix quidem, tam facile transfiret in cavitatem Intestinatorum.

Præterea in hac portione Intestini, tanta copia Pororum sensum incurrit, ut ne cuspis quidem acus inferi possit absque illorum attactu; monendum interim, mihi oculum esse armandum, ut luculenter in conspectum veniant, propter exilitatem, ast, qui gaudent visu acutiore, absque adminiculo illos videre possunt.

Nº. LXXXII. Pueri Genu supra frustum rupis positum, in quo sensui subjicitur vera distributio vasorum sanguineorum in Cute humanâ, quæ planè discrepat ab illâ, quæ viscera, sc: Hepar, Lienem, Renes, & alia constituunt.

Door de uyteynde dezer Slagaderkens werd de wey-achtige voght in de holte van het gedarmte ontlast, tot derzelve bevogtinge, het welk blykt in 't vervullen van de Slag-ader van 't Darmschyl, want als men haar takjens vervult met een wassige stoffe, zoo ist, dat door deese zoo genaamde Kliertjens, de geseyde stoffe alzints komt te loopen in de holte van 't gedarmte; en zoo het deeltjens waren, die op haar zelve bestonden, en met een byzonder vlies omvangen waren, zoo zoude zodanighe stoffe nauylkx zoo light in de holte van 't gedarmte overgaan.

Daar en boven komen ons in dit stuk van 't Gedarmte zo groot een getal van sweet gaatjens in 't gezicht dat men nauylkx de punt van een naald daar tusschen zoude kunnen zetten, zonder dezelve te raaken; en staat ondertusschen te aanmerken, dat ik, om se klaar te zien, myn oogh met een vergroot glas moet wapenen en dat wegens haar kleente, maar die heldere ooghen hebben, die behoeven zulk een hulpmiddel niet, om se te zien.

Nº. LXXXII. Een Knie van een kind op een stuk van een rotz, war in te zien is de waare verspreyding van de bloed-vaten in 't Vel van een mensch, dewelke geheel verschilt van die, dewelke de Lever, Milt, Nieren en andere deelen maken.

N°. LXXXIII. Portio Hepatis hydropici, in totum in vesiculas crassas mutata, ita ut omnia vasa, eorumque extremitates hydatidum naturam induerint. Vid. aliam portionem delineatam. Thes. I.

N°. LXXXIV. Portio Arteriæ Splenicæ vitulinæ repleta.

N°. LXXXV. Testiculus humanus, cujus Tunica propria ablata, videre licet verum reptatum Vasculorum, feminis rudimentum conficientium.

N°. LXXXVI. Phiala in liquore conservans, foetus humani immaturi Pulmonem: cum autem hic in fundo phialæ reperiatur, infallibile signum est, foetum in utero materno fuiffe denatum.

N°. LXXXVII. Phiala liquore repleta, & in illa portio Pulmonis humani, cujus vasa sanguinea innumera repleta sunt; cum autem Vesiculæ pulmonales non sint repletæ, vasorum cursus oppidò quam bene videri potest.

N°. LXXXVIII. Phiala in liquore continens portionem Testiculi humani, non solum dif-

N°. LXXXIII. Een stuk van de Lever van een waterfugtigh mensch 't welk t'eenemaal in dikke blaaskens verandert is, zoo dat alle de vaten, en ook haar uyteynden de natuur van waterblaafen aangenomen hebben. Ziet een ander gedeelte daar van afgebeeld in 't eerste Cabinet

N°. LXXXIV. Een stuk van de Slag-ader van een Kalts Milt, en die opgevult.

N°. LXXXV. Een Bal van een Mensch, wiens eigen vlies afgenomen zynde, men de waare cours der vaatjens zien kan, dewelke het begin van 't zaad maken.

N°. LXXXVI. Een vles met vocht, en daar in de Longh van een onvoldraghe vrucht van een mensch, en nadien de zelve op de grond van 't glas gevonden werd, is 't een zeker bewys het kind in s'moeders lighaam gestorven te zyn.

N°. LXXXVII. Een volle vles met voght, en daar in een stuk van een mensche Longh, wiens bloedvaten ontelbaar en vervult zyn: en nadien de Blaaskens van de Longh niet zyn gevult, zo kan men de cours der vaten zeer wel zien.

N°. LXXXVIII. Een glas met voght, en daar in een gedeelte van de Testicul van een Mensch, dewel-

diffoluti, verum etiam à contento feminis rudimento, arte evacuati, ut veram tenuitatem vasculorum feminis rudimentum conficientium videre liceat, quæ vascula adeo tenuia sunt, ut fere telam araneorum adæquent. Vid. Tab. III. Fig. III.

Nº. LXXXIX. Ren pueri, in quo vasorum sanguineorum verus cursus comparet, non uti Domini Vieuffenii figura repræsentat, cum multis arcubus, (id quod in homine locum non habet) sed sicuti revera reptant.

Nº. XC. Phiala in liquore continens, portionem magnam Pulmonis humani, per quam numerus Arteriarum affatim repit, in proprio situ & cursu.

Nº. XCI. Portio Thoracis foetus humani balsamo indurata.

Nº. XCII. Capsula continens duos calculos ingentes, quos Gommarus à Bortel, Chirurgus & Lithotomus Amstelodamensis expertissimus, extraxit per incisionem (sicuti facere affolent in sexu virili) ex muliere LXVIII. Annos agente.

Hanc operationem præstitit

ke niet alleen uytgerafelt of ontwonden is, maar ook door konst ontleidigt van deffels nogh onvolmaakte zaad, om daar door te kunnen zien; die byzondere en waare dunte deser vaatjens, dewelke by na zoo dun en fyn zyn, als een Spinnewebbe. Ziet de 3^c. Fig. de 3^c. Plaat.

Nº. LXXXIX. Een Nier van een jonghe, waar in te zien is de waare cours der bloedvaten, dewelke niet overeenkomt met de figuur van de Hr. Vieuffens, namentlyk met alle die booghen ('t welk in een mensch geen plaats heeft) maar gelyk dezelve waarlyk haar loop hebben.

Nº. XC Een vles met voght, en daar in een groot stuk van de Long van een mensch, waar door heen een gedeelte van de Slag-aderen loopt, en dat in haar natuurlyke plaats en cours.

Nº. XCI. Een stuk van de Borst van een jongh geboore Kindje door het balsamen verhard.

Nº. XCII. Een doosje met twee groote steenen, dewelke den zeer welgeoeffende Amsterdamsche Heelmeester en Steensnyder Gommarus van Bortel, gehaald heeft uyt een Vrouw van 68 Jaaren, en dat door 't snyden, op de wyze gelyk zy gewoon zyn te doen in de mannelyke sexe.

Deze operatie heeft hy gedaan
in

tit in mea, & præfecto-
rum Collegii Chirurgici
præsentia, & quidem tam dex-
tre & citò, ut feliciorẽ cal-
culi operationem, ne unquam
quidem viderim factam; &
quòd notandum, ne ullum
quidem symptoma hætenus pa-
tienti supervenit. Vid. Tab. v.
F. I. & II.

Ejusmodi operationem ante
aliquot hebdomadas quoque in-
stituit dictus G. à Bortel, feli-
cissimo cum successu in puel-
la, cujus calculi figura III.
notata in eadem Tab. repræ-
sentatur.

In Gallia Lithotomi hoc
tempore operationem quoque
eodem modo efficiunt in sexu
sequiore, sc: incisione, sicuti
in sexu virili.

Methodum operandi de-
scripsit quoque Chir. expertif-
simus Dionis.

Dictam operationem vidi
olim factam ab alio, in illa ar-
te minus versato, & quidem
infelicissimo cum successu,
factâ incisione in vulva ipsa,

Interim fatius fore existimo,
hanc operationem perficere
post dilatationem Urethræ,
forcipibus adæquatis, cum cal-
culi

in 't byzyn van my nevens de Over-
luyden van 't Chirurgyns Gilde; en
dat zoo ras en vaardigh, dat ik noyt
geluckiger operatie in 't steensny-
den gezien hebbe: en dat aan te mer-
ken staat, tot nu toe heeft de lyderffe
geen de minste toeval gehad. Ziet de
5^e. Tafel. 1. en 2. Fig.

Een zoodanighe operatie heeft hy
voor eenighe weeken ook gedaan in
een jonghe Doghter, en dat mede
zeer geluckigh. ziet de Fig. deses
steens op de zelfde plaat Fig. III.

In Vrankryk voeren de steen-sny-
ders heeden ten daghe deze operatie
ook zoo uyt in de Vrouwlyke Sexe,
namentl: door het snyden gelyk in de
mannelyke Sexe.

De wyze van dit doen heeft den
welgeoeffende Mr. Chirurgyn Dio-
nis ook beschreven.

Ik heb deze operatie voorheen
zien doen, van eene, die in die kon-
ste zoo wel niet geveerft was, en
dat met een zeer ongeluckig succes,
hy deede zulkx door een sneede te
geven in de Scheede des Lyfmoe-
ders.

Ondertuffchen meen ik best te
zyn, dat men dit werk verricht door
het verwyderen van de Water-ca-
naal, en bequaame tanghen, wanneer
de

culi sint exiles; si majores verò, per incisionem, sicuti in viris, ut incontinentia urinæ evitentur.

N^o. XCIII. Embryo piscis Narwal, f. unicornu Groenlandici, in liquore. Vid. Tab. V. Fig. V.

Quæ sequuntur, interiori valvulæ Thesauri adhærent, nempe

N^o. XCIV. Membrana quædam, cujus arteriæ mercurio vivo sunt oppletæ.

N^o. XCV. Vesica fellea bovina, quæ videtur gemina propter bifurcationem; sed cum unicus tantum sit ductus Cysticus, gemina dici non meretur.

N^o. XCVI. Portio Intestini Coli, prodigiosæ magnitudinis aut capacitatis.

N^o. XCVII. Portio Thoracis pueri, cujus Musculis intercostalibus superstitibus, illorum tractus fibrarum cruciformis luculenter videri potest.

N^o. XCVIII. Atheroma osseum in Pulmone bovino reperiuntur.

N^o. XCIX. Portio Pulmonis humani in forma sicca, in qua comparent vesiculæ Pulmonales naturali magnitudine & capacitate, sc: in inspiratione, suntque admodum exiles.

de steenen klein zyn, en groot zynde door het snyden, gelyk men doet in de mannen en dat om het lek gaan te vermyden.

N^o. XCIII. Een onvoldraaghe Groenlandsche Zee Eenhoorn, in de voght. Ziet de 5^e. Plaat, de 5^e. Fig.

De volgende zaaken, hanghen aan 't binnenste van de deur van 't Cabinet, namentl.

N^o. XCIV. Een zeker vlies, wiens slag-aderen met quikzilver zyn vervuld.

N^o. XCV. Een Gal-blaas van een Os, dewelke zich verdubbeld vertoond, om dat sy in twee'n is gespouwen, dog maar een uytgang hebbende, zoo kan men se voor geen dubbelde Gal-blaas houden.

N^o. XCVI. Een stuk van de Colyk darm van een zeer grote ruymte.

N^o. XCVII. Een stuk van de borst van een jonge, wiens tusschenribbighe spieren daar nogh aan gelaten zynde, derzelve spier-draaden klaar kunnen gezien werden.

N^o. XCVIII. Een beenigh Papgefwel uyt de Longh van een Os.

N^o. XCIX. Een droogh stuk van de Longh van een mensch, waar in haar opdoen de Longhs-blaaskens zoo als die zyn in haare natuurlyke groote in 't inhalen des adems, en zyn dezelve zeer klein.

N^o

N^o. C. Portio Pulmonis ovini, ita præparata, ut vesicularis substantia in conspectum veniat, suntque vesiculæ minores, respectu vesicularum humanarum.

N^o. CI. Duo Renes ovini, prodigiosæ magnitudinis propter illorum extensionem præter naturalem ab impedito urinæ stillicidio versus vesicam.

Not. 1°. Ureteres versus Renes in tantam molem sunt extensi, ut Pastinacam crassam recipere possint, versus Vesicam angustiores facti, tandem singuli desinunt in Vesiculam rotundam nucis juglandis magnitudine. In hisce vesiculis, seu expansionibus, ubi cum vesica urinaria uniuntur, relictum est foraminulum, minutissimum, per quod urinæ locus quodammodo dabatur vesicam intrandi.

2°. In utroque horum Renum extremo superstes remansit portio Renis ceu bene constituta, spatium autem intermedium est membranaceum, propter enormem expansionem.

N^o. CII. Foetus gemellorum coalitorum porci, qui ita
coa-

N^o. C. Een stuk van de Long^h van een Schaap zoodanig toebereyd, dat de gestalte der Long blaaskens in 't gezicht komen, en zyn dezelve zeer kleen in opzicht van die der Menschen.

N^o. CI. Twee zeer groote Nieren van een Schaap, en dat wegens derzelve onnatuurlyke uytzetting veroorzaakt, door dien het water belet wierd tot in de blaas te komen.

Aanmerkt ten eersten. Deze waterpeesen zyn zoo zeer verwyd en uytgezet, datze een dicke pinxternakel of peen in haar kunnen onthouden, en haar cours na de waterblaas nauwer en nauwer geworden zynde, eyndigen sy in een rond blaaske, in groote met een ockernoot overeenkomende, in dese blaaskens, of uitspanfels, (daarse haar met de pis-blaas vereenigen) is een seer kleen gaatje te vinden, waar door de pisse eenigfints gelegentheyd gelaten is, om in de blaas te komen.

Ten tweede. Aan beyde uiteinden deser Nieren is derzelve gedaante gebleven, als of die noch haar natuurlyke gestalte behouden hadde. maar in 't midden zynse vliefig, wegens die byzondere uitrekking.

N^o. CII. Twee jong geboore varkentjens, dewelke met den ande-
I re

coaluerunt, ut unico tantum gaudeant ventre.

No. CIII. Portio Intestini Coli ex caballi foetu, cujus valvulæ coli sunt unitæ, ita ut moriendum fuerit foetui in lucem edito.

re zoodanig vereenight zyn, dat sy maar een buyk hebben.

No. CIII. Een stuk van de Colyk-darm, van een jongh geboore Paardje, wiens Klap-vliesen van de colykdarm vereenight zyn, zoo dat het na de geboorte niet konde in 't leven blyven.

Fig. I.

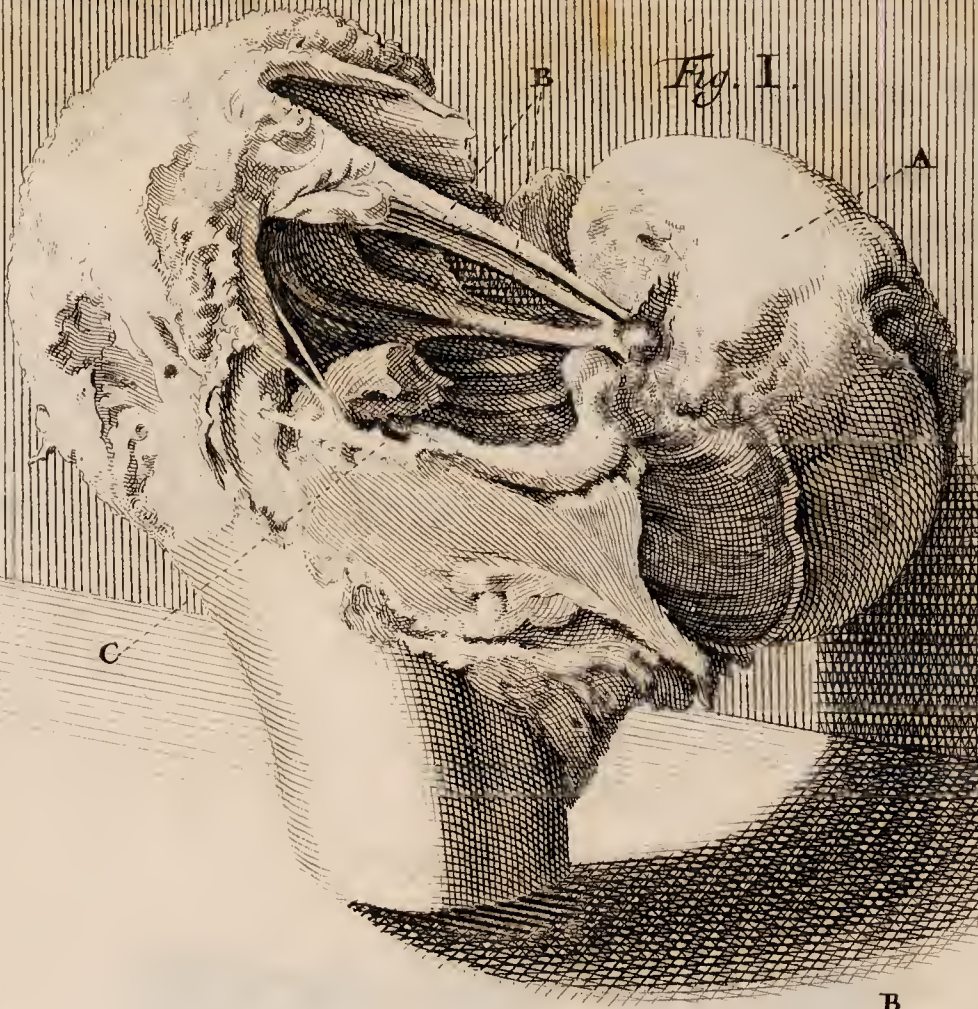

Fig. III.

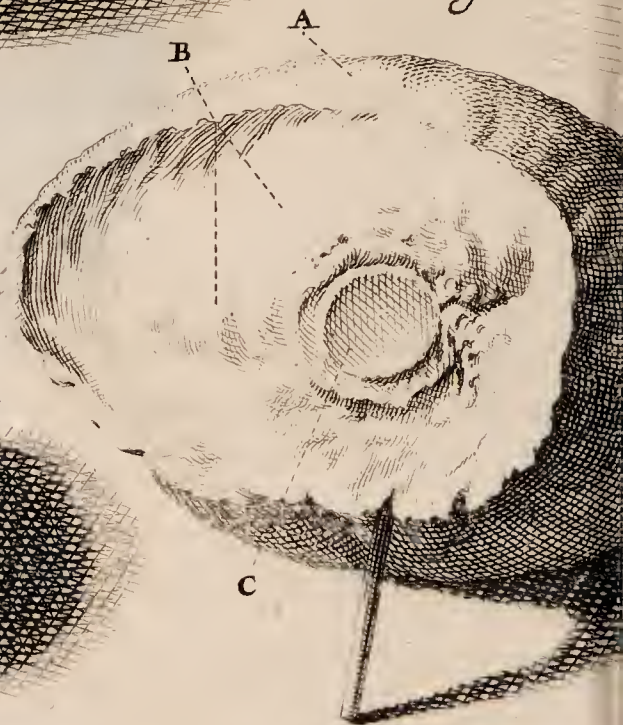

Fig. II.

EXPLICATIO

TABULARUM
THESAURI NONI.

TABULA I.

FIG. I. Indicat ossis Femoris partem superiorem seu caput. A. Dicti ossis Epiphysis.

B. Ligamenta crassa, dura, quæ loco cervicis Epiphysin, seu caput ossis cum Trochantere maiore conjungunt: hæc ligamenta non ex exteriore, sed interiore utriusque superficie emergunt.

C. Denotat defectum cervicis ossis Femoris, utpote in totum deficientis.

FIG. II. Denotat crus foetus humani, ex Atheromate Placentæ uterinæ dependens.

A. A. Est Funiculus umbilicalis.

B. B. Atheroma, in medio placentæ subortum, quam Placentam vulcano tradiderunt, ob superstitionem veterem.

C.

VERKLARING

DER FIGUREN

Van 't IX. CABINET.

I. TAFEL.

De I^e. FIGUUR. Met de letter A getekent, vertoont ons het bovenste gedeelte of hoofd van 't Dye-been.

B. De dicke en harde banden dewelke in de plaats van de afwezende hals zitten, en de Trochanter met het Hoofd vereenigen: deze banden komen niet voort uyt de buitenste, maar binnenste oppervlakte deser twee geseyde deelen.

C. Wyft ons aan de plaatze daar den hals van 't been voorheen gezeten heeft, en nu geheel en al ontbreekt.

De II. FIGUUR. Verbeeld een Dye-been van een jong-geboore kind, hangende uyt een pap-geswel (*Atheroma*) vande naa-geboorte.

A. A. Is de Navelstreng.

B. B. Het Pap-geswel, dewelke voortkomt uyt het midden vande Moerkoek, welke Moerkoek men heeft moeten verbranden wegens oude superstitie.

I 2

C. De

C. Crus.

D. Pes extremus cum tribus digitis pedis.

FIG. III. Demonstrat segmentum Cruris.

A. Cutis.

B. B. Pinguedo, sub qua nil Musculosi apparet.

C. Os Femoris abscissum & rotundum.

C. De Dye.

D. De uysterste voet met drie toonen.

III. FIG. Verbeeld een dwers afgesnede moot, van de Dye.

A. Het vel.

B. B. Het Vet, waar onder niets Vleefighs is te vinden.

C. Een rond stukje van 't Dyebeen.

T A B U L A II.

FIG. I. Demonstrat partem brachii foetus humani, in cujus pugno, balsamo lapidis instar indurato, continentur fasciculus capillorum ceratholithophyti instar calculosa substantia obsitorum.

A. Brachii pars.

B. Capilli.

C. Capilli, in atheromate à me reperti.

D. Capilli, sponte à capite, tanquam forcipe, momento abscissi & decidui.

FIG. II. Phiala in liquore continens Animalculum quadrupes, Caniculo simile, vomitū rejectum.

A. Capillus, à quo dependet animalculum.

B. Funiculo umbilicali analogum quid.

C.

De II. T A F E L.

FIG. I. Wyft ons aan de arm van een onvoldrage Kind, 't welk door het balsamen steen hart gemaakt is, in desselvs vuyfje onthoud het een bundel hayr met een steenighe stoffe bezet, gelyk als in de hoornagtige Zee heesters.

A. Een gedeelte van de Arm.

B. Het Hayr.

C. Hayr, 't welk ik in een Papgefwel heb gevonde.

D. Hayr, 't welk van 't Hoofd als in een ogenblik atgefallen is, als of hét met een Schaar afgesneden was.

FIG. II. Een vles met vogt en daar in een viervoetig diertje, een hondje gelykende, 't welk door de mond uitgebraakt is.

A. 't Hayrtje waar aan het hier op hangt.

B. Iets, 't geen na een Navelstrengetje gelykt.

C.

Fig. I.

Fig. II.

Fig. III.

J. Mulder ad vivum Sculp 1713

Fig. II.

- C. Duo pedicelli posteriores.
 D. Cauda.
 E. Scapula ex parte denudata, propter continuum attactum hominum.
 F. Pedicelli anteriores.
 G. Caput.
 H. Os apertum, in quo luculentissime videri potest lingua, id quod non satis bene hic repræsentatur.
 I. Burfula, in qua hæsit animalculum ea superficie visa, ubi erupit.
 K. Rupes, in cujus cavo phiala posita.
 FIG. III. Exhibet figuram dictæ burfulæ facie posteriore visam.

T A B U L A III.

FIG. I. Indigitat phialam liquore repletam, in qua reservatur foetus humani brachium, in cujus manu continetur lamella, seu segmentum humani testiculi prodigiosæ magnitudinis in cartilagine mutati: cum autem totum testiculum in lamellas dissecuerim, repræsentavi hic unam ex minimis lamellis.

A

- C. De twee agterste pootjens.
 D. Het Staartje.
 E. Het Schouder blaadje van een zyde ten deele ontblood, wegens het gedurig handelen van de Mensen.
 F. De voorste pootjens.
 G. Het Hoofd.
 H. 't Opgesperde Mondje, waar in zeer klaar gezien word het tonggetie, 't welk hier niet klaar genoeg vertoont werd.
 I. Het Beursje waar in het gezeten heeft, 't welk hier gezien werd van die zyde of oppervlakte daar het diertje uitgeborsten is.
 K. Het Rotsje in wiens holte het vleesje is gezeten.
 FIG. III. Vertoont ons het beursje van achteren.

De III. T A F E L.

FIG. I. Verbeeld ons in een vles met voght den arm van een Jonggeboore Kindie, 't welk in zyn handie onthoud een moot van een monstreuse mensche Zaad-bal in kraakbeen verandert zynde; en nadien ik dezelve in mooten heb verdeelt zoo komt ons hier een van de kleenste te vooren.

I 3

A

- A. Superior pars brachii linteo tecta & ligata.
- B. Digiti manus.
- C. Lamella Testiculi.
- D. Portio Uteri foeminei, cujus facies interior maxima parte degeneravit in tubercularotunda.

FIG. II. Exhibet portionem cutis plantæ pedis humani, cujus vasa sanguinea adeo sunt locupletata, ut ne cus-
pide quidem acus, sine læsi-
one vasorum pungi possit,
id autem à sculptore hic satis
repræsentari non potuit.

- A. Cutis.
- B. Vasa, præsertim arteriosa, quorum reptatus plane diverfus ab iis, quæ Lienem, Renes, Hepar, Placentam uterinam &c. conficiunt.

FIG. III. Exhibet Testiculum humanum dissolutum, cujus vascula, à contenta femi-
niali materia arte sunt de-
stituta; hoc enim factò, to-
menti instar, tenuia sunt di-
cta vascula.

- A. Tunica albuginea.
- B. Vascula, feminis rudimen-
tum conficientia.

- A. Het bovenste des arms, met een doekje omvangen en gebonden.
- B. De vingeren van 't handie.
- C. De moot van de Zaad-bal.
- D. Een gedeelte van de Lyf-moe-
der van een Vrouw, wiens in-
wendige oppervlakte voor 't
grootste gedeelte verandert is in
ronde heuveltiens of gefwellet-
jens.

FIG. II. Verbeeld ons een stuk van
't Vel van de voet van een Mens,
't welk zoo zeer verrykt is van
bloedvaten, datmen met de punt
van een naald daar in niet zoude
kunnen steken zonder quetzingh
der vaten, maar zulkx heeft de
plaatsnyder niet volkomentlyk
kunnen afbeelden.

- A. Het Vel.
- B. De Vaten, voornamentlyk de
Slag-aderen, welkers cours ge-
heel en al verschilt van die geene,
die de Milt, Nieren, Lever,
Moerkoek, &c. komen te ma-
ken.

FIG. III. Vertoont ons een ontra-
felde mensche Testicul, wiens
zaad-vaatiens van haar zaadighe
stoffe door konst ontleedigt zyn,
en dat volbragt zynde, komen sy
ons voor zoo fyn, als dons.

- A. Het Witte of eigen vlies.
- B. De Vaatjens, die 't zaad ten
rouwe maken.

Tab. IV.

Fig. II.

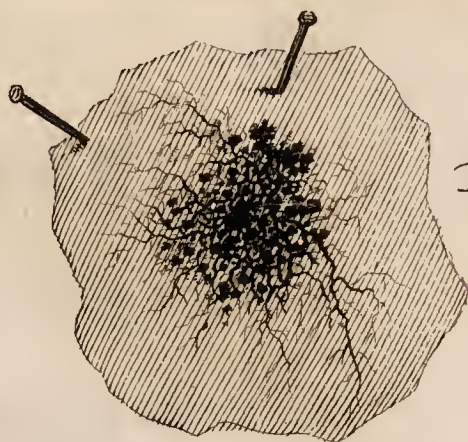

Fig. III.

Fig. I.

J. Mulder. Delin et Sculp. 1713

TABULA IV.

De IV. TAFEL.

FIG. I. Juvenis Hepar denotat.

A. A. A. Substantia Hepatis, ne propriâ quidem membranâ ablatâ.

B. B. B. Pulposæ seu succosæ extremitates, quæ tanto sunt numero, ut sculptor vix potuerit omnes hic præsentare, & si hoc fecisset, integrum Hepar fuisset nigerrimum propter copiam.

C. Truncus Venæ cavæ abscissus.

D. Truncus Venæ portæ.

E. Vesicula fellea, tot vasculis Sanguineis locupletata, ut ne cuspis quidem aciculæ inferi possit.

F. Ligamentum umbilicale cum suis arteriis repletis.

G. Ligamentum Hepatis tertium, quo, suo in loco, continetur Hepar.

FIG. II. Exhibet portiunculam membranæ Hepar ambientis, sub qua in conspectum veniunt succosæ & pulposæ extremitates microscopio visæ.

FIG. III. Portionem, ut supra, denotat tali lente visam, quali

FIG. I. Verbeeld de Lever van een Jongeling.

A. A. A. De Substantie des Levers, noch omvangen van zyn eygen vlies.

B. B. B. De merghige of sappige uyteynden der vaten, dewelke zoo veel in getale zyn, dat de plaatsnyder dezelve qualyk alle heeft kunnen verbeelden, en als hy dat al gedaan had, zoo zoude de gantsche Figuur zeer swart zyn geworden.

C. De afgesnede stronk van de Holader.

D. Die van de Poort-ader.

E. De Galblaas, zoo zeer verrykt van vaten, datter geen naalde punt kan tusschen gestooken werden.

F. De Navelband met desselfs Slagh-aderen opgvult.

G. De derde bant des Levers, waar door de Lever in zyn plaats gehouden wert.

FIG. II. Verbeeld een gedeelte van 't Vliesie dat de Lever omvangt, onder 't welke de sappige uyteynden der bloedvaten haar opdoen, zoo als die door vergroot glazen te zien zyn.

FIG. III. Noch een gedeelte als gesegt is met soo een vergroot glas ge-

li pulposæ extremitates ad naturalem magnitudinem propius accedunt.

gezien, waar door de geseyde uytcynden wat nader komen aan haare natuurlyke grootte.

T A B U L A V.

De V. T A F E L.

FIG. I. & II. Duo calculi è muliere LXVIII annorum per incisionem, sicuti in viris, extracti.

FIG. I. en II. Verbeelden ons twee steenen uyt een Vrouw van 68 Jaar gehaalt, en dat door het snyden als men in de mannen doet.

FIG. III. Calculi eodem modo ex virgine extracti, facies anterior,

FIG. III. De voorste gedaante van een steen op die zelve wyse uytgehaalt van een Vryster.

FIG. IV. Ejusdem calculi facies posterior.

FIG. IV. Desselfs gedaante van agteren.

FIG. V. Embryo Piscis Narwal, seu Unicornu Groenlandici.

FIG. V. Een onvoldrage Groenlantisch Zee-Eenhoortje.

Fig. III.

Fig. IV.

Fig. I.

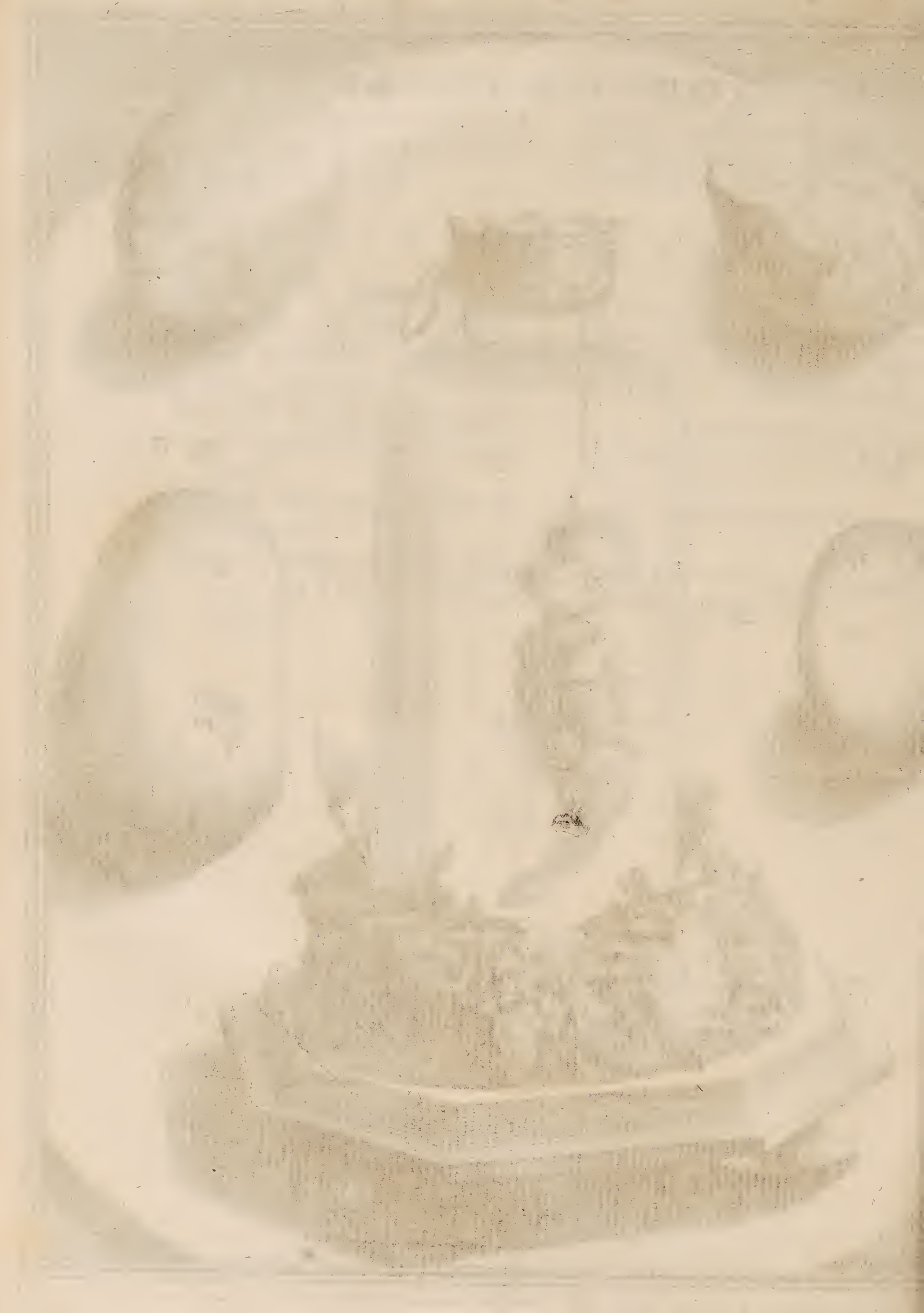

Fig. II.

Fig. V.

FREDERICI RUYSCHII

*Anatomes & Botanices Professoris, Academiæ Cæsareæ Curiosorum
Collegæ, nec non Regiæ societatis Anglicanæ membri,*

THESAURUS
MAGNUS & REGIUS

qui est *DECIMUS*

THESAURORUM
ANATOMICORUM.

In quo præcipuæ corporis humani partes, ceu in statu
vivo, nitidissime præparatæ, reservantur.

Cum Fig. Æneis.

Het groote en Koninglyke

K A B I N E T

zynde het Tiende der

ANATOMISCHE KABINETTEN

V A N

F R E D E R I C R U Y S C H,

*Professor van de Anatomie en Kruid-kunde, Lid van de Keizerlyke Academie
der Natuur Ontdekkers, als ook van de Koninglyke Engelsche Societeit.*

In 't welk de voornaamste deelen des menschen Lighaams
seer sierlyk zyn geprepareert en geconserveert.

Met kopere Platen.

A M S T E L Æ D A M I,

Apud JANSSONIO-WAESBERGIOS. MDCCXVII

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE NOTES

BY J. J. THORNTON

1963-1964

CHICAGO, ILL.

UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

1964

UNIVERSITY OF CHICAGO

Medicinæ, & Philosophiæ

Cultoribus, salutem precatur

FREDERICUS RUYSCHIUS.

Postquam Andreas Vesalius orbi medico illuxerat, incomparabili de Fabricâ corporis humani conscripto opere, censuere optimi in Arte judices, absolutam jam haberi cognitionem Anatomes: neque verò majoris momenti superesse aliquid, quo ad inventa ejus addito, laudem pararent Posteris: verum aliter longe ipsam se rem habere experti sunt, simulac Accuratissimus Bartholomæus Eustachius inventa sua protulit, summusque inter Anatomicos Gabriel Fallopius, sua in Vesalianum opus observata propalavit.

Ipsè quippe Vesalius, anima profectò candidissima, aperte in suis ad Fallopianas notas responsis agnovit, plurima, eaque pulcherrima, deberi sagaci industriæ

*

sui

P R Æ F A T I O.

fui pridem discipuli, & jam antagoniſtæ. Neque tamen vel ita ſpem elegantiffima & utilia detegendi, præreptam eſſe reliquis, poſt Nobiles hoſce Auctores, ſucceſſu mox egregio nos docuit Julius Caſſerius, atque Caſparus Aſellius.

Quin & Guilielmus Harvæus evidenti deinde fuit exemplo, unum ſe, poſt tot præclara omnium inventa, diligentia indefatigabili reperire potuiſſe illa, quæ cuncti ignoraverant, quorumque interim major foret in medicina uſus, quam eorum omnium, quæ junctis alii omnes laboribus invenerant.

Splendidiffimum autem hoc ſidus Brittanicum, ut ut multa lumina evanefcere coëgerit, non impedivit tamen, quo minus Pecquetus, Bartholinus, Lowerus, Willifius, Graafius, Swammerdammius, Malpichius Nuckius, & Du Verneyus, ſuo micare potuerint jubare. Quid, verbis opus eſt? hac re impuſus ego credidi ſemper, eſſe mihi celebrandos ex Hippocraticâ lege labores alienos: ita verò, ut & meâ industriâ hoſ explorem, adjutem, & ſi datur corrigendo perficere utcumque auſim conari.

Quare ante quinquaginta elapſos abhinc annos, Biſſii eâ tempeſtate ante alios omnes Celebratiſſimi Anatomici, ſententiam examinare, rerumque experimentis refutare ſolus tum ſuſtinui. Veram Venularum Lymphaticarum, Lacteorum canalium, Bronchialis Arteriæ, formam depingere ſum auſus; meque jam tum reperifſe artem, quâ minimos ultimorum vaſculorum reptatus

P R Æ F A T I O.

tus profequi, detegere, spectandos exhibere, re & verbis publicè professus sum.

Ab eo deinceps tempore, tantæ ætatis decursu, noctes impendi atque dies, ut omni artis molimine notitiam mihi compararem fabricæ illius, quâ hanc nobis construxit machinam Deus.

Visumque fuit Creatori meo, improbum huncce laborem eo rerum successu coronare, ut tandem vicerim obstacula per varias artes omnia: ut acies oculorum meorum tandem se penetraverit in intima recessuum naturæ penetralia: patuit denique post tot conatus, mutatosque toties labores, vera minimarum partium structura.

Statim vero ac ipse hanc addidici, primâ oportunitate natâ, elegantibus harum formarum spectatoribus ita exhibendam eandem curavi, ut & illi meo indicio conspiciere potuerint: unde multi candidi rerum æstimatores priora super his animi sensu refellere, corrigere, & novam faciem agnoscere, non erubuerunt.

Nunc igitur, quum ingravescens ætas spem vitæ longam inchoare vetet, in animum induxi pulcherri-
ma inventorum meorum specimina omnium colligere, eaque in unum corpus digerere, ut appellari mereatur **MUSÆUM RUYSCHIANUM ANATOMICUM.** In eo autem constituendo, nolui uti pervulgata folius scripturæ viâ; sed proposui ipsa illa per artem meam parta corporis organa, quorum contemplatio mihi ipsi paraverat scientiam. Igitur à Capillo supremo inceptum opus ad intima abditissimorum viscerum meditullia perduxi, neque ullam ex mediis inter hæc extrema partibus omisi.

P R Æ F A T I O.

Prorsus ut Fibræ, Membranæ, vasis, Glandulæ, Visceris, Cartilaginis, Ossis, Unguis, Pili, uniuscujusque denique particulæ, denudata hic appareat species, & vera à vertice in calcem forma.

Quin etiam addam hic humanum cadaverculum (arte mihi uni propriâ) sic paratum, ut nitor & gratia vitam non modo æquent, imo verò & superent: color enim, torositas, habitus, certè & flexilitas ipsa artuum, quæ in cadavere pereunt, hic conservantur simul, & aliquâ ratione sic emendantur, ut spectantem demulceat & oblectet, utque nisi propriis oculis convictus nemo crediderit rem ita peragi posse: quodque opus hoc maxime commendat, plurima à quinquaginta ab hinc annis ita parata non sunt mutata.

Ne autem paucorum modo foret hoc annorum spectaculum, omnia hæc artificio balsamico mihi proprio sic condivi; ut, licet seculum ferant, haud tamen corrumpantur. Quin etiam dedi hanc operam, ut teter laceri cadaveris partium adspectus ita ornamentis emendaretur appositis, ut oculos neutiquam offenderet, atque nec terrorem incuteret, nec excitaret nauseam. Denique partes singulæ numeris inscriptæ, qui respondeant catalogo scripto super his, in quo ad numeros hos, qui designant singula clara deprehenditur & accurata enarratio. Poterit itaque unusquisque Musæum hoc speculans ex catalogo ediscere Anatomem Ruyschianam omni fastidioso labore, tædio fordidæ attrectationis, vel tetrâ mephiti, liber.

Quisquis itaque Thesaurum hunc possiderit, poterit

P R Æ F A T I O.

rit eo uti, vel ut se oblectet speculatione veræ fabricæ corporis humani, eoque modo animum suum erudiat, vel ut in Academiâ, ubi Philosophiam & Medicinam docetur juvenus, demonstrari queat genuina constructio partium, sicque non verbis, nec conjecturâ, sed ipsâ demonstratione ob oculos poni possit.

Quare etiam Reges ipsi, Principes, Rerum publicarum, aut Academiarum Curatores, nacti hunc Theaurum, eo Academias suas possent donare duraturo in seculum, ut ornamentum pariter & doctrinæ instrumentum sit perennè atque utilissimum.

Ipsè ego, qui hoc perfecì, venale nunc offero, opus dum in vivis dego, ut ante fata suprema certus sim extare monumentum inventorum meorum completum: neque enim me pluribus adscripto facile id fieret. Patet hic Theaurus videndus in ædibus meis, illis tantum, qui certa habent indicia, quibus constet eos posse & velle totum hunc emere.

Ne autem metuat emtor, hæc peritura esse ubi sibi comparavit, sincerâ fide illi, postquam pretio conduxit, aperiam artem conservandi, quâ utor, & quæ differt ab eâ, qua alii utuntur: meam enim differre docet comparatio eorum, quæ apud me conservantur, cum iis, quæ illi ostendunt. Indicabo itidem modum, quo liquor immerfa condiens in lagenis paravi, & datâ necessitate superaffundi iterum debeat.

Et ne hoc fieri opus sit, ita replebo vasa, & claudam accuratè, ut pluribus annis nulla additione egeant. Tandem, quum expertus sim, præparatas corporis hu-

P R E F A T I O.

mani partes diversas , varios liquores sibi requirere , in quibus ferventur , aut aliter perdant nitorem , ipsum & hoc secretum Illi , ut alia , sub fide silentii revelabo.

Si ergo Principes , Academiae , Societates , vel privati , capiuntur horum dulcedine , poterunt sibi comparare , quæ arte singulari , continuato fere per annos sexaginta labore confecta , nusquam in orbe terrarum videnda , neque ulli seculo visa , sunt.

V I R O

V I R O C E L E B E R R I M O

FREDERICO RUYSCH, Med. Doct.

Anatomiae & Botanices Professore experientissimo, ac membro
Caesareae Academiae naturae curiosorum; cum sua ille mihi
Cimeliarchia, omnibus interioris & reconditae naturae
ostentis instructissima, in quibus declarandis summum
Viri ingenium & dexteritas singularis juxta elucent,
qua est humanitate, aperuisset comiter, exitine-
re domum reversus, & voti damnatus, hoc
grati memorisque animi testimonium

Per solvi L. M. Q.

Ipsis idibus Sept. a c i o i o c c x i v .

*Artis Appollineae decus, & par gloria clarae
Urbi, quam placidis Amstela lambit aquis!
Quo tuo commemorem, RUYSCHI, miracula dextrae,
Carmine, quae nuper cor rapuere meum?*

*Dulcia carpentem dum me procul otia Musis,
Excipit in laetos terra Batava sinus.*

*Vix animi compos relego vestigia rerum
Quas tua tunc oculis obtulit arca meis.*

*Scilicet admissus cultor tua tecta tueri,
Tecta Machaoniis conspicienda bonis;*

*Obstupui, longeque sacer comitatur euntem
Horror, & humana major imago ferit.*

*Nec mihi (quae suadent mysteria tanta sileri)
Si valeam, arcanas prodere fas sit opes.*

*Cum tamen humanus trahat immortalia corda
Vocis honor, trepido verbaque fusa sono;*

*Verba, deum augustos caste venerantia vultus,
Quos licet infra omnis vis cadat eloquii:*

*Quid prohibet, reserata mihi Paeonia templa
Atque decus magni concelebasse viri;*

Qui

Qui clara insistens, amplo fulgore sacerdos,
 Atria, Phoebigenae sacra vicesque subit?
 Sancte senex! cui vasta patet natura minoris
 Mundi, & Daedaleis flexibus apta strues:
 Abdita qui longe rerum primordia lustrans,
 Visa prius nulli, detegis arte sagax.
 Tu quae sit caecis monstras natura cavernis;
 Te duce, Phoebaeus qua chorus omnis eat.
 Qui veneranda simul sermonibus ora recludis,
 Et venit ad partes praesul Apollo tuas;
 Protinus en gemini penetras spectacula mundi,
 Et Proteus rerum quae nova cunque canis.
 Unde Prometheae ductus tot mille figurae;
 Quae sua vis cunctis, officiique modus;
 Quaeve laboranti deceat succurrere parti,
 Et medica tuto damna levare manu.
 Quo me, Musa, rapis? cerno penetralia RUYSCHII
 Mystica, principibus jam celebrata viris.
 Unde aliquis, turba in media fere, numine plenus
 Adstitit, & tales protulit ore sonos:
 Chironomos jaectet vicina Britannia dextros,
 Herophilosque citet Gallia tersa suos.
 Neve repertores sileat, quos laurea Phoebi
 Aequavit stellis, Itala terra duces.
 Invidit terris aliis, clementius astrum
 Battaviae, tantum nomen habere viri.
 RUYSCHIUS, in medica bonus & mirabilis arte,
 Unus multorum gloria & instar erit.
 Unus, cui ratio cum docto spirat amice
 Usu, nec fallax semita trita placet.
 Quem, nunc incano redimitum tempora sero,
 Posteritas laetis frondibus usque colet.
 Talibus ille modis. Applausit Musa precando
 Nostra, pium meritis os resoluta viri:
 Solamen miseris praesens, quem par decus arti
 Integritas Clarium comprobat esse genus;
 Vive diu, nomenque tuum celebretur in orbe,
 Quo venit Batavi didita fama soli.

J. C. SCHRODERUS.

Aan den Wytvermaarden en Geleerden

H E E R E

FREDERICUS RUYSCH,

Hoogleeraar der Ontleed en Kruydkunde

M I T S G A D E R S

Medelid van de Keyferlyke Academie

D E R

Natuur ondekkenen

Wanneer zyn E. het tiende of Koninglyke Cabinet in 't licht gaf.

Zo zien wy 't tiende stuk van uwe Cabinetten,
Het tiende wel in tal, maar 't Eerste in waardigheid,
Vol wond'ren der natuur, daar konst met vinding pleit.
Om uw vermaarde Hooft den eerkrans op te zetten.
d'Aloudheidt heeft haar roem : de later eeuw haar lof.
Galeen, Hippocrates, Veslingius, Vesalen
Harve, Malpich en meer doorluchte zielen pralen,
d'Onsterfelykheidt gewydt, verheven uit het stof.
Maar magh de Naneef in een later Eeuw genieten
Alleen een lyst te zien van uwe wonderheen,
Gy wort met recht van hem geëert, en aangebeen.
Als Hooft en Vorst van hun die ooit ontleders hieten.
Uw Zaal omvat een' schat wiens weergae niemant zag
Uw Huys een vollen oegst van dooden die als leven;
Uw konst, die 's Menschen leen hun nette form kan geven,
* * * Brengt

Brengt geen verdigtselen, maar waarheen aan den dagh
 Vermaarde Heer, wy zien na veele jubelstonden,
 Zo slegts het groot Gebouw des Werrelts zo lang staat,
 Uw groote naam, de bitse en bleeke nydt ten smaadt
 Onstervelyk geroemt door duizenden van monden.
 Hy, wien geen blinde drift, nog slings vooroordeel quelt;
 Die met een leerzaam oog uw Cabinet doorwandelt,
 En slegts onzydig ziet, hoe gy de ontleedkonst handelt,
 Roemt uwe vinding, die een reeks van wondren telt.
 Hoe staat myn geest verbaast, verwondert, opgetogen;
 Hoe wort hy weggerukt, als hy aandachtig let
 Op dat kleyn Schepzeltje, den mensch, dat g'ons zo net,
 Zo cierlyk in zyn vocht en vliesen hangt voor de oogen.
 Dit heerlyk Pronkjuweel in 't Konings Cabinet,
 Waar van de aloudheid, nog de later eeuwen wagen:
 Dat hart en oog verrukt van allen die 't ooit zagen:
 Straalt als een Diamant in 't fynste goudt gezet.
 Wat is het wonderlyk te zien, dat teere vliesen,
 Zo fyn, zo dun als rach, of 't Webb der Spinnekop,
 Zo zuiver zyn bewaard in uwen Balsam sop,
 Dats' hun natuurlyk vocht niet storten, niet verliezen.
 Uw vinding waarde Heer, die slingse streeken haat,
 Geeft ons de juiste form der menschelyke leeden,
 Niet naa het ingewandt van Kalf of Schaap gesneden,
 Waar mee de Printkonst van ontleders swanger gaat.
 Uw groote doelwit is de waarheit te beminnen,
 En in 't bespiegelen van 't Schepzel, Scheppers eer
 Te zoeken, die zich in het kleinste lidt hoe teer,
 Doorluchtig openbaart aan 't oog van onze zinnen.
 'Zien wy een slagaer na, hoe keurlyk is zyn endt,
 Hoe fyn als dons. Ay zie! waar blyven al die klieren
 Die 'k meende daar te zien? zy zyn met al hun swieren
 Gelyk een kluwe ontrolt, zo datze niemant kent.
 ô Wonderlyk gestel, en groot verschet van vaten!

Geschikt naar ieders deel, uw dons verschaft een douw,
Die de ingewanden stooft, op dat geen hitte of kouw
Hun zamenstel verbreek, of drooge buiten mate.

Hoe groot, alwyze Godt, is uwer handen werk!
Hoe straalt uw wysheit, hoe uw almacht daar door henen!
Zyn niet als Melk, als Kaas geronnen vleesch en beenen,
Doen g' in die ruwe klomp graveerde uw eerste merk?
Beroemde Heer, magh maar myn wensch en bee gelukken,
Gy deelt de Werreld mee uit uwe ryke schat
Van wondren der natuur, die gy alleen bevat
Geen tiental Cabinets, maar meer dan tienpaar stukken.
Dan zal het twintigste met Keyfers groote naam,
Gelyk het tiende met den Koninglyken pronken:
En 't later nageflacht, met uwe konst doordronken,
U eeuwig dragen op de vleugels van de faam.

HERMANNUS SCHYN.

Op het
Voortreffelyk Anatomisch Konst Kabinet
Van den
Hooggeleerden en Beroemden
H E E R E
FREDERICUS RUYSCH.
Hoogleeraar der Ontleed- en Kruidkunde
En
Vermaard Doctor in de Medicynen
Te
A M S T E L D A M.
Lid van de Keizerlyke Academie
der
Natuurontdekkereu.

DE Mensch reift meenigmaal met vlyt,
Om vreemde dingen te beschouwen,
Of Landen, Steeden en Gebouwen,
Als wondren van den ouden tyd,
En zeldzaamheeden onbedwongen,
Of door een inzicht aangedrongen;

Een drang die alle vrees verbant
Van dreigend onheil en gevaaren:
Der reis, langs bergen, bosschen, baaren,
Naa 't afgeleege vreemde Land:
Om al de Waereld door te trekken,
En haare vreemdigheên te ontdekken.

Zo

Zo hy door de onvermydb're dood
Niet onverwacht wordt afgesneeden,
In 't midden van die zeldzaamheeden,
En keert hy, buiten ramp en nood,
Weêrom, hy houdt slechts nagedachten,
Van 't geen hy als een droom moet achten.

Maar hier, hier vindt men veilig stof
Om 's Heeren wysheid en vermoogen,
Uit zyne scepflen, voor onze oogen,
Te aanschouwen tot zyn eer en lof:
Hier zal Heer Ruysch, zo zeer ervaren,
Godts wondren in den mensch verklaaren;

Daar hy ons toont, doorzyne konst,
De kleene waereld met haar deelen,
Een wonder 't geen 't vernuft moet streelen:
En noopen ons Godt voor zyn gonst
Te danken en ons heelte dragen
Naar zyne wet en welbehaagen.

Hier zie ik hoe dit krank gestel
Gevormt, gevoedt wordt tot het leeven,
Hoe 't aan de waereld wordt gegeven:
En weer vergaat, gelyk een bel,
Een waterbel, die schoon zal schynen,
En in een oogenblik verdwynen;

Zie daar het hart, zo net gewrogt,
Met al zyn grove en teedere ad'ren,
Die 't bloed ontfangen en vergad'ren:
Zie daar die takjes daar de tocht
Des bloeds door heen en weêr moet vloeijen,
Waar door het sterfflyk deel moet groeijen.

De Long, waar door men adem haalt,
Met al haar kronkelende pypen,
Die lucht en togten t'zaam begrypen,
Met de oorzaak hoe die luchtpyp faalt,
Waar door de mensch haast raakt aan 't kwynen,
En 't leven eindlyk aan 't verdwynen.

De Maag, die 't voedsel kookt en teert,
Met al haar wonderlyke wegen,
Zo boven als beneên geleegen,
En 't kwaade 't geen haar dikwils deert,
Door oorzaak van de gulzigheeden:
Vyanden van des menschen leeden.

De Leever en de blaauwe Milt,
Die door de hette haast ontsteeken
Des menschen rust daar door verbreeken,
Veeltyds door overdaad verspilt;
De Darmen door een Net omvangen,
Voor koude die haar scherp kan prangen.

De Nieren die gestadig 't nat
Ontfangen en by droppels loozen,
Door kleene pypjes, als by poozen,
Naar 's menschen Blaas, zyn Waatervat,
En hoe die gooten zich verdikken,
En stoppende het leeven stikken.

Een Roer van 't Schip verstrekt het Hoofd,
Met Herff'nen als een bry geronnen,
En heldere Oogen als twee Zonnen
Nochtans zo schielyk uitgedooft,
En de Ooren met haar binnenvliesen
Gereed geen klanken te verlieten.

De Neus die lucht en adem trekt,
De Mond bekwaam den spys te ontfangen,
Daar al de leden naar verlangen,
Als die tot maatig voedsel strekt;
De Keel, schoon naauw, gereed te zwelgen,
En zich dien last het minst te belgen.

De Schouders, Hals, Borst, Armen, Buik,
De Beenen, Voeten, net doorweeven,
Met Spieren: Zenuwen gegeven
Tot bindfels voor elks nut gebruik,
Om 't gansch gestel te doen beweegen,
Als raders in dit werk geleegeen.

ô Tong, die ik hier 't laatste noem,
ô Spraaklid van zo veel vermoogen!
Myn ziel wordt hier geraakt, bewoogen,
Om uwes Scheppers eer en roem,
Met eerbied, luidkeels op te zingen,
En door de wolken heen te dringen.

Wat is de Mensch, ô groote Godt!
Door u, op vreesfelyke wyze
Gantsch wonderlyk gewrogt, ten pryze
Vanuwe Wysheid, die hem tot
Een kleene Waereld stelt, vol waarde,
Uit nietig stof, uit kley en aarde.

Gy hebt hem, door uw groote gonst,
Als kaas uit melk te zaam gewrongen,
Met vel omtoogen, dicht gedrongen,
Een stuk uws Almachts, enkel konst,
Als een borduursel net gestrengelt,
Met konst en leeven t'zaam doormengelt.

Wie

Wie staat hier niet met my verzet,
Verbaast, ja als voor 't hoofd geslagen,
Die al die wondren onzer dagen
Beschouwt in 't kunstryk Kabinet!
Waar in den Mensch in al zyn deelen
Ontleedt, kan 't oog der zinnen streelen.

Doorluchtige Arts, geleerde Heer,
Die zo veel wysheid hebt verkreegen,
Om alles wat 'er is geleegeen
In 's Heeren Schepflen, tot zyn eer
En lof daar toe geheel bewoogen,
In 't ligt te stellen voor onze oogen:

Het allerdierbaarst 't geen Godt schiep,
En by geen menschen is te ontleeden,
Veel min te zien of na te treden,
Toen 's Heeren Almacht alles riep,
Als of 't daar was, is ziel en leeven,
Zo dierbaar, aan den Mensch gegeven.

Een gift zo hoog by u geacht,
Gewydt aan die ze u heeft geschonken,
Komt door uw konst myn hart ontfonken,
Om nevens u des Hemels magt,
In al zyn Schepflen regt te erkennen,
En naar zyn wetten my te wennen.

Terwyl ik u zeer hartlyk dank,
Die in dees wonderen te ontvouwen,
Godt in zyn Schepflen leert beschouwen;
Wensch ik dat gy op aarde lank,
Moogt met uw werken triomfeeren,
En Godt hier booven eeuwig eeren.

DL. WILLINK.

Op

Op de
Anatomische Cabinetten

Van den vermaarden

H E E R E

FREDERIK RUYSCH.

Hoog Leeraar der Ontleed-en kruydkunde.

T' A M S T E R D A M

GY voerd ons, door uw kloek verstand,
Uw vlugge geest, uw wak'kre hand

o! Schrand're RUYSCH! langs wysheids trappen

Ten top van Eed'le wetenschappen;

Staâg vliegt uw werk de faam voorby,

En blyft uw naam, aan 't stroomende Y,

En de Amstelstad, in zegeningen

Geroemt; door wysheids lievelingen:

Hoog Leeraar, die, dus onvermoeyt,

Maak t dat uw konst geduurig groeyt;

We staan verrukt, wanneer onze oogen

* * *

In

In uw vernuft, zig weyden moogen :
Gy heldert (voor den sterv'ling) op
Zyn Scheppers werk, ter hoger top ;
Geen Myrteblaân, geen groen' Laurieren,
Kan naar den eys, uw schedel fieren ;
Myn swakke veder, wil nogtans
U groeten, met een letterkrans ;
Ist konsteloos? dit slegt bezoekje,
Ligt isser een verlooren hoekje,
Daar 't onder uw beroemde kunst,
Een plaatsje vind, door uwe gunst:
Uw waardigheid, eist beter toonen,
't Goe hart, doet geern 't gebrek verschoonen,
Vermaarde man! gy brengt in 't ligt
't Geen eertyds duyfter voor 't gezigt
Verborgten lag ; gy leert ons merken
Op 's Heeren magt, en wonder werken :
Die 't konstig werkstuk van zyn hand ;
Dat pronkjuweel, den mens, in stand
Zo heerlijk voortbragt, en formeerde ;
Op dat het zynen Schepper eerde :
Maar wat bedryft dit moedig dier ?

Waar

Waar toe zo grootsch, zo trots, zo fier?
Erkent hy wel zyn nietig weezen?
Schoon hy ten top schynt opgereezen,
En door zyn Scheppers eygen hand,
Zo net, zo keurlyk, in zyn stand
Is 't zaam gestelt; tragt hy te leeren?
(Die wyshyds bron,) in alles te eeren;
De algoede Heer; van wien hy heeft,
Wat hy bezit; zelfs dat hy leeft:
Want als den Heemel niets wil geeven,
Uit is 't met hem; weg vlied zyn leven.
Bezeft men wel hoe ligt'lyk dat
Verbrooken word dit aarden vat?
Wen' maar den maker zegt keer weder
o! Menschen kind! straks legt men neder:
Hovaardig s'chepzel zyt gy iedts?
Te rek'nen by den Schepper: nietds.
Wel zyn we dan geen regte dwazen?
Die op een niet zyn opgeblazen?
Ja min dan niet, is onzen staat,
Ter straf gedoemt, door 't zond'lik quaat;
Hoe kan hy dan den voet verheffen?

Die waard is dat hem rampen treffen;
 Die waard is, door 't bedreven quaat,
 Van God, en elk te zyn verfmaat
 Ai! laat ons dan sig zelve kennen
 En 't hart ter ned'righeid gewennen;
 Welziende 's Hemels wond'ren aan:
 Maar tevens ook, hoe fwak we staan;
 Op dat we hier ter klynheid dalen,
 Hier naar verhoogt, weer zege pralen.

NEELTJE DIRKS BETHS,
 Wed: H: TEN KATE.

E R R A T A:

P. 2. lin. 32. per. dele.	P. 13. l. 26. aan. dele.
P. 2. l. 34. persæ. l. dispersæ.	P. 51. l. 20. Coulor. l. Couleur.
P. 9. l. 3. teneræ. l. teneri	P. 67. l. 4. behelpt l. behebt.
P. 46. l. 9. indurata. l. induratam.	P. 70. l. 20. twyfelmoedige. l. twyfelingh
P. 63. l. 11. amissim. l. amussim.	
P. 72. l. 15. bat. l. bar.	

THE.

THESAURUS
ANATOMICUS
DECIMUS.

ASSER MAJOR I^s.

N^o. I. **P**edamentum ex ligno Indico, cui VI. exigua pedamenta rotunda sunt superstructa, quorum

I^m. Lit. A. notatum, fasciculo gaudet Pilorum, longitudine sesquidigiti.

Hic fasciculus à me reperi- tus est in Atheromate cujus- dam mulieris Hydropicæ de- natae, & quidem in ejus O- mento, hi Pili microscopio visi, plani sunt.

II^m. Lit. B. instructum est Capillis, qui sponte, nec non momento, à capite deciderunt, tanquam forcipe essent abscissi. Vide Historiam in Thesaur. IX. descriptam.

III^m. Lit. C. continet Pi- los ex labio superiore Rosma- ri, belgice *Walrus*, horum Pilorum radices cavas esse vi- deri hic potest, quemadmo- dum avium plumæ sunt.

IV^m. Lit. D. Fasciculum pi- lorum è corpore quadrupedis Ichneumonis, seu Muris Phara- ònis, in desertis Ægyptiacis de- gen-

Het TIENDE
ANATOMISCH
CABINET.

De I^e. groote P L A N K.

N^o. I. **E**En Pedesttal van Oost- Indisch hout gemaakt, waar op zes kleendere Pedestalletjens staan, waar van het

I^e. Met de Letter A. getekent, voorzien is, met een bondelke hayr, anderhalve vingher langh.

Dit bondelke is van my gevon- den in een Pap-gefwel (*Atheroma*) van een overledene Waterzugtighe Vrouw, en dat in 't Net: deze hayrtjens door een vergrootglas ge- zien zynde, werden bevonden plat te zyn.

Het IIe. Let. B. is voorzien met hayrtjens, die van zelfs, en in een oogenblik, van 't hoofd zyn afgeval- len, als of zy met een schar afge- sneden waren. Ziet deze Historie in 't 9^e. Cabinet beschreven.

IIIe. Let. C. Hayren uyt de bo- venste lip van een Walrus: dat dese Wortels hol zyn, kan men hier zien, even eens als in de vederen der Vogels.

IVe. Let. D. Een bondelke hair van een viervoetig dier, met naame Ichneumon, of Pharaos Muys, die zig in de wildernisse van Ægypte onthoud, waar van zeer veele zeld-

gentis, de quo mira narratur ab auctoribus. Vid. plura apud D. Jac. Wernerum.

V^m. Lit. E. Exiguam portionem Plicæ Polonicæ, cujus descriptio exstat in Sennerto & aliis auctoribus.

VI^m. Lit. F. Supra quod, positus est Fasciculus setarum è dorso Porci Americani desumptus, suntque colore variegato.

Not: Dicti animalis Umbilicum, situm habere perhibent Incolæ Americ. in dorso; cum autem foetum recenter natum nondum viderim, nil certi de hac re affirmare possum: at tamen semel cultro Anatomico subjeci dictum animal proVectioris ætatis, in cujus abdomine nullum omnino vestigium Umbilici offendi, in dorso verò comparebat Tuberculum, an autem Umbilicus verus, an verò quid simile fuerit, non auiam affirmare?

Hoc tamen observavi, cum cutem aperuissem, oculos incurrebant plurimæ fibræ ab illo tuberculo prodeuntes, per dispinguedinem & dorsi musculos persæ, an autem in foetu ejusmodi Fibræ, vasa fuerint, ad foetum alendum, comparata, quæ post partum arescunt, hæreo, nec tamen nego, propterea quod in Thes. 1°. Animalium,

zaamheden de Autheuren verhaalen. Ziet hier verders over na Jac. Wernerus.

V^e. Let. E. Een klein gedeelte van een Poolfche Meervlecht (*Plica Polonica*) waar van Sennertus en andere geschreven hebben.

VIe. Let. F. Een bondelke bonte Borstels uyt de rug van een West-Indisch Varken.

Aanm: de Inwoonders van America verhaalen dat de Navel van dit beest op de rug geplaatst is: maar nadien ik'er nog geen jong geworpen van gezien heb, kan ik daarom niet met zekerheyd daar van zeggen, edog eens heb ik een oude onder myn handen gehad, in wiens buyk geen de minste teken van een Navel gevonden wierd; maar in de rug quam een verheventheyd voor, of dit nu de waare Navel, of iets diergelyks was, durf ik niet zeggen?

Dit heb ik egter ondervonden, wanneer ik het vel had geopend, zo deden haar zeer veel fibren of draden op, dewelke van dat heuveltje voortkomende haar door 't vet, en spieren van den rug verspreyden of nu dese vaten zyn geweest, om de Vrucht te voeden, en naderhand verdroogen, twyfele ik, nogtans zulkx niet ontkennende, om dat ik in 't 1e. Cabinet der dieren be-

animal quadrupes delinearicurraverim & descripserim, nomine Animal quadrupes, Bufoni simile, è cujus dorso foetus emergunt, idque è rotundis exiguis cellulis, cum funiculis umbilicalibus, nullam communicationem cum abdominis cavo habentibus. Vid. Thesaurum suprascriptum.

Præterea in Gasophylaceo meo reperitur quoque Cutis Porci Americani integri, in cujus dorso ejusmodi tuberculum quoque reperitur, absque ullo tuberculo in abdomine, & hoc causam cogitandi magis magisque auget, ejusmodi animalia funiculum umbilicalem in dorso gerere.

Nº. II. Pedamentum, ut supra, VII. exiguis pedamentis rotundis instructum.

Supra 1^m. Lit. A. notatum, phiala posita est, in liquore continens portionem Cutis humanæ, qua dependet Epidermis, ut & Corpus reticulare Malpighii.

Not: Facies exterior a cute dependens albissima, est Cuticula, facies autem interior subflava, Corpus reticulare dicitur: cum autem Corpus reticulare coloris sit subflavi, cutis verò rubicundissima, propter vasorum sanguineorum repletionem

beschreive en afgetekent hebbe een viervoetig dier, met de naam, van viervoetig dier, een Padde gelykende, uyt wiens rugh de jongetjens voortkomen, en dat uyt kleene celltjens, met haar Navelstrengetjens, geen gemeenschap met de holte van de buyk hebbende. Ziet het bovengeseyde Cabinet.

Daarenboven word 'er in myn Cabinet bewaard 't geheele vel van een Americaans Varken, op wiens rug ook een heuvel gevonden word, sonder de minste verheventheyt onder aan den buyk, en zulkx geeft my aanleiding om te geloven, dat die dieren haren Navel op den rug dragen.

Nº. II. Een Pedestal, als 't voorgaande, met seven kleender ronde pedestalletjens voorzien.

Op het 1^e. Lett. A. getekent, is gestelt een vlesje met vogt, in zig onthoudende een gedeelte van de huyd van een mensch, waar van het oppervelleke en net wyze lighaam van Malpighius beschreven, afhangen.

Aanm: Het buytenste van 't vel afhangende, en witste gedeelte, is het Oppervelleke, maar het inwendige, dat ligt geel is, werd het Netwyze lighaam genaamt: maar nadien het Netwyze lighaam geelagtig is, en daar en tegen de huyd zeer rood, wegens de opvuilinge der bloedvaten, zoo blykt het zekerlyk, dat door het Netwyze lighaam geen

nem, certissime constat, per Corpus reticulare nulla dispersa esse Vasa sanguinea, quamvis illa depingi curaverit Profess quidam.

II^m. Lit. B. Phiala, eodem modo instructa, continens portionem Epidermis, seu Epidermidis, foetus humani, ex cujus superficie interiore reliquiae Papillarum cutanearum propullulant.

III^m. Lit. C. Phiala, ut supra, & in ea, portio Epidermis cujusdam viri, laborantis furfuratione cuticulæ horrenda, quæ Lepra vulgò audit, in hujus superficie interiore comparent longe quidem luculentius reliquiae Papillarum cutanearum.

IV^m. Lit. D. Portio Cutis Capitis humani, quæ tam dense stipatur Vasis sanguineis, ut ne aciculæ quidem punctura possit fieri, sine Vasculorum læsione, suntque dicta Vascula repleta: horum Vasculorum Sanguineorum reptatus plane est diversus ab eo, qui nobis in Visceribus occurrit.

V^m. Lit. E. Portio cutis Plantæ pedis humani, cujus vasculorum Sanguineorum extremitates ultimæ tam affabre sunt repletæ, ut nemo illas sine summa admiratione operum Supremi Numinis adspicere possit.

bloedvaten loopen, alhoewel zeker Professor dezelve heeft laten afmaalen.

IIe. Let. B. Een vlesje, als het voorgaande toebereyd, in zich onthoudende een gedeelte van het Oppervelleke van een jongh geboore kindje, uyt wiens binnenste oppervlakte de overblyfzels van de huyd tepeltjens puylen.

IIIe. Let. C. Een vlesje, als 't voorgaande, en daar in een gedeelte van de opperhuyd van een zeker Mansperzoon, die behebt was met een horribele Leproosheyd, in wiens oppervlakte veel beter kunnen gezien werden de overblyfzels van de tepeltjens van de huyd.

IVe. Let. D. Een gedeelte van de huyd van een Menschc Hoofd, 't welk zoo vol van opgevulde bloedvaatjens voorzien is, dat men geen punt van een speld kan zetten zonder quetzing derzelven, en haar cours is zeer verschillende van die der ingewanden.

V^e. Let. E. Een gedeelte des huyds van de Bal van een Menschc Voet, wiens uyterste uyteynde der bloedvaten zoo net vervult zyn, dat niemand het zelve kan zien, als met de grootste verwondering der Werken des Allerhoogste.

VI^m. Lit. F. Epidermis Plantæ pedis, in qua lineæ parallelæ non solum, verum etiam oculis armatis in conspectum veniunt Papillarum cutanearum abruptarum reliquiæ.

VII^m. Lit. G. Epidermis & corpus reticulare incrassata, & in varias lamellas divisa, è Planta pedis.

N°. III. Phiala in liquore continens Atheroma, inter Musculos Colli bovini reperiuntur.

Considerandum 1°. Dictum Atheroma constare ex substantia peculiari, & à me nunquam visa in Atheromate: sc. est ea flava, molliuscula, nitens, instar pinguedinis carnis bovinæ recenter coctæ, & adhuc calidæ, sub qua vera pinguedo sese quoque videndam exhibet.

2°. Cum in omnibus Atheromatibus pilosis, semper invenierim, pilos fasciculatim, & confuse esse sitos: hi contra radicitus emergunt ex dicta substantia flava & nitente, & quidem densissime stipati.

An illa substantia flava consideranda sit, tanquam morbosæ & confluentes Papillæ nerveæ, ambigo? Pilos autem corporis nostri, efflorescentias esse

VIe. Let. F. Het oppervelleke van de Bal van de Voet, waar in niet alleenlyk de parallelle linien, maar ook deszelfs afgebrookene nablyvzels van de Vel-tepeltjens gezien werden, en dat met vergroot glazen.

VIIe. Let. G. Een verdikt oppervelleke en Netwys-lighaam vande Bal van de Voet dat in verscheyde mooten verdeelt is.

N°. III. Een vles met vogt, en daar in een Pap-gefwel (*Atheroma*) het welk gevonden is tusschen de Spieren van de hals van een Os.

Aanm. ten 1^e. Dat dit gezeyde gefwel bestaande is uyt een byzondere, en van my noyt voorgekomene zelfstandigheyd, namentl. 't zelve is geel, week, blinkend, gelyk als 't vet van vers gekookt Offen-Vleesch, dat nog warm is, waar onder zigh ook waaragtig vet laat zien.

Ten 2^e. Nadien ik in alle hayri- ghe Pap-gefwellen altoos heb gevonden, dat de hayren bondels wys, ende confuys door den anderen zatten: deze daar en tegen komen met haar wortels voort, uyt die gezeyde blinkende, en geele zelfstandigheyd, en zyn dezelve zeer digt by elkan- der staande.

Off nu deze geele zelfstandigheyd te considereeren is, als niet wel gestelde en t'zamenvloeyende zenuw- tepeltjens, staa ik in beraad? maar dat de hayren onzes lighaams van de Zenuw- tepeltjens voortkomen, daar

esse Papillarum nervosarum, nullus dubito, & hinc etiam illorum evulsio tam dolorifica.

N°. IV. Phiala, ut supra, & in ea portio Epidermidis, ex cujus superficie interiore propullulant reliquiæ Papillarum cutanearum.

Ut objectum hoc, quam proxime ad latera phialæ accederet, pone illud posui Cereum Americ: spinosum multangularem. Dictæ phialæ adstat alia, & minor phiala, asterisco notata, in qua Epidermis, ut & corpus reticulare, ex Æthiopis planta Pedis. In hisce distinctius, oculis occurrunt nudis, papillæ supradietæ. Vid. Tab. 3. Fig. I.

N^o. V. Pedamentum, & supra illud phiala, continens in liquore particulam exiguam Piæ matris, cum cortice Cerebri, egregie dissoluto: objectum exiguum quidem, sed admodum affabre præparatum.

In fundo phialæ reperitur exigua portio dicti objecti, quæ tam tenera, ut fere captum hominis superet, & in ea quoque Divini Numinis potentia elucescit.

N°. VI. Pars superior Cranii foetus humani, ceu scutella,

men, daar twyffel ik niet aan, en daar van is ook het uyttreken der zelve zoo pynelyk.

N°. IV. Een glas als vooren, en daar in een gedeelte van 't Oppervelleke, uyt wiens binnenste oppervlackte de overblyvzels van de vel tepeltjens voortkomen en nog uyt-puylen.

Op dat dit voorwerp dichter aan 't glas zoude komen, heb ik daar nevens gezet tacken van de Americ doornagtighe veelhoekige Cereus. Nevens dit glas, doet zig een anderen kleender glas op, 't welk met een starretje is getekent, waar in haar veel kleender het oppervelletje en netwyse ligchaam van de bal des voets uyt een Neger laten zien zonder vergroot glafen. Zier de 3. Taf. Fig. I.

N^o. V. Een pedestal, waar op gestelt is een vles in zigh onthoudende een klein gedeelte van 't dunne Herffen-Vlies, met de ontwondene schorffe van de Herffene, 't welk heel klein is, maar egter zeer fraay gepræpareert.

Op deszelfs grond werd ook nog gevonden een klein gedeelte van 't gezeyde; 't welk zoo teder is, dat het by na een mensche begrip te boven gaat, en daar in mede de Almagtigheyd des Heeren uytblinkt.

N°. VI. Het opperste van 't Beckeneeltje van 't Doods-hoofdje van

la, in qua comparent.

1°. Falx, ceu in statu vivo expansa, & secundum longitudinem decurrens.

2°. Fontanella quoque expansa.

3°. Superficies interior hujus Scutellæ Dura matre adhuc obducta, per quam Arteriæ repletæ ab utraque parte prodeuntes, sibi invicem occurrunt.

4°. Sinus longitudinalis, ut in statu vivo, apertus.

N°. VII. Cerebellum humanum, in liquore conservatum, ne autem è suo excederet loco in opposita parte apposui ramum Opuntiae Amer. Spinosa majoris.

Dictum Cerebellum ab aliquot annis tam nitide à me est conservatum, ut jam jam videatur è capite erutum.

Supra operculum alia phiala posita

N°. VIII. Liquore repleta, quæ continet portionem Cerebri hominis adulti; hujus cortex sanguinei coloris, propter vasculorum, corticem constituentium, repletionem; medulla verò alba remansit.

Supra hanc phialam reperitur quoque pyxis exigua

N°. IX, In qua ossicula Auditus nitidissima.

Not.

van een jong gebore Kindje, waar in ons voorkomen

Ten 1°. De zeyse uytgespannen als in 't leven, lopende na de lengte

2°. De Fontanel is ook uytgespanne.

3°. De binnenste oppervlakte is nogh voorzien met het harde Hersfen-vlies, waar door de opgevulde slag- aderen aan wederzyde voortkomende, elkander ontmoeten.

4°. De langagtighe groef, als in een levend lighaam, openstaande.

N°. VII. Het Agter- breyn van een Mensch in de vogt, en op dat het van zyne plaats niet zoude wyken, heb ik daar bygedaan een tack van de groote Americ. doornaghtighe Opuntia.

Dit geseyde Agterbreyn is van my voor eenighe Jaaren zoo net toebereyd en bewaard, als of 't nu eerst uyt het hoofd genomen was.

Boven op 't deckzel is nog een andere vles met vogt gestelt

N°. VIII, Waar in een gedeelte van de Hersiene van een oud Mensch is te zien, wiens schorsse rood is, wegens het opvullen der bloedvaatjens, die de schorsfige substantie uytmaken, daar en tegen is de Mergagtige zelfsstandigheid wit gebleven.

En boven op dezelve vles is noch gestelt een klein doosje, waar in

N°. IX, De Beenderkens van het gehoor zeer net gevonden worden.

Aanm.

Not. præterea, primam phialam positam esse velut inter rupem, Vasis sanguineis, ceraceâ materiâ rubrâ repletis, loco Coralliorum rubrorum, circumseptam, inter quæ rubicundissima vasa, ramuli exstant tomenti instar tenues.

Nº. X. Phiala in liquore continens Piam matrem humanam, cum annexis particulis Corticis Cerebri dissoluti.

Hæc autem Pia mater ab una parte, contra naturæ leges, incrassata occurrit, & vasa sanguinea sunt repleta ceraceâ materiâ, at dilutiore rubedine.

Nº. XI. Portio Cutis Rosmari, in qua luculenter apparent Papillæ cutaneæ, ut & earum abruptiones, Corpori reticulari adhærentes, id quod in homine, ac in aliis objectis oculos quoque incurrit, & quod notandum, in cute humana, Cuticula à Cute revulsa, comparent papillæ minores & minus acuminatæ.

Nº. XII. Pedamentum supra quod locavi ramulos Arteriarum, per Cerebrum dispersos, quos inter ramusculi minutissimi tomenti fere instar tenues, & tamen repleti, & non nihil expansi, idque in forma sicca.

Aanm: Daarenboven, dat de eerst gezeyde vles als tusschen een Rots gesteld is, omvangen zynde van rode opgevulde bloedvaten, in plaats van roode Coral tacken, waar onder gevonden werden, die zoo dun zyn als dons.

Nº. X. Een vles met vogt, waat in onthouden word, het Dunne Herffenvlies, daar nogh eenige on-tbondene deeltjens van de Schorffe der Herffene aan vast zyn.

Dezelve is tegens de loop van de natuur aan de eene zyde verdikt, en de bloedvaten zyn vervult met een ligt roode wassighe stoffe.

Nº. XI. Een gedeelte van de huyd van een Walrus, waar in zeer fraay te zien zyn de Tepeltjens van de huyd, en derzelve afbrekingen, die aan 't Net-wyze lighaam vast zitten, 't geen ook in de Mensch en andere voorwerpen gezien kan worden, en 't geen te considereren staat, is, dat zy kleender en min spitzig haar opdoen, in een mensche wanneer het Oppervelleke van 't ondergelegene Vel afgehaalt is.

Nº. XII. Een Pedestal waar op ik gezet heb de tacken van de slagaderen, dewelke haar komen door de Herffene te verspreyden, waar onder eenige zeer dun, en byna donsig haar vertoonende, noghtans vervuld zyn, en eenigzints verspryd en dat in een drooge gedaante.

Dicti ramuli adeò sunt teneræ & tenues substantia, ac si essent Vasa Lymphatica, & per consequens facillime attactu franguntur. Vide de hisce plura in Thef. Anat. IX.

Nº. XIII. Phiala liquore repleta, in qua continetur Piæ matris portio incrassata, cui variis in locis cohærent Arteriolæ in corticem mutatæ.

Nº. XIV. Lingua humana, in liquore conservata, in qua videre licet tria genera Papillarum lingualium, ut & Epiglottidem cum vasculis suis sanguineis repletis.

Nº. XV. Cerebellum humanum in liquore conservatum, & ita præparatum, ut principium Spinalis medullæ videri possit, simul cum Arteria cervicali & ramis Vertebralis.

In medio Cerebelli cerni quoque possunt Pons Varolii, ut & Corpus globosum: supra hæc omnia Arteriæ innumeræ rubicundissimæ sunt dispersæ, id quod visui gratiam conciliat.

Supra operculum hujus phialæ, alia phiala,

(Nº. XVI.) Posita, in liquore continens utramque hominis Palpebram, quarum superficies

Deze gezeyde takxkens zyn zoo teder en dun van wezen, als of het Lymphatike vaten waaren, en by gevolgh werden sy door het handelen ligt gebrooken. Ziet hier over verders na, het 9^e Anat. Cabinet.

Nº. XIII. Een vles met voght vervuld, en daar in een gedeelte van het dunne Herffen-vlies, 't welk verdikt is geworden, en hangen aan 't zelve op verscheyde plaatzen nog Slag-aderkens die in de schorsfighe substantie verandert zyn.

Nº. XIV. De Tongh van een mensch in een vles met voght bewaart, indezelve zyn te zien drierhande Tongh-tepeltjens, als mede Klep van het Strotte-hoofd met desselfs opgevulde bloedvaten.

Nº. XV. Het Aghterbreyn van een mensch 't welk in een voght bewaart, en zoo toebereyd is, datmen het beginzel van 't Rugghe-mergh zien kan, en te gelyk met des Nekx, en Wervel-beenderen Slagaderen.

In 't midden van dit Aghterbreyn, kanmen ook zien de Brugh van Varolius, en 't bol rond-wyze lighaam: over alle deeze zaaken passeeren byster veel zeer roode Slagaderen, 't welk aangenaam is om te zien.

Op het dekzel van dit glas, is nogh een ander glas

Nº. XVI. gestelt, 't welk in een voght onthoud beyde de Oogschellen van een mensch, welkers

ficies intima rubicunda est facta, tanquam inflammata, propter vasorum sanguineorum repletionem: præterea luculentissime videnda sese exhibent oscula in utriusque Palpebræ limbo sita, quibus excernitur liquor, de quo postea plura dicam, propria inventione observata.

Nº. XVII. Phiala in liquore conservans totam fere hominis Piam matrem, quæ telæ aranearum fere instar tenuis est: cum autem Arteriæ sint repletæ, veram tenuitatem videre licet, non autem in cadavere humano, tanta teneritas comparet, nisi post Arteriarum repletionem, qua sine, omnia Vasa sanguinea, ut plurimum maxima parte destituuntur sanguine, & sic ipsa vasa, quæ sunt innumera, ad ejus crassitiam conferre videntur, cum interim telæ aranearum fere tenuis sit dicta membrana in statu sano itaque Pia mater, propter tenuitatem mihi præsertim videtur inservire, ut omnia illa vasa, ejus ope, contineantur, ne excedant suo loco: variis quoque locis occurrunt extremitates harum Arteriarum in corticem Cerebri mutatae.

Nº. XVIII. Phiala in liquore

binnenste oppervlakte rood van couleur is geworden, door het opvullen der Bloed-vaten, waar door sy als ontstoken voorkomen: daarenboven vertonen haar zeer klaar de mondekens dewelke in de rand van beyde de Ooghschellen zitten, waar door zich een zeker voght ontlast, en waar van hier na breeder zal gesproken werde, volgens eygen onderzindingh, ontdekt.

Nº. XVII. Een glas met voght, en daar in byna het geheele Dunne Herffenvlies van een mensch, 't welk byna zoo dun is als een spinne webbe; en nadien de Slag-aderen vervuld zyn, zoo kan men haar dunheyd des te bequamer zien, maar in een afgestorve mensch schynt dit vlies zoo dun niet te zyn, ten sy na het gezeyde opvullen, want zonder dat, zyn sy meest na de dood ydel of leedig en zonder bloed, waar door sy dan ontelbaar zynde in menigthe, eenighe meerdere dikte schynen toe te brengen tot het gezeyde vlies, hoewel het in een natuerlyke staat by na zoo dun is als een spinnewebbe, weshalven my dit dunne Herffenvlies toefchynt voornamentlyk te dienen om alle desselfs bloedvaten door haar toedoen by een te houden, op dat sy niet zouden komen te verplaatzen: ook komen ons hier op verscheyde plaatzen de uyt-eynden dezer Slag-aderen voor inschorffe verandert zynde.

Nº. XVIII. Een vles met voght
en

re retinens Linguam humanam, repræsentantem viventis speciem.

In hoc objecto visui occurrunt Papillæ Linguales, Uvula, Epiglottis, Æsophagus abscissus, ut & Aspera Arteria abscissa.

Circa Linguæ cuspidem Epithelia quidem ablata est: Corpus autem reticulare ibi detegere haud potui: in Lingua autem bovina facile, separando, visui occurrit.

Supra operculum alia phiala

Nº. XIX. sicca posita, in qua occurrit portio Linguæ foetus humani, per quam myriades Arteriarum currunt.

Nº. XX. Lingua humana præcedente nitidius præparata, & in liquore conservata, cum Epiglottide & illius Glandulis mucosis.

Supra operculum

Nº. XXI. Phiala sicca, in qua visui exhibetur portio Linguæ pueri, cujus Vascula sanguinea tam nitide præparata sunt, ut totum objectum summa rubedine sit perfusum.

Nº. XXII. Phiala magna in liquore continens Caput infantis, viventis, & Oculis clausis dormientis, caput repræsentans, cujus Prolabia rubra,
Genæ-

en daar in de Tongh van een mensch, verbeelende de Tongh van een levendig mensch.

In dit voorwerp komen ons in 't gezicht des Tonghs tepeltjens, de Lel, de Klep van 't Strottenhoofd, de afgesnede Slok-darm, als mede de afgesnede Longhe-pyp.

Ontrent het uysterste van de Tong is dezelfs bekleetzel wel weggenomen, edog het Netwyse lighaam heb ik daar niet kunnen ontdekken, maar in de Tong van een os kanmen het door 't separeren light in het gezichte krygen.

Op het dekzel staat een ander droogh glas

(Nº. XIX.) voozien met een gedeelte van de Tongh van een jongh geboore kindje, waar door heen duyzende van Slag-aderkens loopen.

Nº. XX. Een mensche Tongh netter als de voorgaande toebereyd, en in een voght gelegen en bewaart, met desselfs Strotten-hoofds kleppje, en syn snotterige kliertjens.

Op 't dekzel staat

(Nº. XXI.) een droogh glas, waar in ons voorkomt een gedeelte van de Tongh van een jonghe, wiens Bloedvatjens zoo cierlyk zyn toebereyd, dat het geheele voorwerp zeer rood te voorschyn komt.

Nº. XXII Een groot glas met voght, en daar in het Hoofd van een kind, wiens ooghen toegesloten zynde, een levendig en slapend kinds hoofdje verbeeld, dezelfs wangetjens zyn rond uitgeset zonder

Genæque rotundæ sunt sine rugis, ita ut nitidissime sit præparatum & ab aliquot annis conservatum.

Not: Superior pars Capitis ablata est, Cerebrumque exemptum, ut sic, sub cute pinguedinis nitor naturalis, Nervorum è Capite exortus, Infundibulum &c. in conspectum veniant.

Nº. XXIII. Oculus humanus cum Palpebris, in iis Palpebris considerandum est, quod facie interiore, innumeræ Papillæ nerveæ luculenter conspiciantur: & hinc tanta sensibilitas, præsertim in inflammatione hujus partis.

Nº. XXIV. Plexus choroideus, qui continuatio est Arteriæ, neutiquam constans ex Glandulis, uti voluere auctores nonnulli, sed ex Arteriolis, quæ aliam naturam induerunt. Vide quid scripserim & delineari curaverim de hac materia, in responsione ad Epist. Anat: Problem. XII.

Nº. XXV. Phiala in liquore reservans portionem Piæ matris, cum exigua portione corticis Cerebri annexa: Arteriolæ autem sunt repletæ materiâ ceraceâ, coloris carnei, unde tantum levi rubedine perfusus est dictus cortex.

In medio hujus objecti videntur

rimpels, de Voorlippen rood, en zeer net toebereyd en eenighe jaaren van my bewaart;

Aanm: des bovenste gedeelte is afgenomen, en de Herffene daar uit genomen zynde; kan men onder het Vel de natuurlyke gesteltheyd van 't Vet, de uytgang der Zenuwen uyt het Hoofd, de Treghter &c. zien.

Nº. XXIII. Het Oogh van een mensch met deszelfs twee oogschellen, waar ontrent te considereeren staat, dat uyt de binnenste oppervlackte van de Oogh-schellen ontelbaare Zenuw-tepeltjens voorkomen en gezien werden, waar van dat eenfibeke gevoelen, inzonderheyd wanneer sy ontstoken zyn.

Nº. XXIV. De Aderighe vlegtinghi zynde een vervolgh vande Slagaderen, dezelve bestaat niet uyt klieren gelyk zommighe willen, maar uit Slag-aderen, dewelke als in een ander wezen verandert zyn. Ziet wat ik over deze materie geschreven heb en doen afbeelden in het antwoord op de XII. Epist. Anat: Problem.

Nº. XXV. Een glas met vogt, waar in bewaart werd een gedeelte van 't dunne Herffenvlies, waar aan nog vast zit een klein gedeelte vande schorffe der Herffene: deszelfs Slagaderkens zyn vervult met een vleesagtige roode wassighe stoffe, waar door de schorffe ook maar light rood gecouleurd is geworden.

In 't midden van dit voorwerp doet

dendum sese quoque exhibet Plexus choroideus, qui non, ut dixi, ex Glandulis, verum ex Arteriolarum extremis constitutus, mirumque in modum contortis, & in peculiarem substantiam mutatis, cum Arteriolis tamen continuis & cavis.

N°. XXVI. Portio Cerebelli humani cum portione Medullæ oblongatæ, ut & Glandula pinealis, ad quam tendunt Arteriolæ repletæ.

Ut autem Glandula pinealis prima fronte in conspectum veniret, spinulam Echinomelocacti sub dicta Glandula, infixi.

Considerandum præterea, quod pone hoc subjectum reperiatür ramus Fruticis Africæ cum fructibus, ne movendo phialam suo excederet loco.

Quomodo Arteriæ decurrant supra Cerebellum perbellè hic quoque videre licet.

N°. XXVII. Pueri Facies dextra in liquore, vitæ speciem repræsentans, in qua videre licet

1°. Portionem Linguæ cum suis Papillis Lingualibus.

2°. Quamvis Prolabia rubicunda ab Epithelia in totum non

doet zich ook de aderighe vlegtingh op, dewelke geenzints, gelyk gezegt is, uit klieren, maar alleen uyt de uyteynden der Slag-aderkens bestaande is, dewelke wonderlyk gedraayt en in een byzonder wezen verandert zynde, nochtans hol zyn, en met de Slag-aderkens continueel.

N°. XXVI. Een gedeelte van 't Aghterbreyn van een mensch, met een gedeelte van 't lang-agtigge merg, als mede het Pyn appelswyze Kliertje, werwaarts haar voegen de opgevulde Slag-aderkens.

Op dat nu het Pyn-appels wyze Kliertje gereder te voorschyn zoude komen, zoo heb onder 't zelve een doorntje van een Meloen distel gestooken.

Hier nevens staat te considereeren, dat ik aghter dit voorwerp geplaaft heb een tak van een Africaansch gewas met deszelfs vrugheten, ten eynde het voorwerp niet van syne plaatze zoude wyken, als men de vles komt aan te bewegen.

Men kan hier ook klaar zien, hoedanig de Slag-aderen over het Aghterbreyn loopen.

N°. XXVII. De reghter zyde van 't Aangeficht van een jonghe in een voght, 't welk als levendigh voorkomt,

Hier in is voor eerst te zien een gedeelte des Tonghs, met deszelfs Zenuw-tepeltjens.

Ten 2^e. Hoewel de roode Voorlippen niet geheel en al van haar be-

non sint denudata, attamen Papillæ nerveæ in totum visum haud effugiunt.

3°. Per dentes molares, ferræ ope in duas partes divisos, vasa sanguinea esse dispersa, quemadmodum in aliis ossibus ferra divisis, hic luculenter apparet, id quod non demonstrari potest, nisi tam bene vasa sint repleta.

4°. Dari quoque cavitatem in Dentium medio, quæ gaudet Nervis & Vasis sanguiferis, præsertim in ætate juvenili, in confesso est; sed dicta vasa quoque disseminari per Dentium substantiam durissimam jam demum observavi in hoc subjecto.

N°. XXVIII. Portio Cerebri humani, cujus Arteriæ in totum non sunt repletæ, ita ut cortex nulla rubedine sit perfusus.

Cum autem Cerebrum illud, casei non admodum duri, consistentiam acquisiverit, infrusta illud divulsi, unde jam plurimæ apparent striæ, quasi tractus substantiæ medullaris essent, id quod facile imponeret aliis, existimantibus veros esse tractus medullares naturales.

In hoc objecto apparet quoque, quam profunde Pia mater

kleetzel zyn ontgaan; zoo en verbergen eghter de Zenuw-tepeltjens haar niet in het geheel.

Ten 3^e. Zoo komen ons ook klaar voor de Bloed-vaten, dewelke door de Kiefen loopen, nadien dezelve met een zaag doorgezaagt zyn, 't welk ook in andere doorgezaagde beenderen plaatze heeft, maar dit kan niet werden getoont, ten zy de Bloed-vaten opgevult zyn.

Ten 4^e. Dat 'er ook in 't midden, of binnenste der Tand en een holte is voor de Zenuwen en Bloedvaten, voornamentlyk in de jonkheyd, zulks is meer als wel bekend, maar dat door die zeer harde substantie de gezeyde Bloedvaten ook heen loopen, bemerkte ik nu eerst in dit voorwerp.

N°. XXVII. Een gedeelte van de Herffene van een mensch, wiens Slag-aderen in 't geheel niet zyn vervult, zoo dat de schorfighe substantie geen roodigheyd aangenomen heeft.

En nadien dese Herffene de consistentie heeft gekregen van kaas, die nogh niet zeer hard is geworden, zoo heb ik dezelve in stucken gescheurt, waar door haar nu hier zeer veel straalen opdoen dewelke merghighe treckingen of draaden verbeelden, zulkx zoude iemand konnen bedriegen, wanende dat het natuurlyke merghighe treckingen of draden waren.

In dit voorwerp blykt het ook, hoe zeer diep het dunne Herffenvlies

ter sese variis locis insinuet inter fulcos Cerebri, & sic quoque cortex per consequens, non solum in Cerebri superficie superiore, verum etiam inter fulcos conficitur ab illis Arteriolis, per Piam matrem disseminatis.

N°. XXIX. Phiala liquore repleta, in qua Embryo humanus magnitudine unciæ, seu pollicis, conservatur, qui à capillo dependens, umbilicali funiculo affixus est.

Circa hoc objectum observandum est

1°. Quod sit coloris nivei, absque ulla fovea, aut rugis, sed undique æquali & naturali superficiei.

2°. Quomodo membra, temporis successu, emergere debeant è corpore, hic videre licet, quæ in hoc objecto sunt trium circiter linearum magnitudine Vid. Tab. 3. Fig. 3.

3°. Funiculus umbilicalis à capillo dependens, in ambitu pellucidus est, interne verò (forfan à rudimento vasculorum sanguineorum) opacus.

4°. Cujus sit sexus nondum discernere possum.

5°. Extremis pedibus & manibus nondum apparentibus, occur-

vliis op verscheyde plaatzen zigh komt te insinueeren tusschen de groeven van de Herffene, en zoo ist dan ook, dat die schorfle niet alleen gemaakt werd in de bovenste oppervlakte van de Herffene, maar ook zelfs in de fleuven, en dat van de uyteynden der Slag-aderen, dewelke daar door het dunne Herffenvlies ook verspreyd werden.

N°. XXIX. Een vles met voght, en daar in een onvoldrage, en nog onvolmaakt mensche vrugtje ontrent een duym groot; 't welke door een hayrtje aan het Navelstrenghtje vastgemaakt is.

Ontrent dit voorwerp is aan te merken

Ten 1^e. Datter geen deukjens of putjens aan gevonden werden, maar glad en van een natuurlyke effenheyd, als mede dat het sneeuw wit is.

Ten 2^e. Hoedanigh de ledemaaten door de tyd mede moeten voortkomen uyt het lighaam zelfs, kunnen hier zien, dewelke in dit voorwerp ontrent drie linien groot zyn: Ziet de 3. Taf. 3. Fig.

Ten 3^e. Het Navelstrenghtje, waar aan het kindje geheght is door het toedoen van een hayrtje, is in syn omtrek doorzigtigh, maar van binnen duyfter, mogelyk wegens het begin van 't voorkomen der bloedvaten.

Ten 4^e. Van wat sexe het is, en kan ik nogh niet zien.

Ten 5^e. De uysterste voetjens en handjens tot nu toe nog ontbrekende,

occurrunt nobis rudimenta membrorum, quasi essent detruncata membra: extremos pedes & manus postea ex iis emergere comperio.

6°. Veredicere possum, me nunquam habuisse, neque vidisse hujus generis objectum pulchrius aut nitidius.

N°. XXX. Phiala in liquore continens principium spinalis Medullæ hominis, cum corpore globofo, ut & corpora Pyramidalia, non solum superiora à D°. Vieuffens descripta, & per figuras illustrata, verum etiam inferiora, à me descripta, & delineata in Thesaur. Anatom. I°.

In hoc objecto quoque comparet Rima, quæ hic principium spinalis medullæ in dextram & sinistram partem dirimit; ut & aditus ad quartum Ventriculum.

Supra operculum alia phiala

(N°. XXXI.) Posita, in qua portio Corticis Cerebri, quæ prima fronte & obiter visa, facile imponeret hominibus, existimantibus sese videre Glandulas, cum contra, re bene perspecta, luculentissime appareat, illas nil esse nisi Corticis Cerebri particulas non
dissol-

kende, zoo is 't dat 't geen uyt het lighaamtje uyt puyt als afgehouwen ledemaatjens haar vertoonen, en hier uyt heb ik bevonden dat de voetjens en handjens na heen voortkomen.

Ten 6°. Ik kan met waarheyd zeggen, dat ik noyt een schoonder en cierlyker voorwerp van dat slag gehad of gezien heb.

N°. XXX. Een vles met voght, en daar in het beginzel van 't Rugghe-mergh van een mensch, met het bol-ronde lighaam, als mede niet alleen de bovenste piramids wyze lighaamen, die vande Hr. Vieuffens beschreven en afgebeeldt zyn, maar ook de onderste, waar van ik de afbeelding heb doen maken, en die van my in 't 1°. Anat. Cabinet beschreven zyn.

In dit voorwerp komt ons ook voor die spleet, die hier het beginzel van 't Rugghe-mergh in een rechter en lincker zyde verdeelt: als mede de toegangh tot de vierde Breyns holligheyd.

Op 't dekzel is nogh een andere vles

N°. XXXI. Gesteld, en daar in een gedeelte van de Schorffighe selfstandigheyt van de Herffene, 't welk met de eerste opslagh en haastelyk gezien zynde, ymand zoude kunnen bedriegen, oordelende dat sy Klieren zagen, daar in tegendeel 't zelve naukeurelyk bezien zynde, het klaarlyk blykt, dat het niet anders is als schorffige deeltjens, die nogh niet ontdaan zyn; en
blykt

dissolutas : hoc autem distinctius apparet , si ambitus objecti inspiciatur , ubi ejusmodi corpuscula in totum sunt dissoluta , imò visui occurrunt tomenti instar tenuia , & tamen ceraceâ materiâ repleta , quæ materia dilutiore rubedine est imbuta.

Nº. XXXII. Pedamentum , supra quod posita est phiala , in qua conservatur portio Cerebri in liquore , quam decoxi in oleo Olivarum per V. horas , sicuti facere assolet Ds. Vieussens. ea autem plane inutilis & perversa est præparatio , nam ne hilum quidem vasculosi visui occurrit post decoctionem in dicto oleo ; id quod unusquisque tentare potest : ita ut inventor neutiquam habendus sit Ds. Vieussens , sc: quod Cerebri cortex nil sit , nisi extremitates vasorum sanguineorum : in eo autem , nemo hæctenus (quod sciam) me imitari potuit , aut analogum quid fecit.

Supra operculum alia phiala occurrit

Nº. XXXIII. Liquore repleta , & in ea videre licet particulam Piæ Matris , telæ aranearum instar tenuem , per quam rubicundissimæ arteriolæ sunt dispersæ , quarum extre-

blykt zulkx te klaarder als men het voorwerp in den omtrek beschouwt , alwaar diergelyke lighaamtjens zyn ontdaan , ja ons zoo dun als dons voorkomen , en eghter vervult zyn , met een ligt roode wassighe stoffe.

Nº. XXXII. Een pedestal , waar op gezet is een vles met vogt in zigh bewaarende een stuk vande Herffene door my vyf uuren langh in oly van olyven gekookt , gelyk de Hr. Vieussens gewoon is te doen : Maar zulkx is een verkeerde en onnutte manier van præpareren , want na het kooken inde oly , en doet zig niet het minste op , dat yets lykt na bloed-vaten , 't welk een yder kan probeeren : zoo dat de Hr. Vieussens geenzints te houden is voor den inventeur , van dat de Schorffe der Herffene alleen zouden bestaan uyt bloed-vaatjens : want niemand heeft tot nogh toe (myn wetens) zulkx my kunnen nadoen , of yets datter na geleek te wege gebracht.

Op het dekzel zit een andere vles met vogt

Nº. XXXIII. Waar in te zien is een gedeelte van 't dunne Herffenvlies , 't welk by na zoo dun is als een spinne-webbe , waar door eghter zeer roode opgevulde Slagaderkens loopen , welkers uytterste uyteynden inde schoiffe

mitates ultimæ ultimæ in corticem Cerebri sunt mutatæ, & à me ita dissolutæ, ut evidenter videri possit, Corticem ex meris vasis sanguineis, non autem ex prætensis Glandulis constare, ut dixi.

Nº. XXXIV. Papilla Mammæ mulieris cum Areola.

Not. 1º. Cum Areola, quæ in mulieribus ut plurimum subnigra comparet, in totum hic involucre suo privata sit, cutis alba occurrit.

2º. Papilla ab involucre extimo quoque denudata, comparent Papillæ nerveæ obtusæ, analogiam habentes, cum Papillis nerveis Glandis Penis. Vide Thesaur. Anat. 1^m. in quo figuræ Papillæ Papillarum Uberis Balenæ reperiuntur, at cum sculptor non satis perfecte delineaverit Papillam muliebrem, emendavimus illud in hoc Thes. X. Vide Tab. III. Fig. II.

Nº. XXXV. Cor humanum, cujus Vasa, ut & utraque Auricula, sunt repleta, ita ut vera constitutio, & figura conspici possint, cum autem hic sint expansa, considerandum, in statu vivo hæc omnia simul non esse distenta: nam repletis Ventriculis, exinanitæ sunt Auriculæ, & vice versa. Dic-

der Herffene zyn verandert, en van my zoodanig ontdaan, datmen zeer klaar zien kan, dat de Schorffe uyt bloedvaten syn bestaan heeft, gelyk gezeght hebbe.

Nº. XXXIV. De Tepel van een vrouwe borst, met desselfs ronde kringh.

Aanm. Ten 1^e. Dat deze kring gemeenlyk in de vrouwen bruynagtigh is, maar in dit voorwerp, van syn bekleetzel ontblood zynde, komt het vel ons daar onder wit voor.

Ten 2^e. Nadien de Tepel mede van syn uytterlyk dekzel ontblood is, zoo komen ons aldaar te vooren de Zenuwtepels, eenige overeenkomst hebbende met de Zenuw-tepels van 't hoofdje vande Roede. Ziet het 1^e. Anat. Cabinet. Waar in ook de figuren gevonden werden vande Tepeltjens vande tepel des Borsts van een Walvis, maar nadien de plaatsnyder dezelve aldaar in de Tepel van een vrouw niet al te klaar had afgebeeld, hebben wy nu dezelve in dit X Cabinet verbeterd. Tab. III. Fig. II.

Nº. XXXV. Een mensche Hart, wiens bloedvaten nevens alle beyde deszelfs Ooren zyn vervuld, zoo dat men de waare gesteltheyd en figure zien kan: en nadien sy opgevuld zyn, moetmen egher niet aanmerken dat sy in 't leven alle beyde te gelyk uytgespannen zyn, want als de Ooren vervuld zyn, zoo zyn de holligheden van 't Hart leedigh, en ter contrarie als de Ooren leedig zyn, dan zoo zyn de holligheeden vervuld. Dese

Dicta vasa, tam perfecte sunt repleta ceraceâ materiâ rubrâ, ut totum Cor perfusum sit colore rubicundissimo.

Imo videri hic quoque potest, quomodo dicta materia, ex ultimis Arteriolis, instar roris, exitum sibi quæsierit, inter Cordis fibras carnosas, id quod in corpore vivo existimo fieri, à sanguinis sero nutritivo: Præterea in hoc Corde conspici possunt omnes trunci vasorum sanguineorum, sc: Venæ Cavæ ascendentis & descendentis, nec non Venæ sine pari, Aortæ, ut & tres trunci ramorum, ex illa prodeuntes, & sursum decurrentes, sic quoque IV trunci Venæ & Arteriæ pulmonalis, Vena & Arteria Coronaria, hic quoque repleta, in conspectum veniunt, cum suis ramificationibus.

Nº. XXXVI. Pueri Glandula Thymus, tam nitide præparatus, ut jam modo videatur è corpore desumptus.

Nº. XXXVII Uvula humana, in qua videri possunt Glandulosa corpuscula, mucum producentia: cum autem hæc corpuscula visum fugiant, nisi propius parieti phialæ accedant, posui ramum Tithymali

Dese gezeyde vaten zyn zoo volmaakt opgevuld met een rood wasfighe stoffe, dat het geheele Hart ons zeer rood voorkomt.

Ja men kan hier ook zien, hoe dat die gezeyde stoffe uyt de alleryterste uyteynden der Slag-aderen in de gedaante van een dauw, haar uytgangh hebben gezoght, tusschen de vleefighe fibren van 't Harte, 't geen ik geloof in 't leven te geschieden door de voedende wey van 't bloed: daarenboven kan men in dit Hart zien alle deszelfs stoncken, nament: de op en neederwaarts gaande stonkvande Hol-ader, de Ader zonder weergaa, de Hart-ader met deszelfs drie daar uyt opwaarts loopende stoncken; als mede de vier Longs aderen, en Slagaderen; ook de Kroon ader en Slagader, dewelke hier ook opgevult in 't gezigte komen.

Nº. XXXVI. De Sweserik van een kind, zoo netjens toebereyd, als of sy nu eerst uyt het lighaam genomen was.

Nº. XXXVII. De Lel des keels van een mensch, waar in men zien kan Klieragtige lighaamtjens, welke de Snotterighe stoffe voortbrengen: maar om dat sy te beter in 't gezicht zoude komen, heb ik een tackje van Tithymalus Cyparissias daar nevens gesteld, door wiens

li Cypariffiæ, cujus ope objectum comprimitur versus phialæ parietem.

Nº. XXXVIII. Phiala sicca, & in ea, Juvenis Cor balsamo induratum, in quo egregie occurrunt sequentia, sc:

1º. Uterque truncus Venæ Cavæ, cum Auricula dextra, quæ auricula hic apparet, ceu dictorum truncorum diverticulum.

2º. Truncus uterque Arteriæ magnæ, cum tribus ramis sursum spectantibus abscissis.

3º. Vena Coronaria.

4º. Quatuor trunci Venæ pulmonalis.

5º. Arteria Pulmonalis è sinu sinistro emergens.

Supra operculum hujus phialæ invenitur

Nº. XXXIX. Pedamentum, Valvulis Cordis triangularibus, sinus sinistri, instructum.

Nº. XL. Phiala sicca, & in ea hominis Auricula Cordis sinistra, ita præparata, ut vera constitutio visui occurrat.

Nº. XLI. Pedamentum, supra quod posita Auricula Cordis humani dextra, ita etiam præparata, ut ejus vera figura videri possit.

Nº. XLII. Phiala sicca, in qua continentur Pulmo, & Cor

doen, sy beter na de wand van 't glas gedrongen werden.

Nº. XXXVIII. Een Jonghmans Hart door het balsamen verhard, waar in ons zeer fraay voorkomen, deze navolgende zaken, namentl:

Ten 1º. Alle beyden de Stroncken vande Hol-ader met derzelver reghter Oor, welke ons hier voorkomen als uyt een vertrek plaats.

Ten 2º. Beyde de stroncken van de Grootte Slag-ader, met de drie opwaarts gaande afgesnedene takken.

Ten 3º. De Kroon-ader.

Ten 4º. De vier tacken vande Longh-ader.

Ten 5º. De Longhs-Slag-ader uyt de linker holligheyd spruytende.

Boven op 't dekzel van dit glas werd gevonden

Nº. XXXIX. Een Pedestal, voorzien met de drie kantighe Klapvliessen vande linker holligheyd van 't Hart.

Nº. XL. Een droogh glas, en daar in het linker Oor van een mensche Hart, zoodanig toebereyd, datmen de waare gestalte daar in zien kan.

Nº. XLI. Een pedestal, waar op een reghter Oor van 't Hart van een mensch geset is, mede zoodanig toebereyd, om desselfs waare figure te zien.

N. XLII. Een droogh glas, waar in onthouden werden de Longh,

Corpueri, balsamo indurata.

In hoc objecto videri licet

1°. Quomodo Aorta fita fit à latere Arteriæ Pulmonalis, & ubi utraque è Corde emergat, ut &

2°. Pulmonis divisio dextra in tres lobos, sinistra vero in duos, id quod ut plurimum observo.

N°. XLIII. Vituli Arteriæ Pulmonalis ramus, ceraceâ flavâ materiâ repletus, & ita præparatus, ut extremitates in conspectum veniant: suntque longe diversæ ab iis, quas auctores quidam exhibuerunt, & delineari curarunt ex vitulis loco humanis.

N°. XLIV. Pedamentum rotundum, supra quod posita, portio Pulmonis humani, post balsamationem, indurata; hujus lobulorum divisionem & formam, non convenire cum forma lobulorum Pulmonis vitulini, jam experior: præterea quoque liquet, quod multi auctores, in perscrutandis Pulmonibus & figuris eorum faciendis, sæpius adhibuerint Pulmones Vitulorum, aliorumque animalium, id quod mihi nunc satis superque constare videtur, ex illorum figuris.

Ala-

Longh, en Hart van een jonghe, hard gebalzemt.

In dit voorwerp, kan men zien,

Ten 1^e. hoe de Grootte-Slag-ader geplaatst is, aande zyde van des Longhs Slag-ader, alwaar sy alle beyde uyt het Hart voortkomen, als mede

Ten 2^e. De verdeelingh vande reghter zyde vande Longh in drie lobbens, de linker daar en tegen in twee, 't geen ik gemeenlyk alzoo ondervinde.

N°. XLIII. Een gedeelte van een kalfs Longhs-Slag-ader, met een geel wassighe stoffe opgevuld, en zoo toebereyd, dat de uyteynden in 't gezicht komen, dewelke zeer veel verscheelen van die, dewelke zommighe Aucteuren hebben doen afbeelden na kalveren longen, in plaats van die van menschen.

N°. XLIV. Een ronde pedestal, waar op gezet is een gedeelte van een mensche Longh, die na de Balsamatie hard gemaakt is: dat dese verdeelinghe en forme der lobben van de Longh van een mensch niet overeen komt met die der Kalveren, word ik nu gewaar: daarenboven blykt het ook, dat veele Aucteuren in 't onderzoeken en maken der figuren vande Longhe dikmaals gebruykt hebben die der kalveren, en van andere dieren, 't welk my nu genoegzaam blykt uyt haare figuren.

A latere hujus objecti quoque collocata

N°. XLV. Exigua portio Pulmonis vitulini, in qua visui occurrit distributio vasorum sanguineorum in singulis lobulis, quæ etiam discrepat ab objectis humanis.

N°. XLVI. Portio Asperæ Arteriæ foetus vitulini, cum annexis lobulis, ceraceâ materiâ flavâ repletis, & ita à se invicem separatis, ut vera forma videri possit, quæ non convenit, cum forma lobulorum humanorum.

ASSER Major II.

N°. XLVII. Phiala, in qua circumvolutio Intestini Ilei, infantis, nitidissime præparata, & rubedine perfusa, propter Arteriolarum repletionem, suntque hæc Intestinula conservata in forma sicca, sine foveis aut rugis.

Supra operculum reperitur, phiala,

N°. XLVIII. Et in ea, segmentum Intestini Coli, in quo videri potest Tunica secunda, seu cellulosa.

N°. XLIX. Phiala in liquore continens, circumvoluta Intestinula foetus humani, quorum

Aan de zyde van dit voorwerp is ook gesteld

N°. XLV. Een klein gedeelte van een Kalfs Longh, waar in ons voor ooghen komt de verdeelingh vande bloed-vaten in yder lobbetje, 't welk ook verscheeld vandie der menschen.

N°. XLVI. Een gedeelte vande Longhe pyp van een jongh geboore kalfje, met de lobbetjens vande Longh, die opgevuld zyn met een geel wassige stoffe, en die zoodanig van elkander gescheyden zyn, dat men de waare gestalte zien kan, die niet overeenkomt met die van een mensch.

De 2^e. groote PLANK.

N°. XLVII. Een glas en daar in een omwindingh van de bogtighe darm van een kindje, dat zeer net en rood is, door het vervullen van de Slag-aderen, en zyn deze Darmtjens droogh bewaart, noghtans zonder deuken ofte rimpels.

Boven op 't dekzel werd gevonden een glas

N°. XLVIII, En daar in een stuk van de Colyk-darm, waar in het tweede of celluleuse-vlies te zien is.

N°. XLIX. Een vles met voght en daar in een omwindzel van Darmtjens van een jongh geboore kindje,

rum vasa sanguinea repleta sunt.

Supra operculum pedamentum rotundum.

N^o. L. Contin: portionem Intestini Ilei & Coli, cum suo processu Vermiformi, suntque summa rubedine perfusa, propter vasorum repletionem.

N°. LI. Portio Intestini Jejunii inverfi, in liquore conservata: cum autem superficies interior, facta sit exterior, nitidissime comparent Glandulosa corpuscula Intestinorum solitaria, levi rubedine perfusa, propter ceraceam materiam.

N°. LII. Phiala sicca, in qua continetur magna portio Intestini jejuni, pueri, propter eandem rationem summa rubedine prædita: in eo Intestino quoque occurrunt Glandulosa corpuscula, summa rubedine perfusa.

Supra operculum

N°. LIII, Portio Intestini Ilei, cum annexa portione Mesenterii: horum vascula sanguinea sunt repleta & nitide præparata.

N°. LIV. Phiala sicca, in cujus fundo occurrit, infantis portio Intestini Ilei, ut & Coli, cum suo processu vermiformi: cum autem in Colo, aper-

kindje, welker bloedvaten vervuld zyn.

Op het dekzel staat een rond pedestal, waar op gesteld is,

N^o. L. Een gedeelte vande boghtige en Colyk darm, met deszelfs Worm-wyze uytsteekzel, zynde door de opvullingh zeer rood.

N°. LI. Een stuk van een omgekeerde Nughtere-darm inde voght: en nadien de inwendighe oppervlackte, nu de uytwendighe gemaakt is, kan men zeer netjes de eenzaame Klieragtighe lighaamtjens vande darmen, die light rood door de vervullingh zyn, zien.

N°. LII. Een droogh glas in zich onthoudende een groot gedeelte van de Nughtere-darm van een kind, om dezelve oorzaak zeer rood, in dezelve Darm komen ons ook de Klieragtighe lighaamtjens zeer rood voor.

Op het dekzel is gesteld

N°. LIII. Een gedeelte vande Boghtige-darm, waar aan vast is een gedeelte van 't Darm-scheyl, deszelfs bloed-vatjens zyn mede opgevuld en net gepræpareert.

N°. LIV. Een droogh glas, daar ons op de grond voorkomt een gedeelte van de Boghtighe en Colyk-darm, met deszelfs Wormwyze uytsteekzel: en nadien inde Colyk-darm een openingh van myn gemaakt

apertura à me facta fit, in conspectum veniunt valvulæ Coli hiantes.

Supra operculum alia phiala

Nº. LV. in liquore continens, portionem intestini Ilei inversi, in ejus facie, quæ hic facta exterior, lustrari potest agmen corpusculorum Glandiformium, è superficie interiore emergentium.

Nº. LVI. Phiala, & in ea Placenta Uterina humana, ita præparata & in liquore conservata, ut luculentissime conspicui possit, Placentam, in se se continere in statu sano, nil Glandulosi, & multo minus Glandulis esse præditam: omnia enim Vasa & Vasculorum extrema, ad ultimum usque sunt repleta, nulla vi, aut prætenfa, ita dicta excarnatione futili, adhibita.

Supra operculum phiala sicca

Nº. LVII. Et in illa portio Omenti, telæ aranearum instar tenuis, & sericum tenuissimum repræsentans.

Nº. LVIII. Phiala liquore repleta, & in ea portio Placentæ Uterinæ ceracæâ materiâ repleta, quæ non minus demonstrat Placentam constare ex meris Vasis, nullis intercedentibus Glandulis. Su-

maakt is, komen ons in 't gezicht de gapende Klap-vliesen vande zelve.

Op het deksel is een andere vles gestelt met voght

Nº. LV. Met een gedeelte van de Bogtighe Darm die omgekeert is, zoo dat nu de binnenste zyde de buytenste is, alwaar gezien werd een bondelke van Klieragtighe lichaamtjens, uyt de binnenste oppervlackte voortkomende.

Nº. LVI. Een mensche Moerkoek inde voght, zoo toebereyd, datmen zeer klaarzien kan datze niets klierighs besit, veel min uyt Klieren bestaat in een gesonde staat: want alle de vaten en haar uyteynden zyn tot het uysterste toe opgevult, zonder geweld of gepretendeerde en zoo genaamde ontvlesingh daar aangedaan te hebben.

Op het dekzel is een droogh glas gestelt

Nº. LVII. Waar in een gedeelte van 't Net zoo dun als een spinneweb, en zoo fyn als of het zyde was.

Nº. LVIII. Een gedeelte van een opgevulde Moerkoek inde voght, die niet minder vertoond te bestaan als uyt loutere bloed-vaten, zonder tusschen komen van eenige Klieren.

Supra operculum reperitur phiala sicca,

N°. LIX. in qua refervatur portio Funiculi umbilicalis, cujus Vasa, flatu repleta, fuere.

N°. LX. Placentæ Uterinæ humanæ portio, in liquore conservata, in qua sese videndum exhibet Integumentum, quo obducitur Placenta Uterina, ea facie, quæ Uterum respicit, quod integumentum mihi succosum, seu villosum dicitur in Thefaur. Anat. V.

Illud autem nil nisi productio Chorii, & sic Chorion, Placentæ utramque superficiem obducens, Vasa sanguinea Uterina cum Placentæ Vasis per Anastomoses immediate conjungi non possunt; imò illud quoque verosimile non est, cum Placenta non matris, sed foetus pars sit.

N°. LXI. Portio Mesenterii humani, cum Glandulis Mesenterii: dictæ Glandulæ summa rubedine superbiunt, propter Vasorum sanguineorum repletionem, & hoc facto apparet dictas Glandulas Vasorum sanguineorum compositionem esse: mollities autem substantiæ oritur, ex Vasorum sanguineorum extremitatibus succosis; illudque habuerunt veteres pro Parenchymate. Præ

Op deszelfs dekzel werd gevonden een droogh glas

N°. LIX, Waar in bewaart werd een gedeelte van de Navelstreng, wiens vaten met wind vervult zyn geweest.

N°. LX. Een gedeelte van een mensche Moerkoek in de voght, daar in gezien werd het bekleetsel, waar mede de Moerkoek bezet is op die plaatze, die na de Lyfmoe-der ziet, welk bekleetsel van my zagtigh of vlokagtig genoemd werd in 't 5^e. Anat. Cabinet.

Het zelve is niet anders als een voortkoming van 't Ader-vlies, 't welk beyde de oppervlaktens van de Moerkoek is bekleedende, zoo dat de bloedvaten van de Lyfmoe-der met de vaten van de Moerkoek onmogelyk met elkanderen kunnen vereenighen, en dat is ook waarschynelyk om dat de Moerkoek niet een gedeelte van de Moeder, maar van het Kind is.

N°. LXI. Een gedeelte van een Mensche Darmscheyl, met deszelfs Klieren. Deze gezeyde Klieren zyn zeer rood wegens haar vervulling, waar door het schynt dat sy een t'samen gestel van bloed-vaten zyn: want de sagtheyd daar van komt voort uyt de uysterste sappighe uyt-einden van de bloedvaten: 't welk de oude (*Parenchyma*) of t'samen runninge geheten hebben.

Præterea hic quoque videre licet, qualem habeant cursum dicta Vascula, quæ non, instar glomeris, uti voluere nonnulli, sed sursum & deorsum decurrere, hic luculenter apparet.

Nº. LXII. Phiala in liquore conservans, portionem Intestini Ilei, in quo Intestino videre licet, dicti Intestini susceptionem.

Not: Dicitus affectus adeò familiaris, ut non solum quatuor quinqueve locis in uno eodemque cadavere cum filio repererim; verum etiam in plurimis cadaveribus offenderim, cum mihi data sit occasio plurima cadavera aperiendi, imo tria memini nos successive cultro anatomico subiecisse cadavera, in quibus hunc invenimus affectum: ita ut pluries hoc contingere mihi persuadeam, quam quidem hæctenus creditum fuit.

Suspiciandum ergo semper est, cum homines queruntur de intolerabili dolore abdominis, cum vomitu, & adstricta alvo, sine dolore in mingendo, quod illi in hunc morbum inciderunt, itaque nil fatius fore existimo, quam, loco anodinorum, statim post injecta enemata, haustum purgantem validum per epicrasin exhibere,

Daar en boven kan men hier ook zien hoedaanige loop de gezeyde bloed-vaatjens hebben, die niet als in een gedaante van een klouwe, gelyk zommige gewilt hebben, maar dat dezelve in tegendeel op en nederwaarts lopende zyn, blykt hier klaar.

No. LXII. Een gedeelte van de boghtige darm in de voght, waar in te zien is desselfs inschieting.

Aanm. dit gezeyde ongemak is zoo gemeen, dat ik, nevens myn zoon dit niet alleenlyk in een en 't zelve Lighaam op vier of vyf plaatsen heb gevonden, maar ook in veele anderen, die ik geopend heb, om dat my de occasie voorkomt om veele lyken te openen; ja my geheugt dat wy 'er drie agter elkander alzoo geopend hebben, waar in ons zulks voorquam; zoo dat ik geloof dat diergelyks meermalen geschied, als men wel voor heen heeft geloofdt.

Waarom men altoos bedaght moet zyn, als ymand klaagt van onlydelyke pyne in de buyk met braakinghe en een besloote lighaam, zonder pyne in 't water te maken, dat die in dit ongemak vervallen zyn, daarom oordeele ik het beste te zyn, in plaats van pynstillende en wind breekende medicamenten aanstonds, na ge sette clysternen, bypose van boven een sterke purgatie in te geven, en om de braaking

re, & ad vomitum sedandum feu arcendum, moneo, ut in ore detineant aliquantulum spiritus vini, post purgationis exhibitionem: alii verò mercurium vivum ad Libr. semis, alii globum sclopeti argenteum, feu aureum, exhibent, quæ remedia non sunt vituperanda.

Nº. LXIII. Pedamentum tribus phialis instructum, quarum.

1^a. Continet portionem Placentæ Uterinæ, cujus vasa sanguinea, è quibus Placenta constat, in hydatides mutari incipiunt; quem affectum olim, pro falsa conceptione, habuerunt medici.

2^a. Nº. LXIV. Phiala, & in ea, processus istius affectus.

3^a. & maxima Nº. LXV. Phiala continet Placentam, quæ tota quanta in hydatides degeneravit, id quod mirum visu, quis enim, nisi experientia edoctus, potuisset credere, ipsa vasa sanguinea posse mutari in hydatides? videram quidem olim illas vesiculas ex Utero expulsas, verum non poteram expiscari, è quo fonte ortum duxissent: postea occurrebat mihi Placenta uterina, partim sana, partim in hydatides mutata, & sic aliorum perversam opinionem & errorem, detexi

ante

wyders voor te komen, dat de lyders een wynig Brandewyn na de ingeving in haar mond houden: maar andere geven die patienten tot een half pond quiksilver in, andere een kogel van zilver of goud, welke middelen mede niet te veragten zyn.

Nº. LXIII. Een Pedestal voorzien met drie glazen, waar van het

1. In zigh onthoud, een gedeelte van de Moerkoek, wiens bloedvaten (waar uyt sy bestaat) beginnen in Water-blaasjens te veranderen, welk ongemak voorheen gehoude wierd voor een valsche bevrugtingh.

Het 2^e. Nº. LXIV en daar in de voortgang van 't zelfde ongemak.

Het 3^e. en Grooste Nº. LXV. waar in een geheele Moerkoek zoo groot als hy is, in Waterblaasjens verandert is, 't welk raar om te zien is, wie zoude kunnen gelooven, indien niet door ondervindingh geleert was, dat de bloedvaten zoude kunnen veranderen in Waterblaasjens? ik heb voor deze wel diergelyke uytgeworpene blaasjens des lyfmoers gezien, maar konde niet navorsen wat zulks beduyden: maar naderhand quam my een Moerkoektevooren, dewelke ten deele in Waterblaasjens verandert was, en zoo heb ik ontrent twintig jaaren geleden, die verkeerde mening en dwaling ontdekt.

ante annos circiter viginti.

Supra operculum hujus phialæ reperitur alia phiala ficca

Nº. LXVI. et in ea, exigua portio Placentæ Uterinæ, cujus extremitates vasorum peculiari artificio subtilissime sunt expansæ, id quod difficillimum esse censeo, propter substantiæ mollitiem.

Nº. LXVII. Foetus humanus VI. circiter mensium, ab aliquot annis conservatus, hic summa, albedine & tanto nitore conservatus, ac si jam modo in lucem esset editus: & ne otiosus videretur, in dextra continet, portiunculam, Placentæ Uterinæ, rubicundam, dissolutam; & sic apparet nil glandulosi inesse Placentæ Uterinæ.

Supra operculum posita est phiala ficca,

Nº. LXVIII. et in illa, Foetus humani Os Temporum seu Squamosum, cum Ossiculis Auditus, suntque albissima hæc omnia, & nitide præparata.

Nº. LXIX. Omenti portio nulla pinguedine obsita, & in forma ficca conservata, quæ sericum subtilissimum repræsentat.

Nº. LXX. Omenti humani portio nitidissima, in quo apparet, quod in aliquibus tam tenuis sit substantiæ in statu
sa-

Een ander droogh glas is gesteld op 't deksel, van dit glas

Nº. LXVI. en daar in een klein gedeelte van de Moerkoek, wiens uyteynden der bloedvaten, door een byzondere konst, zeer subtiel zijn uytgespannen, 't welk ik zeer moeyelyk oordeel te zyn, om de weekheyd van haar zelfstandigheid.

Nº. LXVII. Een zeer wit en zoo net, en van veele jaaren bewaard kindje van onrrent 6 maanden draghts, even als of het nu eerst ter Wereld was gekomen; en om dat het niet zoude schynen ledigh te zijn, zoo heeft het in zijn rechter handje een gedeelte van een rood ontbondene Moerkoekje, waar in mede blykt datter niets klierighs in is.

Boven op het bekleetzel staat nog een andere drooge vles,

Nº. LXVIII. en daar in het Slaap- of Schub-wyze been, en ook de beenderkens van 't gehoor van een jongh kindje, alle zeer wit en net toebereyd.

Nº. LXIX. Een droogh gedeelte van 't Net, zonder vet, 't welk zeer fyne zyde verbeeld.

Nº. LXX. Een zeer cierlyk gedeelte van een mensche Net, waar in ons voorkomt, dat het zelve in zommighe zoo dun, in staat van gezond-

fano, ut telæ aranearum fit similis, exceptis locis, qui pinguedine sunt obfiti, unde crassitiem aliquando acquirit, ut triginta librarum repertum fuerit pondere, sicuti legitur in Clariff. Bartholino.

Quamvis in hoc objecto, vasa sanguinea non sint repleta, tamen superbit tot vasis sanguifluis, ut nemo sine admiratione illud adspicere possit, sicuti in aliis objectis meis videri potest.

Præterea detegitur hic dólus, ab aliis commissus, sc: quod Omentum in statu naturali retis instar, sit foraminulentum, id quod à rudioribus manibus facile acquirit.

Nº. LXXI. Phiala, in liquore conservans pueri Brachium, inter cujus digitos continetur ramulus floris Passionis vulgaris.

In Cute volæ manus, Epidermide & Corpore reticulari Malpichii ablatis, vasorum sanguineorum extremitates oppido quam bene conspiciuntur, ut & Papillarum cutaneorum abruptiones.

Nº. LXXII. Phiala, in qua continetur Pueri Tibia, cum extremo pede in liquore.

Quicumque hoc objectum viderit, confitebitur, illud oculos

zondheyd is, als een spinneweb, behalven op die plaatzen, die met Vet beset zyn, waar door het zomtyds zo dik word, dat het 30 ponden zwaar bevonden is geworden, gelijk men lezen kan by de Hr. Bartholinus.

Alhoewel in dit voorwerp de bloed-vaten niet vervuld zyn, nogtans is 't hier zoo vol van bloedvaten, dat niemant het zelve zonder verwondering kan aanschouwen, gelijk in meer andere voorwerpen kan gezien werden.

Daar en boven werd hier ontdekt het bedrog van andere begaan, namentlyk dat het Net in een gezonde staat, als een vis-net met gaatsjens zoude doorboort zyn, 't welk het ligtelyk door rouwe handen verkrygt.

Nº. LXXI. Het Armtje van een kind inde voght, tusschen wiens vingertjens gehouden werd een takje van de ordinarie passiebloem.

In de huyd van de bal van de hand, alwaar het oppervelleke en Netwyze Lighaam van Malpichius weggenomen zyn, kan men zeer klaar zien de uyteynden der bloedvaten, als mede de afgebrookene Vel-tepeltjens.

N. LXXII. Een vles met voght en daar in het Scheenbeen en voet van een jonghe.

Al wie dit voorwerp voorkomt zal belyden het zelve zeer aange-

culos allicere, propter nitidum colorem, vitali similem, præfertim, cum nullas rugas aut foveas præternaturales contraxerit objectum.

Latere externo dicti pedis visui occurrit, portio Placentæ Uterinæ, ne objectum recedat suo loco, & illa portio quoque artificiosissime est præparata.

Dictus pes supplantat Intestini Coli portionem, in qua, quamvis non inversa (quod notandum) Glandulosa corpuscula sese videnda exhibent: Illud Intestinum desumpsi è corpore cujusdam filiaë, viro maturæ, quæ gravida facta, & ab amasio relicta, arsenicum assumpserat, & sic è vita decesserat: cum autem illud sit facinus detestandum, pede calcatur ejus Intestinum, ut ne pes quidem, in Thesauris meis otiosus videatur, id quod vitare studeo, quantum possum, in omnibus Thesauris meis, nam quæcumque apud Ruyschium degere volunt, otiosa esse non debent.

Supra operculum alia phiala posita,

Nº. LXXIII, et in ea, portio Cerebri humani, lapidis instar, indurata & nitens instar spermatis Cæti, quod sperma Cæ-

naam, de ooghen voor te komen wegens desselfs couleur dewelke als levendigh zigh opdoet, te meer nadien 'er gants geen deuken nogh rimpels in werden gevonden.

Aan de buytenste zyde van de gezeyde voet komt ons in het gezicht een gedeelte van de Moerkoek, op dat het voorwerp niet van syne plaatze zoude wyken, en is dit gedeelte ook zeer net toebereyd.

Deze gezeyde Voet trapt op een gedeelte van de Colyk-darm, waar in, hoewel niet omgekeert, (datmen wel moet aanmerken) ver-toond werden Klieragtighe Lighaamtjens: deze darm heb ik ge-noomen van een zekere afgestorvene huwbaare Dogter, dewelke bevrugt zynde, van haar vryer wierd ver-laten, en door het inneemen van Rottekruyd, haar van 't leven had beroofd; en nadien dit een ver-foeyelyke zaak is, word deszelfs ge-darmte als met de voet getrapt, op dat zelfs geen voet in myne Cabinetten zoude schynen ledigh te zyn, 't geen ik in alle myne Cabinetten (zoo veel het mogelyk is) zoek te myden, want al wat by my wonen wil, moet niet leedigh, maar werkzaam zyn.

Op het dekzel is een ander glas

Nº. LXXIII. gestelt, waar in een gedeelte van de Herffene van een Mensch, by na zoo hard als steen, en blinkent als Wal-schot, welk Wal-schot

Cæti etiam non habendum pro spermate Cæti, sed pro Cerebro Cæti minoris, cui nomen castinot.

N°. LXXIV. Pedamentum supra quod posita phiala cum liquore, continens foetum humanum immaturum sex circiter hebdomadam, qui arripitur ab exiguo serpente Orientali bicolore & nitidissimo.

N°. LXXV. Infantis caput vitæ speciem præ se ferens, cujus superiore Cranii parte, & Cerebro ablatis, in conspectum venit Cerebellum cum Vasis sanguifluis repletis, nec non dura mater, quæ sericum album & nitens repræsentat.

N°. LXXVI. Phiala in liquore reservans Felis foetum, gemellos imperfectos repræsentantem sc: octo pedibus, duabus caudis, uno capite, nullisque oculis donatos.

N°. LXXVII. Pedamentum instructum Hepate infantis in forma sicca, & propter Vasorum repletionem rubedine perfuso, in eo luculentissime demonstratur, (quamvis hepar non inmerito possit Glandula nuncupari) nullo modo ex Glandulis constare.

Not: Hoc objectum esse integrum, ne Membrana quidem ambiente ablatâ, ita ut nemini hætenus relicta sit suspicio, præ-

schot ook geenzints te houden is voor 't zaad van een Walvis, maar wel voor de Herffene van een kleender zoorte van Wal- Visschen, die genaamt werd Castinot.

N°. LXXIV. Een Pedestal waar op een vles gestelt is met vocht, in zig onthoudende een onvoldrage Menschliche vrughtje van ontrent 6 weken dragens, dat aangegrepen werd van een kleen heel mooy twee-couleurigh Oost-Indisch slangetje.

N°. LXXV. Het Hoofd van een Kindje, als levendigh zich vertoonende, wiens opperste gedeelte van het Beckeneel afgenomen en het Voorbreyne uitgenomen, zynde, het Achterbreyne met deszelfs bloed-vaten, als mede het harde Harffen vlies in 't gezicht komen, en is dit vlies blinkend en wit als zyde.

N°. LXXVI. Een onvoldrage blind gebore Katje, onvolmaakte twelingen verbelende, voorzien met acht pootjens, twee staarten, en een hoofd.

N°. LXXVII. Een Pedestal en daar op een gedroogt Levertje van een Kind, wegens de opvullingh der bloedvaten zeer rood, waar in zeer klaar vertoond werd, 't zelve uit geen klieren te bestaan, (hoewel de Lever in 't geheel, niet zonder reden voor een klier kan werde gehouden.)

Aanm: Dat dit voorwerp ongeschonde en geheel, ja zelfs, het omvangende Vlies niet is afgenomen, zo datter van niemand gezeght kan

tenfas illas Glandulas esse destructas, in ita dicta excarnatione, cum hic integrum offeratur Hepar, & quanta sit differentia inter extremitates horum vasorum & Renum atque Lienis, in hoc Thesauro quoque lustrari potest: itaque illud, quod putaverunt auctores confici in prætensis Glandulis, peragitur in extremis Vasculis, tomenti instar tenuibus, & diversimode ab aliis Visceribus constitutis.

Hæ autem extremitates quidem occurrunt tanquam Glandulæ, verum si quis peculiari encheyresi repleverit vasa, reperiet illas, nil esse, præter vascula nullâ peculiari membranâ obsita, ad quas prætensas Glandulas non alluunt Vasa sanguinea, uti in definitione asserunt auctores: sed sunt Vasa ipsa, uti sæpius dixi, non autem particulæres particulæ, Glandularum nomine appellandæ.

Vesicula Fellea quoque scattet Vasculis sanguineis repletis.

Nº. LXXVIII, Phiala sicca, & in ea Vesicula Humana fellea, quæ quamvis solum inflata, & exsiccata, attamen nitidissime absque foveis conservata, quas foveas vulgo con-

werden, dat die gesupponeerde klieren, in de alzo genoemde ontvlesing zijn verbroken, nadien hier een geheele Lever vertoond werd, en wat een onderscheid datter is, tusschen de uiteynden van deze vaten, en van die der Nieren, als mede van die van de Milt, kan men ook in dit Cabinet zien: zo dat 't geen 't welk de Auteurs gemeent hebben toebereyd te te werden, in die gewaande klieren, het zelve volbragt werd in de uiterste uiteynden der vaten, die zo fyn zyn als dons, en verscheidentlyk van gesteltheid van die, der andere ingewanden.

Deze uiteynden komen ons wel voor als Klieren, maar zo imand met een byzondere handelingh deze vaten gevuld heeft, zal hy bevinden dat het niet anders zyn als bloed-vaten met geen byzonder vlies omvangen, tot welke pretense Klieren geen bloedvaten loopen, na de bepaalingh der Auteurs: maar het zijn de bloed-vaten zelfs, gelyk ik veelmaal gezeght heb, en geen particuliere deeltjens, die men de naam behoord te geven van Klier-tjens.

De Galblaas is ook zeer ryk van haar opgevulde slag-aderen voorzien.

N. LXXVIII. Een droog glas met een mensche Gal blaas, dewelke alhoewel maar opgeblasen ende gedroogt zynde, nogtans zeer netjes zonder kuyltjens bewaart is, welke zy anders na lange tyd daar in komen te krygen, 't welk ik door de konst ver-

contrahere solent aliquanto temporis spatio, id quod arte averti, & sic naturalem retinuit formam.

Præterea ductus Cysticus hic in conspectum venit cum sua tortuositate, qua destituuntur Vesiculæ felleæ quadrupedum; hanc autem tortuositatem primò nobis demonstravit & per figuras illustravit Expertissimus Vir Dr. Mauritius ab Reverhorst, Anat: & Chirurg. Professor Hagæ-comitis: et quod notandum, tortuositas hujus ductus producit variis locis in sua cavitate prominentias, Valvulas repræsentantes, quæ obstaculo sunt, ne Vesicula fellea involuntarie sese exoneraret, absque Vesiculæ stimulo.

Supra operculum huius phialæ occurrit & alia phiala

Nº. LXXIX notata, Vesiculam felleam foetus humani continens, hæc quoque inflata, & exsiccata, naturalem retinuit formam, absque ulla fovea, & sic repræsentare videtur unionem: vascula sanguinea, quæ per illam disseminantur, sunt repleta, & tanto quidem numero, ut tota Vesicula ex vasculis constare videatur.

Nº. LXXX. Ramus magnus Venæ Portæ Hepatis repletus,

verhoed heb, en zoo heeft sy haar natuurlyke forme behouden.

Daar en boven komt hier ons ook in 't gezigt de Gal-voerder met haar kromme cours, die inde viervoetige beesten niet te vinden is, welke kromheyd ons eerst verdoont en afgebeeld heeft den zeer ervaarene Heer Mauritius van Reverhorst, Professor vande Heel en Sny-konst in s'Gravenhage: en 't geen verders staat aan te merken, is, dat de kromheyd van deze canaal, op verscheyde plaatzen in deszelfs holligheyd eenige verheventheden te wegen brengt, gelyk kleene klap-vlieskens belettende de uytgang vande Gal, buyten natuurlyke stimulatie of prikkeling vande Gal-blaas.

Op het dekkel van dit glas is nogh een ander droogh glas gesteld,

Nº. LXXIX. getekend, waar in een Gal-blaasje van een jong geboore kindje is; dit is ook opgeblasen en gedroogd, behouden hebbende syn natuurlyke forme, zonder eenighe deuken, en zoo schynt het te verbeelden een groote hang-paarl: de bloed-vaten die daar door heen loopen zyn vervuld, en dat zoo menigvuldig, dat het schynt als of de geheele Gal-blaas alleen uyt bloedvaten bestond.

N. LXXX. Een groote opgevuld, en in de voght afhangende
E tak

pletus, & pendens in liquore, quo ab ambiente membrana & ultimis succosis extremitatibus separato, ramusculorum numerus tantus, & extremitates tam subtiles sunt, ut fere ineffabile sit: illud objectum oculos omnium eorum, qui lustrarunt, allexit, propternitorem, & structuram mirandam.

Nº. LXXXI. Pedamentum, supra quod Pueri Pes positus est, vitæ speciem repræsentans, cujus extremi pedis dorsum aperui, & cutem ex parte ademi, ut Nervi & Vascula sanguinea in conspectum venirent.

* Nº. XXXII. Foetus humanus trimestris in liquore conservatus, cujus Clitoridis caput inter labia Vulvæ ita prominet, ut foetus videatur esse sexus masculini, cum contra sequioris sit, & hoc in individuo semper reperio, circa ætatem trium, usque ad quartum mensem, ita ut raro, si unquam id à parentibus recte annotatum esse existimem, in illorum libellis.

Nuper mulier quædam peperit abortum trium quatuorve circiter mensium, eratque sexus non masculini, sed sequioris; omnes adstantes mulieres habebant illum partum pro masculino ante meum adventum, propter analogiam, nam eo tempore Clitoridis caput semper ita prominet, ut mentiatur membrum virile; temporis autem successu labia magis magisque augentur, & ita prominent, ut tandem caput clitoridis visum fere fugiat.

tak vande Poort-ader van de Lever, dewelke van 't omhangende vlies, en uysterste sappighe uyteynden ontblood zynde, het getal van de takjens en uysterste uyteynden zoo subtiel zyn, dat het byna onzegglyk is: die dit voorwerp gezien hebben, zyn wegens deszelfs nettigheyd en wonderbaarlyke structuur, als verlokt geworden.

Nº. LXXXI. Een pedestel, waar op gezet is de Voet van een kind, zigh als levendig vertoonende, de rug van deszelfs voetje heb ik geopend, en het vel voor een gedeelte weggenomen, op dat de Zenuwen en Bloed-vaten in 't gezigt zouden komen.

ASSER III^s. & Major.

De IIIe. groote PLANK.

N°. LXXXIII. Renis humani dimidia pars, in qua Papillæ integræ & illibatæ conspiciuntur, idque in liquore.

N°. LXXXIV. Phiala, in liquore continens Renem Juvenis, cujus Ren succenturiatus tanquam Glans cupulæ, superiori parti Renis insidet.

Not: Hoc & præcedens objectum nitidissime præparata, superbiunt vasis arteriosis, & quod consideratione dignum est, Renes succenturiati rarissime, si unquam, figuram certam in corpore humano servant,

N°. LXXXV. Semi Ren humanus in phiala ficca reservatus, hujus Arteria, simul & Vena repletæ sunt, & corpuscula rotunda, quæ ante repletionem, & dissolutionem, ceu Glandulæ apparebant, in hoc objecto dissolutæ sunt, id quod indicio est, dicta corpuscula nil esse, nisi circumvolutiones Arteriolarum, vel Vasorum sanguineorum extremitates.

Supra operculum

N°. LXXXVI. Portio Renis humani, cujus Venam re-

N°. LXXXIII. De helft van een mensche Nier, waar in de ongeschondene en geheele Tepeltjens gezien kunnen werden, en dat in een voght.

N°. LXXXIV. Een Nier van een Jonghe in de voght, alwaar de Bynier op de bovenste zyde vande Nier geseten is, als een aker in syn kelk of dop.

Aanm. Dat dit en 't voorgaande voorwerp, zcer net toebereyd zyn, met haar opgevulde Slag-aderen, en 't geen aanmerkens waardig is, deze By-nieren zyn zelde, of noyt van een en de zelve figure in de menschen.

N°. LXXXV. Een halve Nier van een mensch in een drooghe vles, wiens Slag-ader, en te gelyk de Ader vervult zyn, en zyn de ronde lighaamtjens, dewelke voor het opvullen, en ook voor de dissolutie, haar als kleene kliertjens vertoonden, zyn nu in dit voorwerp ontdaan, 't welk een bewys is, dat die gezeyde lighaamtjens niet anders zyn, als een omwinding der Slag-aderkens of van bloedvaatjens uyteynden.

Boven op 't dekzel,

N°. LXXXVI. Is geplaaft een gedeelte van een mensche Nier,

replevi, ut differentia apparet inter Venæ & Arteriæ ultimas extremitates, suntque dictæ Venæ extremitates tam mirifice constructæ, ut nequeam illud verbis exprimere, Clariss. Malpichius, & Bellinus, post se venturis, ne spicilegium quidem reliquisse videbantur, circa illud, sed multa adhuc neglexerunt, quæ tanquam in Democriti puteo abscondita manserunt, neque id mirum, cum Renes tam admirandæ sint structuræ, ut vix ac ne vix quidem sculptores, etiam peritissimi, suo cælo veram structuram illam perfectissime possint exhibere.

In præcedentibus Thesauris Anatomicis reperiuntur varia in Renibus notatu digna, quorum objecta, in liquore conservata sunt: nunc verò insatiabili desiderio & labore indefesso, ulterius progressus, hæc & alia in Renibus, balsamo induratis, demonstro, quæ spectatores attonitos faciunt; & quamvis millena possideam Anatomica, quibus Atheismum debellare queamus, illud unicum sufficeret.

Notandum ulterius quoque
sc:

wiens Aderik gevuld hebbe, op dat men het onderscheyd der aderen en slagaderen eynden soude kunnen sien, zynde de uiteynden der Aderen zoo wonderlyk van toefstel, dat ik onmagtig ben zulk met woorden te uyten: de zeer wydbereemde Heeren Malpichius en Bellinus, schenen geen nalefing daar ontrent naargelaten te hebben, maar sy hebben nog al veel over het hoofd gezien, 't welk als inde put van Democritus nogh is verborgen gebleven, en wat wonder, nadien de Nieren zoo wonderbaarlyk van structuur zyn, dat de allerbequaamste plaatsnyders nauwlykx de waare gestalte daar van zoude kunnen verbeelden.

In de voorgaande Anatomische Cabinetten komen ons veele zaaken inde Nieren voor, die in een voght bewaart zyn; maar nu door een onverzadelyke luste en begeerte, en niet zonder onvermoeyden arbeyd verder en verder voortgaande, toone ik deze, en geen dinghen inde Nieren, die door een balsamatie verhard zyn geworden, waar van de beschouwers versteld staan: en hoewel ik duysende Anatomische zaaken besit, waar mede men het verzaaken vande Godheyd tegen gaan kan, zoo zoude dit alleen genoeg zyn.

Aanm. verders, datter ook een zeer
groot

sc: summam esse differentiam inter extremitates Venarum & Arteriarum aliorum viscerum, quod admiratione dignum esse censeo, cum illud hactenus à nemine, (quod sciam) sit divulgatum.

Præterea Venularum renum tantus est numerus, talisque subtilitas, ut oculos effugerent, etiam lynceos, si non armati, admoverentur.

Illud autem est, quod in superioribus Thesauris scripseram, sc: mihi novas apparentias in Renibus occurrisse, quas ulterius me indagaturum promiseram.

In hoc Thesauro X quoque inveniuntur objecta Renalia ex homine desumpta, in quibus non solum luculenter apparet, quid judicandum sit de prætensis Glandulis Renalibus, verum etiam quid investigatoribus Renum imposuerit, sc: in Renibus indagandis sæpissime occurrunt corpuscularotunda Glandulas mentientia, quæ revera nil sunt, nisi Arteriolarum ultimæ extremitates contortæ; cum autem exactissime repleantur Arteriæ Renales, dissolvuntur vel expanduntur, quemadmodum filii glomer, ita ut nil minus sint, sicuti dixi, quam

par-

groot onderscheyd ontstaat, tusschen de uyteynden der Aderen en Slag-aderen van de andere ingewanden, 't welk ik oordeele verwonderinge waardig te zyn, nadien zulkx (myns wetens) van niemand tot nogh toe bekend gemaakt is.

Daarenboven zyn de Aderen der nieren zo groot in getal; en van zo een subtielheyd, datse haar voor onse oogen zoude verbergen, ten waare men daar toe 't gebruyk der vergroot glazen tot hulp quam te nemen.

Dit is 't geen ik inde voørgaande Cabinetten geschreven had, namentl: dat my eenige nieuwe verschynzelen in de Nieren voorquam, dewelke ik beloofde nader te zullen uytvorsen.

In dit X Cabinet werden ook voorwerpen van mensche Nieren gevonden, waar in duydelyk blykt, niet alleen wat daar sy te houden van de prætense Klieren der Nieren, maar ook wat de onderzoekers van de zelve verleyd heeft, namentl. in het doorzoeken der Nieren komen ons dikwils ronde lighaamejens te vooren, dewelke gelyk ik gezegt heb, waarlyk niet anders zyn; als een omwinding der uysterste uyteynden der slagaderen vande Nieren; maar als men de Slag-aderkens tot het uiterste komt te vervullen zoo ontdoen haar de zelve gelyk een klouwe gaare, zoo dat sy niet minder zyn, als deelen, die op haar zelfs bestaan, en met een vlieske overtrokken zyn, zon-

partes per se subsistentes, & peculiari membranula obductæ, sine quo immerito dicuntur Glandulæ. Interim considerandum ejusmodi contorfiones vasorum sang: nusquam in cæteris visceribus reperiri.

Nº. LXXXVII. Phiala ficca, & in ea, Renis humani semissis, hujus membrana propria ex parte ablata, perspicue videre licet Vasorum Arteriorum et Venosorum extremitates per superficiem reptantes.

Huic objecto cohæret adhuc portio Ureteris, suis Arteriolis replæta.

Supra hujus phialæ operculum collocata est

Nº. LXXXVIII. Dimidiata pars Renis juvenis, in cujus superficie interiore plurimæ occurrunt Glandiformes particulæ rotundæ, quæ Glandulas mentiuntur, illa autem, ut supra dixi, nil sunt, nisi Arteriolæ contortæ, quarum nonnullæ hic dissolutæ, in ductus Bellinos degenerant; facie exteriori eadem fere apparentia in conspectum venit.

Nº. LXXXIX. Phiala in liquore continens Lienem humanum.

der het welk zy te onregt Kliertjens geheten zyn; en staat ondertusschen aan te merken, dat soodanige omwindingen der bloetvaten in geen der andere ingewanden gevonden worden.

Nº. LXXXVII. Een droogh glas, en daar in een halve mensche Nier, wiens eygen vlies ten deelen afgenomen zynde, men zeer klaar zien kan, hoe de uyteynden vande Slag-aderen, en Aderen over de oppervlakte loopen.

Aan dit voorwerp is nog vast een gedeelte vande Pis-leyder met haar opgevulde Slag-aderen.

Boven op 't deksel is geplaaft

Nº. LXXXVIII Een halve Nier van een jonghe, in wiens inwendighe oppervlakte ons zeer veel ronde en als klierwyse lighaamtjens te vooren komen, die Klieren schynen te zyn, dewelke, gelyk ik voorheen heb gesegt, niet anders te zyn, als in een gekronkelde bloed-vatjens, waar van eenighe hier ontdaan zyn, eyndelyk veranderen die in de waterkanalen van Bellinus: aande buytenste zyde komt ons by na het zelve verschynzel te voore.

Nº. LXXXIX. Een vles met voght en daar in de Milt van een mensch,

manum, cujus Arteria ex parte repleta: in eo luculenter videri potest, nullas fibras transversales in Liene Humano reperiri, sicuti in Liene vitulino: decepti enim fuerunt, qui existimarunt humanum in eo, cum vitulino, convenire.

Præterea hæcenus nemo luculenter demonstravit in Liene sive humano, sive vitulino, aut Glandulas aut Cellulas, reperiri, & hæc in præcedentibus Thesauris satis superque demonstravi.

N^o. XC. Magna portio Lienis humani, in liquore conservata, hujus Arteria, ut & Vena, ita sunt repletæ, ut tota quanta summa rubedine sint perfusæ.

In hoc objecto vasorum extremitates succosæ seu pulposæ variis in locis superstites sunt adhuc, easque pro Glandulis habuerunt autores, cum contra tantum continuationes sint vasorum, nulla peculiari membrana præditæ.

N^o. XCI. Pedamentum rotundum, supra quod positus Lien vitulinus, cujus Arteria ex parte repleta.

Not: 1°. Quod rami Arteriæ splenicæ vitulinæ, comites sint Sulcorum, qui loco Venæ
in

menschen, wiens Slag-ader ten deele opgevult is, daar in kan men zeer klaar zien, datter geen overdwersse fibren of draaden inde Milt van een menschen gevonden werden, als wel inde Milt van een kalf: want sy zyn alle te gelyk bedrogen geweest, die gemeent hebben, dat de Milt van een kalf daar in overeen quam met die van een menschen.

Daarenboven heeft niemand tot nog toe aangetoond, dat 'er inde Lever 't sy van een menschen of kalf, eenige Klieren, nog ook byzondere vertrekjes gevonden werden, dit heb ik inde voorgaande Cabinetten overvloedig genoeg getoond.

N^o. XC. Een groot gedeelte van een menschen Milt inde voght, deszelfs Ader en Slag-ader zyn zoo vervult, dat se geheel en al zeer rood is.

In dit voorwerp zyn nog op verscheyde plaatzen de sappige of mergagtige uyteynden aan vast, dewelke de auteurs gehouden hebben voor Klieren, maar in tegendeel, zyn 't niet anders als het vervolg vande bloedvaten met geen byzonder vlies onvangen.

N^o. XCI. Een rond pedestel waar op een kalfs Milt, wiens Slag-ader ten deele vervult is.

Aanm. Ten 1°. dat de takken van dese Slag-ader inde kalveren de groeven vergeselschappen, die in
plaats

in hoc viscere vitulino reperiuntur.

2°. Videri hic potest, quomodo Vena splenica in Liene vitulino, quam primum Lienem intraverit, statim porosa fiat, & in progressu magis magisque dispareat, tandemque evanescat, Arteriam relinquens.

3°. Constat Lienem vitulinum valde fibrosum esse, fibrasque maxima ex parte esse transversales, id quod in sequenti objecto luculenter apparet.

N°. XCII. Segmentum dicti Lienis vitulini, ita præparatum, ut transversales fibræ luculentissime in conspectum veniant.

N°. XCIII. Pedamentum rotundum, cui impositus Lien foetus humani, ambiente membrana non ablata: hujus Arteria repleta, extremitates ultimæ ultimæ sub membrana sese videndas exhibent.

A latere conspicitur quoque Pancreas, ob sæpius dictam rationem, rubicundissimum.

N°. XCIV. Segmentum magnum Lienis humani, membranâ ambiente non destitutum: in hoc objecto luculentissime patet, hoc viscus nil minus,

plaats vande Ader in dit voorwerp werden gevonden

Ten 2°. kan men hier ook zien, hoe dat de Milts Ader in een kalf, zoo dra sy inde Milt gekomen is, aanstonts poreus word, en meer en meer voorlopende, en verminderende, werd sy als vernietigt, de Slagader verlatende.

Ten 3°. blykt het dat de Milt van een kalf zeer fibreus is, welke fibren voor een groot gedeelte overdwars lopen, 't welk in 't navolgende voorwerp zeer duydelyk voorkomt.

N°. XCII. Een stuk vande geleyde kalfs Milt, zoo toebereyd, dat de overdwersse fibren ons zeer klaar in 't gesicht komen.

N°. XCIII. Een ronde pedestal, en daar op een geheele Milt van een jong geboore kind, waar van het vlies daar het mede bekleet is, niet is afgedaan: deszelfs slagader vervuld zynde, vertoonen haar de uiterste uyteynde onder het vlies.

Aan de zyde kan men ook het Maaghe kussen zien, dat mede zeer rood is, om de reden, voor heen dikmaals vermeldt.

N°. XCIV. Een groot stuk van een mensche Milt, dat nogh omvangen is van syn vlies: waar in zeer klaarlyk blykt, dat dit ingewand niet minder als uyt klieren bestaende is, want de vaten daar van zyn

minus, quam ex Glandulis esse constitutum, Vasa autem longe differre circa illorum extremitates, ab iis, quæ *Re- nes & Hepar* constituunt, ita ut illorum officium non consistat in Pororum, nunquam visui exhibitorum, differentia, sed in vasculorum extremorum, diversa substantia, configuratione, & reptatu: cum autem nunc illa omnia clare demonstrarem, sc: substantiam ductorum viscerum, (sine excarnatione futili) constare, non ex prætensis Glandulis, quas nemo hactenus mihi demonstrare potuit; jure merito (quod olim ignominiose factum) nemo in posterum me habebit pro Glandularum viscerum destructore.

* N°. XCV. Phiala ficca, in qua suspensa, Colis cum Coliis suis, ex infante.

Scrotum nitidissime præparatum, naturalem retinuit formam, colore rubicundissimo, propter vasorum sanguineorum repletionem.

Cum autem Scrotum inflatum sit, tubulo inter Cutem & Membranam Darton (mihi Cellulosam) introducto, Penis quoque flatu sese erexit; & cum scroti membrana Cellulosa continua sit, per totum corpus, ratio est, quare homines tempore æstivo, (magnâ strage factâ in bello) occisi, & supra dorsum decumbentes, intra viginti quatuor horas sæpissime Penem habeant erectum, idque propter humorum fermentationem in dicta Tunica Cellulosa, cujus ope totum corpus, ne Capite quidem excepto, mirum in modum extenditur.

Cum olim interrogarer à quodam Dn°. qui in castris versatus erat, quæ causa esset ejus erectionis in demortuis, rationem ve-

zyn geheel anders gestelt, als die, welke de Nieren en Lever te samenstellen, zoo dat het onderscheyd harer werking niet bestaande is in de verscheydentheyd der sweetgaatjens, die nooyt van ymand zyn voor oogen gestelt, maar inde verscheydentheyd van loop, figure en substantie van 't uysterste der vaten: en nadien ik nu de gezeyde Ingewanden zeer klaar kome te vertonen (zonder onnutte of ydele excarnatie) dat dezelve niet bestaan uyt zoo genaamde Klieren, welke my niemand tot noogh toe heeft kunnen vertoonen, soo en sal my niemant met recht kunnen beschuldigen van te sijn een destrueerder der klieren, gelyk voor desen verfmadelyk gedaan wierd.

ram dare non potui, jam verò illud vidi in cadavere cujusdam viri, violenta morte cultrò occisi, cujus cadavere ad putredinem & fermentationem redactò, membrum virile erectum invenimus.

Supra operculum reperitur alia phiala

Nº. XCVI. In liquore continens foetus humani Anum, vitæ speciem repræsentantem, cum suis rugis, & parte inferiore lineam prominentem, est que hæc præparatio nitidissima.

* Nº. XCVII. Segmentum Penis in liquore, cujus tria Corpora Nerveo-spongiosa, ceraceâ materiâ rubrâ repleta; in hoc objecto quoque visui occurrunt vasa sanguinea repleta, quæ per Penis dorsum & à latere decurrunt.

* Nº. XCVIII. Phiala in liquore conservans, Penis virilis portionem anteriorem.

Not. Sicuti Penis pone Glandis coronam abscissus, ita quoque ante coronam portio est ablata, castitatis causa.

In hac portione glandis, si faciem intuearis posteriorem, occurrunt versus Glandem duo Corpora Nerveo-spongiosa majora, ut & Corpus Nerveo-spongiosum minus, quod Urethram ambit: Cum contra, si facies anterior perlustretur in conspectum venit quartum Corpus Nerveo-spongiosum, id autem nil est, nisi continuatio Corporis Nerveo-spongiosi minoris, Glandem ambientis. Vide quid super hac re scripserim, & delineari curaverim in observationibus meis Anatom. Chirurgic.

In superiore hujus objecti parte comparent quoque Papillæ nervosæ, quas delineari curavi in Thesaur. Anatom. & quas Vir Sagacissimus Morgagnus pro Glandulis descripsit & delineari curavit.

Supra Corpus Nerveo-spongiosum minus, duo visui occurrunt vasa sanguinea abscissa.

Boven op 't deksel is gestelt een ander glas met voght

Nº. XCVI en daar in den Aars van een jong Kindje, als of het levendigh was, met deszelfs pleyen en onderste uitpuylende streep, en is dit voor werp zeer net gepræpareert.

Cum autem hæc omnia ceraceâ materiâ rubrâ sint repleta, opido quam bene illa videri possunt.

* N^o. XCIX. Pedamentum & supra illud rupes ex frustis alterius rupis concinnata, in cujus cavo phiala magna, in qua Testiculus humanus magnus dissolutus continetur: quam tenuia sint illa vascula Testiculos maximâ partê constituentia, cum feminali materia sint destituta, videri hic potest; tomenti enim instar tenuia sunt, in quibus tamen feminis rudimentum conficitur, nullis intercedentibus prætensis Glandulis, & quid obstaret? quo minus cætera viscera, quæ fere ex folis vasis constant, absque Glandulis, liquores requisitos conficere valerent.

* N^o. C. Testiculus humanus aliô modô, sc: feminali materiâ expressâ, præparatus, ita ut Vascula Testiculum constituentia, adeo tenuia sint, ut telæ aranearum speciem referre videantur, attamen illa esse cava hætenus inconcussum est.

* N^o. CI. Hominis Vesiculæ feminales, femine adhuc turgidæ, cum suis Vasis Ejaculatoriis, Prostatis, & Capite Gallinaginis, (seu Caruncula,) cum rostro Gallinaginis Grafii.

N^o. CII. Infantis Sternum cum abscissis Cartilaginibus Costarum; hæc autem tam bene præparata sunt, ut cartilaginee pellucidæ sint.

Præterea vasa Arteriosa optimè sunt repleta, non solum ea, supra sternum & costarum Cartilaginee sita, verum etiam illa, quæ repunt sub sterno, & Mammariæ internæ audiunt.

N^o. CII. Het Borstbeen van een jongh Kind met de afgesnedene Kraakbeenderen der Ribbens: dit is zoo wel toebereyd, dat de Kraakbeenderen als doorschynende zyn.

Daarenboven zyn niet alleen de slag-aderen, die over het Borstbeen en Kraakbeenderen der Ribbens loopen, maar ook die, dewelke onder het borst-been passeeren, die men de inwendige Mams slagaderen noemt, zeer mooy vervuld.

* CIII. Glans Penis humani integra, cum portione Penis. Quamvis corpora Nerveo-spongiosa ceraceâ materiâ rubrâ repleverim, Glans integra candida remansit, idque propter inflationem membranæ cellulosæ sub Glandis Epithelia sitæ.

* N^o. CIV. Pedamentum & super illud duo segmenta Penis virilis; cum autem Penis fuerat inflatus, balsamo præparatus, & induratus, oppido quam bene conspectui prodeunt tria corpora Nerveo-spongiosa cum Urethra & Septo.

* N^o. CV. Phiala sicca, & in illa pueri Penis, cum annexo Scroto, vitæ speciem repræsentans.

Not: Horum objectorum Tunica cellulosa inflata, & sic Penis quidem rigidus factus, enimverò illud sola inflatio dictæ Tunicæ excitavit, corporibus nerveo-spongiosis contractis, & non expansis. Scroti & Penis cutis, variis locis abscissa, ut Tunica cellulosa, ut & Scroti Septum visui occurrant; & quod considerandum, Septum cum Tunica cellulosa continuans, æque bene inflatum & cellulosum esse, ac Tunica cellulosa Scroti, quæ Dartos vulgo nuncupatur, lustrari hic potest.

* N^o. CVI. Uterus humanus scirrhus factus, & in majorem molem extensus, id quod in vetulis aliquoties observavi; præterea ex superficie superiore alter, & exiguus scirrhus, emergit, ut & Ovaria, Ovarum ductus, (Tubæ Fallopiæ dicti) satis bene disposita; & hæc omnia in liquore.

* N^o. CVII. Phiala in liquore continens, Uterum humanum cum annexis, (absque pudendis); unum ex Ovariis corruptum, & à me apertum, nil nisi materiam hæterogeneam continebat, id quod spinulâ intrusâ indigitatur.

* N^o. CVIII. Partes generationis puellæ (pudendis abscissis) hinc quoque annectuntur portio Intestini recti, ut & Vesica integra.

Cum autem Uterus inter Intestinum rectum & Vesicam semper positus sit, denotat homines inter stercus & urinam nasci: hæc omnia colore carneo superbientia, vitæ speciem repræsentant.

* N^o. CIX. Phiala in liquore continens Uterum humanum cum annexis Ovariis, Tubis Fallopiæ, Fimbriis, Ligamentis, & portione Vaginæ: cum autem omnes hi tres Uteri cum annexis, liquore innatent, & per consequens locum naturalem non observent, in uno ex duobus diverticulis inferioribus hujus Thesauri reservatur Uterus humanus cum annexis in forma sicca, cum appensis litteris A. B. C. &c. in elucidationem præcedentium Uterorum in liquore conservatorum, ratione situs illarum partium.

N^o. CX. Foetus humanus quatuor circiter mensium & dimidii, portioni Placentæ Uterinæ infidens, in cujus sinistra continetur ramus Acaciæ Spinosa.

N^o. CXI. Ovum gallinaeum caudatum.

N^o. CXII. Phiala liquore repleta, in qua infima portio spinalis Medullæ Humanæ, cum annexa Cauda equina, quæ cauda, nil, nisi fasciculus Nervorum artubus inferioribus spiritus animales prospicientium.

Objectis supra tribus Afferibus latioribus jam absolutis, me nunc confero ad tres Afferes angustiores, continentes objecta varia rara sc:

N^o. CX. Een Kindje van omtrent vier maanden en een half dragts, zittende op een gedeelte van een Moerkoek, in wiens handje onthouden werd een tackje van de Acacia Spinosa.

N^o. CXI. Een hennē Ey met een staart.

N^o. CXII. Een vles met voght en daar in het onderste van 't Rugge-mergh van een mensch met deszelfs paardē staart, 't welk niet anders is, als een bondel van Zenuwen, die na de onderste leden lopende, haar voorraat verschaffen van geesten.

Nadien nu de drie groote en breede planken beschreven zyn, zal ik nu overgaan tot de drie smaldere plancken, waar op mede verscheyde raare voorwerpen gevonden werden,

ASSER MINOR I^s.

N^o. CXIII. Phiala ficca, & in illa portio Cutis foetus humani immaturi, per quam disseminantur vascula sanguinea tenuissima & rubicundissima.

N^o. CXIV. Phiala in liquore continens portionem Spinæ dorsi, in qua occurrit portio Spinalis medullæ, cujus cortex in medio medullæ situs,
ex

De I^e. kleene PLANK.

N^o. CXIII. Een gedeelte van 't Vel van een onvoldraage Kindje, waar door heen zeer veel roode en fyne bloed-vaatjens loopen.

N^o. CXIV. Een glas met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Rugge-graat, waar in ons voorkomt een gedeelte van 't Rugge-mergh, wiens schorffige substantie in 't midden van de merg-

ex meris Arteriolis hic repletis constans, rubicundissimus sese videndum exhibet cortex.

N^o. CXV. Capsula quadrata ex ligno juglandino confecta, in se continens Tibiam cum extremopede infantis, balsami ope indurata.

Not. Cutis vascula sanguinea repleta tam numerosa, ut delectatione fatiari haud potuerint spectatores.

N^o. CXVI. Portio Diaphragmatis, de qua idem dicere ausim, quod de pede dicto, ratione multitudinis & subtilitatis vasculorum, omnia enim sunt ad extremum usque repleta.

N^o. CXVII. Portio Omenti in forma ficca, quod quamvis tenue sit instar telæ araneorum, sæpius tamen incrasatur, & tam ponderosum occurrit, ut Vesalius invenerit Omentum V. librarum pondere.

N^o. CXVIII. Sternum cum annexis cartilaginibus Costarum foetus septem à gestatione mensium.

Not: Facie anteriore indigatur Cutis cum suis vasculis ad extremum usque repletis; facie posteriore subjicitur oculis Mem-

aghtige geplaat zynde, ziet men te bestaan alleenlyk uyt bloed-vaatjens, waar door die schorfighe substantie zich hier zeer rood komt te vertoonen wegens het opvullen.

N^o. CXV. Een vierkante Nootbooms Doosje, en daar in een Scheenbeentje met de uysterste voet van een Kindje door het balsemen hard maakt.

Aanm: De opgevulde bloed-vaatjens van 't Vel zyn zoo menigvuldigh, dat de aanschouwers haar niet genoeg kunnen versadigen in het aanschouwen.

N^o. CXVI. Een gedeelte van het Middel-rift, waar van ik 't zelve zoude durven zeggen, als van de voet, wegens de menigte en subtielheyd der Bloedvaten, want alle zynse tot het uysterste toe vervult.

N^o. CXVII. Een droogh gedeelte van 't Net, 't welk zich hier zoo fyn opdoet, als een spinnewebbe, egther kan het dikmaals zoo verdicken en verswaaren, gelyk Vesalius voorgekomen is, dat het vyf ponden konde haalen.

N^o. CXVIII. Het Borst-been met de Kraak-beenderen van de Ribbens van een Kindje van seven maanden draghts.

Aanm: de voorste zyde vertoonen zich de bloed-vaten, van 't vel die tot het uysterste toe opgevuld zyn: aan de agterste of binnenste zyde komt ons voor een gedeelte van 't Borst-vlies, wien's

Membranæ Pleuræ portio, per quam myriades Vasculorum tomenti instar tenuium repunt, quæ tamen ad unum usque repleta sunt.

Nº. CXIX. Portio Splenis vitulini, in qua occurrit Venæ Splenicæ vitulinæ porositas, id quod in homine locum non habere supra monui.

Nº. CXX. Gabata lignea curiosa, in qua circa Intestinatorum tenuium ex juvene, suntque Intestina nitidissimè præparata & summa rubedine perfusa, propter vasorum repletionem.

Nº. CXXI. Tibia infantis dempto Pede extremo, ut & Femore, per cujus Cutem vasorum sanguineorum extremitates, ita repletæ, superbiunt, ut illorum reptatus & constitutio accuratè possit videri.

Nº. CXXII. Phiala liquore repleta, aliam phialam liquore repletam continens, supra cujus superficiem expansa est portio Omenti foetus humani nitidissima, in qua videre licet, quo modo in principio aggregetur Pinguedo in cellulis suis.

Nº. CXXIII. Pedamentum, cui imposita est portio Pulmonis foetus humani, cujus Arteriæ ad ultimum usque sunt re-

wiens bloedvaatjens zoo fyn zyn, als dons, eghter zyn sy tot een toe, geheel opgevuld.

Nº. CXIX. Een gedeelte van een kalfs Milt, waar in men de poreusheyd van de Milt-ader kan zien, 't welk in de mensch geen plaats heeft, zoo als ik te vooren gezeght heb.

Nº. CXX. Een houtte curieuse Komme vervuld met alle de dunne Darmen van een jonghe, zeer net gepræpareerd en zeer rood, wegens de opgevulde Bloed-vaten.

Nº. CXXI. Het scheen-been van een kind, zonder de uysterste Voet en Dye, door wiens Vel, de uyteynden der Bloed-vaten gevuld zynde, zoodanig lopen, dat men de waare cours en gesteldheyd daar van zien kan.

Nº. CXXII. Een vles met voght in zigh een andere vles met voght behoudende, over wiens oppervlakte uytgestrekt is een gedeelte van 't Net van een jong geboore kindje, 't welk zeer cierlyk zynde, ons aantoonde de manier en wyze hoe het Vet zigh komt te vergaderen in haar cellekens.

Nº. CXXIII. Een pedestal, waar op gezet is een stuk van de Longh van een jongh geboore kindje, wiens Slag-aderen tot het uysterste toe opgevuld zyn, waar door de geheele portie

repletæ, unde integra portio rubicundissima visui occurrit.

Spinulæ Opuntiaë Americanaë majoris, indigitant admirandum reptatum & numerum Arteriolarum hujus visceris.

Nº. CXXIV. Hominis Utraque Palpebra, quarum superficies interna plurimis gaudet Papillis nerveis, unde Palpebræ intrinsecus adeò sunt sensibiles, ut vix possint perpeti ullum attactum, vel aliquid arenosi, aut quid heterogenei alterius naturæ.

In dicto objecto comparent, non solum puncta Lachrymalia, verum etiam oscula ductuum Excretoriorum in Palpebrarum limbo sitorum, à Clariss. Professoribus Meyboomio & Morgagno, in scriptis suis depictorum.

Circa hæc oscula in limbo sita, observavi, illa nil esse, nisi oscula Canaliculorum serpentino reptatu reptantium: hi autem canaliculi continuant cum Arteriolarum extremis, sicuti extremitates Arteriolarum Renum cum ductibus urinosis, à Clariss. Bellino, & postea à me & aliis depictis.

Noli interim credere L. B. hosce canaliculos ortum habere ex prætensis Glandulis, nam
in

portie ons zeer rood voorkomt.

De doorntjens van de groote ge-doornde Westindische Vygen, wyzen ons aan die wonderbaare cours, en 't groote getal der uysterste eynden der Slag-aderken van dit ingewand.

Nº. CXXIV. Beyde de Ooghschellen van een mensch, welkers inwendighe oppervlakte met zeer veel Zenuw-tepeltjens voorzien zyn, waar door de Ooghschellen van binnen zoo gevoeligh zyn, datze nauylks eenig aanraken, ook geen zand of yets vreemds verdragen kunnen.

In dit voorwerp doen haar niet alleen op de Traan-stippen, maar ook die mondekens van de uytgevende canaaltjens, dewelke in de rand der Ooghschellen zitten, dewelke van de Heeren Professoren Meyboom, en Morgagnus afgebeeld zyn in haar schriften.

Ontrent deze gezeyde mondekens heb ik geobserveert, dezelve niet anders te zyn, als openingjens van kleene slangs-wyze lopende canaaltjens, dewelke continueel en vereenigt zyn, met de uyteynden der Slag-aderkens, gelyk de uyteynden der Slag-aderkens van de Nieren met die der Piscanaaltjens, dewelke van de Prof. Bellinus, en na heen van my, en ook van andere afgebeeld zyn geworden.

Wilt ondertusschen W. L. voor geen waarheyd aannemen, dat deze gezeyde canaaltjens haar oorspronk zoude hebben uyt gepretendeerde
en

infarciendo Arterias in confinio fitas, illi Canaliculi quoque replentur, ita ut continua sint corpuscula.

N^o. CXXV. Phiala in liquore conservans Oculum humanum, eoque forcipe aperto, in conspectum veniunt sequentia.

1°. Portio Scleroticæ & Corneæ tunicæ, ut & Tunica Ruyschiana, & Choroidea; & quanta differentia sit inter choroideam & Ruyschianam videri hic potest.

2°. Tunica aranea è medio emergens.

3°. Ligamentum ciliare ejusque

4°. Processus, ut &

5°. Iris, nec non

6°. Circulus in ambitu Pupillæ, qui constat ex fibris motricibus Pupillam constringentibus.

Considerandum ulterius, sc: quod

7°. Oculi superficies externa hic facta sit interna, ut supra dicta melius in conspectum venirent.

N^o. CXXVI. Fundus Vesicæ humanæ, in forma ficca, supra pedamentum: per hanc Vesicæ humanæ portionem re-

punt

en ingebeelde Kliertjens, want ik heb meermalen bevonden, wanneer ik de dicht byfittende slagaderkens vervulde, dat alle dese Canaaltjens ook vol liepen, zoo dat zy continueele lighaamtjens zyn.

N^o. CXXV. Een vles met voght, waar in bewaard werd het Oogh van een mensch, 't welk met een schaartje geopend zynde, haar deze navolgende zaken opdoen.

Ten 1^e. Een gedeelte van 't Witte, en ook het Hoorn-vlies, daar nevens het Ruyschen en Aderlyke vlies, en wat een onderscheyd datter is tusschen deze twee kan men hier zien.

2^e. Het Spinne-webs wyze vlies, komt hier uyt het midden te voorschyn.

3^e. De Hayr-band, en deszelfs

4^e. Voortgang, als mede

5^e. De Regen-boogh, ook

6^e. Die circul in de omtrek van de Ooghappel, dewelke bestaat uyt bewegende draaden, dewelke den Oogh-appel toetrekken.

Staat verders te confidereeren, namentlyk,

7^e. Dat de buytenste oppervlakte van 't Oogh hier voorkomende, de binnenste is, ten eynde het bovenvermelde te bequamer konde gezien werden.

N^o. CXXVI. De grond van een gedroogde mensche Water-blaas, staande op een pedestal, door dezelve loopen ontelbaare cierlyk opgevulde bloed-vaten, welkers cours

G

geen

punt Vasa fanguinea innumera egregie repleta, horum reptatus minime convenit, cum iis, quæ disseminantur per Cutem, Renes, Lienem, Hepar, & alias partes.

N^o. CXXVII. Frustum magnum substantiæ Osseo-spongiosæ: supra frustum Rupis positum, illud autem fregi à frusto ejusdem substantiæ tam prodigiosæ magnitudinis, & ponderositatis, ut vix è terra elevare potuerim; cum autem partim ad amussim respondeat interiori substantiæ Osseo-spongiosæ, quæ reperitur in Epiphysibus ossium humanorum, partim quoque in ossibus spongiosis Narium vitulorum, excogitare nequeo, e quo animali prodierit, si non ex Balæna; illud pro certo tamen scio, quod repertum sit in oris nostris maritimis, & hætenus in domo mea reservatum sit frustum illud magnum.

N^o. CXXVIII. Phiala sicca in qua continetur Vesica Urinaria foetus recens nati, cum annexo Uracho & duabus Arteriis Umbilicalibus: suntque hæc omnia rubedine summâ, propter Arteriolarum repletionem, perfusa, ita ut ne cupis quidem acus immitti possit in Vesicam, sine vasculorum sanguineorum læsione. N^o.

geensints over een komt, met die geene, dewelke door het Vel, Nieren, Milt, Lever, en andere deelen loopen.

No. CXXVII. Een groot stuk van een sponcieus-beenige substantie, op een stuk van een rots geplaatst: 't zelve heb ik gebrooke van een prodigeus, en byster groot stuk van de zelve substantie, 't welk van zoo groot een swaarte was, dat ik 't zelve te nauwer nood van de vloer konde optillen: En nadien het ten deele zeer nauw overeen komt, met de sponcieus-beenige substantie, de welke gevonden werd in de ahangzelen der beenderen der menschen, en ten deelen met de sponcieuse beenderen van de Neus der Kalveren, zoo kan ik niet bedenken uyt wat dier 't zelve voortgekomen is, ten waare uyt een Walvisch, dit alleen kan ik met waarheid zeggen, dat het op onse zee-stranden gevonden is, en tot nu toe t'mynen huysse dit groote stuk bewaard werd.

N^o. CXXVIII. Een droog glas, waar in onthouden werd, de Water-blaas van een jongh geboore kindje, met deszelfs Pis-vat, en twee Navels Slag-aderen, en zyn deze alle zeer rood van couleur, wegens het opvullen der Slag-aderen, zoo datmen met geen punct van een naald in de Water-blaas zoude kunnen steken, zonder quetzing der Bloed-vaten.

No. CXXIX. Membrana quædam, cujus Arteriolæ sunt repletæ ceraceâ materiâ flavâ, & tanto quidem artificio, ut ad ultimas usque extremitates in oculos incurrant, imo mæandrorum in modum affabre divagentur.

Quicumque hoc in ædibus meis viderunt, fatismirari non potuerunt, vasa sanguinea, me eo usque potuisse persequi, nam tomenti instar sunt tenuia, & tamen repleta.

ASSER MINOR II^s.

No. CXXX. Portio Cutis Plantæ pedis pueri, propter repletionem sæpius memoratam rubicundissima.

Cum circa hujus objecti Arteriolas extremas mihi videor aliquid peculiare & ceu novam apparentiam videre; illud autem in posterum penitus perscrutari, mihi animus est.

Sæpius nobis videre contingit millena corpuscula rotunda extra cutem prominentia, non solum in corpore humano vivo, & mortuo, verum etiam in avibus, è quibus plumæ prodeunt, sicuti pili in nobis ex Nervorum extremis; si illæ particulæ rotundæ dicendæ sint
Glan-

No. CXXIX. Een zeeker Vlies wiens slag-aderkens met een geel wassige stoffe zyn vervult, en wel zoo konstig, dat de uysterste uyt-eynden gezien werden, en loopen dezelve zeer aardig gevlogten door den andere.

Die geene die 't ook tot mynent gezien hebben, die hebben haar niet genoeg kunnen verwonderen, dat ik de bloedvaten zoo verre heb weten te vervolgen, tot dat sy dons of catoens fynte gekregen hebben, en eghter opgevult zyn geworden.

De IIe. kleene PLANK.

No. CXXX. Een stuk van 't Vel van de bal van de voet vaneen jonge, wegens meermaals verhaalde opvulling zeer rood van coulor.

Ontrent de uysterste eynden der slag-aderen, dunkt my dat ik iets byzonders kom te observeeren, en is myn voornemen 't zelve in 't toekomstende nader te onderzoeken.

Het gebeurt menighmaal, dat ons duysende van kleene ronde lighaamtjens buyten op 't vel voorkomen, en daar wat uytsteken niet alleen in levendige en doode menschen, maar ook zelfs in de vogelen, waar uyt dat de vederen voortkomen, gelyk onse hayren uyt de uyteynden der Zenuwen: indien men die ronde lighaamtjens voor Vel-klieren wil debiteeren, zoo en zullender geen
G 2 Vel-

Glandulæ cutaneæ, Papillæ cutaneæ deficerent, & vice versa. Quod ad me attinet, existimo corpuscula illa, quæ in aliquibus extra Cutem propululant, nil esse, nisi extremitates Nervorum, Papillæ Nerveæ dictæ, eò magis, cum Papillæ nerveæ multifariæ & diversæ formæ sint, secuti in Lingua, Papilla Mammarum, Partibus Genitalibus, Prolabiis à me in Thesaur. Anat. III. delineatis, Palpebris &c. partibus.

Itaque operæ præteritum esse existimo, ulterius expiscari, quid statuendum sit de sudoris fonte, an ex præteritis & ita dictis Glandulis cutaneis, sicuti Malpighius statuit, aut ex extremis Arteriolis roris instar, uti ego sustineo.

Nº. CXXXI. Portio Cutis capitis humani, non minus ac præcedens rubicundissima, cujus Arteriolæ ultimæ à præcedente reptatu differunt, ut videre est in dictis objectis.

Nº. CXXXII. Portio exigua Hepatis pueri, cum annexa Vesicula fellea, ut & portio membranæ Hepar ambientis.

Not: Vesica fellea extensa sine

Vel-tepeltjens te vinden zyn, en in tegendeel zomenſe voor Vel-tepeltjens wil houden, dan zullender de Vel-klieren ontbreken. Ik vertrouwe, dat die ronde lighaamtjens, die by zommige buyten het vel uyt-puylen niets anders te zyn, als uyteynden der Zenuwen, en voor Zenuw-tepeltjens moeten geboekt werden: te meer, om dat de Zenuw-tepeltjens veelerhande zyn en verscheyde van maakzel, geiyk als in de Tongh, Tepel van de borsten, Schaamdeelen, Voorlippen van my in 't 3^e. Anat. Cabinet afgebeeld, Oogschellen en andere partien.

Weshalven ik oordeele dat het wel de moeyte waardig is verders te onderfoeken, wat daar sy van de oorspronk van 't sweet, of dat de geprætendeerde en alzo genaamde Vel-kliertjens zyn, gelyk Malpighius sustineert of de uysterste uyteynden der slag-aderen, waar uyt het sweet als een dauw voorkomt, gelyk ik sustineere.

Nº. CXXXI. Een stuk van 't Vel van een mensche hoofd, immers zoo rood, als het voorgaande, wiens uysterste slag-aderken ten opzigte van haar loop ook van de voorgaande verschillen, gelyk het in de geseyde voorwerpen te zien is.

Nº. CXXXII. Een kleen stuk van de Lever van een jonge, met deszelfs Gal-blaas, en een gedeelte van 't vlies dat de Lever omvangt.

Aanm. Dat de Galblaas uytgespan-

sine ulla fovea, & per illam reptant tanta quantitate Arteriarum, ut nullum spatium relictum, quin Arteriolaë in conspectum veniant.

Membrana supra dicta gaudet quoque Vasculis Arteriosis tanta quantitate, & tali fere reptatu, sicuti in foliis arborum Nervuli, suntque ultimæ extremitates tomenti aut Gossipii instar tenues.

Considerandum ulterius in repletione, me tantum infarcivisse Arteriam Hepaticam, ita ut rami Venæ, Portæ neque Cavæ potuerint gaudere ex illa repletione, unde hæc portio Hepatis nigra nobis occurrit.

Jucundo spectaculo videntam sese quoque exhibet Arteria Cystica, quæ postquam Vesiculæ felleæ fatis prospexerit, maximo ramulorum numero (ut supra dictum) distribuunturque ulterius foboles per Hepatis substantiam copiosissime: has foboles delinearunt auctores (perperam tamen) pro radicibus Vesiculæ felleæ.

Nº. CXXXIII. Foetus humani dimidia pars faciei.

In illo objecto spectandam sese offert.

1º. Villosa prominentia Labii

spannen en zonder deuken ons voorkomt, en loopen door de zelve zoo veel slag-aderkens, datter geen spatie overig is, daarse niet in ons gezicht komen.

Dit bovengemelde vlies is mede zeer ryk van Slag-aderkens, en loopen dezelve by na op de zelve wyze, als de Zenuwen in de bladeren der boomen, en zyn derzelve uiterste uyteynden als dons of katoen.

Staat ook verders aan te merken dat ik in 't vervullen alleen maar de Slag-ader genomen heb, zoo dat nog de tacken van de Poort- nog Hol-ader daar van medegedeelt zyn geworden, waar door dit gedeelte van de Lever ons swart voorkomt.

De Slag-ader van de Gal-blaas komt ons ook hier playfierig voor, en als sy het Gal-blaasje wel voorzien heeft, zoo loopen deszelfs tackjens verders door de substantie des Levers, en dat in zeer groot getal, en hebben de auteuren deze tackjens t'onregt aangezien voor wortels van de Gal-blaas.

Nº. CXXXIII. Het halve aangezigt van een jong geboore Kindje.

In dit voorwerp kan men zien.

Ten 1e. De ruyghe verhevent-

bii superioris, post Epitheliæ ablationem. Vid. Thesaur. Anat. III.

2o. Videndos sese exhibent Pori cutanei, eo scilicet loco, ubi Epidermis ablata est.

3o. Color faciei mentitur colorem viventis, ita ut nulla averfatio hic locum habeat.

Nº. CXXXIV. Portio Intestini Ilei pueri, viventis speciem repræsentans, in qua visui occurrit Susceptio Intestini, ut & Glandulæ Mesenterii factæ scirrhusæ.

Nº. CXXXV. Phiala sicca in qua à serico rubro dependet calculus marmoreus, in Vesicula fellea à me repertus, qui à latere visus, ululæ caput repræsentat.

Nº. CXXXVI. Phiala in liquore continens portionem Malæ, seu Buccæ hominis cum annexa portione Maxillæ inferioris.

In hoc objecto luculentissime conspicimus (Integumento interno, seu Epithelia ablato) Papillas plurimas & quanta differentia sit inter eas, quæ locum superiorem & inferiorem occupant, cernere hic licet.

heden van de bovenste Lip, na het wegnemen van't buitenste bekleetsel. Ziet het 3e. Anat. Cabinet.

Ten 2^e. Zoo komen ons ook hier voor de Sweet-gaaten van de huyd namentl. daar het oppervelleke weg genomen is.

Ten 3^e. De couleur van 't Aangefigt verbeeld die ven een levendigh Kind, zoo dat hier geen afschuwelykheid te zien is.

Nº. CXXXIV. Een gedeelte van de Bogtige, of Weeke-Darm van een Jonghe zynde van een levendige couleur, waar in ons voorkomt een Inschieting van 't gedarmte, als mede de Klieren van 't Darmscheyl die verhard of scirrhus zyn geworden.

Nº. CXXXV. Een droog glas, waar in, aan een roode fyde draad opgehangen is een steen als Marmorsteen, die ik in een Galblaas van een mensch gevonde heb, dezelve van ter zyde gezien zynde, verbeeld de kop van een Uyl.

Nº. CXXXVI. Een vles met Voght, en daar in een gedeelte van de Wang van een mensch met een gedeelte van de onderste-kaak.

In dit voorwerp zien wy zeer klaar (na het wegnemen van 't inwendigh bekleetsel, *Epithelia*) zeer veel Zenuw-tepeltjens, en hoe groot een onderscheid daar is tusschen die geene, dewelke de bovenste, en die, dewelke de onderste plaatzen bekleeden, kan men hier zien.

Papillæ autem maxima parte videntur tanquam ex duabus papillis constare.

Præterea in conspectum veniunt Papillæ Gingivarum, unde ita dolent Gingivæ, cum ab Epithelia sunt destitutæ. Vid. Tab. I. Fig. II.

N^o. CXXXVII. Phiala ficta, & in ea portio Diaphragmatis carnea, cujusdam juvenis, per quam disseminantur innumeræ repletæ Arteriæ, reptatu plane diversæ ab iis, quæ per membranofam partem distribuuntur.

N^o. CXXXVIII. Tumba, sive Sepulchrum & in eo, Sceleton foetus humani immaturi viginti duorum circiter hebdomadam.

Illud autem est nitidissimum, neque vulgari methodo præparatum, caput cinctum coronâ, perquam exiguorum flosculorum naturalium, præsertim Xeranthemorum &c. colorem naturalem reservantium: Sinistra manus ossea continet ramum Arteriæ repletæ, Corallium rubrum repræsentantem.

N^o. CXXXIX. Pedamentum, supra quod rupes parva posita, in cujus cavo continetur Ovulum Gallinaceum, ex Ovo Gallinaceo desumptum.

II.

En schynen deze Tepeltjens meere deels van twee t'samengesteld te zyn.

Daarenboven komen ons in 't gezicht de Tepeltjens van 't Tandvleesch, waar door het Tandvleesch zoo pynelyk is, als het van syn inwendig bekleetzel ontblood is. Ziet de 1^e. Tafel. 2^e. Fig.

N^o. CXXXVII. Een droogh glas, en daar in een gedeelte van 't vleefighe deel des Middel-rifs van een Jonghe, waar door ontelbaare opgevulde Slag-aderen loopen, welkers cours zeer verschillende is van die, die door het vleefighe deel passeeren.

N^o. CXXXVIII. Een Tombe of Grafftede, daar in het geraamte van een Kindje van ontrent twee-en-twintigh weeken draghts.

Het zelve is zeer net, maar niet op de gemeene maniere toebereyd, het hoofdje is verciert met een kroontje van zeer kleene natuurlyke bloemkens, en voornamentlyk van de soorten van Xeranthemum, die haar couleur behouden; in zyn linker handje houd het een tack van een opgevulde Slag-ader, een rode Coraal tak verbeeldende.

N^o. CXXXIX, Een Pedestal waar op een kleen Steen-rotzje geplaatst is, in wiens holte gevonden werd een Eytje van een Hen, 't geen uyt een ander hoender Ey gehaalt is.

Het

Illud autem æque oblitum putamine duro, ac ovum è quo desumptum est. Vid.

Tab. III. Fig. III.

N^o. CXL. Portio Pulmonis foetus humani, supra pedamentum sita, cujus Arteria propter repletionem rubedinem in totum induit, locus autem ubi spinula Echinomelocacti majoris infixæ est, ibi ultimæ extremitates mirum in modum oculos incurrunt.

N^o. CXLI. Phiala in liquore continens portionem Stomachi humani, quæ rubicundissima propter sæpius memoratam repletionem.

In hujus objecti superficie interiore (quæ hic facta exterior) conspiciendos sese exhibent Pori innumeri, an emittentes, an admittentes, dicere nequeo: præterea rugæ naturales hic visui occurrunt facie interiore hujus objecti.

N^o. CXLII. Portio Stomachi humani, ex alio homine desumpta, cujus rugæ in varias particulas divisæ, Glandulas mentiuntur, quæ nil, nisi subdivisæ rugæ sunt.

Suprema hujus objecti pars, portio est Intestini Duodeni, in cujus superficie interiore nova quædam apparentia visui occurrit, de qua in posterum.

N^o.

Het zelve is mede met een harde schaal bezet, even eens als 't Ey daar het uytgehaalt is. Siet Taf. III. Fig. III.

N^o. CXL. Een gedeelte van de Longh van een onvoldrage Kindje op een Pedestalletje geset, wiens Slag-ader vervult is, waer door het geheel rood is, en daar het doorntje van de groote Meloen-distel geplaatst is, aldaar komen ons de uysterste uyt-einden op een wonderlyke manier in 't gezicht.

N^o. CXLI. Een vles met voght in zigh onthoudende een gedeelte van de Maagh van een mensch, dat zeer rood is wegens meergemelde opvulling der bloedvaten.

Door de inwendighe oppervlakte, (die zigh nu hier op doet als de uytwendighe) komen ons ontelbare Sweetgaatjens te voren, of deze uytgevende of ontfangende zyn, zulkx kan ik niet zeggen? daarenboven vertoonen ook haar in de inwendighe oppervlakte in dit voorwerp de natuurlyke rimpels.

N^o. CXLII. Een geedeelte van de Maagh van een ander mensch, wiens rimpelen in verscheyde deelen verdeelt zyn, Kliertjens gelykende, maar dezelve zyn niet anders als verdeelde rimpels.

Het bovenste van dit voorwerp is een gedeelte van de twaalf-vingerige Darm, in wiens binnenste oppervlakte iets nieuws in 't gezicht komt, waar van hier na breder.

N^o.

N^o. CXLIII. Stomachus foetus recens nati, in cujus superficie interiore videnda fese exhibent novitates quaedam, de quibus Vid. Thef. Anat. II. Tab. V. Fig. 3. & 4. ubi hujus rei constitutionem delineari curavi uno tantum loco, in hoc autem objecto per universam superficiem interiorem illud conspici potest.

N^o. CXLIV. Pedamentum instructum Stomacho foetus humani recens nati, balsamo condito & inflato.

N^o. CXLV. Portio Intestini Jejuni juvenis, cujus Arteriolæ sunt repletæ, & Juga, Valvulæ conniventes dicta, vix propullulant, id quod pluries observavi.

N^o. CXLVI. Phiala liquore repleta, in qua conservatur Oculus humanus, ita præparatus, ut luculenter in conspectum veniant Tunica Choroidea, ut & Ruyschiana.

Istæ Tunicæ gaudent Arteriolis repletis, diversum reptatum inter se observantibus, unde liquet geminas esse Membranas, feu tunicas.

N^o. CXLVII. Oculus vitulinus eodem modo præparatus, in quo videre licet easdem Tunicas, & Ligamentum ciliare, nec non ejus Processum.

N.

N^o. CXLIII. De Maagh van een jong geboore Kindje, uyt wiens binnenste oppervlakte eenige nieuwigheden in 't gezicht komen, ziet hier van het 2^e. Anat. Cabinet de 3^e. en 4^e. Fig. alwaar ik de gesteltheid van die zaak alleen maar op eene plaats heb laten afbeelden, maar in dit voorwerp is 't te zien door de geheele inwendige oppervlakte.

N^o. CXLIV. Een pedestal voorzien met een gebalsemde en opgeblaase Maagh van een jongh geboore Kindje.

N^o. CXLV. Een gedeelte van de Nughteren-darm van een jonghe, wiens bloed-vaten zyn opgevuld, en de Latten, of oogluykende klapvliessen komen nauylks voor den dag, 't geen ik meermalen bevonde heb.

N^o. CXLVI. Een vles met vogt waar in een mensche Oogh bewaart werd, 't welk zoo toebereyd is, datmen klaarlyk zien kan het Aderighe, als mede het Ruysche vlies.

Deze vliessen zyn voorzien van opgevulde Slag-Aderkens, dewelke een verscheyde cours hebben ontrent haar looping, waar uyt blykt dat het twee vliessen zyn.

N^o. CXLVII. Het Oog van een Kalf op dezelve wyze toebereyd, waar in mede dezelve Vliessen te zien zyn, als mede de Hayrige band (*Ligamentum ciliare*) met desselfs aanhangzel.

H

N^o.

N^o. CXLVIII. Brachium foetus, cum annexa Scapula, balsamo indurata.

Hujus Cutis rubicundissima est facta, propter repletionem extremitatum vasculorum, id quod in hoc objecto mirum visu, occurrit.

N^o. CXLIX. Ren foetus humani bifectus, & artificiosissime repletus, in quo nil occurrit, quod Glandulæ sit simile, quia

Corpuscula rotunda, & glandiformia, de quibus antea sermonem habui, in totum sunt dissoluta, & extricata.

Ductus, qui dicuntur Bellini, in totum quoque repleti sunt propter repletionem Arteriolarum.

ASSER MINOR III^s.

N^o. CL. Pedamentum, & supra illud phiala, in liquore continens foetum humanum majoris articuli digiti (præter propter) magnitudine, cujus membra externa, seu artus adfunt perfecta. Vid. Tab. I. Fig. I.

Circa hunc foetum considerandum sc.

1°. Quod adhuc hæreat in proprio liquore, in quo hæsit in corpore materno, idque in mem-

N^o. CXLVIII. Een droog gebalsemt Armtje met desselfs Schouder-blad van een Kindje.

Het Vel is zeer rood door het opvullen der bloedvaten tot het uiterste toe, 't geen in dit voorwerp verwonderings waardig is om te zien.

N^o. CXLIX. Een doorgesneden en zeer konstige opgevulde Nier van een Kindje, waar in niets, dat na een Klier gelykt, voorkomt, om dat

De ronde Klierwyze Lighaamtjens, waar van ik voor deze gesproken heb, zyn in 't geheel ontbonden.

De wegen van Bellinus zyn mede in 't geheel vervult door het opvullen der Slag-aderkens.

De IIIe kleene PLANK.

N^o. CL. Een Pedestal, waar op gefet is een vles met voght, in zigh onthoudende een Schepzeltje van een mensch, de groote hebbende van ontrent een groot lid van een vinger, wiens uyerlyke leeden volmaakt zyn, ziet de 1^e. Plaat. de 1^e. Fig.

Ontrent dit schepzeltje is aan te merken

Ten 1^e. Dat het zelve nogh in syn water beslooten is, zoo als 't in 's moeders Lighaam gelegen heeft, en

membrana Amnio, quæ telæ araneæ instar tenuis.

2°. Quod liquor pellucidus remanserit, ita ut foetus luculenter ab omni parte lustrari possit.

3°. Quod simul cum supra dicto liquore materno, jam conservetur in liquore balsamico meo, ita ut naturali albedine præditus, & vitæ speciem repræsentans, ita remanserit, ac si adhuc hæreret in Utero materno: cum autem hæc omnia captum hominis fere superent, haud adeo mirum est, neque ægre fero, quod quidam ex iis, qui meâ rodere solet, dixerit, illud fieri non posse, & quod liquore primo effuso, alterum affuderim, nam ipsemet credidisset illud non posse ita præparari, sed qui objectum, sine præjudicio perlustraverit, videbit, propter membranæ dictæ tenuitatem priorem liquorem effundi, & alterum affundi, non potuisse: præterea cum illud fieri non possit, sine nexu, vel nodatione suprædicti capilli, à quo dependet, hic nullum videbimus nodum; sumpsit tantum acum subtilem, capillo munitam, quam suspenso manu per Membranulam & Funiculum Umbili-

en dat in het witte vlies (*Membrana amnios*) 't geen zoo dun is als een Spinneweb.

Ten 2e. Dat deze voght mede zoo helder gebleven is, dat men het Schepzeltje van alle kanten zeer fraay zien kan.

Ten 3^e. Als mede, dat het in 't boven-geseyde water van de moeder, nu ook bewaart werd in myn balsamike voght; zoo dat het nogh behouden heeft de natuurlyke en levendighe witheyd, en zoo ook nogh gesteld is als of het nog in 's moeders Lighaam was; en nadien alle dese zaaken by na des mensche verstand te boven gaan, soo is 't niet te verwonderen, ook neeme ik het niet qualyk, dat eene van die geene, die myne schriften gewoon is te beknibbelen, gezegt heeft, dat zulks onmogelyk is, maar dat dese voght daar uytgenomen, en andere daar weder in gedaan is, want ik zoude zelfs qualyk gelooft hebben, dat zulks zoo zoude kunnen gepræpareert werden, maar die 't voorwerp, zonder vooroordeel beziet, zal bevinden, dat zulksonmogelyk is geweest, om te doen, wengensde tederhyd vandit vlies, de eerste voght af te gieten, en daar andere wederom in te doen: daarenboven zoude zulks niet kunnen geschieden zonder knooping van 't bovengeseyde hayrtje, waar aan het hangt; maar men ziet hier de minste knoop niet in, ik heb alleenlyk maar een fyn naaldje met een hayrtje voorzien, genomen, 't welk ik met een saghthe hand door het vliesje en Navelstrengetje heb gestooken, en zoo in het vleessie gedaan, en zulks kan men

bilicalem transegi, & sic phialæ indidi, & hoc luculentissime videri potest, ita ut nemo dubitaturus sit, qui illud perlustraverit objectum, quemadmodum nemo jam amplius dubitat, quin detur in Oculo Tunica Ruyschiana, atque etiam quod Cortex Cerebri, nil sit, nisi Arteriolarum pulpifarum extremitates, sed quod adhuc inveniantur, qui perverse judicant de vera Hepatis, Renum, & Lienis substantia, satis mirari nequeo, quandoquidem illud sole meridiano clarius (si ita loqui liceat) demonstro in Visceribus integris, & quicumque contrariæ opinioni adhærere velit, demonstret illud non mentis, sed corporeis oculis, id quod ego facio in meis exhibitis.

Nº. CLI. Pedamentum concinnatum ex frustis rupis, & loco Coralliorum rubrorum, ramos Vasorum sanguineorum ceraceâ materiâ rubrâ repletos sumpsi: Supra illud Pileolus rotundus è Cute Capitis pueri confectus, qui tantâ copiâ Vasorum sanguineorum repletorum præditus est, ut summâ rubedine superbiat: Superficies exterior Capillis cinereis crispis undique obsita.

Nº. CLII. Phiala liquore repleta

hier zeer klaar zien; zoo dat niemand kan twyfelen, die dit voorwerp ziet, gelyk mede niemand nu meer twyfeld, datter in 't Oogh een Ruysche-vlies is, dat ook de schorfighe substantie van de Herflene niet anders is, als pulpeuse uyteynden van de Slag-aderen, maar dat'er nogh gevonden werden, die qualyk oordeelen van 't gestel van de Lever, Nieren, en Milt, kan ik my niet genoeg verwonderen, naademaal ik zulks zonne klaar vertoon, en dat in geheele Ingewanden, en die nog aan het verkeerde oordeel wil blyven hangen, laten zy het tegendeel toonen, niet met de ooghen van gedaghten, maar met die des Lighaams, 't geen ik doe in myne uytgegevene zaaken.

Nº. CLI. Een Pedestal gemaakt uyt brocken van een rots, en in plaats van roode Corall-tacken heb ik genoomen tacken van roode opgevulde Bloed-vaten, waar op geplaat is een rond mutsje of bonnetje, en dat van 't Vel van 't hoofd van een Kind, dat zeer rood is, wegens de menigvuldige opgevulde Bloed-vaten: de buytenste oppervlakte is overal bezet met blonte gekrulde hayren.

Nº. CLII. Een vles met voght, waar

pleta, in qua visui occurrit foetus humani Ren, cujus Capsula atrabilaria, (Ren succenturiatus dicta,) Reni imposita, tantæ magnitudinis est, ut Renem ipsum fere adæquet.

Huic objecto, portio Diaphragmatis parte superiore adhuc connectitur, Vasculis sanguineis plurimis repleta.

Not. Quoque dictam Capsulam esse ceu bifurcatam.

Nº. CLIII. Phiala, eodem modo præparata, & in ea portio Cerebri humani, in qua satis superque videre est, Corticem constare ex Vasculis sanguineis repletis.

Nº. CLIV. Auricula humana in liquore conservata, quæ naturalem colorem rubicundum in præparatione acquisivit.

Nº. CLV. Portio Membranae Chorii, in duas lamellas, seu membranulas, divisa, id quod aliquando in corpore vivo fit, nempe cum humor in Amnio contentus ex parte stillaverit, aut viam sibi quaesiverit inter dictam duplicaturam, & tunc bini liquores in partu erumpunt, id quod forsitan erroris causam dedit illis, qui, Tertiam & Allantoideam mem-

waar in ons voorkomt de Nier van een jongh geboore Kindje, wiens swarte Gal-klier of By-nier nog op de Nier is leggende, en is dezelve van zoodanige groote, dat zy bykants in groote met de waare Nier over een komt.

Aan 't bovenste gedeelte van dit voorwerp is nog vast een gedeelte van 't Middel-rift, voorzien zynde met opgevolde Bloed-vaten, en dat in groot getal.

Aanmerkt ook dat de geseyde swarte Gal-klier, als in tweeën is verdeelt.

Nº. CLIII. Een vles op de zelve wyze toebereyd, en daar in een gedeelte van de Herffene van een mensch, waar in zeer klaar te zien is, dat de Schorfighe substantie bestaande is, uyt opgevolde Bloedvaatjens.

Nº. CLIV. Een mensche Oor in de voght, dewelke haar natuurlijke roode couleur in 't præpareren weder gekregen heeft.

Nº. CLV. Een gedeelte van 't Ader-vlies (*Chorion*) in twee vliessen verdeelt, 't geen in een levendig mensch zomtyts ook wel geschied, namentlyk dan, wanneer de vogt, die in 't witte vlies (*Amnios*) onthouden werd, ten deele komt te sypereu tusschen de verdubbeling in; en als dan komt 'er in 't baaren wel eens tweemaal een vlies te breken met uytperffing van water, en heeft zulks mogelyk oorzaak gegeven aan die geene, dewelke een derde vlies in 't mensche Lighaam

membranam statuerunt in corpore humano, quam frustra tamen aliquis quæreret in statu perfectiore.

N^o. CLVI. Pedamentum, & super illud, Segmentum Intestini Jejuni è corpore humano, ita præparatum, ut Valvulæ conniventes, (mihi Juga) non solum, verum etiam Jugorum Vascula sanguinea repleta conspici possint.

N^o. CLVII. Auricula infantis balsamo præparata in forma sicca, per quam millena repleta Vascula sanguinea repleta.

N^o. CLVIII. Portio Vermis lati, in liquore conservata.

N^o. CLIX. Portio Intestini jejuni infantis rubicundissima, propter Vasorum repletionem, hujus Juga magis prominent in superficie interiore, quam in juvene supra citato, & per illa innumera Vascula disseminantur, id quod ante hac nunquam tam nitide me vidisse, fateor.

N^o. CLX. Portio Mesenterii infantis, per quam dispersæ sunt Glandulæ aliquot, quarum constitutio vasculosa, microscopio visa, profectò admiranda est.

Illæ autem non glomeris instar in orbem disposita, sed inor-

erkent hebben, van haar (*Allantoides Membrana*) Pis-vlies geheten zynde; 't geen men egter te vergeefs zoude zoeken in een gesonde en welgestelde staat.

N^o. CLVI. Een Pedestal, waar op gesteld is een gedeelte van de Nuchteren-darm uyt een mensch zoodanig toebereyd, dat men de Oogh-luykende Klap-vliesen, (van my Latten genaamt) niet alleen in 't gefigt komen, maar zelf de opgevulde bloedvaten van de gezeyde Latten.

N^o. CLVII. Een droog 'gebalst Oortje van een Kind, waar door duysende van opgevulde bloedvaatjens loopen.

N^o. CLVII. Een gedeelte van de breede Worm, (*Vermis latus*) en dat in de voght.

N^o. CLIX. Een gedeelte van de Nugteren-darm van een Kind, 't welk zeer rood is, wegens het opvullen der bloedvaten, deszelfs Latten puylen meer uyt in de binnenste oppervlakte, als wel in de voorgaande, en daar door loopen ook zeer veel ja ontelbaare Bloed-vaten heen, 't geen ik beken van te vooren zoo net niet gezien te hebben.

N^o. CLX. Een gedeelte van het Darm-scheyl van een Kind, waar door eenige Klieren heen loopen, welkers vatig gestel, door het vergroot-glas gezien zynde, zeer wonderbaarlyk is.

Deze zyn niet als in een klouwe rondom lopende, maar dezelve hebben

inordinatè, & vagabundo ductu decurrentia, & tantâquidem copiâ, ut nil, nisi vascula diceret, quarum extremitates ultimæ succosæ aut pulposæ aliter dispositæ sunt, quam in Liene & aliis partibus.

Nº. CLXI. Phiala in liquore reservans Brachium infantis, ita præparatum, ut ad amissim respondeat Brachio infantis Febre purpurea laborantis: Inter digitos manus continet integumento lato & crasso analogum quid,

Illud autem, nil est, nisi serum sanguinis inflammatorii post Venæsectionem in superficie supernatantis: hunc autem abstuli, & liquori meo indidi, unde tantam duritiem & tenacitatem acquisivit, ut mentiatur Integumentum validum & crassum.

Nº. CLXII. Phiala, & in ea, portio Intestini Jejuni hominis, è cujus superficie interiore propullulant Glandiformia corpuscula, seu Glandulæ solitariae.

* Nº. CLXIII. Pedamentum instructum Vesiculis feminalibus humanis, ceraceâ materiâ albâ repletis, & balsamo induratis; hisce annectitur Prostata, (vel ut alii volunt in numero plurali Prostatæ,) ut & Vasa Ejaculatoria, quæ antequam sese in Vesiculas inferunt, Vesicularum naturam induunt: præterea

ben een onordentelyke en wild door elkander loopende cours, en dat in zoo groot een getal, dat gy niet anders zoude zeggen, of 't waren niet als vaatjens, welker uysterste pulpeuse gesteldheid van een andere hoedanigheyd is als in de Milt, en andere deelen.

Nº. CLXI. Een vles met voght waar in bewaard werd een Armtje van een Kind, zoodanig toebereyd, dat het zeer wel overeenkomt met een Arm van een, die de Purperkoortz heeft: tusschen de vinghers houd het yets 't geen na een dik en breed bekleetzel gelykt, dog

Het zelve is egter niet anders als verdikte huy of wey van ontstoke bloed, 't welk na het aderlaten op de oppervlakte van 't bloed gevonden werd: Dit van my afgenomen zynde, heb ik in myne voght gedaan, waar door het zoo een harden tayheyd bekomen heeft, dat het een vast en dik bekleetzel komt te verbeelden.

Nº. CLXII. Een vles, en daar in een gedeelte van de Nughterdarm van een mensch, uyt wiens inwendighe oppervlackte uytpuylen Klieragtighe Lighaamtjens, of eenzame Kliertjens.

Caput Gallinaginis, ut & duo Oscula Vesicularum dictarum in conspectum veniunt, nec non Oscula Prostatae, vel Prostatarum.

N^o. CLXIV. Phiala liquore repleta, & in illa Nervi optici, qui ex plurimis fibris Nerveis compositi, Arundinem indicam æmulantur.

N^o. CLXV. Pedamentum, & super illud lobus Pulmonis humani, cujus Vasa fanguinea ita sunt repleta, materiâ ceraceâ flavâ, ut totum objectum videatur constare, non nisi, è vasculis fanguineis.

N^o. CLXVI. Portio Pulmonis humani super pedamentum, hujus lobulorum subdivisio melius, quam in præcedente objecto, oculis spectanda subjicitur.

N^o. CLXVII. Portio magna Pulmonis vitulini rubicundissima, propter Arteriarum repletionem: hujus lobos aliter esse constitutos, ac in homine, satis superque hic liquet: imò hoc objecto in conspectum producto, facile est judicare plurimorum auctorum figuras esse factas ad objecta vitulina, non autem ad humana.

N^o. CLXVIII. Portio Pulmonis humani, balsamò in forma sicca præparata, & quod notandum, quamvis Vasa Ar-

N^o. CLXIV. Een vles met vogh^t waar in de Gezicht-Zenuwen zyn geplaatst, dewelke uyt zeer veele Zenuw Fibren zyn t'samen gesteld, verbeelende Indiaansch riet.

N^o. CLXV. Een Pedestal, waar op gesteld is een Lobbe van een mensche Longh, wiens Bloedvaten zoodanig zyn vervuld met een geelwassige stoffe, dat het geheele voorwerp niet anders schynt te bestaan als uyt enkele bloedvaten.

N^o. CLXVI. Een gedeelte van een mensche Long op een Pedestal, wiens verdeelingh der lobben hier beter te zien is, als in 't voorgaande voorwerp.

N^o. CLXVII. Een groot, en wegens het opvullen zeer rood, gedeelte van de Long van een Kalf, wiens lobbens geheel van een ander gestel zyn, als in een mensch, 't welk hier klaar genoeg te zien is: Ja dit voorwerp wel bezien zynde is het ligt af te nemen, dat veele Auteurs de Figuren der Longhen hebben doen afbeelden na de Longhen der Kalveren, en niet na die der menschen.

N^o. CLXVIII. Een gedeelte van een mensche Longh, droogh gebalsemt, en 't geen aan te merken staet, al hoewel de slagaderen opgevult zyn, eghter de blaasjens van

de

teriosa sint repleta, attamen Vesiculæ Pulmonales remanferunt apertæ, ita ut illarum copia, forma, & magnitudo superstites remanserint.

N^o. CLXIX. Lobus Pulmonis foetus humani, in quo Lobuli, ubi spinulis notati sunt, eodem modo visui occurrunt, quasi ibi loci portiunculæ illæ ex folis succosis extremitatibus Arteriolarum constarent.

In hujus Thesauri parte inferiore, duæ continentur thecæ, quarum.

I^a. Continet. N^o. CLXX. Partes generationis muliebres, balsamo induratas, à quadraginta circiter annis conservatas, & supra asserem expansas: harum partium vasa sanguinea Arteriosa, ceraceâ materiâ rubrâ, sunt referta.

Litt. A. Denotat Truncum Arteriæ magnæ descendens.

B. B. Duas Arterias Emulgentes, potius Renales,

C. C. Illarum divisiones.

D. Demonstrat ulteriorem distributionem Arteriarum Renalium in latere dextro, quæ præparatio nitidissima est.

E. E. Renes succenturiatos Subere repletos: horum sinister triangularis, dexter verò
figu-

de longh open gebleven, zoo datse haar menighte, form en groote behouden hebben.

N^o. CLXIX. Een Lobbe van de Long van een jong Geboore Kindje, waar in Lobbekens werden gevonden met doorntjens getekent, op welke plaatzen, die deeltjens ons voorkomen, als of die alleen uyt sappige uyteynden der slag-aderen bestonden.

In 't onderste van dit Cabinet zyn twee laaden, waar van de 1^e.

In zigh onthoud, N^o. CLXX. de Teeldeelen van een vrouw, dewelke door het balsemen, ontrent 40 jaaren geleden, zyn verhard, en op een plank uytgespreyd: dese haare Slag-aderen zyn met een roodwassige stoffe opgevuld.

Door de Let. A. werd ons de Nedergaande stonk van de groote Slag-ader aangewesen.

B. B. De twee Nier Slag-aderen.

C. C. Der zelve verdeelingh.

D. Vertoont ons de verdere verspreyding van de Nier-slag-aderen, en dat aan de reghter zyde, welke preparatie zeer sierlyk is.

E. E. De By-nieren met kork opgevuld, waar van die van de linker zyde driehoekig is, ende regh-

figuram Linguae pueri repræsentat.

F. F. Arterias Renum Succenturiatorum ex Arteriis Renalibus oriundas.

G. Renem finistrum, subere repletum, ut figuram veram repræsentaret, quam obtinebat ante repletionem, gaudetque duabus Arteriis Renalibus, id quod rarò accidit.

H. H. Arteriam geminam spermaticam, sub Arteriis Renalibus oriundam, ex Arteriæ magnæ trunco.

I. Arteriam Gastricam.

K. Arteriam Mesentericam superiorem.

L. L. Arterias Lumbares.

M. M. Arterias Iliacas.

N. N. Illarum divaricationes.

O. O. Ramos, ex dictis divaricationibus, oriundos, è quibus prodeunt Rami, per Vaginam & Uterum, disseminati.

P. Uterum Subere præparatum, ut naturalem repræsentaret formam & magnitudinem.

Q. Vesicam Urinariam inflatam, ceu naturaliter constitutam, absque rugis, aut foveis.

R. Vaginam Uterinam, admo-

ter verbeeld de tong van een jongelingh.

F. F. De Slag-aderen van de By-nieren, uyt der Nieren Slag-aderen voortkomende.

G. De linker Nier met kork vervuld, op dat sy de reghte figuur zoude verbeelden, die sy had voor de opvullingh, en dese is voorsien met twee Niers-Slag-aderen, 't welk zelden gezien werd.

H. H. De twee Zaad-Slag-aderen, voortkomende uyt de nederdalende stonk van de groote Slag-ader, en dat onder der Nieren-Slag-aderen.

I. Des Maaghs-Slag-ader.

K. De bovenste Darm-scheyls Slag-ader.

L. L. Der Lendenen Slag-aders.

M. M. De Slag-aders van 't weeke der Lendenen.

N. N. Derzelve verspreydingh.

O. O. De Tacken dewelke uyt die verspreydingh voort komen, en komen uyt de zelve ook voort die takken, dewelke door de Lyf-moeder, en deszelfs scheede loopen.

P. De Lyfmoeder met kork toebereyd, op dat sy meede haare natuurlyke groote en figuur zoude verbeelden, behouden te hebben.

Q. De Water-blaas, dewelke door het opblaasen, ons als natuurlyk voorkomt, zonder deuken of rimpels.

R. Des Lyf-moeders scheede dewelke

modum largam & capacem, forsan propter Uteri prolapsum, quem videtur fuisse passum, dum viveret.

S. Ductum Urinarium, cum ejus hiante orificio.

T. T. Duo Ligamenta teretia uteri.

V. V. Duos Ureteres,

Ligamenta duo lata Uteri, Ovaria, ut & Tubæ Fallopiæ deficiunt in hoc subjecto, quæ tamen in sequenti objecto comparent.

Nº. CLXXI. Capsula continens frustum Dentis Elephantis, in quo adhuc hæret globus æneus, qui sclopeti explosione Dentem penetravit, & quod notandum, foramen, per quod intravit globus, tam angustum est, ut ne quidem eximi possit globus, sine dicti frusti Dentis læsione. Vid. Tab. II. Fig. 8.

Nº. CLXXII. Capsula referens frustum magnum Dentis Elephantis, innumeris exodontosibus præditum, forsan propter sclopeti explosionem, ut supra dictum, suntque exodontoses, tam raræ, ut rupem repræsentare videantur. Vid. Tab. II. Fig. 7.

Nº. CLXXIII. Capsula quadrata ex ligno Indico confecta, in qua continetur sceleton Muris

welke zeer ruym en wydis, mogelijk wegens het uytfincken des Lyfmoeders, waar mede sy behelpt schynd geweest te zyn in haar leven.

S. De Water-canaal, met dezelfde openstaande mond.

T. T. De twee rond en lange banden van de Lyfmoeder.

V. V. De twee Pis-leyders.

Des Lyfmoeders twee brede banden, de Eyer-stocken, en Trompetten van Fallopius, mankeeren in dit voorwerp, dewelke aan 't volgende voorwerp haar laten zien.

Nº. CLXXI. Een doos, en daar in een stuk van een Oliphands tand, waar in een kopere kogel gevonden werd, dewelke daar in geschooten is, en in het gat, waar door de zelve gezien werd, is zoo naau, dat men de kogel daar uyt geenzints zoude kunnen uythalen zonder quetzing of breeking van dat stuk des tands. Ziet de IIe. fig. 8.

Nº. CLXXII. Een doos, en daar in een groot stuk van een Oliphands tand met ontallyke beenighe uytspattingen, mogelijk door het schieten, gelyk als boven vermeld is, en zyn dese beenighe uytspattinghen des Tands zoo raar, dat sy als een kleene rots schynen te verbeelden. Ziet de IIe. plaat. Fig. 7.

Nº. CLXXIII. Een vierkant doosie van Indiaansch hout, waar in gevonden werd het geraamte van

ris nitidissimum, inter pedes anteriores offeos continens Vasa Arteriosa repleta, eaque desumpta ex Pia Matre foetus recens nati.

N^o. CLXXIV. Os Tibiæ à carie crassius, & deforme factum, ita ut extrinsecus undique exesum sit.

Intrinsecus contra, maxima parte solidissimum factum & occæcatum. Vid. Tab. II. Fig. 2. & 3.

THECA II^a. Continet.

N^o. CLXXV. Partes generationis mulieris in forma sicca balsamatas, & supra asserem explanatas; harum Vasa Venosa replevi quoque ceraceâ materiâ rubrâ, abhinc quadraginta annos.

Litt. A. Uterus subere repletus & præparatus, ut naturalem magnitudinem & formam repræsentaret.

B. Ovarium sinistrum.

C. Ovarium dextrum.

D. D. Tubæ Fallopiæ, seu Ovi ductus.

E. E. Illorum Fimbriæ.

F. F. Ligamenta lata seu Alæ

een muys, 't welk zeer net en curieus is, tusschen deszelfs voorste beenighe pootjens houd het vast, de slag-aderen van 't dunne harssenvlies, die genomen zyn uyt een jongh geboore kindje.

N^o. CLXXIV. Het scheenbeen, 't welk door de weg-eeting (*Caries*) een quaade conformatie gekregen heeft, in zoo verre, dat het van buyten uytgegeten is geworden.

Inwendigh in tegendeel is de holten voor het grootste gedeelte met een zeer vast en hard been vervuld geworden. Ziet de IIe. Taf. Fig. 2 en 3.

De IIe. LADE onthoud in zigh

N^o. CLXXV. De Teel-deelen van een vrouw door het balsemen verhard, en op een plank uytgebreyd, deze haare Aderen zyn mede met een rood wassighe stoffe van my vervuld, ontrent 40 jaaren geleden.

Let. A. De Baar-moeder met kork toebereyt en opgevuld, om alzo haar natuurlyke groote en forme te verbeelden.

B. De linker Eyer-stok.

C. De regter Eyer-stok.

D. D. De Eyer-weghen of Trompetten van Fallopius.

E. E. Deszelfs Lof-werk of Sarselingen.

F. F. De breede banden of vleermuys

Alæ Vespertilionum, per quæ disseminantur vasa sanguinea Venosa, repleta.

G. G. Ligamenta teretia.

H. H. Venæ spermaticæ, quarum dextra, ortum ducit ex Venæ Cavæ descendētis trunco, sinistra verò ex Vena Renali, seu Emulgente.

I. Vesica Urinaria.

K. K. Ureteres.

L. Truncus Venæ Cavæ descendētis.

M. M. Venæ Renales, seu Emulgentes, cum suis divaricationibus.

N. N. Glandulæ Renales, seu Capsulæ Atrabiliaræ.

O. Intestinum rectum.

P. Vagina, in qua Osculum ductus Urinarii videre licet.

Nº. CLXXVI. Hominis os Cubiti, carie exesum & deforme factum, in cujus cavo continetur Fistula ossea, in totum separata ab Ossis Cubiti exteriore substantia, ita ut undique mobilis sit, & hoc factum existimo à pure acriore: hujus rei exemplum olim repræsentavi in Thesaur. Anatomicis circa Os Tibiæ.

Illud autem posse fieri nemo ambiget, qui domi meæ viderit Os Humeri, in quo Osseospongiosa substantia, tanquam

muys vlerken, door de welke vervulde aderen verspreyd zyn.

G. G. De rond en lange banden.

H. H. De zaad-aders, waar van de reghter haar oorspronk neemt uyt de Nederdalende stromk van de Hol-ader, en de linker uyt des linker Niers-ader.

I. De Water-blaas.

K. K. De Pisleyders.

L. De nederdalende stromk van de hol-ader.

M. M. De uytmelkende of Niers aders, met haar verdeelingen.

N. N. De By-nieren, Niersklieren, of swarte gals buskens.

O. Den reghten darm.

P. De scheede waar in ons voorkomt het mondeke of openingh van de water-weg.

Nº. CLXXVI. De Ellepyp van een mensch, door uyteringh (*Caries*) gants ont-aard, gedeformeert, en wel zoodanig, dat in deszelfs holligheid een ronde en lange beene-pyp (*Fistula*) gezien werd dewelke gantz en gaar van 't buytenste van de Ellepyp gesepareert is geworden, 't welk ik geloove veroorzaakt te zyn, door de scherpigheyd van de etter: in de Anatom. Cabinetten heb ik eertyds by na het zelve verbeelt in een scheen-been.

Niemant zal kunnen twyfelen zulks te kunnen geschieden, die te mynen huysse gezien heeft een schouder-been waar in zigh opdoet een spongious-beenige substantie, gelyk

Diploe Cranii reperitur, inter duas lamellas, & hoc in nonnullis contingere comperi, & quid obstaret, quo minus pus acre in tali casu possit erodere substantiam illam Osseo-spongiosam, & hoc facto, facies horum ossium exterior separatur in totum, à facie interiori.

Considerandum quoque, dictum Os Cubiti ita esse constitutum, ut nemo possit dictam Fistulam interioriorem eximere & denuo indere, sicut patet ex annexa Fig I. Tab. III.

Ita ut dubitandi ne quidem causa supersit, & si quis esset, qui hoc negare vellet, videat illa propriis oculis domi meæ, aut adeat Expertissim. Virum Dm. Clopton Havers, qui existimat omnia Ossa constare ex lamellis, & hoc dato, facilius illud posse fieri, quis dictis calculum apponere denegabit?

Nº. CLXXVII. Segmentum Ossis Tibiæ, ferrá, secundum longitudinem in duas partes divisum, & topho osseo obsitum, unde superficies exterior quoque, eadem regione erosa & exostosi obsita est. Vid. Tab. II. Fig. 9 & 10.

Nº. CLXXVIII. Segmentum Ossis Tibiæ, in duas quo-

het diploe van de Herffen-panne, namentlyk tusschen twee tafels, en dat het meer gevonden werd, weet ik door ondervinding, en wat zouden dan kunnen verhinderen, dat de etter dese spongious-beenighe substantie niet zoude kunnen weg-eeten door zodanig een bederving, en als het geschied, zoo komt de buytenste gedaante des beens, van de binnenst geheel en al af te scheiden.

Men moet ook confidereeren dat dit Elleboogs-been zoodanig gesteld is, dat niemand dese gezeyde inwendige pyp kan uythaalen, en wederom inbrengen, gelyk zulks blykt uyt de 1. Fig. van de 3^e. Taf.

Zoo dat hier door alle twyfelmoedighe komt te verdwynen, zoo 'er eghter ymand nogh niet moght voldaan zyn, en wilde twyfelen aan de waarheyd, die komen het zien te mynen huyfe, of hy kan by Clopton Havers gaan, die een Heer van ervarentheyd is, dewelke sustineert, dat de beenders uyt tafels (*lamellæ*) bestaan, en dat zoo zynde, wie zoude dan weygeren toe te stemmen, 't geen gezegd is?

Nº. CLXXVII. Een stuk van 't schein-been, na de lenghte door gezaagd, en is het zelve met een hard-beenighe uytsetting uytgeset, het buytenste gecarieert, en de binnenste superficie is in die zelvige hooghte, mede uytgegeten en met een spongious-benighe uytspatting beset. Ziet de 2^e. Taf. Fig. 9 en 10.

Nº. CLXXVIII. Een stuk van 't schein-been, in twee deelen door-ge-

quoque partes ferrâ divisum, hujus superficies exterior valde incrassata, dura, & in tophum conversa, in interiore superficie contra exostosis cavernosa. Vid. Tab. II. Fig. 4 & 5.

Et quod notandum, segmentum ferrâ divisum, est è medio Ossis Tibiæ, ubi cutis, horrendo aspectu, variis tuberculis obsita est. Vid. Tab. II. Fig. 6.

N^o. CLXXIX. Humani portio Stomachi magna, balsamo indurata, in illa rugæ non solum, verùm etiam Vasa Sanguinea, mirum in modum ad ultimum usque sunt repleta.

N^o. CLXXX. Phiala in liquore conservans portionem Epidermidis Æthiopsis, in qua luculentissime apparent Papillarum Nervearum extremitates: Huic Epidermidi adhæret quoque Cutis portio, facie sc. interiore.

N^o. CLXXXI. Capsula quadrata ex ligno Juglandino, & in illa magna portio Membranæ, quæ Hepar ambit; per eam disseminantur Arteriæ repletæ, & tanto quidem numero, ut satis mirari haud poterim: circa illarum ultimas ultimas extremitates peculiare quid reperio, id quod sculptor, cælo suo, repræsentare

gefaagd, wiens binnenste oppervlakte zeer verdikt, verhard en tophus geworden is, de inwendige oppervlakte daar en tegen is beset met een caverneuse caries. ziet de 2^e. Taf. de Fig. 4 en 5.

En staat aan te merken, dat dit stuk gezaagd is uyt het midden van 't Scheen-been, alwaar de huid schrickelyk om aan te zien en met verscheyde verheventheden bezet was. Ziet de 2^e. Taf. de 6. Fig.

N^o. CLXXIX. Een groot stuk van de Maagh van een mensch, door het balsamen verhard geworden, in dezelve doen haar des Maags rimpelen niet alleen op, maar ook de bloedvaten, dewelke wonderlyk tot het uysterste toe vervult zyn.

N^o. CLXXX. Een vleessie met voght, waar in bewaart werd een gedeelte van 't Opper-vel van een swart, waar in haar zeer ooghschynelyk opdoen de uyteynden van de Zenuwtepeltyens, hier aan zit nogh vast een gedeelte van 't vel, namentlyk aan deszelfs binnenste zyde.

N^o. CLXXXI. Een vierkand Noote-boome doos, en daar in een groot gedeelte van 't vlies, dat de Lever bekleed van een mensch, door het zelve verspreyden haar zoo zeer veel Slag-aderen, dat ik my daar over niet genoeg kan verwonderen: ontrent derzelve alderuiterste uysterste uyteynden verneeme ik ook iets bysonders, 't welk de plaatsnyder met syn graveer-yser niet wel heeft konnen verbeelden.

vix ac ne vix quidem potuit.

Illud autem in conspectum non venit, nisi subjectum à latere perlustretur & quidem cælo sereno existente, aut in radiis solaribus.

Olim, dictam Membranam, in Epist. Anat. Probl. delineari curavi, cum suis Arteriolis, enim verò quanta differentia est inter illam, & hanc exhibitam figuram. Vid. Tab. III. F. V.

Illo tempore gaudio afficiebat, cum artificio peculiari detegerem dictas Arteriolas quas nunquam videram ab aliis mihi esse demonstratas, multò minus per figuras exhibitas, nunc verò in hoc Thesaur. X. non solum illas, demonstro tanto numero, verum etiam peculiari extremitatum tenuitate.

N^o. CLXXXII. Capsula continens portionem ossis femoris, ex infante, ferra divisam, in cujus cavo non solum visui occurrit Membranula, instar telæ aranæ tenuis, quæ medullam ambit, verum etiam Arteriolæ, per illam dispersæ. Vid. Tab. III. Fig. IV.

Quando illa membranula ab acrioribus humoribus afficitur, dolores excitantur intolerabiles præsertim in lue venerea.

Circa Epiphyfin superiorem, quæ in illis infantulis plane car-

En komt zulks ons ook niet in het gezicht, ten sy men 't voorwerp van ter zyde komt te beschouwen, en dat by een heldere dagh, of in de stralen van de zon.

Eertyds heb ik dit vlies af doen beelden in myn Epist. Anat. Probl. met haare Slag-aderkens, maar wat isser een groot onderscheyd tusschen die, en deese Figuur! Ziet Taf. III. Fig. 5.

In die tyd wierd ik verblyd, dat ik door een behendig behandelen quam te ontdekken deze gezeyde slag-aderkens, dewelke my niemand oyt had vertoont, en veel minder door figuren van ymand had afgebeeld gezien, maar nu in dit 10e. Cabinet vertoon ik niet alleen dezelve met zoo groot een getal, maar ook met byzondere uyteynden fynte.

N^o. CLXXXII. Een doos met een stuk van een opgesaagd Dyebeen van een jongh kind, in wiens holligheyt niet alleen te voorschyn komt, 't vliesje, 't welk zoo fyn is als een spinne webbe, bekleedende het merg, maar ook de slag-aderkens, die daar door heen loopen, ziet de III. Taf. Fig. IV.

Wanneer dit vliesje door scherpe humeuren aangetast word, zoo verwekt het onlydelyke pyn voornamentlyk in venerische qualen.

Ontrent de bovenste aanwas dewelke in die jonge kinderkens, die
nog

cartilaginea est, observo illam cartilaginem abruptam, constare ex variis particulis, quæ temporis successu combinantur, & in unum corpus rediguntur.

Nº. CLXXXIII. Phiala in liquore continens, portionem Epidermidis, plantæ pedis, ex Æthiope, in qua luculentissime conspiciuntur Papillarum Nervearum extremitates, tanquam agminatim dispositæ.

Not: Parti interiori hujus Epidermidis, cutis adhæret, & sic omnis dubitandi ansa auferitur. Illud autem rarum esse censeo, sc: post mortem, Papillarum cutanearum extremitates posse demonstrari. Vid. Tab. III. Fig. 3.

Nº. CLXXXIV. Portio frontis, in qua visui occurrit, Arteriarum cursus & distributio, per palpebrarum superiorum cutem. Hæ autem ortum ducunt è canto oculi majore. Vid. Tab. III. Fig. 6.

nog niet en kunnen spreken, geheel kraakbeenig is, zoo bemerk ik, dat dese aanwas uyt verscheyde deeltjens is bestaande, dewelke metter tyd tot een Lighaam werden.

Nº. CLXXXIII. Een vlesje met voght in zigh onthoudende een stuk van den opperhuyd van 't onderste vande voet van een Swart, waar in zeer klaar te zien zyn de uyteynden der Zenuw-tepelkens, zynde troeps gewyse geplaaft.];

Aanm: dat aande binnenste oppervlakte het vel nog aan vast zit, om alzo alle twyfelagtigheyt weg te nemen; en zulks agte ik raar te zyn. namentl: dat men na de dood de uyteynden der Veltepeltjens kan tonen. Ziet Taf. III. Fig. 3.

Nº. CLXXXIV. Een gedeelte van 't voorhoofd van een klein kindje, waar in men zien kan de cours en verspreyding der Slagadere van de opperste oogschellen, en komen dese voort uyt de groote hoeken der ooghen. Ziet Taf. III. Fig. 6.

Figurarum explicatio.

TAB. I.

Fig. I. Indigitat phialam, in qua conservatur portio Maxillæ inferioris, cum portione Malæ humanæ.

A. Integumenta Malæ exteriora.

B. Epithelia Malæ.

C. Papillæ nerveæ Epitheliâ suâ obductæ, quæ admodum exiles sunt, ita ut sculptor illas non satis bene delineare potuerit.

D. Ornamentum sericeum cæruleum, sub phiala positum.

E. Dentes molares.

Fig. II. Indigitat portionem Epitheliæ papillofæ Buccæ microscopio visam, cujus lens magnitudine convenit, cum humore crystallino aselli minoris.

Fig. III. Exhibetur fætus humanus qui adhuc continetur in membrana Amnio, & ejus proprioliquore, in quo hospitabatur in corpore materno, dum viveret.

A. Membrana Amnios, telæ aranæ instar tenuis, cum liquore proprio.

B. Pu-

De uytlegging der Figuren.

De Eerste TAFEL.

De Ie. figure vande I^e.plaat wyft ons aan een glas, en daar in een gedeelte vande wang en onderste kaak van een mensch.

A. De buytenste bekleetselen des wangs.

B. Het binnenste bekleetsel.

C. De zenu-tepeltjens met haar bekleetsel omvangen, en zyn dese seer klein, weshalven dezelve niet al te wel afgebeeld zyn geworden.

D. Het blauw zyde versierfel onder het glas.

E. De bak-tanden.

De II. Fig. Wyft ons aan een gedeelte van het tepelig bekleetsel van de wang, door een vergrootglas gezien zynde, wiens groote overeen komt met de crystalline vogt van een schelvis ooge.

De III. Fig. verbeeldt een klein menschelike schepselken, 't welk nog in zyn vlies Amnios, en ook in de eyge vogt onthouden word, waar in het geleegeen heeft in 's moeders ligchaam terwyl het leefde.

A. Het Vlies Amnios by na zoo dun als een spinnewebbe met haar eygen vogt.

B. Het

Fig. I.

Fig. II.

Fig. III.

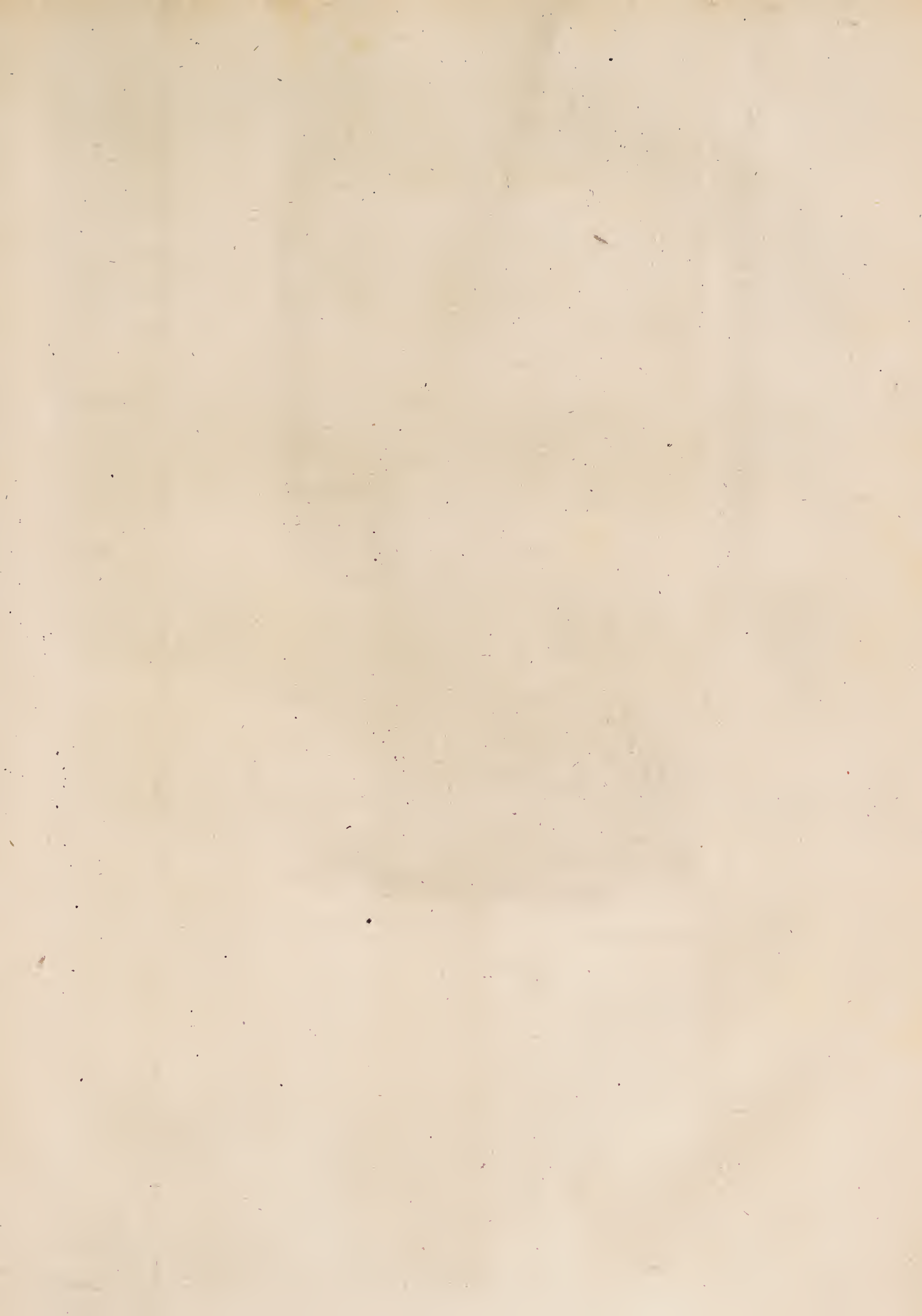

Fig. I.

Fig. II.

Fig. III.

Fig. IV.

Fig. V.

Fig. VI.

Fig. VII.

Fig. VIII.

Fig. IX.

Fig. X.

A

B

C

A

A

B

A

B

A

B

A

A

A

B

A

A

B

- B. Pusio, seu Foetus.
 C. Capsula, ut& ornamentum
 sericeum cæruleum, in
 quibus posita est phiala cry-
 stallina.

- B. Het Schepseltje.
 C. Het doosje als mede het blauwe
 syde vercierzel daar de crystalline
 vles in staat.

T A B. II.

De Tweede TAFEL.

Fig. I^a. Exhibet os cubiti de-
 forme factum, ab humoribus
 acrioribus.

A. Fistula ossea interna, quæ
 undique separata est à sub-
 stantia ossea externa.

B. Sinus.

C. Olecranium deforme fa-
 ctum.

Fig. II^a. Ossis Tibiæ deformis,
 & ferræ ope in duas partes
 divisi, facies exterior.

A. A. Sinus cavernosi.

Fig. III^a. Eiusdem ossis facies
 interior.

A. Portio ossis solidissima
 facta, & à pristina cavitate
 destituta.

B. B. Substantia osseo-spon-
 giosa.

Fig. IV^a. Ossis Tibiæ portio,
 Topho osseo obsita, & fer-
 rà in duas partes secta.

A. Facies interna.

B. Exotosis osseo-spongiosa non
 admodum dura.

Fig.

De I^e. Fig. Verbeeld een elleboogs
 been 't geen door scharpe humeu-
 ren, mismaakt is geworden.

A. De inwendige beenige pyp,
 dewelke overal gescheyden is van
 de buytenste beenige substantie.

B. Een groeve.

C. Het bovenste vande pyp (olecra-
 num) geheeten.

De IIe. Fig. De buytenste gedaan-
 te van een mismaakt schein been,
 en door de saagh in twee deelen
 verdeelt.

A. A. De holle groeven.

De III. Fig. De inwendige gedaante
 van 't zelvige been.

A. Een gedeelte van 't been dat
 zeer hard geworden is, en vande
 voorgaande holligheden ontbloot.

B. B. De Spongicus-beenige self-
 standigheyt.

De IV. Fig. Een gedeelte van 't
 scheinbeen, met een beenige to-
 phus beset, en met de zaag in
 twee verdeelt.

A. De inwendige gedaante

A. De spongicus-beenige, en weeke
 uitspattinge.

M 2

Fig

Fig. Va. Ejusdem Ossis facies exterior.

A. Tophus cavernosus, & admodum durus.

Fig. VI^a. Cutis horrendo aspectu, & inæqualis, ossis præcedentis Fig:

Fig. VII^a. Portio dentis Elephantis variis exodontosisibus obsita, à sclopeti explosione forsan ortis.

Fig. VIII^a. Exigua portio Dentis Elephantis, in qua globus æneus reperitur, qui sclopeti ope intravit.

A. Portio Dentis.

B. Globus æneus.

Fig. IX^a. Portio ossis Tibiæ topho obsita, & secundum longitudinem divisa.

A. Facies externa propter tophum gibbosa.

Fig. X^a. Ejusdem ossis facies interior.

A. Substantia ossea admodum crassa & dura.

B. Exostosis cavernosa.

De V. Fig. Derselvs beens uysterlyke gedaante.

A. Een zeer holle en harde tophus

De VI. Fig. De huyd van 't voorgaande been, 't geen zeer oneffen en afschuwelyk is om aan te zien.

De VII. Fig. Een gedeelte van een tand van een Oliphant, met verscheyde beenige uytspattingen, door het schieten van een kogel, mogelyk veroorzaakt.

De VIII. Fig. Een kleen gedeelte van de tand van een Oliphant, waar in gevonden werd een kopere kogel, die door het schieten met een roer daar in geraakt is.

A. Het gedeelte vande Tand.

B. De kopere kogel.

De IX. Fig. Een gedeelte van 't scheenbeen, met een tophus beset, en na de lengte in twee verdeelt.

A. De buytenste gedaante is bultig door de Tophus.

De X. Fig. De binnenste gedaante van 't zelve been.

A. De zeer harde en dicke beenagtige substantie.

B. de uytspatting, die met veele holletjens vervult is.

Fig. I.

Fig. II.

Fig. III

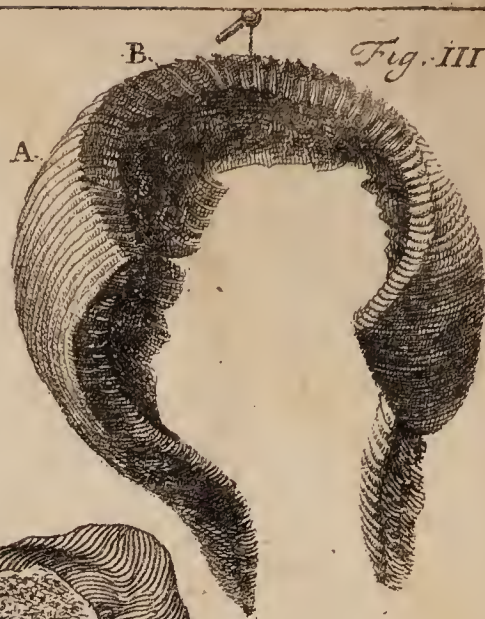

Fig. IV.

Fig. V.

Fig. VI.

T A B. III.

De III. TAFEL.

Fig. I^a. Embrio ab umbilicali funiculo dependens.

Fig. II^a. Portio Ossis humeri è puerulo.

A. Epiphysis superior, partim cartilaginea, partim ex ossiculis constans.

B. Particulæ osseæ.

C. Substantia interior, quæ osseo-spongiosa, medulloso liquore imbuta, & membranula adeo tenui obsita, ut telam araneæ adæquet. Hæc autem superbit arteriolis repletis, & exinde rubedine prædita.

Fig. III^a. Portio Epidermidis ex Æthiope.

A. Epidermis admodum crassa.

B. Papillarum agmen.

Fig. IV^a. Portio ossis Femoris ex puerulo, in cuius Epiphysi superiore cartilaginea varia quoque ossicula apparent.

Fig. V. Membrana Hepar humanum ambiens, per quam Arteriolæ reptant innumeræ.

De I. Fig. Vertoont een scepheltje aan syn navelstrengetje afhange.

De II. Fig. Een gedeelte van het schouderbeen van een jongske.

A. De bovenste Epiphysis, of aanwas ten deele kraakbeenig, ten deele kleene uyt beentjens bestaand.

B. De beenighe deeltjens.

C. De inwendige substantie, wiens spongieus beenige zelfstandigheid, met een mergagtighe voghtigheid vervult, en beset is met zoo fyn een vlieske, dat het met een spinwebbe overeenkomt. Dit is voorzien met opgepulde Slagaderkens, waar door het rood is.

De III. Fig. Een gedeelte van 't Oppervelleke van een Moriaen.

A. Het oppervelleke 't welk zeer dik is.

B. Een hoop van tepeltjens.

De IV. Fig. Een gedeelte van 't Dybeen, van een jongske, in wiens bovenste kraakbeenige Epiphysis ook verscheide beentjens gezien werden.

De V. Fig. Het vlies, van de Lever van een Mensch waar door veel en onteldare bloedvatjens lopen.

Fig.

K 3

Fig.

Fig. VI^a. Portio Frontis ex pue-
ro, per cujus Palpebram
superiorem disseminantur
Arteriolæ, ex angulis majo-
ribus, prodeuntes.

De VI. Fig. Een gedeelte van 't voor-
hoofd van een jonge, door wiens
opperste oogschellen de slagader-
kens verspreyd werden, dewelke
voortkomen uyt de groote hoe-
ken der oogen.

Anat. Sec

